

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Dedovanje>Dedovanje

Dedovanje

Nacionalna pravila držav članic o dedovanju se med seboj precej razlikujejo (na primer glede tega, kdo deduje, kaj so deleži in nujni deleži, kako se upravlja zapuščina, kakšen je obseg odgovornosti dedičev za dolgove zapustnika itd.).

Splošne informacije

Velik napredek pri poenostavitvi čezmejnega dedovanja so nova pravila Unije, sprejeta 4. julija 2012, ki državljanom omogočajo lažje urejanje pravnih vprašanj, povezanih z mednarodnim dedovanjem. Ta nova pravila se uporabljajo za zapuščino oseb, ki so umrle 17. avgusta 2015 ali pozneje.

Uredba zagotavlja, da čezmejno zapuščinsko zadevo usklajeno obravnava en sam organ v skladu s pravom ene države članice. Načeloma so za obravnavanje zapuščinskih zadev pristojna sodišča v državi članici, v kateri je zadnje običajno prebivališče državljanov, uporabi pa se pravo te države članice. Vendar lahko državljani izberejo, da se za njihovo dedovanje uporabi pravo države, katere državljani so. Uporaba prava ene države članice s strani enega samega organa v čezmejnih zapuščinskih zadevah preprečuje vzporedne postopke, v katerih lahko pride do nasprotujočih si sodnih odločb. Zagotavlja tudi, da se sodne odločbe, izdane v eni državi članici, priznajo po vsej Uniji, ne da bi bil za to potreben kakršen koli poseben postopek. Uredba prav tako uvaja evropsko potrdilo o dedovanju. S tem dokumentom, ki ga izda organ, ki obravnava zapuščinsko zadevo, lahko dediči, voliljemniki, izvršitelji oporok in upravitelji zapuščine dokazujejo svoj status ter uveljavljajo pravice in pooblastila v drugih državah članicah. Ko je evropsko potrdilo o dedovanju izdano, se prizna v vseh državah članicah brez kakršnega koli posebnega postopka.

Komisija je 9. decembra 2014 sprejela **Izvedbeno uredbo**, ki določa obrazce, ki se uporabljajo v skladu z uredbo o dedovanju:

Word (289 Kb)

PDF (744 Kb)

Evropski portal e-pravosodje omogoča spletno izpolnjevanje in pripravo **obrazca V** v obliki PDF (evropsko potrdilo o dedovanju).

Danska in Irska ne sodelujejo pri izvajanju Uredbe. Zato se bodo za čezmejne zapuščinske postopke v teh treh državah članicah še naprej uporabljala nacionalna pravila.

Zadeve prava o davku na dediščino so izvzete iz področja uporabe Uredbe.

Več informacij o novih pravilih EU na področju dedovanja boste našli na tem [spletišču](#).

Za podrobnejše informacije o **nacionalnem pravu o dedovanju in postopkih v posameznih državah članicah** kliknite na zastavico ustrezne države na tej strani. Informativne liste je pripravila **Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah** (EPM – civilne zadeve) v sodelovanju s **Svetom notariatov EU** (CNUE).

Na spletišču **Successions in Europe** (Dedovanje v Evropi), ki ga predlaga CNUE, lahko poiščete odgovore na vprašanja o dedovanju v 22 državah članicah.

Če želite poiskati notarja v državi članici, lahko uporabite iskalnik na strani **Najti notarja**. To storitev omogoča Evropska komisija v sodelovanju s sodelujočimi notarskimi zbornicami.

Nacionalna pravila držav članic o registraciji oporok se med seboj precej razlikujejo. V nekaterih državah članicah mora oseba, ki napravi oporoko (oporočitelj), oporoko registrirati. V drugih državah članicah je registracija oporoke priporočena ali pa zadeva le določene vrste oporok. Nekaj držav članic registrov oporok sploh nima.

Če želite izvedeti, kako registrirati oporoko v državi članici, ali če želite preveriti, ali je umrli napravil oporoko, so informacije na voljo v treh ali štirih jezikih v **informativnih listih**, ki jih je pripravila **evropska mreža združenja registrov oporok** (European Network of the Registers of Wills Association – ENRWA). V informativnih listih je za posamezne države članice razloženo, kako registrirati oporoko, podani pa so tudi nasveti o tem, kako poiskati oporoko.

Sorodne povezave

Dedovanje – uradna obvestila držav članic in orodje za iskanje pristojnih sodišč/organov

Vodnik za državljane : poenostavitev mednarodnega dedovanja z zakonodajo EU

Rezultati projekta „Nadaljnji razvoj na področju medsebojne povezanosti registrov oporok“, ki se osredotoča na povečevanje učinkovitosti postopkov v čezmejnih zapuščinskih zadevah z elektronskimi sredstvi in ki se pod vodstvom **estonskega Ministrstva za pravosodje** izvaja v sodelovanju z **Evropsko mrežo združenja registrov oporok**, **Svetom notariatov Evropske unije**, **estonsko Notarsko zbornico**, **estonskim centrom za registre in informacijske sisteme** ter državami članicami Evropske unije:

Študija izvedljivosti (755 Kb)

Končno poročilo (507 Kb)

Priporočila (153 Kb)

Zadnja posodobitev: 01/02/2020

Stran vzdržuje Evropska komisija. Informacije na teh straneh ne izražajo nujno uradnega stališča Evropske komisije. Komisija ne sprejema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki, vsebovanimi ali navedenimi v tem dokumentu. Pravila glede avtorskih pravic spletnih strani EU so navedena v pravnem obvestilu.

Komisija glede na prihajajoči izstop Združenega kraljestva iz Evropske unije posodablja nekatere vsebine na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Belgija

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Belgijsko pravo pozna tri glavne oblike oporoke: **javno** ali **notarsko oporoko**, **lastnoročno (holografsko) oporoko** (ki jo mora oporočitelj sam napisati, datirati in podpisati) ter **mednarodno oporoko**.

Oporočitelji morajo biti zmožni veljavno in prostovoljno izraziti svojo voljo (členi od 901 do 904 civilnega zakonika).

Načeloma in razen v nekaterih izjemah so dedne pogodbe prepovedane.

V tujini sestavljena oporoka je v Belgiji načeloma veljavna, če je v skladu s pravom kraja, v katerem je bila sestavljena (*locus regit actum*), ali katerim drugim pravom iz Haaške konvencije z dne 5. oktobra 1961.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Notar, pri katerem se sestavi javna ali mednarodna oporoka ali ki se mu v hrambo predloži lastnoročna oporoka, mora oporoko registrirati pri centralnem registru oporok, ki ga upravlja Belgijska kraljeva notarska zveza (*Fédération Royale du Notariat belge*). Oporočitelj, ki notarju v hrambo predloži lastnoročno oporoko, lahko zavrne vpis oporoke v register.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Belgijsko pravo pozna načelo nujnega deleža, po katerem gre minimalni del (nujni delež) zapuščine obvezno pokojnikovemu preživelemu zakoncu, otrokom, očetu in materi.

Tak nujni delež obsega polovico zapuščine v primeru enega otroka (ali potomca), 2/3 zapuščine v primeru dveh otrok in 3/4 zapuščine v primeru treh ali več otrok.

Če pokojnik ni zapustil potomcev, sta mati in oče vsak posebej upravičena do ene četrtine zapuščine. V tem primeru se sicer lahko celotna zapuščina zapusti preživelemu zakoncu.

Preživeli zakonec ima vselej vsaj pravico uživanja (pravico do uporabe stvari in uživanja njenih sadov) bodisi polovice premoženja, ki sestavlja zapuščino, bodisi nepremičnine, ki se uporablja kot glavno bivališče, in z njo povezanega premičnega premoženja, tudi če to obsega več kot polovico zapuščine.

Če se je oporočitelj odločil, da v svoji oporoki ne bo upošteval nujnega deleža, in če so dediči pripravljene spoštovati njegovo voljo, se oporoka lahko izvrši.

Tisti, katerih nujni delež ni bil upoštevan in ki ga nameravajo zahtevati, pa lahko zahtevajo zmanjšanje oporočnih razpolaganj in vračanje daril (*action en réduction*).

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Pokojnik je bil samski in brez otrok: predniki in sorodniki v stranski vrsti (bratje in sestre) dedujejo pred vsemi. Oče in mati prejmeta vsak po četrtino, bratje /sestre ali njihovi potomci, če je ustrezno, pa preostanek. Če so zapustnikov starši (ali eden izmed njih) umrli že pred zapustnikom, njun (ali njegov) delež preide na brate in sestre. Če pokojnik ni zapustil prednikov, bratov in sester ali njihovih potomcev, eno polovico zapuščine dedujejo sorodniki po materini strani, drugo polovico zapuščine pa sorodniki po očetovi strani (stric, teta, bratranec, sestrična itd.).

Pokojnik je bil samski in je zapustil otroke: otroci izključijo vse druge družinske člane. Celotno zapuščino si razdelijo po enakih delih. Če pa je eden izmed otrok umrl pred zapustnikom (ali se odreče zapuščini oziroma je dedno nevreden) in je zapustil potomce, ti dedujejo namesto takega zapustnikovega otroka.

Pokojnik je zapustil zakonca in otroke: preživeli zakonec ima pravico do uživanja celotnega premoženja, ki sestavlja zapuščino. Otroci dedujejo enake deleže gole lastninske pravice.

Pokojnik brez otrok je zapustil zakonca: preživeli zakonec postane edini dedič, če zapustnik ni zapustil prednikov ali sorodnikov v stranski vrsti do četrtega kolena. Če pa ti obstajajo, ima preživeli zakonec pravico uživanja, ostali dediči pa dedujejo golo lastninsko pravico. Vendar je v tem primeru dedni delež, ki ga prejme preživeli zakonec, odvisen tudi od premoženjskoprnega razmerja med zakoncema. Če je bil par poročen po sistemu skupnega premoženja, preživeli zakonec deduje zapustnikov delež skupnega premoženja s polnim lastništvom.

Pokojnik je zapustil registriranega partnerja: oblika registriranega partnerstva (zunajzakonskega partnerstva), ki ga pozna Belgija, je „zakonito bivanje v skupnem gospodinjstvu“. Pri nasledstvu ima preživeli registrirani zunajzakonski partner pravico do uživanja nepremičnine, ki je bila v času njunega skupnega življenja njuno skupno bivališče, pa tudi do z njo povezanega premičnega premoženja. Vendar lahko preživeli registrirani zunajzakonski partner tako pravico do uživanja izgubi na podlagi oporoke ali daril med živimi v korist drugih oseb.

Pokojnik je zapustil partnerja, s katerim ni ustvaril registriranega partnerstva – svobodna skupnost (neregistrirano partnerstvo): partner lahko deduje le na podlagi zapustnikove oporoke. Po belgijskem pravu ne deduje po zakonu.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Za zapuščinski postopek ni pristojen poseben organ.

Vendar je v skladu z zakonom pri lastnoročni ali mednarodni oporoki potrebno posredovanje notarja. V nekaterih primerih je morda potrebno posredovanje sodišča prve stopnje ali mirovnega sodnika (*juge de paix*), zlasti če se nasledstvo prenese na poslovno nesposobne osebe (npr. mladoletnike), kadar je dediščina sprejeta na podlagi popisa, kadar je dediščina ležeča, kadar se zahteva sklep o izročitvi v posest (*envoi en possession*) ali izpolnitev volila, ali pa se poravnava/delitev izpodbija in je potrebno posredovanje notarja, ki ga imenuje sodišče.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Lastništvo nad premoženjem, ki sestavlja zapuščino, se na morebitne dediče prenese na podlagi golega dejstva o pokojnikovi smrti.

Vendar lahko dediči izbirajo: dedovanje lahko sprejmejo brezpogojno ali na podlagi popisa ali pa ga zavrnejo.

Dedič lahko dediščino sprejme izrecno ali molče. Sprejem dediščine je izrecen, kadar oseba javno ali v zasebnem krogu izjavi, da sprejema ali prevzema vlogo dediča. Molčeč je takrat, kadar dedič s svojim dejanjem, do katerega bi bil upravičen le kot dedič, nedvomno izrazi namero o sprejetju.

Dediščina se lahko sprejme „na podlagi popisa“ (*sous bénéfice d'inventaire*) v skladu s postopkom iz člena 793 in naslednjih civilnega zakonika.

Dedič, ki želi dediščino sprejeti na podlagi popisa, mora podati posebno izjavo v **sodni pisarni prvostopenjskega sodišča** v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno, ali **pred notarjem**.

Pri odpovedi dediščini je postopek podoben, saj dedič kopijo smrtovnice predloži **sodni pisarni prvostopenjskega sodišča** v kraju stalnega prebivališča pokojnika in podpiše izjavo o odpovedi (člen 784 in naslednji civilnega zakonika) ali to stori **pred notarjem**.

Te izjave je treba vpisati v register v sodni pisarni sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Glej točko 7.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Ni posebnega postopka (glej točko 3).

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

V skladu z belgijskim civilnim zakonikom se prehod dediščine načeloma izvrši samodejno brez postopka.

Pokojnikovo premoženje, pravice in deleži na podlagi golega dejstva o njegovi smrti samodejno preidejo na njegove dediče, ki morajo plačati davek na dediščino (člena 718 in 724 civilnega zakonika). Obstaja tudi nekaj izjem (glej točko 7).

V primeru poravnave/delitev na sodišču notar, ki ga je imenovalo sodišče, izvede zapuščinski postopek, ki se konča s končnim popisom premoženja. V primeru prijateljske poravnave/delitev je notarski instrument potreben le za delitev nepremičnine.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilojemnik?

V belgijskem pravu velja načelo, da se celotna zapuščina (premoženje in obveznosti) na dediče prenese na podlagi golega dejstva o pokojnikovi smrti. Vendar:

univerzalni pravni nasledniki morajo na podlagi lastnoročne ali mednarodne oporoke pri predsedniku družinskega sodišča pridobiti „sklep o izročitvi v posest“ (*envoi en possession*) (člen 1008 civilnega zakonika), singularni pravni nasledniki (člen 1014 civilnega zakonika), upravičenci na podlagi univerzalnega naklonila (člen 1011 civilnega zakonika), in – kadar obstajajo dediči, ki so upravičeni do nujnega deleža – univerzalni pravni nasledniki, določeni v javni oporoki (člen 1004 civilnega zakonika), morajo zahtevati „izpolnitev volila“ (*délivrance du legs*),

nekaterim kategorijam voliljojemnikov mora sprejem volila, ki jim je bilo namenjeno, odobriti pristojni organ (npr. volilo občini, pravni osebi, ki deluje v javnem interesu, in v nekaterih primerih fundaciji ali nepridobitni organizaciji).

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Da, če dediči brezpogojno sprejmejo dediščino. V tem primeru so odgovorni za vse stroške in dolgove iz zapuščine (člen 724 civilnega zakonika).

Če dediči dediščino sprejmejo na podlagi popisa, za dolgove iz zapuščine odgovarjajo le do vrednosti premoženja, ki so ga prejeli (člen 802 civilnega zakonika). Dedič, ki želi dediščino sprejeti na podlagi popisa, mora podati posebno izjavo v sodni pisarni prvostopenjskega sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno, ali pred notarjem.

Dediči za dolgove niso odgovorni, če se dediščini odpovejo z izjavo, ki jo podajo v sodni pisarni zadevnega prvostopenjskega sodišča ali pred notarjem (člen 785 civilnega zakonika).

Poleg tega singularni pravni nasledniki v nasprotju z univerzalnimi pravnimi nasledniki in nasledniki na podlagi univerzalnega naklonila načeloma ne odgovarjajo za dolgove iz zapuščine (člen 1024 civilnega zakonika).

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Z zakonom o hipotekah z dne 16. decembra 1851 se ureja objava nepremičninskih transakcij. V členu 1 zakona je določeno, da je treba „vse pravne posle med živimi, tako neodplačne kot odplačne, s katerimi se prenesejo ali razglasijo stvarne pravice na nepremičnini, ki niso prednostne pravice ali hipoteke, vpisati v za to namenjen register pri uradu za vpis hipotek v okrožju, kjer je nepremičnina“.

V členu 2 zakona je v zvezi s tem še določeno, da se „vpišejo le sodbe, javne listine in zasebne listine s katerimi nasprotna stranka soglaša in so potrjene pred sodiščem ali notarjem. Pooblastila za takšne instrumente je treba zagotoviti v enaki obliki.“

Vendar se z zakonom o hipotekah z dne 16. decembra 1851 ne ureja prenos lastništva v primeru smrti.

Kljub temu je treba po zakonu registrirati listine o delitvi (*actes de partage*). V tem primeru se v listini, ki se bo vpisala v register hipotek, navedejo vsi dediči, ne glede na to, ali dedujejo nepremičnino ali ne. To velja tudi v primeru zasebne ali javne prodaje nepremičnine, ki ni bila razdeljena med dediče.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Belgija načeloma nima sistema upravljanja zapuščine.

Vendar je v členu 803a civilnega zakonika določeno, da lahko dediči, ki so dediščino sprejeli na podlagi popisa, zavrnejo odgovornost za upravljanje in poravnavo zapuščine. Najprej morajo od družinskega sodišča zahtevati, naj imenuje upravitelja. Temu bodo v upravljanje predali vse zapuščinsko premoženje in bo odgovoren za poravnavo zapuščine v skladu z določenimi pravili.

Če bi bili lahko interesi zapuščinskih upnikov ali voliljojemnikov ogroženi zaradi malomarnosti ali finančnega položaja upravičenega dediča, se ga lahko v skladu s členom 804 na zahtevo vsakogar s pravnim interesom zamenja z upraviteljem, ki je odgovoren za poravnavo zapuščine. Upravitelj, imenovan z začasno odredbo, se izbere po posvetovanju z dediči oziroma po njihovi predhodni obvestitvi.

Poleg tega lahko oporočitelj imenuje izvršitelja oporoke, ki skrbi za njeno ustrezno izvršitev.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Glej prejšnje vprašanje.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Upravitelji, imenovani v skladu s členoma 803a in 804, imajo enaka pooblastila kot upravičeni dedič. Imajo tudi enake obveznosti kot dedič. Varščine jim ni treba predložiti.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Dokazilo o statusu dediča je zaprisežena izjava (*acte de notoriété*) ali potrdilo/listina o dedovanju (najpogostejša oblika dokazila). Potrdilo ali listino o dedovanju izda notar, v nekaterih okoliščinah pa uradnik z urada za davek na dediščino, ki je pristojen, da sprejme napoved za odmero davka na dediščino pokojnika (člen 1240a civilnega zakonika).

Notarski zapis (*acte notarié*) je dokument, v katerem je navedeno dejansko stanje. Ima dokazno moč; izjava osebe, ki ga sestavi, se šteje za resnično. Notar potrdi nekatera dejstva z navedbo identitete osebe, ki stoji pred njim, in informacij, za katere ta oseba želi, da jih zapiše. Kar zadeva vsebino, je notarski zapis javna listina. Poleg tega na zapisu navedenega datuma ni mogoče izpodbijati. Da je verodostojna listina lažna, se lahko dokaže le s postopkom za izpodbijanje njene verodostojnosti.

Zadnja posodobitev: 06/09/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Izvirna jezikovna različica te strani [bg](#) je bila pred kratkim spremenjena. To

jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Splošne informacije - Bolgarija

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Vsaka prisebna oseba, ki je dopolnila 18 let, lahko oporočno razpolaga s svojim premoženjem za primer smrti. Oporočitelj lahko oporočno razpolaga s celotnim premoženjem. Oporoka je lahko napisana lastnoročno (oporočitelj jo v celoti lastnoročno napiše in podpiše) ali notarsko overjena (sestavi jo notar v navzočnosti dveh prič).

Lastnoročno napisano oporoko mora v celoti napisati oporočitelj sam. Vsebovati mora datum in podpis oporočitelja. Podpis mora biti pod navodili za razpolaganje. Oporoka se lahko v zapečateni ovojnici predloži v hrambo notarju. V takem primeru notar na ovojnico doda izjavo o skrbništvu. Oporočitelj in notar izjavo podpišeta, vnese pa se v poseben register.

Notarsko overjeno oporoko sestavi notar v navzočnosti dveh prič.

Oporočitelj poda ustno izjavo o svoji volji notarju, ki to izjavo zapiše, kot je bila podana, in jo prebere oporočitelju v navzočnosti prič. Notar v oporoki zabeleži izvajanje teh formalnosti ter navede kraj in datum oporoke. Nato oporoko podpišejo oporočitelj, priči in notar. Ko notar pripravlja notarsko overjeno oporoko, ravna v skladu s členom 578(1) in (2) zakona o pravnem postopku.

Če oporočitelj ne more podpisati oporoke, mora navesti razlog za to, notar pa napravi zaznamek o tej izjavi, preden prebere oporoko.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Od spremembe pravil o overitvi 1. januarja 2001 je treba prepise objavljenih oporok, ki zadevajo nepremičnine ali nepremičninske pravice, overiti.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Preživeli zakonec in otroci zapustnika ali, če potomcev ni, starši zapustnika so upravičeni do nujnega deleža. Če ima oporočitelj potomce, preživele starše ali zakonca, s premoženjem ne more razpolagati ali ga podariti tako, da to negativno vpliva na njihov nujni delež. Skupni znesek nujnih deležev vseh upravičencev lahko znaša do pet šestin premoženja, če za zapustnikom ostanejo zakonec in dva ali več otrok. Premoženje, ki ni nujni delež, predstavlja oporočiteljev razpoložljivi delež.

Če ni preživelega zakonca, imajo potomci (vključno s posvojenimi) naslednje nujne deleže: v primeru enega otroka ali potomca tega otroka eno polovico; v primeru dveh ali več otrok ali njihovih potomcev dve tretjini oporočiteljevega premoženja.

Če obstajajo potomci in preživeli zakonec, je nujni delež zakonca enak nujnemu deležu vsakega otroka. V tem primeru razpoložljivi delež znaša tretjino premoženja v primeru enega otroka, četrtino v primeru dveh otrok in šestino v primeru treh ali več otrok.

Če oporočitelj nima potomcev, je nujni delež zakonca polovica, če je zakonec edini dedič, ali tretjina, če so zraven še zapustnikovi preživeli starši.

Nujni delež preživelega roditelja ali staršev je ena tretjina.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če oporoka ni, se uporabljajo naslednja načela, odvisno od posameznega primera:

Če je bil zapustnik samski in ni imel otrok, preživeli starši ali preživeli roditelj prejmejo enake deleže premoženja (člen 6 zakona o dedovanju). Če za zapustnikom ostanejo samo predniki drugega ali bolj oddaljenega kolena, tisti, ki so zapustniku najbližje, podedujejo enake deleže (člen 7 zakona o dedovanju). Če ostanejo samo preživeli bratje in sestre, ti podedujejo enake deleže (člen 8(1) zakona o dedovanju). Če ostanejo preživeli bratje in sestre ter predniki drugega ali bolj oddaljenega kolena, prvi prejmejo dve tretjini premoženja, zadnji pa eno tretjino (člen 8(2) zakona o dedovanju).

Če je bil zapustnik samski, vendar za njim ostanejo preživeli otroci, ti podedujejo enake deleže (člen 5(1) zakona o dedovanju). Delež otroka, ki je umrl pred zapustnikom, se prenese na njegove potomce po redu dedovanja (zastopanje).

Če za zapustnikom ostane zakonec, vendar ni otrok, prednikov, bratov in sester ali njihovih potomcev, zakonec podeduje vse premoženje (člen 9 zakona o dedovanju).

Kadar premoženje zapustnika podeduje zakonec skupaj s predniki ali brati in sestrami ali njihovimi potomci, zakonec podeduje polovico premoženja, če do dedovanja pride manj kot deset let po sklenitvi zakonske zveze. V nasprotnem primeru zakonec prejme dve tretjini premoženja. Kadar premoženje zapustnika podeduje zakonec skupaj s predniki ter brati in sestrami ali njihovimi potomci, zakonec v prvem primeru podeduje tretjino premoženja, v drugem pa dve tretjini.

Če za zapustnikom ostanejo zakonec in otroci, zakonec in otroci podedujejo enake deleže (člen 9(1) zakona o dedovanju).

5 kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Za sprejem dedovanja s strani dediča ni posebnega postopka.

Oseba, ki poseduje lastnoročno napisano oporoko, mora takoj, ko izve za oporočiteljevo smrt, poskrbeti za njeno priobčitev s strani notarja.

Vsaka zainteresirana stranka lahko okrožnega sodnika v kraju uvedbe dedovanja zaprosi za določitev roka, v katerem notar predloži oporoko za priobčitev.

Notar oporoko priobči tako, da sestavi izjavo z opisom stanja oporoke in napravi zaznamek o njenem odpečatenju. Izjavo podpišeta oseba, ki je predložila oporoko, in notar. Papir, na katerem je bila napisana poroka, se priloži izjavi, zgoraj navedeni osebi pa parafirata vsako stran.

Če je bila oporoka predana v hrambo notarju (člen 25(2) zakona o dedovanju), zgoraj navedene korake izvede zadevni notar.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Do dedovanja pride ob sprejemu. Sprejem vpliva na uvedbo dedovanja.

Sprejem se lahko opravi s predložitvijo pisnega zahtevka okrožnemu sodniku v okrožju uvedbe dedovanja. V tem primeru se sprejem vpiše v poseben register.

Za sprejem se šteje tudi, kadar dedič ukrepa tako, da je jasno razviden njegov namen, da bo dedovanje sprejel, ali kadar prikriva podedovano premoženje. V zadnjem primeru dedič izgubi pravico do svojega deleža prikritega premoženja.

Okrožni sodnik, ki ravna na zahtevo katere koli zainteresirane stranke, potem ko je pozval osebo, ki ima pravico do dedovanja, določi rok, do katerega mora ta oseba dedovanje sprejeti ali se mu odpovedati. Če je bila zoper dediča vložena tožba, rok določi sodišče, ki obravnava zadevo.

Če dedič ne odgovori v določenem roku, izgubi pravico do sprejema dedovanja.

Izjava o sprejemu se vnese v posebni sodni register.

V primeru odpovedi je postopek enak, pa tudi evidentira se enako.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Uporablja se postopek sprejema dedovanja ali odpovedi dedovanju.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Ni posebnega postopka za odpoved ali sprejem nujnega deleža. Dedič, ki je upravičen do nujnega deleža, vendar ga zaradi volil ali daril ne more v celoti prejeti, lahko od sodišča zahteva, da ta volila in darila zmanjša v potrebnem obsegu, da se nujni delež dopolni, potem ko se volila in darila povrnejo zadevnemu dediču, razen navadnih daril.

Če dedič, čigar nujni delež je bil prizadet, uresničuje pravico do dedovanja zoper osebe, ki niso zakoniti dediči, je moral sprejeti dedovanje na podlagi razčlenjenega popisa premoženja.

Zaradi ugotavljanja razpoložljivega deleža in zneska dedičevega nujnega deleža se vse premoženje, ki oporočitelju pripada v trenutku njegove smrti, po odbitku dolgov in kakršnem koli povečanju dediščine zbere v zapuščinski masi v skladu s členom 12(2) zakona o dedovanju. Nato se dodajo darila, razen običajnih daril, odvisno od njihovega statusa v trenutku, ko so bila dana, in njihove vrednosti ob uvedbi dedovanja v primeru nepremičnine ali v trenutku, ko so bila dana, v primeru premičnine.

Oporočna razpolaganja se sorazmerno zmanjšajo brez razlikovanja med dediči in volilojemniki, razen če ni oporočitelj navedel drugače.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Glavna načina likvidacije zapuščine sta sodna ali prostovoljna delitev. Vsak solastnik ima pravico do delitve, ne glede na velikost njegovega deleža. Prostovoljna delitev se opravi ob soglasju vseh solastnikov v obliki pogodbe. V skladu s členom 35(1) zakona o lastništvu mora biti prostovoljna delitev premičnin, vrednih več kot 50 BGN, ali nepremičnin pisna, podpisi pa morajo biti notarsko overjeni. V primeru prostovoljne delitve teoretični delež vsakega solastnika v skupni zapuščinski masi postane ločena in neodvisna pravica do lastništva v razmerju do dejanskega deleža premoženja v skupni lasti. Sodna delitev poteka po posebnem postopku iz člena 341 in naslednjih zakona o pravnem postopku. Za vložitev vloge za delitev premoženja ni zastaralnega roka. Ti pravdni postopki imajo dve fazi.

Prva faza zadeva dopustnost delitve.

Sodedič, ki zaprosi za delitev, na okrožnem sodišču vloži pisno vlogo, ki vsebuje:

1. izpisek iz matične knjige umrlih za oporočitelja in potrdilo o dedovanju;
2. potrdilo ali drugo pisno dokazilo v zvezi z zapuščino;
3. prepise vloge in njenih prilog za druge sodediče.

Na prvi sodni obravnavi lahko kateri koli drug sodedič pisno zahteva, da se v zapuščino vključi drugo premoženje. Prav tako lahko kateri koli sodedič na prvi obravnavi izpodbija pravico drugega sodediča, da sodeluje pri delitvi, velikost njegovega deleža ali vključitev določenega premoženja v zapuščino. Sodišče v delitvenem postopku obravnava spore glede izvora, posvojitve, oporok, verodostojnosti pisnih dokazov ali vlog za zmanjšanje oporočnih razpolaganj ali daril.

Prva faza se konča s sodno odločbo o dopustnosti delitve. Sodišče odloči, katero premoženje bo razdeljeno med osebe in kakšen bo delež vsakega sodediča. Ko sodišče odloči o dopustnosti delitve premičnine, odloči tudi o tem, kdo od sodelujočih v delitvi jo dobi.

Sodišče lahko v isti sodni odločbi ali v naslednji, če en ali več dedičev zapuščine ne uporabi v skladu s svojimi pravicami do dedovanja, na prošnjo enega od dedičev odloči, kateri dediči bodo uporabljali določeno premoženje, dokler se delitev ne konča, ali kakšne zneske morajo uporabniki plačati drugim dedičem za uporabo.

Druga faza je sama delitev. Opredelijo se deleži in določeno premoženje se dodeli v izključno lastništvo sodelujočih v delitvi. To se doseže s sestavo izjave o delitvi in z žrebom. Sodišče sestavi izjavo o delitvi na podlagi izvedenskega mnenja v skladu z zakonom o dedovanju. Po pripravi osnutka izjave o delitvi pa pozove stranke, da jim predstavi izjavo in prisluhne njihovim ugovorom. Nato sestavi končno izjavo o delitvi in jo razglasi v sodni odločbi. Potem ko začne veljati sodna odločba o izjavi o delitvi, sodišče stranke pozove k žrebu. Sodišče lahko podedovano premoženje razdeli med sodelujoče v delitvi brez žreba, če se izkaže, da sta opredeljen deležev in žreb nemogoča ali preveč neprimerna.

Če premoženja ni mogoče razdeliti in dodeliti v nobenega od deležev, sodišče odredi njegovo prodajo na javni dražbi. Stranke v delitvi se lahko zanj potegujejo na javni dražbi.

Kadar je nedeljivo premoženje dom, ki je bil lastnina zakonske skupnosti, ki se je končala s smrtjo zakonca ali razvezo, in preživeli ali nekdanji zakonec, ki ima starševsko pravico do otrok, rojenih v zakonu, nima svojega doma, lahko sodišče na zahtevo zadevnega zakonca uporabi dom kot delež, deleži drugih sodelujočih v delitvi pa se poravnajo z drugim premoženjem ali v gotovini.

Kadar je nedeljivo premoženje dom, lahko vsak sodelujoči v delitvi, ki je tam živel ob uvedbi dedovanja in nima drugega doma, zaprosi, da se dom dodeli v njegov delež, deleži drugih sodelujočih v delitvi pa se poravnajo z drugim premoženjem ali v gotovini. Če te pogoje izpolnjuje več sodelujočih v delitvi in ti zaprosijo za premoženje, ima prednost oseba, ki ponudi najvišjo ceno.

Vlogo za dodelitev je mogoče vložiti najpozneje na prvem naroku sodišča, potem ko sodna odločba o dopustnosti delitve postane izvršljiva. Premoženje se ovrednoti po dejanski vrednosti.

V primeru gotovinske poravnave je treba plačilo, skupaj z zakonskimi obrestmi, poravnati v šestih mesecih od datuma začetka veljavnosti odločbe o dodelitvi. Sodelujoči v delitvi, ki je prejel premoženje v svojem deležu, postane lastnik ob gotovinskem plačilu poravnave, skupaj z zakonskimi obrestmi, v predpisanem roku. Če plačilo ni poravnano v roku, postane odločba o dodelitvi nični na podlagi zakona, premoženje pa se ponudi v prodajo na javni dražbi. Premoženje se lahko dodeli drugemu sodelujočemu v delitvi, ki izpolnjuje zahteve in je v predpisanem roku zaprosil za dodelitev, ne da bi se ponudilo v prodajo na javni dražbi, če drugi sodelujoči pri delitvi nemudoma plača ovrednoteno ceno, od katere se odšteje vrednost njegovega deleža v premoženju. Iztržek se sorazmerno razdeli med druge sodelujoče v delitvi.

Sodni delitveni postopek se lahko konča, zapuščina pa likvidira z dogovorom, ki ga sklenejo stranke in potrdi sodišče.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljojemnik?

Posameznik postane dedič ali voliljojemnik, ko sprejme dedovanje. Preden oseba, ki ima pravico podedovati premoženje, sprejme dedovanje, lahko upravlja zapuščino in uvede ukrepe za zavarovanje posesti iz zapuščine.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Vsak dedič ali voliljojemnik s pridobitvijo ustreznega deleža (nedeljenega deleža) zapustnikove zapuščine pridobi teoretični delež oporočiteljevega premoženja in dolgov, vključenih v zapuščino.

Dediči, ki so sprejeli dedovanje, so v skladu z velikostjo svojih deležev odgovorni za dolgove, ki bremenijo zapuščino.

Dedič, ki je dedovanje sprejel na podlagi razčlenjenega popisa premoženja, je odgovoren le do zneska prejete zapuščine.

Sprejem dedovanja na podlagi razčlenjenega popisa premoženja je treba potrditi pisno pred okrožnim sodnikom v treh mesecih od datuma, ko je dedič izvedel za uvedbo dedovanja. Okrožni sodnik lahko rok podaljša za največ tri mesece. Sprejem se vpiše v posebni sodni register.

Osebe, ki niso pravno sposobne, ter vladne in nevladne organizacije sprejmejo dedovanje le na podlagi razčlenjenega popisa premoženja.

Če eden od dedičev dedovanje sprejme na podlagi razčlenjenega popisa, lahko imajo drugi dediči od tega korist, in to brez poseganja na njihovo pravico, da sprejmejo ali zavrnejo dedovanje.

Razčlenjeni popis se pripravi v skladu z zakonom o pravnem postopku.

9 kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Prepisi priobčenih oporok, ki zadevajo nepremičnine in nepremičninske pravice, morajo biti evidentirani. V primeru univerzalnih oporok se obstoj nepremičnine v zadevnem sodnem okrožju potrdi z izjavo, na kateri je notarsko overjen podpis upravičenca, s katerim je potrjena istovetnost nepremičnin, ki so upravičencu znane v zadevnem sodnem okrožju. Izjavo je treba skupaj z oporoko predložiti registracijskemu sodniku v okrožju, kjer je premoženje. Registracijski sodnik registracijskemu uradu v kraju nepremičnine naroči, naj nepremičnino registrira tako, da dokumente za registracijo vnese v registre, dostopne javnosti.

Vlogi za registracijo sta priložena dva notarsko overjena prepisa oporok, ki zadevajo nepremičnine in nepremičninske pravice.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Imenovanje upravitelja ni obvezno. Oporočitelj lahko pooblasti eno ali več pravno sposobnih oseb, da delujejo kot upravitelji.

Okrožni sodnik v kraju uvedbe dedovanja lahko na zahtevo katere koli zainteresirane stranke določi rok, v katerem mora pooblaščenec sprejeti imenovanje.

Če rok poteče in pooblaščenec imenovanja ni sprejel, velja, da je pooblaščenec imenovanje zavrnil.

Okrožni sodnik lahko upravitelja razreši, če je ta malomaren ali nesposoben ali če ne ravna v skladu z zaupanjem, ki mu je bilo izraženo.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Glej odgovor na prejšnje vprašanje.

Če je zapustnik umrl brez oporoke ali ni imenoval upravitelja oporoke, lahko premoženje upravlja katera koli oseba, upravičena do dedovanja, in vložiti posestne zahtevke za zavarovanje premoženja do sprejema dedovanja.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Upravitelj mora sestaviti razčlenjen popis premoženja, tako da k navzočnosti povabi dediče in voliljemenike.

Upravitelj prevzame posest nad zapuščino in jo upravlja, če je to potrebno za izvršitev oporočnih razpolaganj.

Upravitelj nima pooblastila za odtujitev premoženja, razen če je to potrebno in če to dopusti okrožni sodnik, ki odloči po zaslišanju dedičev.

10 kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Če je oporočitelj zapustil lastnoročno napisano oporoko, notar oporoko priobči, tako da sestavi izjavo z opisom stanja oporoke in napravi zaznamek o njenem odpečatenju.

Zakoniti dediči so legitimirani s potrdilom o dedovanju, ki ga izda župan občine zapustnikovega zadnjega stalnega prebivališča. Potrdila o dedovanju se izdajo samo v zvezi z osebami, ki so bile evidentirane v registru prebivalstva na dan njihove smrti in za katere je bil sestavljen izpisek iz matične knjige umrlih. Potrdilo se izda v skladu s členom 24(2) zakona o registraciji prebivalstva in členom 9 uredbe o izdaji potrdil na podlagi registra prebivalstva. Potrdilo se izda za zakonitega dediča, njegovega pravnega zastopnika ali tretje osebe, če ga te potrebujejo za izvajanje zakonskih pooblastil ali če so izrecno pooblaščenec z notarsko overjenim pooblastilom.

Za izdajo potrdila so potrebni naslednji dokumenti:

- vloga na obrazcu informacijskega centra za register prebivalstva (GRAO), ki vsebuje podatke o zapustnikovih dedičih in jo mora vložiti dedič ali dedičev pooblaščenec;
- izvod izpiska iz matične knjige umrlih (če ga je izdala druga občina);
- osebni dokument vložnika;
- notarsko overjeno pooblastilo, če vlogo vložijo pooblaščenec zastopnik.

Zadnja posodobitev: 11/12/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Češka

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Splošni načini sestavljanja oporoke

Razen v izjemnih okoliščinah se oporoka sestavi v pisni obliki. Z vidika pravne varnosti je datum obvezen element oporoke. Po češkem pravu skupna oporoka več oseb ni dopustna.

V skladu s češkim pravom se lahko oporoka sestavi na naslednje načine:

- oporoka, ki jo oporočitelj lastnoročno napiše in podpiše;
- oporočitelj lahko sestavi tudi oporoko, ki je ne napiše lastnoročno, če jo sam podpiše in pred dvema hkrati navzočima pričama izrecno izjavi, da je v dokumentu zapisana njegova poslednja volja. Priči podpišeta dokument in mu skupaj z informacijami, ki omogočajo njuno identifikacijo, priložita izjavo, da sta priči;
- slep oporočitelj sestavi oporoko pred tremi hkrati navzočimi pričami v dokumentu, ki ga priča, ki ne piše oporoke, na glas prebere. Če ima oporočitelj prizadeta druga čutila in ne more brati ali pisati, se mu vsebina oporoke sporoči na način, ki ga razumejo oporočitelj in vse priče;
- oporočitelj lahko oporoko sestavi tudi v obliki notarskega zapisa.

Sestavljanje oporoke v posebnih primerih

Če se oporoka sestavlja v izjemnih razmerah, zlasti v smrtno nevarnih okoliščinah, veljajo posebna pravila.

- Če je zaradi nepričakovanih okoliščin oporočiteljevo življenje v jasni in neposredni nevarnosti ali je oporočitelj v kraju, kjer so zaradi izjemnih razmer (vojne, naravne nesreče itd.) socialni stiki ohromljeni in oporoke ni mogoče narediti drugače, lahko oporoko sestavi ustno pred tremi hkrati navzočimi pričami. Če oporočitelj preživi, se ustna oporoka šteje za nično po dveh tednih od datuma, na katerega je bila narejena.
- Če obstajajo utemeljeni pomisleki, da bi oporočitelj lahko umrl, preden bi sestavil oporoko pred notarjem, lahko oporoko pred dvema pričama zapiše župan občine, v kateri je oporočitelj. Takšna oporoka je veljavna tri mesece od takrat, ko oporočitelj prvič postane sposoben narediti oporoko pred notarjem. Ta oblika oporoke je znana kot „vaška oporoka“.
- Na krovu češkega zrakoplova ali morskega plovila lahko oseba, ki vodi zrakoplov ali plovilo oziroma njen predstavnik, če za to obstajajo resni razlogi, zapiše oporoko v navzočnosti dveh prič. Veljavnost takšne oporoke je prav tako omejena na tri mesece.
- Poslednjo voljo vojaka, če ta sodeluje v oboroženem spopadu, lahko v navzočnosti dveh prič zapiše poveljnik enote ali drug častnik. Kot v prejšnjih primerih je veljavnost take oporoke omejena na tri mesece.

Dedna pogodba

V dedni pogodbi lahko oporočitelj, ki je polnoleten ter popolnoma pravno in poslovno sposoben, imenuje dediča ali voliljemenika, ki je lahko druga pogodbenca stranka ali tretja oseba. Oporočitelj dedne pogodbe ne more enostransko prekiniti.

Oporočitelj lahko v dedni pogodbi razpolaga z največ tremi četrtinami svoje zapuščine; četrtina zapuščine mora ostati prosta, čeprav lahko oporočitelj glede zadevnega preostanka zapuščine napravi oporoko.

Zakonca lahko v dedni pogodbi za dediča imenujeta drug drugega. Lahko se dogovorita, da se pravice in obveznosti na podlagi dedne pogodbe ob ločitvi razglasijo za nične.

Dedna pogodba je lahko le v obliki javne listine, npr. notarskega zapisa.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Centralni register oporok je bil ustanovljen leta 2001. Po splošni rekodifikaciji civilnega prava na Češkem je register oporok s 1. januarjem 2014 zamenjal register pravnih aktov za primer smrti. Ta register je zasebni elektronski seznam, ki ga vzdržuje, vodi in upravlja notarska zbornica Češke republike. Vanj se evidentirajo dokumenti o naslednjih pravnih aktih oporočitelja, sestavljenih za primer smrti:

- oporoki, kodicilu ali dedni pogodbi;
- izjavi o razdedinjenju in izjavi, v kateri je navedeno, da oseba, ki je v okviru zakonitega dedovanja opredeljena kot dedič, ne bo prevzela lastništva nad zapuščino;
- navodilu za dogovor o pobotu glede deleža zapuščine, če takšnega navodila ne vsebuje že oporoka;
- imenovanju upravitelja, če ni imenovan v oporoki;
- dogovoru o odpovedi pravici do dedovanja;
- preklicu pravnih aktov iz pododstavkov od (a) do (e).

Če notar enega od navedenih dokumentov sestavi v obliki notarskega zapisa ali pa sprejme tak dokument, ki ni v obliki notarskega zapisa, v hrambo, informacije o zadevnem dokumentu in osebi, ki ga je sestavila, z elektronskim prenosom podatkov vnese v zadevni register.

Dokument o pravnih aktih oporočitelja za primer smrti, ki niso notarski zapisi, so registrirani le, če so bili dani v hrambo notarju.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Nujni delež – splošne informacije

Nujni dediči oporočitelja so njegovi potomci v ravni vrsti. Nujni dedič, ki (i) se ni odpovedal pravici do dedovanja ali pravici do nujnega deleža; (ii) je upravičen dedič in (iii) ni bil dejansko razdedinjen, je upravičen do nujnega deleža ali njegovega nadomestila, če ga oporočitelj v celoti ali delno izpusti iz razpolaganja s premoženjem po smrti, tj. ne prejme zapuščine v obliki deleža dediščine ali volila, ki je po vrednosti enaka njegovemu nujnemu deležu. Preživeli zakonec in morebitni predniki v ravni vrsti niso nujni dediči. Mladoletni potomci v ravni vrsti morajo prejeti delež, ki je enak vsaj trem četrtinam njihovega zakonskega deleža dediščine; odrasli potomci v ravni vrsti morajo prejeti vsaj eno četrtino svojega zakonitega deleža dediščine. Če je oporoka v nasprotju s tem in če oporočitelj ni razdedinil nujnega dediča iz razlogov, opredeljenih v zakonu, je nujni dedič upravičen do plačila zneska, ki je enak vrednosti njegovega nujnega deleža. Če je oporočitelj vdovec in ima dva otroke, vsak dobi polovico dediščine. Če je eden od njiju mladoleten, njegov nujni delež obsega tri osmine; nujni delež odraslega potomca v ravni vrsti je ena osmina.

Člen 704 civilnega zakonika tudi navaja: „Če mora sodišče pri delitvi dediščine razdeliti družinsko podjetje, ima družinski član, ki sodeluje pri vodenju tega podjetja, prednostno pravico.“

Posebni primeri

Če je nujni dedič (zavestno) izpuščen iz oporoke, pri čemer ni razdedinjen, ampak njegova dejanja izpolnjujejo zakonske razloge za razdedinjenje, se takšen izpust šteje za razdedinjenje, ki je izvedeno molče in upravičeno, zato v tem primeru potomec v ravni vrsti nima pravice do nujnega deleža.

Če je nujni dedič iz oporoke izpuščen le, ker oporočitelj pri razpolaganju s premoženjem po smrti ni vedel za njegov obstoj (npr. oporočitelj je menil, da je ta potomec umrl, ali pa ni vedel, da je določena oseba njegov potomec v ravni vrsti), je ta nujni dedič upravičen do nujnega deleža, ki mu pripada po zakonu.

Možnost odpovedi pravici do nujnega deleža

Nujni delež se lahko odpove pravici do nujnega deleža v formalnem dogovoru z oporočiteljem, ki se zapiše v obliki notarskega zapisa. Enako je mogoče odstopiti pravico do dedovanja v korist druge osebe. Odpoved v korist zadevne druge osebe je veljavna, če ta postane dedič.

Odpoved dediščini in odstop dediščine (dediščino lahko odstopi dedič, ki se ji ni odpovedal) je treba razlikovati od odpovedi pravici do dediščine ali pravici do nujnega deleža na podlagi dogovora z oporočiteljem (ko je ta še živ) v obliki notarskega zapisa. Dediščini se je mogoče odpovedati ali jo odstopiti šele po oporočiteljevi smrti.

Druge omejitve

Oporočitelj lahko v oporoki določi pogoje ali roke oziroma določi ali naroči, da dediščina po dedičevi smrti preide na drugega dediča (dedovanje po liniji).

Vendar takšne klavzule ne smejo biti namenjene očitnemu nadlegovanju dediča ali volilobjemnika zaradi očitne samovoljnosti oporočitelja in ne smejo jasno nasprotovati javni politiki.

Oporočitelj dediču ali volilobjemniku ne sme določiti, da se mora poročiti, da se ne sme poročiti ali da mora ostati poročen, lahko pa za nekoga uveljavi pravico, ki traja do takrat, ko se ta oseba poroči.

Če so vsi dediči (ali nasledniki v liniji) oporočiteljevi vrstniki, zaporedje, v katerem bodo ti dediči dedovali drug po drugem v skladu z oporočiteljevim razpolaganjem s premoženjem po smrti (pod določenimi pogoji), ni določeno. Če v času oporočiteljeve smrti dedič še ni rojen, se zaporedje dedičev, ki ga je določil oporočitelj, konča, ko prvi taki dedič prevzame dediščino.

Dedovanje po liniji se konča najpozneje sto let po oporočiteljevi smrti. Če po smrti dediča, ki je oporočiteljev vrstnik, dediščino prevzame dedič v liniji, se dedovanje po liniji konča šele, ko prvi taki dedič v liniji prevzame dediščino.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če pokojnik ni sestavil oporoke, kodicila ali dedne pogodbe, dedujejo njegovi zakoniti dediči v šestih dednih redih. Osebe v teh redih se za dediče upoštevajo postopoma na podlagi svojega reda. Dediči iz bližnjega dednega reda izključujejo osebe bolj oddaljenega dednega reda, npr. če dedujejo dediči prvega dednega reda, dediči drugega dednega reda ne podedujejo ničesar. Le če dediči prvega dednega reda ne dedujejo, dediščina preide na dediče drugega dednega reda. Deleži od zapuščine, ki so navedeni v zakonu, veljajo le, če dediči pred sodiščem ne dosežejo drugačnega dogovora. Če pokojnik ni sestavil razpolaganja s premoženjem po smrti (oporoke, dedne pogodbe ali kodicila) oziroma če pokojnik v razpolaganju s premoženjem po smrti to dovoli (ne prepove), lahko dediči s sporazumnim dogovorom pred sodiščem zapuščino med seboj razdelijo, kakor želijo.

Dedni redi

V prvem dednem redu pokojnikovi otroci in zakonec dedujejo enake deleže. Če sta imela pokojnik in njegov zakonec skupno zakonsko premoženje, ga sodišče najprej poravnava tako, da del tega premoženja pripada preživelemu zakoncu, del (običajno polovica) pa je vključen v dediščino. Premoženje, ki se vključi v dediščino, dedujejo preživeli zakonec in otroci v enakih deležih. Zakončev delež ne vključuje predmetov, ki jih je ta pridobil pri poravnavi skupnega premoženja. V Češki republiki se v civilnem zakoniku ne razlikuje med otroki, rojenimi v zakonu in zunaj njega, ali lastnimi (biološkimi) otroki in posvojenimi otroki.

Če kateri od pokojnikovih otrok ne deduje (npr. če se svojemu deležu dediščine odpove, ko je oporočitelj še živ, če se odpove dediščini ali pa umre pred oporočiteljem), delež dediščine, ki pripada temu otroku, dedujejo njegovi otroci v enakih deležih. Enako velja tudi za bolj oddaljene potomce v ravni vrsti.

Če je bil pokojnik samski in je zapustil otroke, njegovo celotno premoženje dedujejo njegovi otroci (ali njihovi potomci v ravni vrsti – glej zgoraj). Če je pokojnik zapustil zakonca in ni imel otrok, preživeli zakonec ne deduje celotne zapuščine, ampak deduje skupaj z dediči v drugem dednem redu.

V drugem dednem redu dedujejo preživeli zakonec, pokojnikovi starši in osebe, ki so s pokojnikom vsaj eno let pred njegovo smrtjo živele v skupnem gospodinjstvu, torej so skrbele za gospodinjstvo, ki so ga delile s pokojnikom, ali pa je bilo njihovo vzdrževanje odvisno od pokojnika. Vse te osebe razen

zakonca dedujejo v enakih deležih. Preživeli zakonec deduje vsaj polovico zapuščine. Če je pokojnik zapustil zakonca in oba starša, zakonec deduje polovico zapuščine, starša pa vsak po četrtino.

Preživeli zakonec in eden od staršev lahko v drugem dednem redu dedujeta celotno zapuščino. Če je pokojnik zapustil zunajzakonskega partnerja, ne pa tudi zakonca ali staršev, zunajzakonski partner ne pridobi celotne zapuščine, ampak deduje skupaj z drugimi dediči v tretjem dednem redu.

V tretjem dednem redu v enakih deležih dedujejo sorojenci pokojnika in zunajzakonski partner. Če kateri od sorojencev ne deduje, njegov delež dedujejo njegovi otroci, tj. pokojnikovi nečaki ali nečakinje (v enakih deležih). Vsak od teh dedičev lahko deduje celotno zapuščino.

Če dediščine ne prejmejo pokojnikovi sorojenci ali zunajzakonski partner, dedujejo stari starši pokojnika v četrtem dednem redu, in sicer v enakih deležih. Če ne deduje nobeden od pokojnikovih starih staršev, dediščina v petem dednem redu preide na stare starše pokojnikovih staršev (tj. prastarše). Stari starši pokojnikovega očeta prejmejo polovico dediščine, stari starši pokojnikove matere pa drugo polovico. Oba para starih staršev si polovico, ki jima pripada, razdelita v enakih deležih.

Če eden od starih staršev ne deduje, njegova osmina pripada drugemu staremu staršu. Če ne dedujeta nobeden od njiju, pripada ta četrtina drugemu paru na isti strani. Če ne deduje nobeden od parov na isti strani, dediščina preide na pare na drugi strani v istem deležu, kot se je razdelila polovica dediščine, ki jim pripada neposredno.

Če nobeden od navedenih dedičev ne deduje, dediščina v šestem dednem redu preide na otroke otrok pokojnikovih sorojencev (otroke nečakov in nečakinj) in otroke pokojnikovih starih staršev (strice in tete). Če kateri od stricov ali tet ne deduje, ta delež dedujejo njihovi otroci (pokojnikovi bratrance ali sestrične).

Če nobeden od dedičev ne deduje, premoženje pripade državi, ki se šteje za dediča.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volili ali njegovem sprejemu?

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Okrožno sodišče je pristojno za vse zapuščinske postopke (vključno z odpovedjo ali sprejemom dediščine, volila ali uveljavljanjem nujnega deleža). Sodišče v skladu z vnaprej določenim časovnim razporedom dela notarju naloži, naj upravlja zapuščinski postopek. Notar nato v postopku ravna in se odloča v imenu sodišča. V skladu s češkim pravom stranke v zapuščinskem postopku ne morejo izbrati notarja.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Pristojnost

Če je pristojni organ češko sodišče, je za obravnavo zapuščinskega postopka pristojno okrožno sodišče, v okrožju katerega je bilo stalno ali drugo prebivališče pokojnika, kakor je bilo registrirano v zadevnem informacijskem sistemu. Če v evidenci ni zavedeno stalno ali drugo prebivališče pokojnika, je pristojno sodišče tisto, v okrožju katerega je pokojnik dejansko živel (kjer je bilo mogoče najti naslov njegovega prebivališča). Če tudi navedenega prebivališča ni mogoče najti, je pristojno sodišče tisto, v okrožju katerega je bila pokojnikova navzočnost nazadnje ugotovljena.

Če pokojnik ni prebival v Češki republiki, je sodišče z ustrežno pristojnostjo tisto, v okrožju katerega je imel pokojnik v lasti nepremičnino. Če pokojnik v Češki republiki ni imel nobene nepremičnine (in pristojnosti ni mogoče ugotoviti z nobenim od navedenih načinov), je sodišče z ustrežno pristojnostjo tisto, v okrožju katerega je pokojnik umrl (kjer je bilo najdeno njegovo truplo).

Uvedba zapuščinskega postopka na češkem sodišču

Sodišče zapuščinski postopek uvede na lastno pobudo takoj, ko ugotovi za pokojnikovo smrt. Pristojno sodišče o smrtih obvešča sodna pisarna. Lahko pa sodišče za pokojnikovo smrt izve drugače, npr. od policije, zdravstvene ustanove ali dedičev.

Sodišče lahko zapuščinski postopek uvede tudi na zahtevo katere koli osebe, ki kot dedič uveljavlja pravico do zapuščine. Če sodišče odkrije, da ni krajevno pristojno, zadevo v zvezi z dedovanjem odstopi pristojnemu sodišču. Zadeve v zvezi z dedovanjem se lahko na drugo sodišče prenesejo tudi, kadar bi bilo to primerno, npr. ker pokojnikovi dediči prebivajo v okrožju drugega sodišča.

Potek postopka

Prvič, sodišče s predhodno preiskavo preveri informacije o pokojniku, njegovem premoženju in dolgovih, skupini dedičev in ali je pokojnik zapustil oporoko ali drugo razpolaganje s premoženjem po smrti. Takšne informacije običajno pridobi z javnih seznamov, iz registra pravnih dejanj za primer smrti, registra dokumentov o zakonskem premoženju in ne nazadnje s poizvedovanjem pri osebi, ki je pristojna za pokojnikov pogreb.

Kjer je to zahtevano z zakonom ali iz drugih razlogov sodišče sprejme nujne ukrepe za zaščito zapuščine, tj. zlasti z zasegom inventarja in zapečatenjem zapuščine.

Po končani predhodni preiskavi odredi zaslišanje in morebitnim dedičem z dedno pravico in pravico do nujnega deleža naroči, naj naredijo popis premoženja iz zapuščine. Če kateri od dedičev zahteva inventar premoženja iz zapuščine, to odredi sodišče.

Če je imel pokojnik skupno zakonsko premoženje, sodišče ob nadaljnji komunikaciji s strankami pripravi seznam tega premoženja in seznam skupnih obveznosti ter ugotovi vrednost premoženja. Premoženje, ki ga stranke izpodbijajo, se ne upošteva. Preživeli zakonec ima takrat priložnost, da se z dediči dogovori o poravnavi skupnega zakonskega premoženja. V tem dogovoru se določi, katero premoženje spada v zapuščino in katero ostane preživelemu zakoncu (načela, da sta deleža obeh zakoncev enaka, ni treba upoštevati). Lahko se sklene tudi dogovor, po katerem vse skupno premoženje pripada preživelemu zakoncu in ni del zapuščine.

Dogovor o poravnavi skupnega zakonskega premoženja med dediči in preživelim zakoncem ne sme biti v nasprotju z zakonom ali pokojnikovimi navodili iz razpolaganja s premoženjem po smrti, sicer sodišče dogovora ne odobri.

Če sodišče ne odobri dogovora o poravnavi skupnega zakonskega premoženja ali pa tak dogovor ni sklenjen, sodišče skupno zakonsko premoženje poravnava v skladu z naslednjimi pravili:

- deleža obeh zakoncev v premoženju, ki se poravnava, sta enaka;
- vsak od zakoncev povrne sredstva iz skupnega premoženja, ki jih je porabil za lastno premoženje;
- vsak od zakoncev ima pravico, da zahteva nadomestilo za sredstva, ki jih je iz lastnega premoženja porabil za skupno premoženje;
- upoštevajo se potrebe odvisnih otrok;
- upošteva se, kako je posamezni zakonec skrbel za družino, zlasti za otroke in družinsko gospodinjstvo;
- upošteva se, kako je posamezni zakonec prispeval k pridobivanju in vzdrževanju skupnega premoženja.

Po poravnavi skupnega zakonskega premoženja sodišče pripravi seznam premoženja in obveznosti iz zapuščine. Pri tem upošteva zlasti informacije, ki so jih podali dediči, če je bil odrejen inventar zapuščine, pa tudi inventar zapuščine. Morebitno sporno premoženje ali odgovornosti se ne upoštevajo.

Sodišče vrednost premoženja iz zapuščine načeloma oceni glede na skladne izjave dedičev. Zelo redko se za takšne ocene naroči izvedensko mnenje.

Če pokojnik ni zapustil razpolaganja s premoženjem po smrti, se lahko dediči dogovorijo o delitvi zapuščine po lastnih željah. Sodišče potrdi delitev dediščine med dediče v skladu s tem dogovorom. Če takšnega dogovora ni, sodišče potrdi njihovo dedovanje v skladu z deleži, določenimi z zakonom. Na zahtevo dedičev zapuščino med dediče razdeli sodišče.

Če oporočitelj v razpolaganju s premoženjem po smrti pusti navodila glede delitve zapuščine, sodišče potrdi dedovanje zapuščine dedičev v skladu z zadevnimi navodili. V nasprotnem primeru se lahko dediči dogovorijo o delitvi zapuščine. Ne glede na to se lahko o drugačnih deležih iz zapuščine dogovorijo le, če je oporočitelj to izrecno dovolil.

Če nujni dedič uveljavlja pravico do nujnega deleža, se lahko drugi dediči z njim dogovorijo za poravnavo nujnega deleža (odpravnino). V nasprotnem primeru mora biti odrejen inventar zapuščine, da se lahko izračuna nujni delež.

Preden sodišče sprejme sklep glede zapuščine, mu je treba predložiti dokaze, da so bila zadevna volila izpolnjena in da so bili drugi volilojemniki obveščeni o pravici do volila.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilojemnik?

Ob oporočiteljevi smrti pridobijo njegovi dediči pravico do dedovanja. Če se pridobitev premoženja iz zapuščine ne preloži zaradi razpolaganja premoženja po smrti, ki ga je sestavil oporočitelj, npr. zaradi pogoja (dedič bo dedoval šele po pridobljeni univerzitetni diplomi) ali roka (po določenem obdobju), en ali več dedičev deduje po smrti oporočitelja. Sodišče o tem, kdo dobi dediščino na ta način, odloči glede na rezultat zapuščinskega postopka. Če oporočitelj v razpolaganju s premoženjem po smrti dedovanje preloži (s pogojem ali rokom), vsaj en glavni dedič deduje po oporočiteljevi smrti, vsaj en nadaljnji dedič pa po izpolnitvi pogoja (po določenem obdobju). Sodišče o prehodu dediščine z glavnih dedičev na nadaljnje dediče odloči v ločenem postopku.

Sklepe o dedovanju v imenu sodišča izda notar, ki ga je pristojno okrožno sodišče pooblastilo za izvedbo dejanj v zapuščinskem postopku. Pri opravljanju vloge sodnega pooblaščenca imajo notar, notarski uradnik in kandidat pri izvajanju pravice vse privilegije sodišča kot javnega organa.

Volilojemnik pravico do volila pridobi ob oporočiteljevi smrti, o tej pravici pa ga je treba obvestiti pred koncem zapuščinskega postopka. Dolgovana volila je treba izpolniti pred koncem zapuščinskega postopka.

Odreki pravici do dedovanja in odpovedi

Pravici do dedovanja se je v dogovoru z oporočiteljem mogoče vnaprej odreči v obliki notarskega zapisa.

Po oporočiteljevi smrti se lahko dedič dediščini odpove z izrecno izjavo, ki jo predloži sodišču v enem mesecu od datuma, na katerega je bil obveščen o tej pravici. Dedič, ki prebiva v tujini, ima po prejemu takšnega obvestila tri mesece, da se odpove dediščini. Ta rok se lahko podaljša iz resnih razlogov, ni pa ga mogoče podaljšati po njegovem preteku (roka ni mogoče odložiti). To tem roku se šteje, da se dedič ni odpovedal dediščini.

Nujni dedič se lahko odpove dediščini, zadrži pa pravico do nujnega deleža, npr. lahko se odpove zapuščini na podlagi razpolaganja s premoženjem po smrti, ne da bi se odpovedal pravici do nujnega deleža. To je v nekaterih pogledih izjema od splošnega pravila, da dediča obveznosti, ki mu je bila naložena z razpolaganjem s premoženjem po smrti, ni mogoče odvezati z odpovedjo dediščini na podlagi tega razpolaganja, obenem bi pa ta dedič uveljavljal svojo pravico zakonitega dediča – lahko je dedič na podlagi razpolaganja s premoženjem po smrti ali pa se lahko takšni dediščini odpove. Izjave o odpovedi ali sprejemu ni mogoče preklicati.

Dediščini se ne more odpovedati oseba, ki s svojim ravnanjem jasno nakaže, da se dediščini ne namerava odpovedati, zlasti z odprodajo premoženja, ki je del zapuščine.

Dediščino je mogoče tudi odstopiti v korist drugega dediča. Nujni dedič, ki odstopi dediščino, se odreče tudi pravici do nujnega deleža; ta odločitev velja tudi za potomce v ravni vrsti. Odstop dediščine v korist drugega dediča je veljaven, če drugi dedič soglaša s tem dejanjem. Dedič, ki odstopi dediščino, s tem dejanjem ni odvezan obveznosti, da spoštuje navodila v zvezi z volili ali drugimi ukrepi, ki jih je v skladu z oporočiteljevo oporoko mogoče in bi jih bilo treba izpolniti le osebnostno.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Dediči se lahko odločijo, ali bodo uveljavljali pravico, da zahtevajo inventar zapuščine. Dediči, ki ne zahtevajo inventarja zapuščine, za dolgove pokojnika odgovarjajo v celoti. Če pravice do inventarja ne uveljavlja več dedičev, so skupaj solidarno odgovorni. Dedič, ki ne zahteva inventarja, odgovarja za vse dolgove, tudi če sodišče seznam premoženja sestavi iz drugih razlogov (npr. ker pravico do inventarja uveljavlja drug dedič).

Če dedič zahteva inventar, sodišče izvede inventar zapuščine. Dedič, ki zahteva inventar, za pokojnikove dolgove odgovarja le do vrednosti prejete dediščine. Če to pravico uveljavlja več dedičev, so skupaj solidarno odgovorni, vendar vsak odgovarja le do vrednosti dediščine, ki jo prejme.

V nekaterih primerih sodišče odredi inventar zapuščine tudi, če ga ne zahteva noben dedič, zlasti zaradi zaščite mladoletnih dedičev, dedičev, katerih prebivališče ni znano, in oporočiteljevih upnikov.

V nekaterih primerih se sodišče lahko odloči, da se inventar zapuščine zamenja s seznamom premoženja iz zapuščine, ki ga pripravi upravitelj, ali skupno izjavo o premoženju iz zapuščine, ki so jo pripravili in podpisali vsi dediči.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Registracijo pravic v kataster ureja zakon št. 256/2013 o katastru (zakon o katastru).

V katastru so registrirani:

zemljišča v obliki parcel,

stavbe s hišno številko ali zemljiškoknjižno številko, če niso del zemljišča ali stavbne pravice,

stavbe brez hišne številke ali zemljiškoknjižne številke, če niso del zemljišča ali stavbne pravice, če so glavna struktura na zemljišču in ne spadajo med „male strukture“,

enote, opredeljene v skladu s civilnim zakonikom,

enote, opredeljene v skladu z zakonom št. 72/1994, ki ureja nekatera solastniška razmerja, povezana s stavbami, in nekatera solastniška razmerja,

povezana s stanovanji in nestanovanjskimi prostori, ter spreminja nekatere zakone (zakon o lastništvu nad stanovanji), kakor je bil spremenjen,

stavbna pravica,

vodovod.

Stvarnopravne pravice, pridobljene z dedovanjem, se v katastru evidentirajo v skladu s sklepom ali javno listino o dedovanju, ki je izdan v državi članici, in na podlagi certifikata, ki ga izda sodišče ali pristojni organ države članice, iz katere izvirajo podatki, ali evropskega potrdila o dedovanju („dokumenti“).

Zemljiška knjiga, v katere okrožje spada nepremičnina, je krajevno pristojna za postopek registracije.

Nepremičnina mora biti navedena v dokumentih za registracijo pravic v kataster (sklep o dedovanju, javna listina in/ali evropsko potrdilo o dedovanju) v skladu z oddelkom 8 zakona št. 256/2013:

zemljišče je označeno s parcelno številko, navedbo, ali gre za gradbeno parcelo, in imenom katastrske občine, v kateri je;

zemljišče, za katero se izvede poenostavljena registracija, je označeno s parcelno številko v skladu s prejšnjo zemljiško knjigo in navedbo, ali je bila parcelna številka dodeljena na podlagi zemljiške knjige, načrta razdelitve, načrta združitve ali katastra, in imenom katastrske občine, v kateri je;

stavba, ki ni razvrščena kot del zemljišča ali stavbne pravice, je označena s parcelno številko zemljišča, na katerem je bila zgrajena, hišno številko ali

zemljiškoknjižno številko (če številka ni bila dodeljena, je naveden način gradnje) in imenom mestne občine, v kateri je;

enota je označena z oznako stavbe, v kateri je razmejena, ali oznako zemljišča ali stavbne pravice, če je stavba, v kateri je razmejena, razvrščena kot del takega zemljišča, s številko in imenom enote, po potrebi pa tudi z navedbo, da je enota nedokončana;

stavbna pravica je označena s parcelno številko, navedbo, ali gre za gradbeno parcelo, in imenom katastrske občine, v kateri je ustanovljena;

vodovod je označen s parcelno številko, navedbo, ali gre za gradbeno parcelo, imenom katastrske občine in načinom uporabe.

Dokumenti, predloženi zaradi registracije pravic v katastru, morajo izpolnjevati zahteve glede dokumentov, namenjenih za uporabo v namene katastra; njihova vsebina mora upravičiti predlagano registracijo pravice, predlagana registracija pravice pa mora dokazati neprekinjenost s predhodnimi vpisi v kataster.

V dokumentih morajo biti navedeni ime, naslov prebivališča, osebna matična številka ali datum rojstva dediča ali drugega upravičenca (če gre za pravno osebo, pa ime, registrirani sedež in matična številka, če jo ima). V dokumentu morajo biti navedeni deleži, v skladu s katerimi posamezni dedič pridobi pravice do nepremičnine, po potrebi pa tudi, katere stvarnopravne pravice se uvedejo, ustrezni upravičenci in odgovorne stranke. V zapuščinskem postopku se lahko poleg lastninske pravice ustanovijo tudi stavbna pravica, služnostna pravica, zastavna pravica, prihodnja zastavna pravica, podzastavna pravica, pravica do prve zavrnitve, prihodnja dosmrtna pravica, skupno lastništvo, skrbniški sklad in prepoved prenosa ali omejitev razpolaganja.

Če se pravica, ki se bo vpisala v kataster na podlagi danega dokumenta, nanaša le na del parcele, mora biti dokumentu priložena skica dela zadevnega zemljišča. Skica se šteje za del dokumenta.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Oporočitelj lahko v razpolaganju s premoženjem po smrti imenuje upravitelja in/ali izvršitelja.

Sodišče upravitelja za izvršitev oporoke imenuje na predlog dediča, ki ne želi izgubljati časa in energije za izvršitev oporoke. Predlog mora vsebovati splošne podatke o predložitvi, tj. v njem mora biti jasno navedeno sodišče, na katero je naslovljen, kdo ga podaja, na kaj se nanaša in kakšen je njegov namen, mora pa biti tudi podpisan in datiran.

Sodišče lahko upravitelja imenuje na lastno pobudo, če:

- a) izvršitelj ni bil imenovan ali izvršitelj zavrne upravljanje zapuščine ali pa tega očitno ni sposoben in če dediči zapuščine ne morejo ustrezno upravljati;
- b) je treba sestaviti seznam premoženja, ki spada v zapuščino, ali
- c) za to obstajajo resni razlogi, ali
- d) je prejšnji upravitelj umrl, bil odpuščen, je dal odpoved ali pa je bila njegova pravna in poslovna sposobnost omejena in ostaja potreba, da kdo izvede te dolžnosti.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Izvršitelj (če ga je oporočitelj imenoval) je odgovoren za izvršitev oporočiteljeve oporoke. Če upravitelj ni imenovan, je izvršitelj odgovoren tudi za upravljanje zapuščine.

Če sta imenovana oba, izvršitelj in upravitelj, upravitelj upravlja zapuščino v skladu z izvršiteljevimi navodili.

Če je imenovan upravitelj, izvršitelj pa ne, upravitelj upravlja zapuščino. Sodišče na dedičev predlog upravitelju odredi, naj poskrbi za oporočiteljevo oporoko. Če upravitelj in izvršitelj nista imenovana, so vsi dediči odgovorni za skupno upravljanje zapuščine. Lahko se tudi dogovorijo, da zapuščino upravlja le eden od njih.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Upravitelj je odgovoren le za upravljanje zapuščine. To pomeni, da stori vse potrebno za ohranjanje premoženja. Pri tem lahko izvršuje vse pravice, povezane s premoženjem, ki ga upravlja. Upravitelj lahko prenese predmete iz zapuščine ali jih uporabi za poroštvo, če je to potrebno zaradi ohranitve vrednosti ali vsebine premoženja, ki ga upravlja, ali za izravnavo. Pod enakimi pogoji lahko spremeni namen premoženja, ki ga upravlja.

Upravitelj dediščine ali izvršitelj lahko sprejmeta kateri koli ukrep, ki presega preprosto upravljanje, če se dediči s tem strinjajo. Če dediči ne sprejmejo dogovora ali če je dedič opredeljen za osebo pod posebnim varstvom, je potrebna odobritev sodišča.

Izvršitelj je odgovoren za ustrezno izvrševanje oporočiteljeve oporoke s primerno skrbnostjo. Uveljavlja lahko vse pravice, potrebne za izvajanje njegovih nalog, vključno s pravico do zagotavljanja veljavnosti oporoke na sodišču in uveljavljanjem nesposobnosti dediča ali volilojemnika, in zagotovi, da se izvršijo vsa oporočiteljeva navodila. Oporočitelj lahko izvršitelju v oporoki naloži dodatne dolžnosti.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Zapuščinski postopek se konča s sklepom o dedovanju, v katerem so izrecno navedene pravice in obveznosti, povezane z zapuščino. Stranke se lahko zoper ta sklep pritožijo v petnajstih dneh od datuma, na katerega je bil vročen. Če v tem roku ni vložena nobena pritožba, sklep postane pravnomočen. Končni sklep je dokazilo pravic in obveznosti, ki jih vsebuje. Sklep je javna listina.

Sodišče lahko pred koncem postopka izda uradno potrdilo o dejstvih, znanih iz spisa zadeve. Tudi to potrdilo je javna listina.

Zadnja posodobitev: 27/11/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To

jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Splošne informacije - Nemčija

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Oporoka se lahko sestavi v eni od dveh oblik: kot lastnoročna oporoka ali javna oporoka.

Lastnoročna oporoka lahko sestavijo le osebe, ki so dopolnile 18 let, in sicer mora biti oporoka v celoti lastnoročno napisana in tudi podpisana. Če je natipkana na pisalni stroj ali računalnik, če manjka podpis ali je bila narekovana (npr. na magnetofon), ni veljavna in lahko iz zapuščine dedujejo le zakoniti dediči, če ni nobene druge veljavne oporoke, v kateri bi bil naveden dedič. Zaradi dokazovanja je pomembno tudi, da oporočitelj oporoko podpiše s polnim

imenom (tj. imenom in priimkom), da ni dvoma, kdo je sestavil oporoko. Zelo je priporočljivo, da se v oporoki zapišeta datum in kraj, iz katerih je razvidno, kdaj in kje je bil ta uradni pisni zapis sestavljen. To je pomembno, saj se lahko prejšnja oporoka – v celoti ali delno – razveljavi z novo oporoko. Če na eni od oporok ali celo na obeh manjka datum, pogosto ni mogoče ugotoviti, katera je novejša in bi jo bilo treba šteti za veljavno.

Zakonci in registrirani partnerji lahko sestavijo tudi skupno lastnoročno oporoko. V tem primeru morata lastnoročno oporoko, ki jo je sestavil eden od zakoncev ali partnerjev oziroma oba zakonca ali partnerja, podpisati oba skupaj (za podrobnosti glej „*Was ist ein gemeinschaftliches Testament?*“ [„Kaj je skupna oporoka?“] na strani 24 brošure z naslovom „*Erben und Vererber*“ [„Dedovanje in zapuščina“], ki jo je pripravilo zvezno ministrstvo za pravosodje in varstvo potrošnikov (*Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz*)).

Če bi se radi izognili tveganju, da pri sestavljanju oporoke naredite napako, bi se morali odločiti za javno oporoko (ali „notarsko“ oporoko). Pri tej vrsti oporoke vsebino ustno podate notarju, ki jo nato pisno evidentira, ali pa jo sestavite sami in notarju predate v pisni obliki (za podrobnosti glej „*Das öffentliche Testament*“ [„Javna oporoka“] na strani 23 brošure z naslovom „*Erben und Vererber*“ [„Dedovanje in zapuščina“] zveznega ministrstva za pravosodje in varstvo potrošnikov). To vrsto oporoke lahko sestavijo tudi mladoletne osebe, ki so dopolnile 16 let.

Da bi se lahko sklenila dedna pogodba, morata biti obe stranki pri notarju istočasno (za podrobnosti glej „*Der Erbvertrag*“ [„Dedna pogodba“] na strani 29 brošure z naslovom „*Erben und Vererber*“ [„Dedovanje in zapuščina“], ki jo je pripravilo zvezno ministrstvo za pravosodje in varstvo potrošnikov).

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Da bi se izognili tveganju, da se lastnoročna oporoka skriva, izgubi ali da se nanjo po smrti osebe pozabi, se pogosto priporoča (ni pa obvezno), da se da oporoka v uradno hrambo okrajnemu sodišču (*Amtsgericht*), v Baden-Württembergu pa do konca leta 2017 notarski pisarni (*Notariat*). Notarska oporoka je vedno v uradni hrambi. To velja tudi za dedno pogodbo, razen če pogodbeni stranki izrecno navedeta, naj se pogodba ne da v uradno hrambo; v tem primeru se namesto tega dokument shrani pri notarju. Oporoke in dedne pogodbe, ki so v uradni hrambi, je treba odpreti po smrti osebe, ki je sestavila razpolaganje za primer smrti v obliki oporoke ali dedne pogodbe (in ki se v zakonu imenuje „zapustnik“).

Od 1. januarja 2012 so vse lastnoročne oporoke in notarsko overjena razpolaganja za primer smrti (oporoke in dedne pogodbe), ki so v uradni hrambi pri okrajnih sodiščih – v Baden-Württembergu pa do konca leta 2017 v notarskih pisarnah –, elektronsko registrirane v centralnem registru oporok pri zvezni notarski zbornici (*Bundesnotarkammer*). V primeru razpolaganj za primer smrti, ki so bila sestavljena pred tem datumom in dana v hrambo, se bodo bistveni podatki iz matičnih uradov prenesli v register.

Zvezna notarska zbornica, ki je kot organ za vpis v register obveščena o vseh smrtih v državi, za namen odpiranja razpolaganja za primer smrti v uradni hrambi obvesti pristojno zapuščinsko sodišče (*Nachlassgericht*) o registriranih razpolaganjih in kje so ta razpolaganja v uradni hrambi.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Svojce je mogoče razdediniti z oporoko. Vendar se je to, da bi preživeli zakonec, otroci in otroci otrok ali starši ostali brez vsake dediščine, čeprav bi bili brez oporočnega razpolaganja zakoniti dediči, vedno štel za nepravilno. Zaradi uradno priznanega in zakonito ugotovljenega sprejemanja medsebojne odgovornosti velja to tudi za preživle registrirane istospolne partnerje. Zato je tej ozko opredeljeni skupini ljudi z zakonom dodeljen del zapuščine, ki se imenuje nujni delež. Upravičenci do nujnega deleža lahko od dedičev zahtevajo denarno plačilo, ki je enako polovici vrednosti zakonitega deleža.

Primer: Oporočiteljica zapusti moža (s katerim je živela v mešanem premoženjskem režimu zakoncev) [vsak zakonec ohrani lastninsko pravico na svojem premoženju, povečanje skupne neto vrednosti zakoncev v zakonu pa se razdeli na enaka deleža] in hčer. V oporoki je moža imenovala za edinega dediča. Zapuščina je vredna 100 000 EUR. Hčerin nujni delež je $\frac{1}{4}$ (njen zakoniti delež pa je $\frac{1}{2}$; enako kot možev, ki je z oporočiteljico živel v mešanem premoženjskem režimu). Da bi izračunali znesek denarja, do katerega je upravičena, je treba nujni delež pomnožiti z vrednostjo zapuščine ob dedovanju. To pomeni, da lahko hči od moža oporočiteljice zahteva nujni delež v višini 25 000 EUR ($\frac{1}{4} \times 100\,000$ EUR).

Oporočitelj tega, da bi se zahteval nujni delež, ne morejo preprečiti tako, da v oporoko vključijo upravičence do nujnega deleža, a jim dodelijo manj kot polovico njihovega zakonitega deleža. V takih primerih je upravičenec do nujnega deleža upravičen do dodatnega zneska, s katerim se njegov nujni delež poveča na polovico zakonitega deleža.

Primer: Oporočitelj je v oporoki za dedinjo imenoval svojo ženo (s katero je živel v mešanem premoženjskem režimu) in hčer, tako da dedujeta $\frac{2}{3}$ oziroma $\frac{1}{3}$ njegove zapuščine. Premoženje je vredno 800 000 EUR. Hčerin nujni delež je $\frac{1}{4}$ (= 200 000 EUR). Ker je bila hči vključena v oporoko in bo že podedovala 100 000 EUR ($\frac{1}{3}$ od 800 000 EUR), je upravičena do dodatnega zneska, s katerim se bo pokrila manko (100 000 EUR).

Nujni delež je treba zahtevati v treh letih od datuma, ko je kateri koli od upravičencev do nujnega deleža izvedel za dedovanje in razpolaganje, zaradi katerega je bil oškodovan, najpozneje pa v tridesetih letih po dedovanju.

Dediči lahko zahtevajo odlog uveljavljanja nujnega deleža, če bi bili zaradi takojšnje ugoditve zahtevku po krivici hudo oškodovani. V zakonodaji je kot primer naveden scenarij, v katerem bi bilo treba v nasprotnem primeru prodati družinski dom. Kljub temu je še vedno treba upoštevati interese upravičenca ali upravičencev do nujnega deleža. Odlog pomeni, da nujnega deleža ni treba takoj izplačati. Sodišče v vsakem posameznem primeru odloči, za koliko se lahko izplačilo nujnega deleža odloži ter ali in kako je treba zahtevek za nujni delež zavarovati.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če oporoka ali dedna pogodba ne obstaja, veljajo pravila zakonitega dedovanja.

V skladu z nemškimi dednimi pravom se za dediče štejejo le sorodniki, tj. osebe z istimi starši, starimi starši ali prararši kot zapustnik, in osebe, ki imajo z zapustnikom še bolj oddaljene skupne prednike. V skladu s to opredelitvijo se povezave zaradi zakonske zveze ne štejejo za sorodstvo z zapustnikom in so iz zakonitega dedovanja izključene, npr. tašča, zet, oči, pastorka, teta ali stric po zakončevi strani itd., saj z zapustnikom nimajo skupnih prednikov.

Družinsko razmerje lahko nastane tudi s posvojitvijo (otroka), saj se s tem postopkom med otrokom in posvojiteljem ter njegovimi sorodniki ustvari polnopravno zakonsko družinsko razmerje z vsemi povezanimi pravicami in obveznostmi. Posvojeni otroci imajo tako praviloma enake pravice kot biološki otroci (če so posvojeni polnoletni „otroci“, lahko veljajo posebni pogoji).

Zakonci so izjema od načela, da dedujejo le sorodniki. Čeprav običajno niso v sorodstvu in torej nimajo skupnih prednikov, imajo še vedno pravico do dedovanja po svojem zakoncu. Če se zakonca ločita, pravice do dedovanja ni. To pod nekaterimi pogoji velja tudi za zakonce, ki še niso ločeni, a živijo ločeno.

V skladu z dednimi pravom imajo registrirani partnerji enake pravice do dedovanja kot zakonci. Pri drugih oblikah skupnega življenja pa zakonska pravica do dedovanja ne obstaja.

Dedna pravica sorodnikov:

Vsi sorodniki nimajo enakih pravic do dedovanja. Po zakonu so razdeljeni na dediče različnih dednih redov:

Prvi dedni red

Dediči prvega dednega reda so pokojnikovi potomci, tj. otroci, vnuki, pravnuki itd.

Zunajzakonski otroci so zakoniti dediči svoje matere in očeta ter njunih zadevnih sorodnikov. (Izjema velja v primerih dedovanja, v katerih je zapustnik umrl pred 29. majem 2009, če se je zunajzakonski otrok rodil pred 1. julijem 1949 – glej opombi na straneh 11 in 15 brošure z naslovom „*Erben und Vererber*“ [„Dedovanje in zapuščina“], ki jo je pripravilo zvezno ministrstvo za pravosodje in varstvo potrošnikov).

Če je mogoče najti sorodnika, ki spada v to skupino najbližjih sorodnikov, bolj oddaljeni sorodniki ne dobijo ničesar in nimajo pravice do dediščine.

Primer: Zapustnik je zapustil eno hčer ter številne nečake in nečakinje. Nečaki in nečakinje ne podedujejo ničesar.

Otroci otrok (tj. vnuki, pravnuki itd.) lahko običajno kaj podedujejo le, če so njihovi starši že umrli ali pa so se dediščini odpovedali.

Primer: Pokojnik je zapustil hčer in tri vnuke po sinu, ki je že umrl. Hči dobi polovico dediščine, vnuki pa si morajo drugo polovico, ki bi jo sicer dobil njihov oče, razdeliti med seboj. To pomeni, da vsak vnuk prejme dediščine.

Drugi dedni red

Dediči drugega dednega reda so pokojnikovi starši ter njihovi otroci in otroci otrok, tj. zapustnikov bratje in sestre ter nečaki in nečakinje. Tudi v tem primeru otroci zapustnikovih staršev dedujejo le, če so zapustnikov starši že umrli. Dedujejo delež, ki bi ga podedoval njihov pokojni oče ali njihova pokojna mati. Sorodniki drugega dednega reda dedujejo le, če ni dedičev prvega dednega reda.

Primer: Zapustnik je zapustil nečakinjo in nečaka. Zapustnikova sestra in starši so že umrli. Nečakinja in nečak torej podedujeta vsak polovico zapuščine.

Tretji dedni red in naslednji dedni redi

V tretji dedni red spadajo stari starši ter njihovi otroci in otroci otrok (teta, stric, bratranec, sestrična itd.), v četrti dedni red pa prastarši ter njihovi otroci in otroci otrok itd. Zakonito dedovanje temelji na enakih pravilih kot v zgoraj navedenih dednih redih. Vendar od četrtega dednega reda naprej, če so potomci starih staršev že umrli, naslednji v vrsti niso več potomci teh potomcev, temveč postanejo osebe, ki so najbližji sorodniki, edini dediči (tukaj pride do preskoka s parentalnega sistema dedovanja [pri katerem se dedič išče po posamezni liniji (parenteli) od prednika navzdol] na sistem kolena [pri katerem se ugotavlja najbližji sorodnik na podlagi sorodstvenega razmerja]).

Vedno velja: zadostuje, da je živ le en sorodnik prejšnjega dednega reda, da so izključeni vsi morebitni dediči naslednjega dednega reda.

Zakonci in registrirani partnerji:

Ne glede na zadevni premoženjskopравни položaj zakoncev so preživela žena, mož ali registrirani partner zakoniti dediči in so upravičeni do $\frac{1}{4}$ zapuščine skupaj z morebitnimi potomci in do $\frac{1}{2}$ zapuščine skupaj s sorodniki drugega dednega reda (tj. zapustnikovimi starši, brati in sestrami, nečaki ali nečakinjami) ter starimi starši.

Če sta zakonca živela v mešanem premoženjskem režimu (ki je privzeta ureditev, če se nista zakonca v predporočni ali poporočni pogodbi dogovorila o drugačnem premoženjskem režimu), se navedeni delež poveča za $\frac{1}{4}$. To velja tudi pri registriranih partnerjih.

Če ni sorodnikov prvega ali drugega dednega reda niti starih staršev, preživeli zakonec/registrirani partner dobi celotno dediščino.

Primer: Zapustnik je zapustil ženo (s katero je živel v mešanem premoženjskem režimu) in starše. Žena prejme $\frac{3}{4}$ ($\frac{1}{2} + \frac{1}{4}$), vsak od staršev kot dedič drugega dednega reda pa po $\frac{1}{8}$ zapuščine. Žena poleg tega (če so drugi dediči sorodniki drugega dednega reda kot v tem primeru ali stari starši) dobi nekaj, kar se v Nemčiji imenuje „*Großer Voraus*“, tj. prednostno pravico, ki večinoma zajema vse gospodinjske predmete in poročna darila (če so drugi dediči sorodniki prvega dednega reda, preživeli zakonec kot zakoniti dedič te predmete prejme le, če jih potrebuje za vodenje gospodinjstva).

Zakonita pravica države do dedovanja:

Če ni zakonca ali registriranega partnerja in ni mogoče ugotoviti nobenega sorodnika, zakoniti dedič postane država. Njena odgovornost je vedno omejena z vrednostjo zapuščine.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Načeloma je za zapuščinske zadeve pristojno zapuščinsko sodišče v okviru okrajnega sodišča v kraju zadnjega prebivališča zapustnika (v Baden-Württembergu pa do konca leta 2017 ustrežna notarska pisarna).

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Dediščini se je mogoče odpovedati tako, da se pri zapuščinskem sodišču poda izjava; ta izjava se poda na zapisnik pri zapuščinskem sodišču ali pa se sodišču predloži po tem, ko jo overi notar (za podrobnosti glej spodaj).

Izjave o sprejemu ni treba podati v določeni obliki, prav tako ni potrebna potrditev sprejema. Sprejem dediščine pomeni že prekoračitev roka za vložitev izjave o odpovedi dediščini.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volili ali njegovem sprejemu?

Volilo se sprejme ali se mu odpove z izjavo, ki se poda osebi, pristojni za volilo. To je lahko dedič ali volilojemnik.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Izjava o odpovedi nujnemu deležu ali njegovem sprejemu v nemškem dednem pravu ni predvidena.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Odprije oporoke:

Oporočno razpolaganje, ki se predloži zapuščinskemu sodišču ali vzame iz uradne hrambe, po smrti oporočitelja uradno odpre zapuščinsko sodišče. Dediči so o tem uradno obveščeni.

Postopek za izdajo potrdila o dedovanju:

Potrdilo o dedovanju izda zapuščinsko sodišče (v Baden-Württembergu do konca leta 2017 notarska pisarna), v njem pa je navedeno, kdo je dedič, obseg njegove pravice do dedovanja in po potrebi nadaljnje dedovanje ali izvršitev oporoke.

Zapuščinsko sodišče izda potrdilo o dedovanju na zahtevo. Vložnik mora dokazati, da so vsi podatki, ki jih zahteva zakon, točni, ali pa predložiti zapriseženo izjavo, iz katere je razvidno, da ni podlage za dvom o točnosti podatkov. Vložnik lahko zapriseženo izjavo poda pred notarjem ali sodiščem, razen če zakonodaja zadevne zvezne dežele določa, da so za to pristojni le notarji.

Izdaja evropskega potrdila o dedovanju:

Postopki v zvezi z evropskim potrdilom o dedovanju so določeni v zakonu o mednarodnih zapuščinskih postopkih [*Internationales Erbrechtsverfahrensgesetz, IntErbRVG*]. Evropsko potrdilo o dedovanju je potrdilo o dedovanju, ki velja v skoraj vseh državah Evropske unije (razen v Združenem kraljestvu, na Irskem in Danskem). Izda se tudi na zahtevo zapuščinskega sodišča v obliki notarsko overjenega izvoda z omejeno veljavnostjo. Glavni namen potrdila je poenostavitev delitve zapuščine v EU.

Delitev premoženja:

Če je dedičev zapuščine več, ta postane skupno premoženje skupnosti dedičev. Sodediči lahko zato le skupno razpolagajo s posameznimi predmeti iz zapuščine, npr. prodajo zapustnikov avto, če ta ni več potreben. Prav tako morajo dediščino skupno upravljati. Zato se pogosto pojavijo velike težave, zlasti če dediči živijo daleč narazen in se ne morejo dogovoriti. Ta „prisilna skupnost“ je po navadi zelo neprimerna in načeloma lahko vsak dedič zaprosi za razpustitev skupnosti z zahtevo, naj se zapuščina razdeli. Najpomembnejša izjema v zvezi s tem je, kadar oporočitelj v oporoki navede, da se zapuščina določeno obdobje ne sme deliti, na primer zato, da lahko družinsko podjetje nadaljuje poslovanje.

Če je oporočitelj določil izvršitelja oporoke, je ta odgovoren za delitev zapuščine. Če tega ni storil, morajo zapuščino razdeliti dediči sami. Pri tem lahko poiščejo pomoč notarja. Če se kljub pomoči notarja ne morejo dogovoriti, je edina preostala možnost sprožitev sodnega postopka.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilojemnik?

Za podrobnosti o zakonitem dedovanju glej zgoraj.

Če je pokojnik zapustil oporoko, ima ta prednost pred pravili o zakonitem dedovanju. Če je oporočitelj v oporoki pustil navodila glede celotne zapuščine, dedujejo samo osebe, ki so imenovane v oporoki. Za podrobnosti glede tega, kdo je upravičen do nujnega deleža, glej zgoraj.

Ob smrti zapustnika zapuščina po samem zakonu preide na dediče (načelo samodejne pridobitve dediščine). Dediči pa se lahko dediščini odpovejo (glej spodaj).

Oporočitelj lahko v oporoki zapusti tudi volila, npr. določenim ljudem dodeli posamezne predmete ali določene zneske denarja. V takih primerih se prejemniki volila („volilojemniki“) ne štejejo za dediče, imajo pa terjatev do dedičev za tisto stvar, ki jim je bila v oporoki posebej zapuščena.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Odpoved dediščini:

Dediči ne odgovarjajo za obveznosti iz zapuščine, če se dediščini odpovejo do določenega roka. Načeloma se mora zadevni dedič dediščini odpovedati v šestih tednih od obvestila o uvedbi dedovanja in podlagi za njegov status dediča, kar pomeni, da mora pri zapuščinskem sodišču podati uradno izjavo. Izjava se poda na zapisnik pri zapuščinskem sodišču ali pa se sodišču predloži po tem, ko jo overi notar. V zadnjem primeru je dovolj predložiti dopis, vendar mora dedičev podpis overiti notar. Dejanje odpovedi dediščini ali sprejema dediščine je praviloma zavezujoče.

Odgovornost v primeru sprejema dediščine:

Če dediči sprejmejo dediščino, s pravnega vidika v bistvu nadomestijo zapustnika. To pomeni, da podedujejo tudi zapustnikove dolgove in jih morajo načeloma tudi kriti iz svojega lastnega premoženja.

Dediči lahko odgovornost za podedovane dolgove omejijo na t. i. zapuščinsko maso (*Erbmasse*). To pomeni, da lahko morebitni upniki, katerih dolžnik je bil pokojnik, izgube pokrijejo iz zapuščinske mase, lastno premoženje dedičev pa je zaščiteno pred tretjimi osebami. Dediči lahko to omejitev odgovornosti dosežejo na dva načina: pri zapuščinskem sodišču lahko vložijo vlogo, s katero zahtevajo upravljanje zapuščine v imenu upnikov, ali pa pri okrajnem sodišču, ki lahko deluje kot stečajno sodišče, z vlogo zahtevajo uvedbo postopka stečaja zapuščine.

Če zapuščina ne zadostuje za kritje stroškov upravljanja zapuščine v imenu upnikov ali kritje stroškov postopka stečaja zapuščine, lahko dediči še vedno dosežejo omejitev odgovornosti. Če upnik uveljavlja terjatve, se lahko dediči sklicujejo na nezadostno premoženje iz zapuščine. Dediči lahko nato poravnavo obveznosti iz zapuščine zavrnejo, če ta ne zadostuje za njihovo kritje. Vendar morajo celotno zapuščino predati upnikom.

Če se dediči preprosto ne želijo ukvarjati z dolgovi, ki jih niso pričakovali, morajo le začeti postopek javne objave (*Aufgebotsverfahren*), v katerem lahko pri zapuščinskem sodišču vložijo vlogo, s katero vse zapustnikove upnike pozovejo, naj do določenega roka obvestijo sodišče o neporavnanim dolgu, ki jim ga je zapustnik dolgoval. Če upnik terjatev ne prijavi pravočasno, mora biti zadovoljen s tem, kar od dediščine ostane na koncu. S postopkom javne objave lahko dediči tudi ugotovijo, ali bi bilo treba zapuščino dati v uradno upravljanje z vlogo za upravljanje zapuščine ali stečaj zapuščine.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Da se lahko dedič lastnika nepremičnine v zemljiško knjigo vpiše kot lastnik, je treba vložiti vlogo za popravek zemljiške knjige in dokazila, iz katerih je razvidno, da je zapis v njej napačen. Da lahko vložnik po smrti vpisanega lastnika zaprosi za popravek zemljiške knjige, mora najprej dokazati svoj status dediča.

Da lahko vložnik zahteva popravek zemljiške knjige, lahko v takih primerih status dediča dokaže s predložitvijo potrdila o dedovanju ali evropskega potrdila o dedovanju.

Če dedovanje temelji na razpolaganju za primer smrti, ki je določeno v javni listini (notarski oporoki ali dedni pogodbi), je dovolj, da se zemljiškknjižnemu uradu (*Grundbuchamt*) predloži razpolaganje in zapisnik o uvedbi postopka.

Če se v volilu zapusti nepremičnina, je treba ne glede na to, katera pravila o dedovanju se uporabijo, za prenos premoženja na volilnojemnika vedno predložiti notarsko listino. Iz nje mora biti razvidno, da je volilnojemnik upravičen do prevzema lastninske pravice na nepremičnini.

Ovisno od narave zadevnega primera se lahko zahtevajo tudi drugi dokumenti. Da bi bila lahko na primer kot dedič registrirana trgovska družba, mora zagotoviti dokaz, da je pooblaščen za zastopanje (npr. uradni izpisek iz trgovskega registra).

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

V skladu z nemškim dednim pravom se lahko z upravljanjem zapuščine v imenu upnikov prepreči, da bi se zahtevalo poplačilo dolgov iz dedičevega lastnega premoženja. Zapuščinsko sodišče lahko le na zahtevo upravičene osebe (dediča, izvršitelja oporoke, upnika zapuščine, kupca celotne dediščine ali nadaljnega dediča) odredi, da se zapuščina preda v upravljanje.

Upravitelj je uradno imenovani organ. Čeprav je odgovoren za upravljanje celotnega premoženja, ki ni njegovo, ima v primeru pravnega spora še vedno status samostojne stranke. Pri upravljanju premoženja druge osebe z namenom, da izpolni interese vseh zadevnih oseb (dedičev in upnikov), uradne dolžnosti izvaja v zasebnem interesu. Postopek upravljanja zapuščine, do katerega je upravitelj upravičen in od katerega se dejansko ta zahteva, je namenjen ne le ohranitvi in povečanju zapuščine, temveč zlasti poplačilu upnikov iz zapuščine. Glavna dolžnost upravitelja je, da zagotovi poravnavo obveznosti iz zapuščine.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Poleg dejanskih dedičev, upravitelja (stečaja) (glej zgoraj) in izvršitelja oporoke (glej spodaj) lahko ustrezna pooblastila dobi tudi skrbnik zapuščine. Zapuščinsko sodišče po uradni dolžnosti postavi skrbnika zapuščine, če je to potrebno, ker identiteta odgovornega dediča ni znana ali pa ni znano, ali je sprejel dediščino. Skrbnik zapuščine v interesu neznanega dediča varuje in ohranja zapuščino.

Zapuščinsko sodišče obseg skrbnikovih odgovornosti določi v skladu s potrebami v posameznem primeru. Ta obseg je lahko precej širok ali pa obsega le upravljanje posameznih predmetov iz zapuščine. Skrbnik zapuščine je običajno odgovoren za ugotovitev neznanih dedičev ter varovanje in ohranjanje zapuščine.

Skrbništvo zapuščine načeloma ni namenjeno poplačilu upnikov iz zapuščine, temveč predvsem zaščiti dedičev. Naloge skrbnika lahko izjemoma vključujejo tudi uporabo sredstev iz zapuščine za poravnavo obveznosti iz zapuščine, če je to potrebno za ustrezno upravljanje in ohranjanje zapuščine ali če je treba preprečiti izgubo ali škodo, zlasti vse stroške, ki bi lahko nastali zaradi nepotrebnih pravnih sporov.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Oporočitelj lahko v svojih razpolaganjih za primer smrti določi enega ali več izvršiteljev oporoke. Lahko tudi pooblasti tretjo osebo, izvršitelja oporoke ali zapuščinsko sodišče, da imenuje (še enega) izvršitelja oporoke. Obveznosti izvršitelja oporoke se začnejo takoj, ko imenovana oseba sprejme imenovanje na ta položaj.

V skladu z zakonom mora izvršitelj oporoke izvršiti oporočna razpolaganja oporočitelja. Če je dedičev več, je odgovoren za delitev zapuščine med te dediče. Izvršitelj oporoke mora upravljati zapuščino. Zlasti lahko prevzame posest nad zapuščino in razpolaga s predmeti iz zapuščine. V tem primeru dediči ne morejo razpolagati z nobenim predmetom iz zapuščine, ki jo upravlja izvršitelj oporoke. Izvršitelj oporoke lahko prevzame tudi obveznosti iz zapuščine, če je to potrebno za ustrezno upravljanje zapuščine. Brezplačno lahko s predmeti razpolaga le, če je k temu moralno zavezan ali iz spoštovanja splošnih vrednot. Oporočitelj lahko izvršiteljeva pooblastila omeji, kakor se mu zdi primerno glede na to, kaj določajo zakonske določbe. Lahko tudi določi obdobje, v katerem je treba izvršiti oporoko. Izvršitelju oporoke lahko na primer dovoli le, da kratek čas upravlja zapuščino in jo razdeli. Lahko pa se tudi odloči, da v oporoki ali

dedni pogodbi določi dolgotrajno izvrševanje oporoke. Dolgotrajno izvrševanje se lahko načeloma določi za največ 30 let od datuma dejanskega dedovanja. Kljub temu lahko oporočitelj določi, da se upravljanje nadaljuje do smrti dediča ali izvršitelja oporoke ali do nastanka določenega dogodka, povezanega s katerim od njiju. V takih primerih lahko izvrševanje oporoke traja več kot 30 let.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Praviloma se kot dokaz, da ima dedič pravico do dediščine, zahteva potrdilo o dedovanju ali evropsko potrdilo o dedovanju (na primer, če dedič želi, da se zapustnikovo zemljišče ali tekoči račun preneseta na njegovo ime). Če obstaja javna oporoka (glej zgoraj), predložitev potrdila o dedovanju ali evropskega potrdila o dedovanju v takih primerih morda ni potrebna.

Zadnja posodobitev: 21/10/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablja strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Izvirna jezikovna različica te strani **[et]** je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Splošne informacije - Estonija

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatu EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Oporočitelj lahko sestavi razpolaganje za primer smrti z oporoko ali dedno pogodbo. Oporoka je lahko notarska ali „doma napisana oporoka“. Oporočitelj lahko oporoko ali njen del kadar koli prekliče s poznejšo oporoko ali dedno pogodbo. To ne velja za skupno oporoko zakoncev, saj se sprememba in preklic takšnih oporok urejata s posebnimi pravili.

Notarske oporoke

Notarska oporoka je overjena oporoka ali oporoka, ki jo je oporočitelj sestavil in v zapečateni ovojnici izročil notarju v hrambo.

Pri notarski oporoki notar overi oporoko, ki jo je pripravil v skladu z oporočnim razpolaganjem oporočitelja, ali pa oporočitelj pripravi oporoko in jo predloži notarju v overitev. Oporočitelj mora notarsko oporoko podpisati v navzočnosti notarja.

Overjeno oporoko lahko sestavi tudi mladoletna oseba, stara vsaj 15 let. Tak mladoletni oporočitelj ne potrebuje soglasja svojega zakonitega zastopnika.

V primeru oporoke, izročene notarju v hrambo, oporočitelj osebno izroči notarju svoje oporočno razpolaganje v zapečateni ovojnici in izjavi, da je to njegova oporoka. V takem primeru notar sestavi notarski zapis o vročitvi oporoke, ki ga podpišeta oporočitelj in notar. Oporočitelj lahko kadar koli pridobi oporoko, ki jo hrani notar. V takem primeru notar sestavi notarski zapis o pridobitvi oporoke, ki ga podpišeta oporočitelj in notar.

Veljavnost notarskih pogodb ni časovno omejena, kar pomeni, da so veljavne, dokler niso spremenjene ali preklicane.

„Doma napisane oporoke“

„Doma napisana oporoka“ je pisna oporoka pred pričami ali lastnoročna oporoka.

Pri doma napisani oporoki pred pričami oporočitelju ni treba pripraviti besedila oporoke (niti ni treba, da je napisana lastnoročno), temveč jo mora podpisati v navzočnosti vsaj dveh poslovno sposobnih prič, v oporoki pa je treba navesti datum in leto, ko je bila oporoka sestavljena. Ko oporočitelj podpisuje oporoko, morajo biti priče sočasno navzoče. Oporočitelj jih mora obvestiti, da prisostvujejo sestavitvi oporoke kot priče in da oporoka pomeni njegovo oporočno razpolaganje. Z vsebino oporoke jih ni treba seznaniti. Priče se podpišejo na oporoko takoj po tem, ko jo podpiše oporočitelj. S podpisom potrjujejo, da je oporočitelj sam podpisal oporoko ter da je po njihovem najboljšem vedenju poslovno in oporočno sposoben. Oseba ne more biti priča, če oporoka, ki se sestavlja, koristi njenim prednikom ali potomcem, sorojencem in njihovim potomcem ter zakoncu in njegovim prednikom ali potomcem.

Doma napisano lastnoročno oporoko mora oporočitelj v celoti napisati na roko (oporoka ne sme biti natisnjena, natisnjena ali drugače mehansko pripravljena), v njej pa je treba navesti datum in leto, ko je bila sestavljena. Oporočitelj mora lastnoročno oporoko osebno podpisati.

„Doma napisano oporoko“ lahko hrani sam ali jo izroči drugi osebi v hrambo.

„Doma napisana oporoka“ neha veljati po šestih mesecih, če je oporočitelj takrat še živ. Če v „doma napisani oporoki“ ni naveden datum ali leto, ko je bila oporoka sestavljena, in če ni mogoče drugače ugotoviti, kdaj je bila sestavljena, ni veljavna.

Skupna oporoka zakoncev

Skupna oporoka zakoncev je oporoka, ki jo zakonca napravita skupaj in v kateri drug drugega imenujeta za svojega dediča ali določita druga razpolaganja za primer smrti.

V skupni oporoki zakoncev, v kateri drug drugega navedeta kot edinega dediča, lahko določita, na koga se po smrti prenese delež zapuščine preživelega zakonca.

Skupno oporoko zakoncev je treba overiti pri notarju. Notar sestavi tako oporoko v skladu z oporočnim razpolaganjem zakoncev, zakonca pa jo morata podpisati v navzočnosti notarja.

Dokler sta oba zakonca živa, lahko kateri koli od njiju prekliče razpolaganje v njuni skupni oporoki. Oporoko, s katero se navedeno razpolaganje prekliče, je treba overiti pri notarju. Razpolaganje se šteje za preklicano, ko drugi zakonec prejme obvestilo o preklicu razpolaganja, posredovano v notarskem postopku. Po smrti enega od zakoncev lahko preživeli zakonec prekliče svoje razpolaganje samo, če se odpove deležu zapuščine, ki ga deduje v skladu s skupno oporoko.

Skupna oporoka zakoncev postane neveljavna v primeru prenehanja zakonske zveze pred oporočiteljevo smrtjo. Neveljavna postane tudi, če je oporočitelj pred smrtjo vložil zahtevo za razvezo na sodišče, ali predložil pisno soglasje za razvezo, ali je imel pravico zahtevati razveljavitev zakonske zveze in je vložil takšno zahtevo na sodišče.

Dedne pogodbe

Dedna pogodba je pogodba, sklenjena med oporočiteljem in drugo osebo, s katero oporočitelj imenuje nasprotno stranko ali drugo osebo za dediča in določi volilo, oporočno obveznost ali oporočno navodilo. Oporočitelj in njegov zakoniti dedič lahko prav tako skleneta dedno pogodbo, s katero se zakoniti dedič odpove dediščini.

Dedna pogodba lahko vsebuje tudi oporočiteljeva enostranska razpolaganja; v takem primeru se v zvezi z razpolaganji uporabijo določbe iz oporoke.

Dedno pogodbo mora pripraviti in overiti notar. Podpiše se v navzočnosti notarja.

Dokler so pogodbeni stranke žive, je mogoče razveljaviti ali preklicati dedno pogodbo ali razpolaganje iz dedne pogodbe s pogodbo, sklenjeno med posamezniki in overjeno pri notarju, ali z novo dedno pogodbo.

Poleg tega je mogoče odstopiti od dedne pogodbe. Oporočitelj lahko odstopi od dedne pogodbe, če je pravica do odstopa določena v dedni pogodbi. Odstop od dedne pogodbe je mogoč tudi, če je upravičena oseba storila kaznivo dejanje zoper oporočitelja ali njegovega zakonca, prednika ali potomca ali če nasprotna stranka namerno krši svojo pravico, izhajajočo iz zakonodaje o zagotavljanju preživitve oporočitelju. Oporočitelj ima prav tako pravico odstopiti od dedne pogodbe, če pogodbeni stranka, ki mora izpolnjevati ponavljajoče se obveznosti do oporočitelja, dokler je živ – predvsem zagotavljati preživnino –, takšno obveznost namerno in v bistvenem obsegu krši. Za odstop od dedne pogodbe je treba nasprotni stranki predložiti notarsko overjeno izjavo. V primeru skupne dedne pogodbe postane celotna pogodba neveljavna, če ena od pogodbenih strank odstopi od nje v skladu s pravico do odstopa, določeno v dedni pogodbi, če ni v dedni pogodbi drugače določeno. Pravica do odstopa od skupne dedne pogodbe preneha veljati ob smrti ene od pogodbenih strank. Po smrti pogodbene stranke lahko druga pogodbeni stranka prekliče svoje razpolaganje samo, če se odpove zapuščini, ki jo deduje v skladu z dedno pogodbo.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Notarske oporoke in dedne pogodbe se vedno vpišejo v register oporok naslednji delovni dan po overitvi notarskega zapisa. Poleg tega morajo notarji v register oporok vnesti vse spremembe dednih pogodb, sporazume o prenehanju dednih pogodb in izjave o odstopu od dedne pogodbe. Kršitev obveznosti vpisa v register ne vpliva na veljavnost oporoke.

Sestavitev „doma napisane oporoke“ lahko v register oporok vpiše oporočitelj ali na njegovo zahtevo katera koli oseba, ki ima na voljo podatke o „doma napisanih oporoki“. Vpis „doma napisanih oporok“ v register oporok ni obvezen.

Notarsko oporočo ali dedno pogodbo v register oporok vpiše notar, ki je overil oporočo ali dedno pogodbo ali ki mu je bila oporoča vročena v hrambo. V ta namen vnese podatke v register oporok ali registru predloži obvestilo o vpisu. Od 1. januarja 2015 se obvestila ne predlagajo več registru, temveč notarji sami vnesejo nove podatke v register.

Podatke o „doma napisanih oporokah“ lahko v register oporok vnese katera koli oseba, seznanjena s sestavitvijo oporoke, in sicer prek državnega portala, ki je na voljo na naslovu <http://www.eesti.ee/>.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Na splošno sestavljanje oporok ni omejeno, prav tako na splošno ni omejena oporočiteljeva pravica do razpolaganja, če je sestavil oporočo.

Oporočno razpolaganje in oporočiteljeva svoboda, da po lastni volji zapusti premoženje izbranim dedičem, sta omejena z nujnim deležem. Če je oporočitelj z oporočo ali dedno pogodbo razdednil potomca, starše ali zakonca, ki je zakoniti dedič in do katerega ima oporočitelj ob smrti preživitveno obveznost v skladu z družinskimi pravi, ali če je oporočitelj zmanjšal njegov delež zapuščine v primerjavi z zakonsko določenim deležem, ima taka oseba pravico, da od dedičev zahteva nujni delež. V skladu z obligacijskim pravom ima prejemnik nujnega deleža pravico tega zahtevati od dedičev. Ta pravica izvira iz dejstva, da lahko nujni dedič zahteva plačilo zneska, ki je enakvreden nujnemu deležu, izračunanemu na podlagi vrednosti zapuščine. Oseba, ki uveljavlja pravico do nujnega deleža, ni dedič. Znesek nujnega deleža je enak polovici vrednosti deleža zapuščine, ki bi ga dedič prejel v primeru dedovanja na podlagi zakonodaje, če bi vsi zakoniti dediči sprejeli zapuščino.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če oporočitelj ni zapustil veljavne oporoke ali dedne pogodbe, dedovanje ureja zakon. Če oporočiteljeva oporoča ali dedna pogodba ne zajema njegovega celotnega premoženja, dedovanje preostalega dela premoženja ureja zakon. Zakoniti dediči so oporočiteljevi zakonci in sorodniki; dedovanje poteka na treh stopnjah. Zakonec deduje po zakonu skupaj z zakonitimi dediči.

Prvi so na vrsti oporočiteljevi potomci (otroci, posvojenci, vnuki itd.). Poleg dedičev prvega reda zakonec deduje enak delež kot oporočiteljev otrok in najmanj eno četrtino zapuščine.

Če dedičev prvega dednega reda ni, so drugi na vrsti oporočiteljevi starši in njihovi potomci (oporočiteljevi bratje in sestre). Če sta ob uvedbi dedovanja živa oba oporočiteljeva starša, dedujeta celotno zapuščino po enakih delih. Če eden od pokojnikovih staršev ob uvedbi dedovanja ni več živ, dedujejo delež pokojnega starša njegovi otroci, posvojenci in vnuki itd. Poleg dedičev drugega dednega reda zakonec deduje polovico zapuščine.

Če dedičev drugega dednega reda ni, so tretji na vrsti oporočiteljevi stari starši in njihovi potomci (oporočiteljeve tete in strici). Če so ob uvedbi dedovanja živi vsi oporočiteljevi stari starši, dedujejo celotno zapuščino po enakih delih. Če eden od oporočiteljevih starih staršev po materi ali očetu ob uvedbi dedovanja ni več živ, delež pokojnega starega starša dedujejo njegovi otroci, posvojenci in vnuki itd. Če teh nima, njegov delež deduje drugi od starih staršev z iste strani družine. Če je že pokojni tudi drugi od starih staršev, zapuščino dedujejo njegovi otroci, posvojenci in vnuki itd. Če sta ob uvedbi dedovanja pokojna oba oporočiteljeva stari starša po materini ali očetovi strani in nimata potomcev, njun delež dedujejo stari starši z druge strani družine, njihovi otroci, posvojenci in vnuki itd. Določbe v zvezi z dediči prvega dednega reda se uporabijo za potomce, ki nadomestijo svoje starše kot dediči.

Če je bil oporočitelj poročen in ni zapustil dedičev prvega ali drugega dednega reda, zakonec deduje celotno zapuščino.

Če oporočitelj ni zapustil zakonitih dedičev ali zakonca, je zakoniti dedič lokalni upravni organ kraja uvedbe dedovanja. Kraj uvedbe dedovanja je kraj, v katerem je bilo oporočiteljevo zadnje prebivališče. Če oporočitelj ni imel zadnjega stalnega prebivališča v Estoniji, vendar se za dedovanje uporabi estonski pravni red, je zakoniti dedič Republika Estonija.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

V Estoniji zapuščinski postopek izvede estonski notar v kraju začetka zapuščinskega postopka. Notar v registru oporok označi, da se je začel zapuščinski postopek.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu je treba predložiti notarju, ki obravnava dedno zadevo. Izjave lahko overi tudi drugi notar, in ta jih posreduje notarju, odgovornemu za vodenje postopka.

Konzularni uradniki s posebnimi kvalifikacijami, ki delajo na estonskih predstavništvi v tujini, lahko prav tako potrdijo izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu. Konzularni uradniki morajo takšne potrjene izjave posredovati notarju, ki obravnava dedno zadevo.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

V skladu s sistemom volil imajo volilojemniki pravico od izvršitelja volila zahtevati, naj prenese predmet volila. Za prejem volila mora volilojemnik izvršitelju volila predložiti zahtevek za izpolnitev volila. Oporočitelj lahko naloži izpolnitev volila dediču ali drugemu volilojemniku. Če oporočitelj ni določil, kdo mora izpolniti volilo, je za izpolnitev odgovoren dedič.

Za odpoved volilu ali njegov sprejem se uporabljajo določbe v zvezi z odpovedjo dediščini ali njenim sprejemom. Če se izjava o odpovedi volilu ne predloži v roku za odpoved, se šteje, da je bilo volilo sprejeto. Volilojemnik se lahko odpove volilu tako, da predloži izjavo o odpovedi v zakonsko predpisanem roku, tj. v treh mesecih od oporočiteljeve smrti in seznanitve z dejstvom, da je upravičen do volila.

Notar v okviru zapuščinskega postopka naveže stik z vsemi volilojemniki, navedenimi v oporoki, in jih obvesti o njihovih pravicah do volila. Volilojemnik ima pravico, da pridobi informacije o volilu, pred predložitvijo zahteve za izpolnitev volila. Tako kot v primeru sprejema dediščine je izjava o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu nepreklicna. Da volilojemnik dokaže svoje pravice, lahko pri notarju, ki obravnava dedno zadevo, zaprosi za potrdilo (potrdilo volilojemnika) o zahtevku, povezanem z volilom.

Če je volilo v obliki nepremičnine ali drugega predmeta, za katerega se zahteva notarska overitev prodajne transakcije, je treba pri notarju overiti tudi pogodbo o prenosu volila med tistim, ki mora izpolniti volilo, in volilojemnikom.

Volilojemnik, ki je dedič, ima pravico do volila tudi, če se odpove dediščini.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnemu deležu ali njegovem sprejemu?

V skladu z obligacijskim pravom je nujni delež denarni zahtevek do dediča in ga je treba predložiti dedičem. Pravica do prejema nujnega deleža nastane ob uvedbi dedovanja. Za prejem nujnega deleža ni treba vložiti zahteve pri notarju.

Če je oporočitelj z oporoko ali dedno pogodbo razdedinil potomca, enega od staršev ali zakonca, ki je zakoniti dedič in do katerega ima oporočitelj ob smrti prežिवninsko obveznost v skladu z družinskimi pravom, ali če je oporočitelj zmanjšal njegov delež zapuščine v primerjavi z zakonsko določenim deležem, ima takšna oseba pravico, da od dedičev zahteva nujni delež.

Notar na podlagi notarsko overjene vloge dediča, izvršitelja oporoke ali nujnega dediča overi potrdilo o zahtevku za nujni delež, imenovano tudi potrdilo prejemnika nujnega deleža. V njem sta navedena prejemnik in obseg nujnega deleža kot zakonsko določenega deleža zapuščine.

Pravici do nujnega deleža se je mogoče odpovedati z dedno pogodbo, sklenjeno med oporočiteljem in nujnim dedičem. Pogodbo mora overiti notar.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo)

Ob uvedbi dedovanja, tj. ob oporočiteljevi smrti zapuščina preide na dediče, ki so lahko dediči v skladu z dedno pogodbo, oporočni dediči ali zakoniti dediči. Zapuščinski postopek lahko začne dedič, oporočiteljev upnik, volilojemnik ali druga upravičena oseba, da se ugotovi upravičenost do dedovanja. Za začetek postopka mora oseba navezati stik z notarjem; notar pripravi in overi zadevno vlogo. Postopek lahko izvede samo en notar; če se je zapuščinski postopek že začel na podlagi vloge, predložene enemu notarju, mora drugi notar, ki je sprejel poznejšo vlogo, to posredovati notarju, ki je že prevzel zapuščinski postopek.

Dedič lahko volilo sprejme ali se mu odpove. Rok za odpoved pravici do dedovanja je tri mesece. Ta rok začne teči, ko je dedič obveščen ali bi moral biti obveščen o oporočiteljevi smrti in svoji pravici do dedovanja. Če se dedič ne odpove zapuščini v navedenem roku, se šteje, da jo je sprejel. Zapuščino lahko sprejme tudi tako, da pred navedenim rokom vloži vlogo pri notarju, ki obravnava dedno zadevo.

Odločitev dediča o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu je nepreklicna. Ko se posameznik odpove dediščini, je ne more več sprejeti; ko sprejme dediščino, se ji ne more več odpovedati. To načelo se uporablja tudi za odpoved volilu ali njegov sprejem, pri čemer imajo volilojemniki, ki so hkrati tudi dediči, pravico do volila tudi, če so se dediščini odpovedali.

Izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu je treba overiti pri notarju.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilojemnik?

Dedovanje se uvede ob posameznikovi smrti. Ob uvedbi dedovanja dediščina preide na dediča. Dedovanje poteka v skladu z zakonom ali oporočiteljevo poslednjo voljo, izraženo v oporoki ali dedni pogodbi. Pravica do dedovanja na podlagi dedne pogodbe ima prednost pred oporočno pravico do dedovanja, obe pa imata prednost pred zakonito pravico do dedovanja.

Za sprejem dediščine ni treba predložiti ločene vloge. Ko dedič sprejme dediščino, se nanj prenesejo vse oporočiteljeve pravice in obveznosti, razen tistih, ki so po naravi neločljivo povezane z oporočiteljevim telesom ali so neprenosljive po zakonu. Če dedič sprejme dediščino, se lastništvo nad predmeti, ki sestavljajo zapuščino, retroaktivno šteje za preneseno od datuma uvedbe dedovanja. Če je dediščino sprejelo več dedičev (sodedičev), je zapuščina v njihovi skupni lasti.

Deduje lahko vsaka pravno in poslovno sposobna oseba, vključno s fizičnimi osebami, ki so žive ob oporočiteljevi smrti, in pravnimi osebami, ki takrat obstajajo. Otrok, ki se rodi živ po uvedbi dedovanja, se šteje za dedno sposobnega, če je bil spočet pred uvedbo dedovanja. Kar zadeva fundacije, ustanovljene na podlagi oporoke ali dedne pogodbe, se šteje, da so obstajale v trenutku uvedbe dedovanja, če pozneje pridobijo pravice kot pravne osebe. Preživeli zakonec nima pravice do dedovanja ali pravice do prednostnega deleža, če je oporočitelj pred smrtjo vložil zahtevo za razvezo, ali zahteval pisno soglasje za razvezo, ali je imel pred smrtjo pravico zahtevati razveljavitev zakonske zveze in je vložil takšno zahtevo pri sodišču.

Če je bila staršu v celoti odvzeta pravica do varstva in vzgoje otroka, ne more biti otrokov zakoniti dedič.

Oseba je nevredna, da bi dedovala, če izpolnjuje katerega koli od naslednjih pogojev:

je namerno in nezakonito povzročila ali poskusila povzročiti oporočiteljevo smrt;

je namerno in nezakonito spravila oporočitelja v položaj, ko ni mogel izraziti ali preklicati svojega oporočnega namena;

je z grožnjo ali zvijačo prepredila oporočitelju, da bi napravil ali spremenil oporočno razpolaganje, ali je tako pripravila oporočitelja do tega, da je napravil ali preklical oporočno razpolaganje, če ni bilo več mogoče, da bi oporočitelj izrazil svoj dejanski oporočni namen;

je namerno in nezakonito odstranila ali uničila oporoko ali dedno pogodbo, če ni bilo več mogoče, da bi jo oporočitelj obnovil;

je ponaredila oporočiteljevo oporoko ali dedno pogodbo ali del oporoke ali dedne pogodbe.

V skladu z estonskim pravom se prejemnik nujnega deleža ne šteje za dediča; prejemnik nujnega deleža ima v skladu z obligacijskim pravom pravico uveljavljati zahtevek za plačilo od dediča. Pravica posameznika, da zahteva nujni delež od dedičev, nastane, če je oporočitelj z oporoko ali dedno pogodbo razdedinil potomca, enega od staršev ali zakonca, ki je zakoniti dedič in do katerega ima oporočitelj ob smrti preživninsko obveznost v skladu z družinskimi pravom, ali če je oporočitelj zmanjšal njegov delež zapuščine v primerjavi z zakonsko določenim deležem. Znesek nujnega deleža je enak polovici vrednosti deleža zapuščine, ki bi ga dedič prejel v primeru zakonitega dedovanja, če bi vsi zakoniti dediči sprejeli zapuščino.

Zapuščinski postopek lahko začne dedič, oporočiteljev upnik, volilojemnik ali druga upravičena oseba na podlagi vloge, overjene pri notarju. Izvede ga estonski notar, pri katerem je bil postopek uveden in ki je v register oporok vpisan kot izvršitelj zapuščinskega postopka. Postopek lahko izvede en notar; če se je zapuščinski postopek že začel na podlagi vloge, predložene enemu notarju, mora drugi notar, ki je sprejel poznejšo vlogo, to posredovati notarju, ki je že prevzel zapuščinski postopek. Notar overi potrdilo o dedovanju, če so bila zagotovljena ustrezna dokazila o pravici dediča do dedovanja. Če je dedičev več, notar za vsakega dediča navede njegov delež zapuščine.

Dedič lahko dediščino sprejme ali se ji odpove. Če se oseba, ki je upravičena do dedovanja, ne odpove dediščini v treh mesecih od trenutka, ko je bila ali bi morala biti seznanjena s tem, da ima pravico do dedovanja, se šteje, da je dediščino sprejela. Oseba, ki se odpove dediščini, se izogne pravnim posledicam, povezanim z dedovanjem.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Da, dedič mora izpolniti vse oporočiteljeve obveznosti. Če zapuščina ne zadostuje, poravna obveznosti z lastnim premoženjem, razen če je dedič po popisu inventarja izpolnil obveznosti v skladu z zakonsko določenim postopkom ali če je zapuščina v stečajni ali če je bil stečajni postopek končan z zmanjšanjem premoženja in brez odreditve stečaja.

Če dedič zahteva popis inventarja zapuščine, upniki ne morejo poravnati zahtevkov za plačilo iz zapuščine, dokler ni opravljen popis inventarja, vendar to velja le do izteka roka za popis.

Po popisu je dedič odgovoren za obveznosti, povezane z zapuščino, do višine vrednosti zapuščine.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Če je bil oporočitelj lastnik nepremičnin, vpis v zemljiški knjigi postane neveljaven ob njegovi smrti, saj oseba, ki je v zemljiški knjigi navedena kot imetnik stvarne pravice, ni oseba, ki ima dejansko stvarno pravico (v skladu z materialnim pravom) glede na to, da celotno oporočiteljevo premoženje ob uvedbi dedovanja preide na drugo osebo, tj. dediča.

Za vpis dediča ali dedičev v zemljiško knjigo mora novi imetnik stvarne pravice predložiti vlogo za vpis in priložiti dokument, ki dokazuje zakonito dedovanje, tj. potrdilo o dedovanju.

Če je bila stvarna pravica prenesena na skupnost sodedičev, je za spremembo vpisa potrebna samo izjava enega od njih, pri čemer ni treba pridobiti soglasja drugih sodedičev, saj dedič ne more preprečiti, da ne bi v zemljiški knjigi postala vidna lastninska pravica, ki je bila nanj že prenesena. To načelo se uporabi v primeru prenosa dela skupnosti sodedičev.

Zakonodaja določa posebne zahteve, če je bilo premoženjsko razmerje med zakoncema v skladu s potrdilom o dedovanju opredeljeno kot skupno lastništvo. V tem primeru je lahko vsak posamezen predmet skupno premoženje in ločeno premoženje, tega vprašanja pa ni mogoče rešiti med postopkom overitve potrdila o dedovanju.

Poleg tega zakonodaja določa izjeme za primer, kadar so si dediči razdelili zapuščino, da bi razpustili skupnost, pri čemer so določili, kateri predmeti ali deli predmetov ali pravice in obveznosti, ki sestavljajo zapuščino, preidejo na vsakega sodediča ter kateri sodedič obdrži nepremičnine, ki sestavljajo zapuščino.

Če oporočitelj ni bil nikoli poročen, je treba za spremembo podatkov v zemljiški knjigi predložiti:

potrdilo o dedovanju,

vlogo za vpis, ki jo je treba overiti pri notarju ali digitalno podpisati; vlogo za vpis, ki mora vsebovati digitalni podpis, je treba pripraviti in predložiti službi, ki vodi zemljiško knjigo, prek portala za zemljiškoknjžni vpis (<https://kinnistuportaal.rik.ee/KAEP/Login.aspx>); za vstop na portal je potrebna estonska osebna izkaznica, mobilna osebna izkaznica ali nekatere tuje osebne izkaznice, vstop pa je mogoč tudi prek državnega portala <http://www.eesti.ee>.

Za popravek vpisa v zemljiški knjigi se državna pristojbina ne plača.

V takem primeru se v zemljiško knjigo kot skupni lastniki vpišejo vsi dediči, navedeni v potrdilu o dedovanju.

Kadar si sodediči razdelijo zapuščino tako, da en sodedič obdrži nepremičnine, je treba za spremembo vpisa v zemljiški knjigi predložiti:

pogodbo o delitvi zapuščine, ki mora biti overjena pri estonskem notarju,

vlogo za vpis (lahko je vključena v navedeno notarsko overjeno pogodbo o delitvi zapuščine).

Za popravek vpisa v zemljiški knjigi se plača državna pristojbina.

V takem primeru se v zemljiško knjigo kot lastnik premoženja vpiše oseba, ki je v pogodbi o delitvi zapuščine navedena kot oseba, na katero se v skladu s pogodbo prenese lastništvo nad zadevnimi nepremičninami.

Potrdilo o dedovanju je treba predložiti notarju, da se overi pogodba o delitvi zapuščine.

Če je oporočiteljeva zakonska zveza prenehala pred uvedbo dedovanja ali z oporočiteljevo smrtjo in nepremičnine, ki sestavljajo zapuščino, niso bile v skupni lasti nekdanjih zakoncev, je treba za popravek vpisa v zemljiški knjigi predložiti:

potrdilo o dedovanju,

potrdilo o lastninski pravici, ki dokazuje, da so zadevne nepremičnine oporočiteljevo ločeno premoženje,

vlogo za vpis v zemljiško knjigo, ki jo je treba overiti pri notarju ali digitalno podpisati; vlogo za vpis, ki mora vsebovati digitalni podpis, je treba pripraviti in predložiti službi, ki vodi zemljiško knjigo, prek portala za zemljiškoknjžni vpis (<https://kinnistuportaal.rik.ee/KAEP/Login.aspx>); za vstop na portal je potrebna estonska osebna izkaznica, mobilna osebna izkaznica ali nekatere tuje osebne izkaznice, vstop pa je mogoč tudi prek državnega portala na naslovu <http://www.eesti.ee>.

Za popravek vpisa v zemljiški knjigi se državna pristojbina ne plača.

V zemljiško knjigo se vpišejo vsi dediči, navedeni v potrdilu o dedovanju.

Za overitev potrdila o lastninski pravici mora vlagatelj notarju predložiti dokazila o tem, da je bil zakonec edini lastnik nepremičnine (ločeno premoženje). Če notar ne more pridobiti dokumentov, na podlagi katerih so bile nepremičnine pridobljene, mu jih je praviloma treba predložiti za dokaz, da sta si zakonca razdelila premoženje ali ga opredelila kot ločeno premoženje (npr. pogodbo o premoženjskem razmerju med zakoncema, pogodbo o delitvi skupnega premoženja, druge dokumente o pridobitvi, ki dokazujejo, da gre za ločeno premoženje, kot je darilna pogodba, itd.).

Če je oporočiteljeva zakonska zveza prenehala pred uvedbo dedovanja ali z oporočiteljevo smrtjo in so bile nepremičnine, ki sestavljajo zapuščino, v skupni lasti nekdanjih zakoncev, je treba za popravek vpisa v zemljiški knjigi predložiti:

potrdilo o dedovanju,

potrdilo o lastninski pravici, ki dokazuje, da so bile zadevne nepremičnine skupno premoženje oporočitelja in nekdanjega zakonca,

vlogo za vpis v zemljiško knjigo, ki jo je treba overiti pri notarju ali digitalno podpisati; vlogo za vpis, ki mora vsebovati digitalni podpis, je treba pripraviti in predložiti službi, ki vodi zemljiško knjigo, prek portala za zemljiškoknjžni vpis (<https://kinnistuportaal.rik.ee/KAEP/Login.aspx>); za vstop na portal je potrebna estonska osebna izkaznica, mobilna osebna izkaznica ali nekatere tuje osebne izkaznice, vstop pa je mogoč tudi prek državnega portala na naslovu <http://www.eesti.ee>.

Za popravek vpisa v zemljiški knjigi se državna pristojbina ne plača.

V zemljiško knjigo se vpišejo vsi dediči, navedeni v potrdilu o dedovanju, in preživeli zakonec ali nekdanji zakonec ne glede na to, ali je dedič.

Za overitev potrdila o lastninski pravici mora vlagatelj notarju predložiti dokazila o tem, da je bilo premoženje v skupni lasti. Če notar ne more pridobiti dokumentov, na podlagi katerih so bile nepremičnine pridobljene, mu jih je praviloma treba predložiti (npr. pogodbo o delitvi skupnega premoženja, pogodbo o premoženjskem razmerju med zakoncema).

Če je oporočiteljeva zakonska zveza prenehala pred uvedbo dedovanja ali z oporočiteljevo smrtjo in so bile nepremičnine, ki sestavljajo zapuščino, v skupni lasti nekdanjih zakoncev, zapuščina pa se razdeli med sodediči tako, da eden od njih obdrži nepremičnine, je treba za spremembo vpisa v zemljiški knjigi predložiti:

potrdilo o lastninski pravici in pogodbo o delitvi skupnega premoženja zakoncev, ki ju je treba overiti pri estonskem notarju,

vlogo za vpis (lahko je vključena v navedeno notarsko overjeno pogodbo o delitvi skupnega premoženja in zapuščine).

Za popravek vpisa v zemljiški knjigi se plača državna pristojbina.

Na podlagi delitve skupnega premoženja zakoncev sta oporočitelj in preživeli zakonec vpisana v zemljiško knjigo kot lastnika v skladu s svojima zakonsko določenima deležema. Dediči, ki so navedeni v potrdilu o dedovanju in na katere se v skladu s pogodbo prenese lastništvo nad zadevno nepremičnino, se vpišejo v zemljiško knjigo kot lastniki oporočiteljevega zakonsko določenega deleža. Če si dediči razdelijo zakonsko določeni delež, se navedejo posamezni deleži vsakega dediča.

Za overitev potrdila o lastninski pravici mora vlagatelj notarju predložiti dokazila o tem, da je bilo premoženje v skupni lasti.

Druga možnost, ki je na voljo v tem primeru, je, da se za spremembo vpisa v zemljiški knjigi predložijo:

pogodba o delitvi skupnega premoženja nekdanjih zakoncev in pogodba o delitvi zapuščine, ki ju je treba overiti pri estonskem notarju, vloga za vpis (lahko je vključena v navedeno overjeno pogodbo o delitvi skupnega premoženja in zapuščine).

Za popravek vpisa v zemljiški knjigi se plača državna pristojbina.

V zemljiško knjigo se kot lastnik nepremičnin vpiše oseba, ki je v pogodbi o delitvi zapuščine navedena kot oseba, na katero se v skladu s pogodbo prenese lastništvo nad zadevnimi nepremičninami.

Za overitev potrdila o lastninski pravici mora vlagatelj notarju predložiti dokazila o tem, da je bilo premoženje v skupni lasti.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

V primeru smrti oporočitelja sodišče sprejme ukrepe za upravljanje zapuščine, če:

ni znanega dediča,

ni dediča na kraju zapuščine,

ni znano, ali je dedič dediščino sprejel,

je poslovna sposobnost dediča omejena in mu ni bil dodeljen skrbnik,

obstajajo drugi zakonsko določeni razlogi.

Ukrepi za upravljanje zapuščine obsegajo organizacijo upravljanja zapuščine in uporabo ukrepov za zavarovanje tožbe, določenih v zakoniku o civilnem postopku. Sodišče imenuje upravitelja za upravljanje zapuščine.

Sodišče izvede ukrepe upravljanja na lastno pobudo, razen če zakonodaja ne določa drugače. Sodišče lahko sprejme tudi odločitev o uporabi ukrepov za upravljanje zapuščine na zahtevo oporočiteljevega upnika, volilojemnika ali druge osebe, ki lahko uveljavlja zahtevek v zvezi z zapuščino, če bi lahko neuporaba ukrepov upravljanja ogrozila poravnavo zahtevkov navedenih oseb iz premoženja zapuščine. V primeru spora o tem, kdo ima pravico dedovati, lahko sodišče sprejme odločitev o uporabi ukrepov za upravljanje zapuščine na zahtevo osebe, ki zahteva priznanje pravice do dedovanja.

V primeru neizvršitve oporočnega navodila lahko sodišče imenuje upravitelja za izvršitev navodila na podlagi zahtevka zainteresirane osebe. Upravitelj ima pravice in obveznosti izvršitelja oporoke v zvezi s premoženjem, ki je predmet izvršitve oporočnega navodila.

Nacionalne in lokalne vladne institucije, notarji in sodni izvršitelji morajo sodišče obvestiti o potrebi po izvedbi ukrepov upravljanja, če izvedo zanj.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Če ukrepi upravljanja niso bili izvedeni v zvezi z zapuščino, dediči skupaj upravljajo zapuščino. Izvršiti morajo vsa razpolaganja iz oporoke, vključno s prenosom zapuščine na podlagi razpolaganj iz oporoke.

Če so bili v zvezi z zapuščino izvedeni ukrepi upravljanja, jo upravlja upravitelj, ki ga imenuje sodišče in mu da navodila glede posesti, uporabe in razpolaganja s premoženjem. Upravitelj lahko razpolaga z zapuščino samo, da izpolni svoje obveznosti in pokrije stroške, povezane z upravljanjem zapuščine. Upravitelj izpolnjuje obveznosti upravitelja zapuščine, ki izhajajo iz zakonodaje.

Če je v oporoki določen izvršitelj, dedič ne more razpolagati s predmeti, ki so del zapuščine in jih izvršitelj potrebuje, da lahko izpolnjuje svoje dolžnosti. Izvršitelj mora preudarno upravljati premoženje in dedičem predati predmete, ki jih ne potrebuje za izvršitev oporoke. Dokler dedič ne sprejme dediščine, mora izvršitelj izpolnjevati obveznosti upravitelja zapuščine ali vložiti prošnjo za upravljanje.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Pravice, obveznosti in pristojnosti upravitelja zapuščine,

da preudarno upravlja in ohranja premoženje,

izpolnjuje preživninske obveznosti do družinskih članov, ki so živeli z oporočiteljem do njegove smrti in od njega prejeli preživnino, iz zapuščine,

izpolnjuje obveznosti v zvezi z zapuščino iz zapuščine ter poroča o upravljanju premoženja sodišču in dedičem,

prevzame v svojo posest zapuščino, ki je v posesti dediča ali tretje osebe, ali drugače zagotovi ločitev zapuščine od dedičevega premoženja, če je to potrebno za ohranitev zapuščine,

po potrebi predloži notarju vlogo za začetek zapuščinskega postopka ali izvede druge ukrepe za identifikacijo dediča, če estonski notarji niso pristojni za izvedbo zapuščinskega postopka,

upravitelj zapuščine po popisu inventarja poravnava zapadle zahtevke iz naslova inventarja zapuščine. Upravitelj zapuščine lahko poravnava zahtevke, ki še niso zapadli, samo s soglasjem dediča. Če je sodišče sprejelo odločitev o uporabi ukrepov za upravljanje zapuščine na zahtevo oporočiteljevega upnika, volilojemnika ali druge osebe, ki lahko uveljavlja zahtevek v zvezi z zapuščino, ker bi lahko neuporaba navedenih ukrepov upravljanja ogrozila poravnavo zahtevkov navedenih oseb iz premoženja zapuščine, mora upravitelj po pripravi popisa zapuščine poravnati vse zahtevke iz inventarja iz premoženja zapuščine in v vrstnem redu, določenem v skladu z zakonodajo. Zapuščina se ne prenese na dediča, dokler niso poravnani vsi zahtevki.

Če zapuščina ne zadostuje za poravnavo vseh zahtevkov in dedič ne soglaša s tem, da bi zahtevke poravnal s svojim premoženjem, mora upravitelj zapuščine ali dedič nemudoma vložiti vlogo za stečajni postopek v zvezi z zapuščino. Upravitelj lahko razpolaga z zapuščino samo, da izpolni obveznosti, povezane z njo, in krije stroške, povezane z njenim upravljanjem. Upravitelj nima pravice do razpolaganja z nepremičnino, ki je del zapuščine, brez odobritve sodišča. To ne velja, če v šestih mesecih od uvedbe dedovanja dedič ni določen ali če dedič, ki je sprejel dediščino, v šestih mesecih od sprejema zapuščine te ne začne upravljati; v takem primeru lahko upravitelj po popisu inventarja proda premoženje, denar od prodaje pa deponira.

Dedič nima pravice do razpolaganja z zapuščino, ki je bila dana upravitelju v upravljanje.

Upravitelj zapuščine je upravičen do plačila za opravljanje dolžnosti, pri čemer znesek plačila določi sodišče.

Pravice, obveznosti in pristojnosti izvršitelja oporoke

Izvršitelj oporoke opravlja dolžnosti, določene v zakonodaji, razen če ni v oporoki drugače določeno. Izvršitelj oporoke lahko ob soglasju zainteresiranih oseb odstopa od dolžnosti, določenih v oporoki, da izpolni oporočiteljev oporočni namen.

Izvršitelj mora takoj po sprejemu svojih dolžnosti dediču predložiti seznam predmetov iz dediščine, ki jih potrebuje za opravljanje svojih dolžnosti.

Dokler dedič ne sprejme dediščine, mora izvršitelj izpolnjevati obveznosti upravitelja ali vložiti prošnjo za upravljanje zapuščine.

Izvršitelj oporoke mora izvršiti volila, oporočne obveznosti, oporočna navodila in druge obveznosti, ki izhajajo iz oporoke ali dedne pogodbe.

Izvršitelj oporoke mora preudarno upravljati zapuščino in jo ohranjati za opravljanje svojih dolžnosti.

Predmet, ki je del zapuščine, mora sprejeti v svojo posest ali drugače zagotoviti ločitev predmeta od premoženja dediča, če je to potrebno za opravljanje dolžnosti izvršitelja oporoke.

Izvršitelj oporoke ima pravico, da prevzame obveznosti v zvezi z dediščino in razpolaga s predmeti, ki so del zapuščine, če je to potrebno za opravljanje dolžnosti izvršitelja oporoke.

Če oporočiteljevo razpolaganje vključuje delitev zapuščine, izvršitelj oporoke razdeli zapuščino med dediče.

Izvršitelj oporoke ima pravico, da zastopa dediča ali volilojemnika, kolikor je to potrebno za opravljanje dolžnosti izvršitelja oporoke.

Dediču mora predati predmete, ki so del zapuščine in so v posesti izvršitelja, vendar jih ne potrebuje za izpolnjevanje svojih dolžnosti.

Če izvršitelju oporoke ni treba osebno izvršiti oporočiteljevega razpolaganja, lahko zahteva, naj razpolaganje izvrši dedič.

Dedič nima pravice razpolagati s predmeti, ki so del zapuščine in jih izvršitelj potrebuje za izpolnjevanje svojih obveznosti.

Izvršitelj oporoke je odgovoren za škodo, ki jo s kršitvijo svojih dolžnosti po krivici povzroči dediču ali volilnojemniku.

Dedičem in volilnojemnikom mora poročati o svojih dejavnostih.

Stroški, ki jih ima zaradi opravljanja svojih dolžnosti, se povrnejo iz zapuščine.

Izvršitelj oporoke ima pravico, da zahteva razumno plačilo za svoje dejavnosti, razen če ni v oporoki drugače določeno.

10 kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Če so zagotovljena ustrezna dokazila v zvezi z dedno pravico dedičev in njenim obsegom, notar overi potrdilo o dedovanju, pri čemer navede delež zapuščine za vsakega dediča; potrdilo ne vsebuje podatkov o sestavi zapuščine.

Zadnja posodobitev: 29/10/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Splošne informacije - Grčija

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

A. Dedovanje na podlagi izjave volje je mogoče samo z oporoko (člena 1710 in 1712 civilnega zakonika).

Določene so naslednje vrste oporoke:

(a) Redne oporoke:

Lastnoročna oporoka: v celoti in lastnoročno jo napiše, datira in podpiše oporočitelj (brez uporabe mehanskih naprav) (členi 1721 do 1723 civilnega zakonika). Take oporoke ni treba predložiti nobenemu organu. Po smrti oporočitelja *mora vsak, ki hrani lastnoročno oporoko, ko izve za smrt oporočitelja, brez namernega odlašanja oporoko predložiti v objavo sodniku okrožnega civilnega sodišča, ki ima sedež v kraju zadnjega stalnega ali začasnega prebivališča oporočitelja ali njegovega stalnega prebivališča*, oziroma kateremu koli grškemu konzularnemu organu, če oseba, ki hrani oporoko, prebiva v tujini (člena 1774 in 1775 civilnega zakonika).

Tajna oporoka: napravi jo oporočitelj in jo v zaprti kuverti izroči notarju v navzočnosti treh prič ali dveh notarjev in ene priče. Notar mora po smrti oporočitelja *brez namernega odlašanja izvirnik oporoke osebno izročiti sodniku okrožnega civilnega sodišča, ki ima sedež na območju, kjer je sedež notarske pisarne* (členi 1738 do 1748 in 1769 civilnega zakonika).

Javna oporoka: oporočitelj jo izreče pred notarjem in navzočnosti treh prič ali pred dvema notarjema v navzočnosti ene priče. Sestavi se notarski zapis. Ta vsebuje oporoko, hrani pa ga notar, ki mora, *ko izve za smrt oporočitelja, brez namernega odlašanja izvod notarskega zapisa poslati sodniku okrožnega civilnega sodišča, ki ima sedež na območju, kjer je sedež notarja* (členi 1724 do 1737 in 1769 civilnega zakonika).

(b) Izredne oporoke:

V izjemnih okoliščinah se lahko oporoka napravi na krovu ladje (členi 1749 do 1752 civilnega zakonika), napravijo pa jo lahko tudi vojaki na vojaških misijah (členi 1753 do 1756 civilnega zakonika) ali osebe v osamitvi (člen 1757 civilnega zakonika). Izredno oporoko je treba nemudoma predložiti najbližjemu grškemu konzularnemu organu v tujini ali notarju v Grčiji in jo priglasiti pristojnemu nadzornemu organu (člena 1761 in 1762 civilnega zakonika). Izredna oporoka postane neveljavna neposredno po izteku treh mesecev od datuma, ko izjemne okoliščine za oporočitelja prenehajo, če je ta še živ (členi 1758 do 1760 civilnega zakonika).

Vse oporoke so enako veljavne, s poznejšo oporoko pa se prejšnja prekliče, če oporočitelj prejšnjo oporoko izrecno prekliče ali če so določbe poznejše oporoke v nasprotju z določbami prejšnje oporoke ali se od njih razlikujejo. V slednjem primeru se s poznejšo oporoko prekličejo samo deli prejšnje oporoke, ki so z njo v nasprotju (členi 1763 do 1768 civilnega zakonika).

Oporočitelj mora biti v vsakem primeru poslovno sposoben, delovati mora po svoji prosti volji in mora izpolnjevati zakonske zahteve za zakonitost posamezne vrste oporoke.

B. Lahko se sklene tudi darilna pogodba za primer smrti (členi 2032 do 2035 civilnega zakonika). Vendar se v tem primeru obdarjenec ne šteje za dediča ali univerzalnega pravnega naslednika darovalca.

C. Skupna oporoka (to je oporoka, ki jo dve ali več oseb napravi v enem aktu) je prepovedana z zakonom (člen 1717 civilnega zakonika).

D. Prepovedano je tudi dogovarjanje o prihodnjem dedovanju (člen 368 civilnega zakonika).

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

A. Lastnoročne oporoke ni treba predložiti določenemu organu. Iz varnostnih razlogov pa jo lahko oporočitelj izroči v hrambo notarju (člen 1722 civilnega zakonika).

B. Tajne oporoke in javne oporoke je treba predložiti notarju, pri čemer je treba sestaviti ustrezen notarski zapis (člena 1743 in 1732 civilnega zakonika).

C. Izredno oporoko je treba priglasiti nadzornemu organu in jo nemudoma predložiti najbližjemu grškemu konzularnemu organu v tujini ali notarju v Grčiji (člena 1761 in 1762 civilnega zakonika).

D. Ob smrti oporočitelja *mora notar, ki hrani oporoko, v primeru javne oporoke izvod poslati sodniku okrožnega sodišča, v primeru tajne ali izredne oporoke pa mora izvirnik osebno predložiti v objavo sodniku okrožnega sodišča, ki ima sedež na območju, kjer je sedež notarja* (členi 1769 do 1780 civilnega zakonika in členi 807 do 811 zakonika o civilnem postopku). *Vsak, ki hrani lastnoročno oporoko, mora, ko izve za smrt oporočitelja, brez namernega odlašanja oporoko predložiti v objavo sodniku okrožnega civilnega sodišča, ki ima sedež v kraju zadnjega stalnega ali začasnega prebivališča oporočitelja ali njegovega stalnega prebivališča* (člena 1774 in 1775 civilnega zakonika ter členi 807 do 811 zakonika o civilnem postopku). Če oseba, ki hrani oporoko, živi v tujini, jo lahko predloži kateremu koli grškemu konzularnemu organu.

E. Oseba, ki najde ali hrani lastnoročno oporoko in je nemudoma ne predloži pristojnemu organu, se lahko civilno ali kazensko preganja, če je ta oseba dedič, pa se ji odvzame dedna pravica (členi 914, 902, 903 in 1860 civilnega zakonika, člen 811 zakonika o civilnem postopku ter člena 222 in 242 kazenskega zakonika).

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

A. Potomci in starši pokojnika ter preživeli zakonec pokojnika ali preživela oseba, s katero je pokojnik sklenil registrirano partnerstvo, ki naj bi bili poklicani k dedovanju kot zakoniti dediči, so upravičeni do nujnega deleža na zapuščini (člen 1825 civilnega zakonika in člen 11 zakona 3719/2008).

B. Nujni delež na zapuščini ustreza polovici zakonitega deleža. Pravni upravičenec do tega deleža se vključi kot zakoniti dedič tega deleža (člen 1825 civilnega zakonika).

C. Metoda, ki se uporablja za izračun navedenega deleža, je zapletena. Upošteva se obdavčljive koristi, ki jih je upravičenec od pokojnika že prejel, in skupna (ocenjena) vrednost zapuščine (členi 1830 do 1834 civilnega zakonika).

D. Za vsako omejitev, ki je upravičencu do deleža naložena z oporoko, se šteje, da ni bila zapisana v delu, v katerem se nanaša na nujni delež na zapuščini (člen 1829 civilnega zakonika). Z vložitvijo tožbe za izpodbijanje darila, ki ni bilo dano iz ljubezni, lahko upravičenec do deleža doseže razveljavitev darila, ki ga je pokojnik dal za časa svojega življenja, če zapuščina, ki ob smrti pokojnika še obstaja, ne zadošča za kritje nujnega deleža. Pravica do vložitve tožbe zastara dve leti po smrti pokojnika (členi 1835 do 1838 civilnega zakonika).

E. Zakoniti upravičenec do nujnega deleža ne prejme nujnega deleža na zapuščini, če ga je pokojnik razdedinil (členi 1839 do 1845) ali mu je odvzeta dedna pravica (členi 1860 do 1864). Zakoniti upravičenec do nujnega deleža se lahko odpove dediščini (členi 1847 do 1859 civilnega zakonika) ali se odpove pravici do nujnega deleža (člen 1826 civilnega zakonika).

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Pri zakonitem dedovanju obstaja šest dednih redov. Oseba, vključena v en dedni red, ni poklicana k dedovanju, če je k dedovanju pred njo iz predhodnega dednega reda poklicana druga oseba (člen 1819 civilnega zakonika):

A. Potomci pokojnika so poklicani k zakonitemu dedovanju v prvem dednem redu. Dedovanje se določi po družinskih deblih. Najbližji potomec izključi iz dedovanja bolj oddaljene potomce iz istega družinskega debla. Otroci dedujejo po enakih delih (člen 1813 civilnega zakonika).

V prvi dedni red je vključen tudi preživeli zakonec, ki prejme četrtno zapuščine (člen 1820 civilnega zakonika).

V prvi dedni red je prav tako vključena preživela oseba, s katero je pokojnik sklenil registrirano partnerstvo in ki prejme šestino zapuščine (člen 11 zakona 3719/2008).

B. V drugi dedni red so vključeni starši, bratje in sestre pokojnika ter otroci in vnuki brata ali sestre pokojnika, ki sta umrla pred pokojnikom ali sta se odpovedala dednim pravicam oziroma so jima bile te pravice odvzete. Starši, bratje in sestre pokojnika ter otroci in vnuki brata ali sestre, ki sta umrla pred pokojnikom ali sta se odpovedala dednim pravicam oziroma so jima bile te pravice odvzete, dedujejo po načelu vstopne pravice (člen 1814 civilnega zakonika).

Če so v istem dednem redu kot starši, bratje in sestre, otroci ali vnuki bratov in sester tudi polbratje in polsestre, ti prejmejo polovico deleža, ki pripada bratom in sestram. Polovični delež prejmejo tudi otroci ali vnuki bratov in sester, ki so umrli pred pokojnikom ali so se odpovedali dednim pravicam oziroma so jim bile te pravice odvzete (člen 1815 civilnega zakonika).

V drugi dedni red je vključen tudi preživeli zakonec, ki prejme polovico zapuščine (člen 1820 civilnega zakonika).

V drugi dedni red je prav tako vključena preživela oseba, s katero je pokojnik sklenil registrirano partnerstvo in ki prejme tretjino zapuščine (člen 11 zakona 3719/2008).

C. Stari starši ter otroci in vnuki izmed potomcev pokojnika so pri zakonitem dedovanju poklicani k dedovanju v tretjem dednem redu.

Če so ob smrti pokojnika stari starši po obeh straneh še živi in se niso odpovedali dedni pravici oziroma jim ta ni bila odvzeta, so edini upravičenci do zapuščine in jo dedujejo po enakih delih.

Če ob smrti pokojnika stari starš po očetovi ali materini strani ni več živ ali se je odpovedal dedni pravici oziroma mu je ta bila odvzeta, namesto njega dedujejo njegovi otroci ali vnuki. Če ni otrok ali vnukov oziroma so se ti odpovedali svojim dednim pravicam ali so jim bile te odvzete, delež osebe, ki je umrla oziroma se je odpovedala dedni pravici ali ji je bila ta odvzeta, preide na dedka ali babico po isti strani, če pa takega starega starša ni oziroma se je ta odpovedal dedni pravici ali mu je bila ta odvzeta, delež preide na njegove otroke in vnuke.

Če ob smrti pokojnika dedek in babica po očetovi ali materini strani nista več živa oziroma sta se odpovedala dedni pravici ali jima je bila ta odvzeta ter nimata otrok ali vnukov oziroma so se njuni otroci in vnuki odpovedali svoji dedni pravici ali jim je bila ta odvzeta, so edini upravičenci dedek ali babica ter njuni otroci in vnuki po drugi strani.

Otroci dedujejo zapuščino po enakih delih in izključijo iz dedovanja vnuke iz istega družinskega debla. Vnuki dedujejo zapuščino po načelu vstopne pravice (člen 1816 civilnega zakonika).

V tretji dedni red je vključen tudi preživeli zakonec, ki prejme polovico zapuščine (člen 1820 civilnega zakonika).

V tretji dedni red je prav tako vključena preživela oseba, s katero je pokojnik sklenil registrirano partnerstvo in ki prejme tretjino zapuščine (člen 11 zakona 3719/2008).

D. Prastarši pokojnika so poklicani k zakonitemu dedovanju v četrtem dednem redu in dedujejo po enakih delih ne glede na vrsto (člen 1817 civilnega zakonika).

V četrty dedni red je vključen tudi preživeli zakonec, ki prejme polovico zapuščine (člen 1820 civilnega zakonika).

V četrty dedni red je prav tako vključena preživela oseba, s katero je pokojnik sklenil registrirano partnerstvo in ki prejme tretjino zapuščine (člen 11 zakona 3719/2008).

E. V peti dedni red je prav tako vključen preživeli zakonec ali preživela oseba, s katero je pokojnik sklenil registrirano partnerstvo, in prejme celotno zapuščino (člen 1821 civilnega zakonika in člen 11 zakona 3719/2008).

Preživeli razvezani zakonec in preživela oseba, s katero je pokojnik sklenil registrirano partnerstvo, ki je prenehalo za časa pokojnikovega življenja, nista vključena v zakonito dedovanje.

Preživeli zakonec, zoper katerega je pokojnik vložil tožbo za razvezo zakonske zveze z veljavnimi razlogi za razvezo, je izključen iz zakonitega dedovanja (člen 1822 civilnega zakonika).

F. Grška država je poklicana k zakonitemu dedovanju v šestem dednem redu in prejme celotno zapuščino ob odgovornosti za zapustnikove dolgove (člen 1824 civilnega zakonika in člen 118 zakona o civilnem zakoniku).

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

V zapušinskih zadevah je pristojno zapušinsko sodišče, tj. *okrožno civilno sodišče* na območju, kjer je imel pokojnik ob smrti stalno prebivališče ali, če ni imel stalnega prebivališča, začasno prebivališče, oziroma, če ni imel začasnega prebivališča, *okrožno sodišče v glavnem mestu države* (člena 30 in 810 zakonika o civilnem postopku).

Pristojni so tudi notarji v Grčiji in grški konzularni organi v tujini, ki sestavljajo in hranijo oporoke.

Pristojni so tudi grški davčni organi, ki prejmejo napoved za odmero davka na dediščino in odmerjajo davke na dediščino.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

V zvezi z vprašanji 5(b) do (d): Tajništvu zapuščinskega sodišča se predložijo naslednje izjave:

izjava o odpovedi dediščini, ki jo poda dedič (oporočni dedič, neoporočni dedič, zakoniti dedič). Odpoved je treba uveljaviti v štirih mesecih od datuma, ko je bila stranka, ki podaja odpoved, obveščena o uvedbi dedovanja in o razlogih za uvedbo. Če je pokojnik ali dedič prebival v tujini, se rok za odpoved podaljša na eno leto (člen 812 zakonika o civilnem postopku in členi 1847 do 1859 civilnega zakonika);

izjava o sprejemu dediščine ob odgovornosti za zapustnikove dolgove (člen 812 zakonika o civilnem postopku in členi 1902 do 1912 civilnega zakonika);

izjava o sprejemu ali zavrnitvi funkcije izvršitelja oporoke ali o odpovedi navedeni funkciji (člen 812 zakonika o civilnem postopku in členi 2017 do 2031 civilnega zakonika).

izjava o sprejetju imenovanja za skrbnika ležeče zapuščine ali odpovedi takemu imenovanju (člen 812 zakonika o civilnem postopku in členi 1865 do 1870 civilnega zakonika).

6 Kratak opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

A. Dedič lahko v roku za odpoved dediščini (tj. štiri mesece ali eno leto, če je pokojnik ali dedič ob uvedbi dedovanja prebival v tujini – člen 1847 civilnega zakonika) tajništvu zapuščinskega sodišča (člen 810 zakonika o civilnem postopku določa, katero zapuščinsko sodišče je pristojno) izjavi, da sprejema dediščino ob odgovornosti za zapustnikove dolgove. V tem primeru je dedič, ki prevzame odgovornost za zapustnikove dolgove, odgovoren za prevzem obveznosti v zvezi z zapuščino do njene vrednosti (člena 1902 in 1904 civilnega zakonika).

Dedič, ki prevzame odgovornost za zapustnikove dolgove, mora v štirih mesecih popisati vrednost zapuščine. Zapuščina je del premoženja, ki je ločen od osebne premoženja dediča. Dedič, ki prevzame odgovornost za zapustnikove dolgove, mora poplačati zapustnikove upnike in nato volilnojemnike. Ob odpovedi dediščini mora dedič, ki prevzame odgovornost za zapustnikove dolgove, zapuščinsko sodišče zaprositi za dovoljenje (členi 1902 do 1912 civilnega zakonika ter členi 812 in 838 do 841 zakonika o civilnem postopku).

B. Zapustnikovi upniki ali dediči lahko pri zapuščinskem sodišču zahtevajo sodno likvidacijo zapuščine (člen 1913 civilnega zakonika). Sodišče mora odrediti likvidacijo zapuščine na zahtevo dediča, odgovornega za zapustnikove dolgove, ki v tem primeru premoženje iz zapuščine prenese na upnike, s čimer je razrešen vseh obveznosti (člen 1909 civilnega zakonika).

Zapuščinsko sodišče imenuje likvidacijskega upravitelja, ki upnike pozove k prijavi terjatev. Poravnava terjatev upnikov ima prednost pred terjatvami volilnojemnikov (členi 1913 do 1922 civilnega zakonika).

C. Če dedič ni znan (ležeča zapuščina), zapuščinsko sodišče imenuje skrbnika ležeče zapuščine, ki je odgovoren za upravljanje zapuščine in poplačilo upnikov, dokler se ne najde dedič (členi 1865 do 1870 civilnega zakonika).

D. Če je bil pokojnik že v stečajju, se na zapuščini nadaljuje stečajni postopek.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilnojemnik?

A. Zapuščina samodejno preide na dediča ob smrti pokojnika. Načeloma torej ni potreben izrecen akt o sprejemu dediščine (člen 1846 civilnega zakonika).

B. Če dedič s svojim vedenjem pokaže, da želi postati dedič (z udeležbo v zapuščinskem postopku), se šteje, da je molče sprejel dediščino (člen 1849 civilnega zakonika).

C. Če dedič v predpisanem roku ne uveljavi pravice do odpovedi dediščini (tj. štiri mesece ali eno leto, če je pokojnik ali dedič ob uvedbi dedovanja prebival v tujini – člen 1847 civilnega zakonika), se domneva, da je dediščino sprejel (člen 1850 civilnega zakonika).

D. Izjema od načela samodejne pridobitve dediščine velja, kadar je predmet dedovanja lastninska ali druga stvarna pravica na nepremičnini. V tem primeru je treba akt o sprejemu dediščine ali potrdilo o dedovanju vključiti pri matičnem uradu ali zemljiški knjigi, dedič pa pridobi stvarno pravico z učinkom za nazaj od datuma smrti pokojnika (členi 1846, 1193, 1195 in 1198 civilnega zakonika).

8 Pod katerimi pogoji so dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

A. Dedič kot univerzalni pravni naslednik pokojnika odgovarja za obveznosti v zvezi z zapuščino tudi s svojim premoženjem, v nasprotju z volilnojemniki, ki so singularni nasledniki pokojnika (člen 1901 civilnega zakonika).

B. Dedič lahko v roku za odpoved dediščini (tj. štiri mesece ali eno leto, če je pokojnik ali dedič ob uvedbi dedovanja prebival v tujini – člen 1847 civilnega zakonika) tajništvu zapuščinskega sodišča izjavi, da sprejema dediščino ob odgovornosti za zapustnikove dolgove. V tem primeru je dedič, ki prevzame odgovornost za zapustnikove dolgove, odgovoren za prevzem obveznosti v zvezi z zapuščino do njene vrednosti (člena 1902 in 1904 civilnega zakonika).

C. Dedič, ki prevzame odgovornost za zapustnikove dolgove, mora v štirih mesecih popisati vrednost zapuščine. Zapuščina je del premoženja, ki je ločen od osebne premoženja dediča. Dedič, ki prevzame odgovornost za zapustnikove dolgove, mora poplačati zapustnikove upnike in nato volilnojemnike. V primeru odpovedi dediščini mora dedič, ki prevzame odgovornost za zapustnikove dolgove, zapuščinsko sodišče zaprositi za dovoljenje (členi 1902 do 1912 civilnega zakonika ter členi 812 in 838 do 841 zakonika o civilnem postopku).

D. V okviru odgovornosti za zapustnikove dolgove lahko zapustnikovi upniki pri zapuščinskem sodišču zahtevajo sodno likvidacijo zapuščine (člen 1913 civilnega zakonika). Sodišče mora odrediti likvidacijo zapuščine na zahtevo dediča, odgovornega za zapustnikove dolgove, ki v tem primeru premoženje iz zapuščine prenese na upnike, s čimer je razrešen vseh obveznosti (člen 1909 civilnega zakonika).

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Za vknjižbo nepremičnega premoženja, ki je podedovano, se zahteva javna listina (navadno notarski zapis o sprejemu dediščine ali potrdilo o dedovanju). To je treba predložiti pristojnemu organu (matični urad ali zemljiška knjiga), ki deluje v kraju, kjer je premoženje.

Več informacij: <http://www.ktimatologio.gr/>

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

V grškem dednem pravu dedič zapuščino pridobi neposredno ob smrti pokojnika, brez posredovanja zastopnika ali upravitelja (člena 983 in 1846 civilnega zakonika).

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Sam dedič, ki tako postane upravitelj premoženja iz zapuščine. Če je dedičev več, zapuščino do delitve upravlja skupaj (členi 1884 do 1894 civilnega zakonika).

Pokojnik lahko v oporoki (dediči pa s sporazumom ali zahtevkom, ki se vložijo pri zapuščinskem sodišču) imenuje izvršitelja oporoke, ki je odgovoren za upravljanje in delitev zapuščine (členi 2017 do 2031 civilnega zakonika).

Če dedič ni znan (ležeča zapuščina), zapuščinsko sodišče imenuje skrbnika ležeče zapuščine, ki je odgovoren za upravljanje zapuščine, dokler se ne najde dedič (členi 1865 do 1870 civilnega zakonika).

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Dedič, ki je odgovoren za zapustnikove dolgove, upravlja zapuščino, dokler niso poplačani zapustnikovi upniki (členi 1902 do 1912 civilnega zakonika).

Na podlagi zahtevka, ki ga kateri koli upnik ali dedič vloži pri zapuščinskem sodišču, se lahko izda odredba o sodni likvidaciji zapuščine, ki jo vodi likvidacijski upravitelj, ki ga imenuje zapuščinsko sodišče (členi 1913 do 1922 civilnega zakonika).

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

A. Katera koli zainteresirana oseba (dedič, voliljojemnik, skrbnik, izvršitelj oporoke, zapustnikovki upniki, kupec premoženja iz zapuščine) lahko od *sodnika okrožnega civilnega sodišča, pristojnega za obravnavanje zapuščinskih zadev*, zahteva izdajo potrdila o dedovanju v okviru nepravdnega postopka (člen 819 zakonika o civilnem postopku).

B. Potrdilo o dedovanju je dokument, ki ga izda *sodnik okrožnega civilnega sodišča, pristojen za obravnavanje zapuščinskih zadev*, in v katerem so navedene informacije v zvezi z dedovanjem (sposobnost in pravice, dedni delež) (člen 1961 civilnega zakonika in člen 820 zakonika o civilnem postopku). Potrdilo o dedovanju je lahko individualni dokument (če potrjuje sposobnost in delež ene same osebe) ali skupni dokument (če je izdan skupnim dedičem ali več kot eni osebi) (člen 1960 civilnega zakonika).

C. Za osebo, ki je v potrdilu o dedovanju navedena kot dedič, voliljojemnik, skrbnik ali izvršitelj oporoke, se domneva, da ima sposobnost in zadevne pravice, navedene v potrdilu. Tako domnevo je mogoče izpodbijati (člen 821 zakonika o civilnem postopku in člen 1962 civilnega zakonika).

D. Potrdilo o dedovanju je verodostojna listina. Vse tretje osebe, ki z osebo, ki je v potrdilu o dedovanju navedena kot dedič, v dobri veri sklepajo posle, so zaščitene (člen 822 zakonika o civilnem postopku in člen 1963 civilnega zakonika).

E. Če se izda neustrezno potrdilo o dedovanju, se prekliče, spremeni, razveljavi in odpravi na podlagi rednih in izrednih pravnih sredstev, vloženih zoper sodno odločbo o izdaji potrdila o dedovanju (členi 1964 do 1966 civilnega zakonika ter člena 823 in 824 zakonika o civilnem postopku).

F. Če je predmet dedovanja stvarna pravica na nepremičnem premoženju, lahko dedič potrdilo o dedovanju ustrezno vknjiži (členi 1846, 1193, 1195 in 1198 civilnega zakonika).

G. Poleg potrdila o dedovanju so na voljo še druga dokazila o sposobnosti in pravicah dediča (npr. kopija oporoke, potrdila o osebnem stanju, ugotovitveni tožbeni zahtevek itd.).

Zadnja posodobitev: 16/10/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Španija

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Kar zadeva dedno pravo, ima Španija sedem različnih pravnih sistemov. Ti se na vsakem normativnem ozemlju neposredno uporabljajo za osebe, ki nimajo prebivališča v Španiji. Za španske državljane je treba uporabiti merilo regionalnega državljanstva (njihovo povezavo s posameznim normativnim ozemljem na podlagi španskega notranjega prava) v skladu s členom 36 Uredbe (EU) št. 650/2012 z dne 4. julija 2012.

Kar zadeva oporočna razpolaganja, je treba razlikovati med njihovo pravno ureditvijo na podlagi splošnega civilnega prava, kot je bila določena s civilnim zakonikom iz leta 1889 in večkrat spremenjena, zlasti od objave španske ustave iz leta 1978, ter pravno ureditvijo na podlagi lokalnih ali posebnih zakonov (*derechos forales o especiales*) tistih avtonomnih skupnosti, ki imajo pristojnosti na področju civilnega prava (Galicija, Baskija, Navarra, Aragonija, Katalonija in Baleari).

V skladu s splošnim civilnim pravom je pravni naslov za dedovanje oporoke, saj dedna pogodba ali skupna oporoka na splošno nista dopustni. Oporoka je lahko:

- odprta, tj. sestavljena pred notarjem, ki jo sestavi in izda v obliki notarskega zapisa. To je običajni način sestavljanja oporoke;
- zaprta, tj. sestavljena pred notarjem, vendar ta ne pozna njene vsebine. Ta oblika se ne uporablja več;
- lastnoročna, tj. oporočitelj jo lastnoročno zapiše, podpiše in datira. Ta oblika ni običajna.

Splošno civilno pravo Španije je na voljo na spletišču Uradnega lista Španije (*Boletín Oficial del Estado*): <http://www.boe.es/buscar/pdf/1889/BOE-A-1889-4763-consolidado.pdf>. Prevod tega besedila v angleški in francoski jezik je na voljo na spletnem naslovu: <https://www.mjusticia.gob.es/es/areas-tematicas/documentacion-publicaciones/publicaciones/traduccion-derecho-espanol>.

Na vsakem normativnem ozemlju, kjer se uporablja lokalno ali posebno pravo, veljajo posebna pravila o oporočnem razpolaganju, v katerih se priznavajo različne in posebne vrste oporok. V nekaterih so dopustne skupne oporoke in dedne pogodbe.

Besedilo vseh posebnih predpisov na podlagi lokalnega ali posebnega prava je na voljo na spletnem naslovu: <http://www.boe.es/legislacion/codigos/codigo.php?id=48&modo=1&nota=0&tab=2>.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Oporoke, sestavljene pred notarjem, mora notar vpisati v splošni register oporok (*Registro General de Actos de Última Voluntad*), ki ga vodi ministrstvo za pravosodje. Če oporoka obstaja, so v tem registru navedeni datum najnovejše različice, morebitne prejšnje oporoke in uradni notarski zapisi, v katere je navedena oporoka vključena. Strokovni notarski organi (*Colegios Notariales*) lahko zagotovijo najnovejše informacije o notarju ali arhivu, v katerem je oporoka morda shranjena, če notar, ki jo je sestavil, ne deluje več (<http://www.notariado.org/>).

Ta register ni javno dostopen. Do njega imajo dostop le osebe, ki lahko po oporočiteljevi smrti dokažejo, da imajo pravni interes za dedovanje. Dostop ima tudi oporočitelj ali do oporočiteljeve smrti njegov posebni zastopnik, če oseba nima poslovne sposobnosti, pa je dostop do registra mogoč tudi na podlagi sodne odločbe.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Na podlagi španskega splošnega prava je del zapuščine oziroma premoženje, ki ga ta vsebuje, namenjen določenim sorodnikom v obliki nujnega deleža, ki se ugotovi po prištetju vrednosti prostovoljnih razpolaganj oporočitelja (tudi med živimi) in odštetju dolgov. V skladu s civilnim zakonikom je nujni delež del zapuščine, s katero oporočitelj ne more prosto razpolagati, saj je po zakonu namenjen nekaterim dedičem, t. i. nujnim dedičem.

Nujni dediči so:

otroci in potomci glede na svoje starše in prednike;

če teh ni, starši in predniki glede na svoje otroke in potomce;

vdovec ali vdova na način, določen z zakonom.

Nujni delež otrok in potomcev sta dve tretjini zapuščine očeta in matere. Vendar pa lahko zapustnik eno od dveh tretjin, ki sestavljata nujni delež, prosto razdeli med otroke in potomce ter tako izboljša delež posameznika. Preostala tretjina se lahko prosto razdeli. Pri nujnem deležu se pravica dodeli na celotno zapuščino, saj se (z nekaj izjemami) na splošno šteje za *pars bonorum* (dodeli se v naravi).

Nujni delež prednikov je polovica zapuščine, razen če je tudi zakonec upravičen do deleža – v takem primeru je nujni delež ena tretjina.

Nujni delež, ki se dodeli zakoncu, katerega življenjska skupnost z zapustnikom ni prenehala s sodno odločbo, je užitek na dveh tretjinah zapuščinskega premoženja, če ni prednikov in potomcev. Če obstajajo potomci, je nujni delež užitek na eni od dveh tretjin, ki se dodelijo potomcem. Če obstajajo samo predniki, je nujni delež užitek na polovici, ki ga lahko dediči izplačajo v gotovini.

Lokalni ali posebni zakoni vsebujejo posebne določbe glede nujnih deležev. Vsako od teh pravil je treba proučiti, da se opredelijo posebni vidiki, kot so urejeni na vsakem od normativnih ozemelj in ki segajo od nujnega deleža *pars bonorum* (se izplača v naravi) do nujnega deleža *pars valorum*, ki pomeni pravico do deleža vrednosti premoženja, se izplača v gotovini in je preprosta kreditna terjatev (na primer v Kataloniji), in celo simboličnega nujnega deleža, na primer v Navari, za katerega je v oporoki potrebna le običajna ubeseditelj oporočitelja, da je nujni delež treba plačati.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Še enkrat je treba opozoriti, da ima Španija sedem pravnih sistemov glede dedovanja. Na podlagi splošnega civilnega prava velja, da se, če ni oporočnih dedičev, zapuščina po zakonu razdeli po naslednjem prednostnem redu: 1. potomci; 2. predniki (v obeh primerih ima zakonec pravico do užitka, in sicer na eni tretjini oziroma eni polovici zapuščine); 3. zakonec, katerega življenjska skupnost z zapustnikom za časa življenja ni prenehala; 4. sorodniki v četrtem kolenu (bratrance in sestrične); 5. država.

Lokalno pravo glede tega vsebuje posebne določbe. Poleg možnosti, da dedujejo sorodniki, se z lokalnim pravom priznava možnost, da v obliki in pod pogoji iz pravil, ki to urejajo, deduje tudi avtonomna skupnost glede na prebivališče zapustnika ali celo posebna ustanova.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Če ni razpolaganja s premoženjem za primer smrti, so notarji pristojni za opredelitev strank, ki so upravičene dedovati zapuščino po zakonu (imenovanje dedičev).

Če katera koli zadevna stranka izpodbija status dedičev, premoženje, ki sestavlja zapuščino, ali razdelitev zapuščine, se spor predloži sodišču, to pa odloča v ustreznem pravnem postopku.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Praviloma se izjava o odpovedi dediščini ali o njenem sprejemu da pred notarjem. Čeprav je izrecni sprejem mogoče izraziti tudi z zasebno listino, je ob dedovanju premoženja ali za dokazne namene potrebna javna notarska listina. To ne vpliva na morebitno posredovanje konzularnega ali diplomatskega predstavnika Španije, pooblaščenega za izvajanje notarske funkcije.

Sprejem je lahko tudi impliciten (dan na podlagi instrumentov, iz katerih nujno izhaja namen sprejema ali ki jih lahko uveljavijo le osebe s statusom dediča). Vsaka oseba, ki lahko dokaže interes, da se dedič odpove dediščini ali jo sprejme, lahko od notarja zahteva, naj dediča pozove, da mora v 30 koledarskih dneh sprejeti dediščino ali se ji odpovedati.

Če se dedič odpove dediščini v škodo svojih upnikov, lahko upniki od sodniku predlagajo, naj jih pooblasti za sprejem dediščine v imenu dediča, da se tako pokrije dolgovani znesek.

Delni ali pogojni sprejem ni dovoljen. Lahko pa dedič sprejme dediščino, volila pa ne ali obratno.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Isti organ kot pri vprašanju dedovanja, kot je opisano v predhodni točki.

Kot izjema od prepovedi delnega sprejema pa velja, da se, če obstaja več volil, za katera se ne zahteva plačilo protivrednosti za njihov sprejem (ali če je tako plačilo potrebno za vsa volila), lahko volilojemnik za vsako volilo posebej odloči, ali ga bo sprejel ali se mu odpovedal. Ne sme pa se odpovedati tistim, pri katerih se zahteva plačilo protivrednosti, in obenem sprejeti tistih, pri katerih se to ne zahteva.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Nujnemu deležu se ni mogoče odpovedati ali ga sprejeti samega po sebi, temveč se prejme kot volilo ali dediščina, razen v primeru pravnega postopka, v katerem se določi plačilo zneska ali premoženja v breme dediščine.

Na podlagi civilnega zakonika se volilojemnik lahko odpove volilu in sprejme izboljšanje dediščine (torej eno od dveh tretjin nujnega deleža, ki je namenjen potomcem).

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Če obstaja oporoka in je oporočitelj imenoval izvršitelja oporoke, je slednji pooblaščen za plačilo pogrebnih stroškov in morebitnih volil, ohranjanje stanja premoženja, branjenje veljavnosti oporoke in zagotovitev njene izvršitve.

Če se imenuje „*contador-partidor*“, je ta oseba odgovorna za razdelitev zapuščine. Imenujejo jo lahko oporočitelj, soglasno dediči, sodni uradnik (*secretario judicial*) ali notar na podlagi pooblastila dedičev ali volilojemnikov, ki predstavljajo 50 % premoženja zapuščine.

Če taka oseba ni imenovana ali če premoženja ne razdeli oporočitelj, se lahko dediči po svoje dogovorijo glede razdelitve zapuščine.

V praksi se v obeh primerih razdelitev zapuščine in dodelitev premoženja opravi pred notarjem, in sicer za dokazne namene in vpis pravic.

Če oseba za razdelitev zapuščine ni bila imenovana in dedič to zahteva, lahko razdelitev opravi sodišče. Sodišče imenuje izvedenca, da oceni vrednost premoženja, in osebo, da razdeli zapuščino. Na zahtevo se je predhodno mogoče dogovoriti tudi glede imenovanja upravitelja in sodnega popisa premoženja. Razdelitev zapuščine, ki jo opravi oseba, pooblaščen za to, se vnese v notarski zapis (z morebitnimi spremembami, ki jih lahko določi sodnik, če dedič razdelitvi nasprotuje).

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilojemnik?

Osebe, ki so upravičene do dediščine ali volila na podlagi zakona ali razpolaganja za primer smrti, postanejo dediči oziroma volilojemniki s sprejemom dediščine ali volila (glej točko 5.2). Sprejem učinkuje za nazaj od trenutka smrti zapustnika.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Pri brezpogojnem sprejemu ali če je dana brezpogojna pozitivna dedna izjava in se ne zahteva popis dediščine, je dedič odgovoren za vse obveznosti iz dediščine, za plačilo katerih je lahko potrebno ne le podedovano premoženje, ampak tudi dedičevo lastno premoženje.

Če dedič dediščino sprejme s pogojno pozitivno dedno izjavo na podlagi popisa dediščine, mora poravnati dolgove in druge obveznosti iz dediščine le do vrednosti premoženja iz dediščine.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Sam status dediča ali volilojemnika na splošno še ne pomeni vpisa pravice do posamezne nepremičnine v zemljiško knjigo (*Registro de la Propiedad*), saj tak status še ne pomeni dodelitve stvarne pravice na posameznem delu premoženja. V najboljšem primeru se lahko na podlagi takega statusa opravi začasen vpis. Dediči imajo pravice na sorazmernem deležu celotne zapuščine. Volilojemniki imajo osebno pravico zahtevati, naj dediči nanje prenesejo

premoženje, ki je predmet volila. Za učinkovit prenos pravic sta potrebna sprejem dediščine ali volila in dodelitev določenega premoženja. Razdelitvi zapuščine in dodelitvi premoženja se je mogoče izogniti le v nekaterih primerih (če na primer obstaja le en dedič, eno premoženje ali en vililijemnik, ki ima sam pravico do posesti).

Za vpis nepremičnine je potrebna javna listina o sprejemu dediščine in dodelitvi premoženja (sestavljena pred notarjem) ali sodna odločba. Listina mora vsebovati (ali ji morajo biti kot ločeni dokumenti priloženi) pravni naslov dedovanja (oporoka, imenovanje dedičev, sporazum, kadar je dopusten), celotno potrdilo o smrti in potrdilo iz splošnega registra oporok. Treba je tudi plačati davke na prenos premoženja z dedovanjem.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Na podlagi španske zakonodaje imenovanje upravitelja (*administrador*) ni obvezno, vendar se je mogoče o njem v nekaterih okoliščinah dogovoriti v postopku delitve dediščine.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Če je bil v oporoki imenovan izvršitelj (*albacea*) (na podlagi splošnega prava), ta upravlja zapuščino (glej točko 6).

Oporočitelj lahko v oporoki imenuje tudi osebo, ki oceni vrednost zapuščine in jo razdeli.

Na splošno je mogoče imenovati tri osebe – izvršitelja, osebo, ki razdeli zapuščino, in upravitelja, vsi pa imajo pooblastila za upravljanje, ki jih lahko spremeni oporočitelj ali sodnik, v nekaterih primerih pa tudi dediči.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Glavne naloge upravitelja zapuščine so:

zastopanje zapuščine,

redna predložitev računov,

ohranjanje premoženja iz zapuščine in vsa druga dejanja upravljanja, ki so morda potrebna.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Izjava o imenovanju intestatnih dedičev je notarska listina, ki dokazuje status zakonitih dedičev in njihove deleže.

Z javno listino o sprejemu in razdelitvi zapuščine (ter o prenosu volil, kadar je ustrezno), sestavljeno pred notarjem in na podlagi sporazuma med zadevnimi strankami, se dodeljuje lastništvo na posameznih delih zapuščinskega premoženja.

Če o dedovanju odloča sodišče, je odločba o razdelitvi zapuščine (ter rešitvi morebitnih sporov) zadosten pravni naslov in jo je treba v skladu z zakonom overiti pred notarjem.

Zadnja posodobitev: 01/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Francija

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

V tujini sestavljena oporoka je veljavna, če je v skladu s pravom države, v kateri je bila sestavljena.

Osnovni pogoji v Franciji

- Oseba, ki napravi oporoko (oporočitelj), mora biti prištevna (člen 901 civilnega zakonika).
- Oporočitelj mora biti pravno in poslovno sposoben (člen 902 civilnega zakonika).
- Za osebe, ki so pod pravnim varstvom, veljajo posebne določbe; mladoletna oseba, mlajša od 16 let, tako ne more napraviti oporoke (člen 903 civilnega zakonika), polnoletne osebe pod skrbništvom (*tutelle*) pa morajo pridobiti dovoljenje sodišča ali družinskega sveta (*conseil de famille*) (člen 476 civilnega zakonika). Osebe pod varuštvo (*curatelle*) lahko svobodno napravijo oporoko (člen 470 civilnega zakonika), pri čemer se upoštevajo določbe člena 901.

Formalne zahteve

V Franciji so priznane štiri vrste oporoke:

- lastnoročna oporoka: oporočitelj jo mora v celoti lastnoročno napisati, datirati in podpisati (člen 970 civilnega zakonika);
- notarska oporoka: napravljena mora biti pred dvema notarjema ali enim notarjem ob navzočnosti dveh prič (člen 971 civilnega zakonika). Če se oporoka napravi pred dvema notarjema, jima jo narekuje oporočitelj. Enako velja tudi, če se napravi pred enim notarjem. V obeh primerih se oporoka nato prebere oporočitelju (člen 972 civilnega zakonika). Oporočitelj mora oporoko podpisati ob navzočnosti notarja in obeh prič (člen 973 civilnega zakonika), ki jo morajo tudi podpisati (člen 974 civilnega zakonika);
- zapečateni oporoka: oporočitelj ali druga oseba jo natipka ali lastnoročno napiše, oporočitelj jo podpiše, nato pa se predloži notarju v zaprti in zapečateni ovojnici ob navzočnosti dveh prič (člen 976 civilnega zakonika);
- mednarodna oporoka: oporočitelj jo predloži notarju in dvema pričama. Ti jo podpišejo, nato pa se priloži potrdilo, ki ga napiše notar, pri katerem bo oporoka shranjena (Washingtonska konvencija z dne 26. oktobra 1973).

Oporočitelj lahko v skladu s členom 895 civilnega zakonika oporoko kadar koli prekliče.

Dedne pogodbe

Pogodbe o bodoči dediščini so načeloma prepovedane (člen 722 civilnega zakonika).

Vendar je od januarja 2007 dopuščeno, da se morebitni dedič (otrok) vnaprej odpove uveljavljanju zahtevka zaradi posega v njegovo dediščino v korist ene ali več oseb, ki so dediči ali ne (bratje ali sestre ali njihovi potomci). Gre za vnaprejšnjo odpoved uveljavljanju zahtevka za zmanjšanje oporočnih razpolaganj in vrnitev daril (člen 929 civilnega zakonika). Da bi bila ta odpoved veljavna, mora biti v obliki javne listine in sestavljena pred dvema notarjema. Prav tako morajo biti v pogodbi navedeni upravičenci do dednega deleža (glej tudi točko 3).

Poleg tega lahko morebitni dedič (otrok) v okviru čezgeneracijskega prenosa in razdelitve premoženja za časa življenja privoli v to, da njegovi potomci namesto njega prejmejo njegov celotni delež ali del tega deleža (člen 1078-4 civilnega zakonika).

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Vse oporoke, zlasti lastnoročne, je mogoče vpisati v register. Ta vpis opravi notar pri centralnem registru oporok (*Fichier central des dispositions de dernières volontés*). Vpis v register se ne nanaša na vsebino oporoke, ampak samo na osebno stanje zadevne osebe in informacije o notarju, pri katerem je oporoka deponirana. Vloga centralnega registra je torej, da prosilca usmeri k notarju, ki hrani listino, in ne da razkrije njeno vsebino.

Vpogled v register ima vsaka oseba, ki predloži izpisek iz matičnega registra o smrti ali kateri koli drug dokument, ki dokazuje smrt osebe, katere oporoka se išče, pri čemer mora nato zadevna oseba pristopiti k notarju, pri katerem je oporoka vpisana v register. Zahteva se vloži prek spleta: <https://www.adsn.notaires.fr/fcddvPublic/profileChoice.htm>.

Notar lahko z vsebino oporoke seznanjati samo dediče in volilnojemnike, razen če obstaja drugačen sklep predsednika okrožnega sodišča (*Tribunal de grande instance*).

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

S francoskim pravom je pravica do nujnega deleža priznana samo pokojnikovim potomcem (otrokom, vnukom itd., v prednostnem vrstnem redu) in pokojnikovemu zakoncu, če ni potomcev.

Predniki in sorodniki v stranski vrsti niso upravičeni do nujnega deleža.

Te pravice do nujnega deleža, s katerimi je omejeno svobodno oporočno razpolaganje in katerih obseg se spreminja glede na število otrok pokojnika ali status nujnega dediča (otrok ali zakonec), ne morejo presežati tretje četrtine zapuščine. Nujni dediči se ne morejo odpovedati nujnemu deležu (razen če se odpovejo dediščini). Lahko pa se vnaprej odpovejo zahtevku za zmanjšanje oporočnih razpolaganj in vrnitev daril zaradi prikrajšanja nujnega deleža (vnaprejšnja odpoved zahtevku za zmanjšanje oporočnih razpolaganj in vrnitev daril, navedena v točki 1 v zvezi z dednimi pogodbami).

Ti dediči lahko torej uveljavljajo svojo pravico do nujnega deleža (člen 721 civilnega zakonika, člen 912 civilnega zakonika).

- Nujni delež otrok: nujni delež je polovica, če pokojnik ob smrti zapusti enega otroka, dve tretjini, če zapusti dva otroka, in tri četrtine, če zapusti tri ali več otrok (člen 913 civilnega zakonika).

- Nujni delež preživelega zakonca: nujni delež preživelega zakonca je ena četrtina premoženja iz zapuščine (člen 914-1 civilnega zakonika). To velja le, če ni potomcev in prednikov, in le za dedovanje, uvedeno od 1. julija 2002.

Postopek za uveljavljanje pravice do nujnega deleža

Zahtevek za zmanjšanje oporočnih razpolaganj in vrnitev daril (*action en réduction*) dedičem omogoča, da uveljavljajo svojo pravico do nujnega deleža. Če je z neposrednim ali posrednim darilom prikrajšan nujni delež enega ali več dedičev, se lahko darilo zmanjša na razpoložljivi del zapuščine (člen 920 civilnega zakonika).

Ta zahtevek lahko vložijo samo nujni dediči, in sicer v petih letih od uvedbe dedovanja ali dveh letih od datuma odkritja prikrajšanja (člen 921 civilnega zakonika).

Polnoletni nujni dedič se lahko vnaprej odpove uveljavljanju zahtevka za zmanjšanje oporočnih razpolaganj in vrnitev daril (člen 929 civilnega zakonika).

Izjava o odpovedi mora biti v obliki javne listine in sestavljena pred dvema notarjema. Ločeno jo podpiše vsaka stranka, ki se odpoveduje tej pravici; ob podpisu sta navzoča le notarja. V izjavi so natančno navedene prihodnje pravne posledice za vsako od strank, ki se odpoveduje tej pravici.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če oporoke ni, je vrstni red dedovanja po francoskem pravu naslednji:

- če je bil pokojnik samski in je zapustil otroke, dedujejo potomci po enakih delih (člena 734 in 735 civilnega zakonika);
- če je bil pokojnik samski in brez otrok, dedujejo pokojnikovi starši, bratje in sestre ter njihovi potomci (člen 738 civilnega zakonika).

Če pokojnik ni zapustil bratov ali sester ali njihovih potomcev, pokojnikovi starši dedujejo vsak po polovico zapuščine (člen 736 civilnega zakonika).

Če so pokojnikovi starši umrli pred njim, dedujejo pokojnikovi bratje in sestre ali njihovi potomci, ne pa tudi drugi sorodniki, predniki ali sorodniki v stranski vrsti (člen 737 civilnega zakonika);

- če je pokojnik zapustil zakonca, je treba pred ureditvijo dedovanja v pravem pomenu besede najprej razdeliti skupno premoženje zakoncev. Po razdelitvi skupnega premoženja zakoncev veljajo naslednja pravila:

- če je pokojnik zapustil zakonca in otroke, ima zakonec pravico do izbire. Lahko izbira med pravico do užitka vsega obstoječega premoženja ali lastnino četrtine premoženja, če so se vsi otroci rodili istima zakoncema, in lastnino četrtine premoženja, če obstaja en ali več otrok, ki se niso rodili istima zakoncema (člen 757 civilnega zakonika). Za zakonca se šteje, da je izbral pravico do užitka, če umre, ne da bi se izrekel;

- če je pokojnik zapustil zakonca in prednike, polovico deduje zakonec, četrtino oče in četrtino mati. Če je eden od prednikov umrl pred njim, njegova četrtina preide na zakonca (člen 757-1 civilnega zakonika);

- če ni niti prednikov niti potomcev, celotna zapuščina pripada preživelemu zakoncu (člen 757-2 civilnega zakonika). Ne glede na člen 757-2 civilnega zakonika, če ni prednikov, pokojnikovi bratje in sestre ali njihovi potomci prejmejo polovico premoženja, ki je v naravi vključeno v zapuščino in ga je pokojnik prejel od svojih prednikov z dedovanjem ali kot darilo. To se imenuje pravica do vračila (člen 757-3 civilnega zakonika). Vse drugo premoženje preide na preživelega zakonca.

Partnerji v registrirani partnerski skupnosti

Preživeli partner v registrirani partnerski skupnosti nima zakonske dedne pravice. Lahko pa prejme volilo.

Partner v registrirani partnerski skupnosti se torej ne šteje za pokojnikovega dediča. Po partnerjevi smrti ima na podlagi člena 515-6 civilnega zakonika zgolj pravico do enoletnega začasnega brezplačnega uživanja družinskega doma (in pohišva, s katerim je opremljen), če je v njem dejansko in stalno prebival ob partnerjevi smrti. Deduje torej le, če je bil kot dedič imenovan v oporoki.

Če je imel pokojnik otroke, ne glede na to, ali so se rodili paru, se lahko preživelemu partnerju zapusti le razpoložljivi delež. Ta je odvisen od števila otrok: ena tretjina zapuščine v primeru dveh otrok in ena četrtina v primeru treh ali več otrok (glej besedilo zgoraj).

Če ni otrok, se lahko celotna zapuščina zapusti preživelemu partnerju ali tretji osebi, saj ne obstajajo nujni dediči. Če so pokojnikovi starši še živi, lahko zahtevajo vračilo premoženja, ki so ga dali svojemu prej umrlemu otroku, in sicer do ene četrtine zapuščine za vsakega živega starša (člen 738-2 civilnega zakonika).

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

V Franciji zadeve v zvezi z dedovanjem urejajo notarji. Če zapuščina vključuje nepremičnino, je njihovo posredovanje obvezno. Če je ne, njihovo posredovanje ni obvezno.

Notar sestavi notarsko listino (*acte de notoriété*), v kateri navede dedni red, in potrdila o nepremičninah, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti prenos nepremičnin po smrti. Dedičem pomaga pri izpolnjevanju njihovih davčnih obveznosti (da se do zahtevanega roka sestavi in vložijo napoved za odmero davka na dediščino ter plača davek na dediščino). Če narava premoženja to dovoljuje ter ob upoštevanju števila dedičev in njihovih želja uredi delitev premoženja med dediče z listino o delitvi (*acte de partage*).

V primeru spora je stvarno in krajevno pristojno okrožno sodišče v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno. To sodišče ima izključno pristojnost.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Sodno tajništvo okrožnega sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno, je pristojno za sprejemanje izjav o odpovedi ali sprejemu dediščine do višine čiste vrednosti premoženja iz zapuščine.

Če se dediščina sprejme brezpogojno, ni posebnih formalnosti.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Sodno tajništvo okrožnega sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno, je pristojno za sprejemanje odpovedi univerzalnemu pravnemu nasledstvu in nasledstvu na podlagi univerzalnega naklonila. V skladu s francoskim pravom za odpoved singularnemu pravnemu nasledstvu ni potrebna izjava.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Pravica do sprejema dediščine ali odpovedi dediščini je nedeljiva. Nanaša se na celotno dediščino, zato ne more biti omejena na nujni delež.

Vendar pa se lahko dedič odpove zahtevku za zmanjšanje oporočnih razpolaganj in vrnitev daril zaradi prikrajšanja nujnega deleža.

6 Kratak opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Dedovanje se uvede ob smrti v kraju zadnjega stalnega prebivališča pokojnika.

Takoj po smrti lahko dediči izbirajo med tremi možnostmi: da dediščino sprejmejo brezpogojno, da jo sprejmejo do višine čiste vrednosti premoženja ali da se ji odpovejo.

Brezpogojni sprejem je lahko izrecen ali molčeč (člen 782 civilnega zakonika). Sprejem dediščine je molčeč, kadar dediči s svojim dejanjem, do katerega bi bili upravičeni le kot dediči, nedvomno izrazijo namero o sprejemu (člen 783 civilnega zakonika).

Za sprejem dediščine do višine čiste vrednosti premoženja je treba podati izjavo v sodnem tajništvu okrožnega sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno (člena 787 in 788 civilnega zakonika). Izjavi se priloži popis zapuščine, ki se lahko vloži tudi naknadno v roku največ dveh mesecev. Popis sestavi notar, dražitelj – cenilec (*commissaire-priseur*) ali sodni izvršitelj (člen 789 civilnega zakonika). Če se popis ne predloži, se šteje, da je bila dediščina sprejeta brezpogojno (člen 790 civilnega zakonika). V popisu morajo biti navedeni vsi elementi zapuščine, sredstva ali obveznosti.

Sprejem dediščine do višine čiste vrednosti premoženja dedičem omogoča zagotoviti, da se njihovo osebno premoženje ne zamenjuje s premoženjem iz zapuščine, da v zvezi z zapuščino ohranijo vse pravice, ki so jih pred tem imeli na premoženju pokojnika, in da za dolgove iz zapuščine odgovarjajo le do vrednosti premoženja, ki so ga prejeli. Dediči bodo tako odgovarjali za obveznosti, vendar le do višine vrednosti premoženja, ki ga prejmejo iz zapuščine. Odpoved dediščini se ne domneva in mora biti izrecna. Da bi se lahko uveljavljala zoper tretje osebe, jo je treba poslati ali vložiti pri sodišču v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno (člen 804 civilnega zakonika). Za dediča, ki se odpove dediščini, se šteje, da ni bil nikdar dedič.

Rok za uveljavljanje pravice do sprejema dediščine ali odpovedi dediščini je deset let, po tem roku se šteje, da se je dedič odpovedal dediščini. Vendar pa je lahko dedič pozvan, naj se odloči (člen 771 civilnega zakonika), s čimer začne teči dvomesečni rok za odgovor. Če dedič po tem roku za razmislek ne sprejme odločitve, se šteje, da je brezpogojno sprejel dediščino.

Francosko pravo temelji na načelu, da se dedovanje uredi po mirni poti, brez posredovanja sodišč. Sodišče se lahko za posredovanje zaprosi le v primeru spora med dediči.

Večina dedovanj se ureja po mirni poti s pomočjo notarja. V nekaterih primerih je mogoče dedovanje urediti tudi brez notarja, zlasti če zapustnikovo premoženje ne vključuje nepremičnin. Če se dediči odločijo za posredovanje notarja, lahko izberejo katerega koli notarja. Če se o izbiri notarja ne morejo dogovoriti, lahko vsakega dediča zastopa njegov notar.

Ko je notar izbran, se ugotovi sestava premoženja zapustnika ob upoštevanju pokojnikove premoženjskopravne ureditve med zakoncema, morebitnih preteklih daril itd. Da bi notar ugotovil vsebino zapuščine, ki jo je treba upoštevati, stopi v stik z različnimi organizacijami (zavarovalnicami, bankami itd.), dediče pa zaprosi, naj dajo oceniti vrednost nepremičnin in drugega premoženja, ki ne kotira na borzi. Morda bo potreben tudi popis premičnin. Obveznosti se ugotovijo s popisom pokojnikovih dolgov, ne glede na to, ali gre za preproste račune, dolgovane davke, vračljivo socialno pomoč, jamstva ali kompenzacijska plačila nekdanjemu zakoncu.

Dediči takoj po smrti postanejo solastniki celotne zapuščine, dokler se ta ne razdeli. Kot solastniki v enakih deležih odgovarjajo tudi za obveznosti. Odločitve glede prodaje premoženja v skupni lasti (odprodaja) morajo biti soglasne. Odločitve glede upravljanja pa se lahko sprejmejo z vsaj dvotretjinsko večino solastnikov. Poleg tega lahko vsak solastnik sprejme ukrepe, potrebne za ohranitev premoženja v skupni lasti. Če dogovora ni mogoče doseči, se lahko zadeva predloži sodišču, da se izogne potrebi po soglasju nekaterih solastnikov.

Z delitvijo premoženja iz zapuščine med dediče se konča njihovo solastništvo. Delitev se uredi po mirni poti, če se upravičenci do zapuščine strinjajo (načelo, člen 835 civilnega zakonika), v primeru spora pa s sodnim postopkom s sodelovanjem notarja (izjema, člen 840 civilnega zakonika). Poleg tega je lahko delitev popolna ali delna, če del premoženja še naprej ostane v skupni lasti (na primer pri pravici do užitka). Delitev lahko zahteva kateri koli dedič (člen 815 civilnega zakonika). Zahteva jo lahko tudi upnik solastnika (člen 815-17 civilnega zakonika).

V tej zadnji fazi ureditve dedovanja je treba evidentirati prenos premoženja na dediče. Za potrditev, da so dediči novi lastniki premoženja, pa naj bodo to nepremičnina, deleži v družbah civilnega prava, vozila ali vrednostni papirji, so potrebna potrdila o lastništvu. Pri nepremičnini morajo dediči poskrbeti za objavo potrdila o lastništvu v zemljiški knjigi. Enako velja tudi za deleže v družbah civilnega prava, pri katerih se objava opravi v sodnem tajništvu gospodarskega sodišča.

Če se premoženje iz zapuščine ne razdeli, dediči torej ostanejo solastniki.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljojemnik?

V francoskem pravu smrt osebe povzroči uvedbo dedovanja in nastanek solastništva med dediči, določenimi z zakonom, ki polnopravno „pridobijo“ premoženje, pravice in delnice pokojnika (člena 720 in 724 civilnega zakonika), kar jim načeloma omogoča, da takoj prevzamejo premoženje iz zapuščine. Vendar se morajo ti dediči vseeno odločiti glede dediščine: da jo sprejmejo brezpogojno, da jo sprejmejo do višine čiste vrednosti premoženja ali da se ji odpovejo (glej besedilo v točki 6).

Univerzalni pravni nasledniki in obdarjenci so do te pridobitve upravičeni samo, če ni nujnih dedičev (člen 1006 civilnega zakonika). Če obstajajo nujni dediči, morajo od njih zahtevati izpolnitev volila (člen 1004 civilnega zakonika).

Pravni nasledniki na podlagi univerzalnega naklonila in singularni pravni nasledniki se morajo obrniti na dediče z lastništvom (člena 1011 in 1014 civilnega zakonika), prek katerih jim bo izpolnjeno njihovo volilo.

Država mora (v primeru zapuščine brez dedičev) pridobiti sklep o izročitvi v posest. Državo v tem primeru zastopa uprava za javno premoženje (*Administration des domaines*).

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Univerzalni dediči ali dediči na podlagi univerzalnega naklonila, ki dediščino sprejmejo brezpogojno, za vse terjatve in dolgove iz zapuščine odgovarjajo neomejeno. Za volila v denarnih zneskih so odgovorni le do višine vrednosti zapuščine brez dolgov (člen 785 civilnega zakonika).

Če je dedičev več, je vsak osebno zavezan k plačilu dolgov in terjatev iz zapuščine do višine vrednosti svojega deleža zapuščine (člen 873 civilnega zakonika).

Dediči, ki so se odločili za brezpogojen sprejem, neomejeno odgovarjajo za vse pokojnikove dolgeve in terjatve. Lahko pa zaprosijo za oprostitev od celote ali dela odgovornosti za dolg iz zapuščine, če je bilo mogoče, da ob dedovanju niso bili seznanjeni z obstojem te obveznosti in bi lahko poplačalo dolgov resno ogrozilo njihovo lastno premoženje.

- Če so se odločili za sprejem dediščine do višine čiste vrednosti premoženja, jih zavezujejo le dolgi iz zapuščine do višine vrednosti premoženja, ki so ga prejeli.

- Dedičev, ki so se dediščini odpovedali, dolgi ne zavezujejo.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Na podlagi člena 710-1 civilnega zakonika se lahko vpis v zemljiško knjigo opravi samo na podlagi listin v verodostojni obliki, ki jih sestavi notar, ki dejavnost opravlja v Franciji, odločb sodišča in javnih listin, ki jih je izdal upravni organ.

V primeru nepremičnine, vključene v zapuščinsko maso, notar sestavi notarsko potrdilo, imenovano tudi „potrdilo o nepremičnini“. S to javno listino se ugotovi prenos lastništva na nepremičnini v imenu dedičev. Objavljena mora biti v zemljiški knjigi. Dediči morajo prijaviti vrednost nepremičnine, ki mora biti navedena v listini in ustrezati tržni ceni.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Francosko pravo ne predvideva niti ne določa sodelovanja upravitelja. Lahko pa upravitelja določi sodišče. Za predložitev informacij za zemljiške knjige so odgovorni dediči, ki jim pomaga notar. Pokojnik lahko imenuje izvršitelja oporoke, čigar pristojnosti so določene v členu 1025 in naslednjih civilnega zakonika.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Za izvršitev razpolaganja za primer smrti in upravljanje zapuščine so odgovorni dediči. Za reševanje sporov je pristojno okrajno sodišče v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno.

Sodišče lahko imenuje upravitelja zapuščine, ki zastopa vse dediče v okviru pristojnosti, ki so mu bile podeljene (člen 813-1 civilnega zakonika).

V skladu s francosko zakonodajo so za upravljanje zapuščine na voljo tudi druge vrste pooblastil, zlasti posmrtno pooblastilo (člen 812 civilnega zakonika), ki zapustniku omogoča, da za časa življenja imenuje upravitelja, katerega naloga je upravljanje celotne zapuščine ali dela zapuščine za dediče. Drugi možnosti sta upravljanje na podlagi soglasja (člen 813 civilnega zakonika), za katero veljajo splošni pravni predpisi, in pooblastilo sodišča, kot je bilo navedeno.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Dediči z lastništvom imajo polna pooblastila. Če se pojavi težava ali rešitev ni mogoča, se lahko zadeva predloži sodišču, ki lahko imenuje upravitelja. V takem primeru je upravitelj odgovoren za začasno organizacijo zapuščine zaradi nedejavnosti, opustitve ali odsotnosti enega ali več dedičev. V tej vlogi upravitelj ravna izključno tako, da ohranja, nadzoruje in upravlja zapuščino (člen 813-4). Upravitelj v mejah pooblastil, ki so mu bila podeljena, tudi zastopa vse dediče v civilnih in sodnih postopkih (člen 813-5 civilnega zakonika).

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

V francoskem pravu je notarska listina listina, ki jo običajno sestavi notar, da potrdi status dediča (člen 730-1 civilnega zakonika), čeprav so dopustni kakršni koli dokazi. Gre za javno listino, s katero se določi, kdo so dediči in kakšen delež prejme vsak od njih. Zato morajo sorodniki pokojnika notarju predložiti dokumente, na podlagi katerih lahko opredeli družinske člane, ki jih zadeva dedovanje (družinska knjižica, predporočna pogodba, odločba o razvezi zakonske zveze itd.). Notarska listina je verodostojna, dokler se ne dokaže nasprotno. To listino lahko v primeru majhnih zapuščin nadomesti preprosto potrdilo o dedovanju, ki ga podpišejo dediči.

Po potrebi lahko notar overi listino o izbiri možnosti dedovanja in tudi potrdilo o nepremičnini.

Dedovanje se konča z delitvijo premoženja, ki se pogosto izvede z notarsko listino o delitvi (*acte de partage*).

Zadnja posodobitev: 23/09/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Hrvaška

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Pravico do dedovanja in pravila, v skladu s katerimi sodišča, drugi organi in pooblaščenice osebe delujejo v zadevah, povezanih z dedovanjem, ureja zakon o dedovanju (*Narodne novine* (Uradni list Republike Hrvaške) št. 48/03, 163/03, 35/05 in 127/13).

Razpolaganje za primer smrti se lahko sestavi v obliki oporoke. Oporoko lahko sestavi vsaka prisebna oseba, ki je dopolnila 16 let.

Veljavna je le oporoka v obliki, predpisani z zakonom, ki izpolnjuje pogoje, določene z zakonom. V običajnih okoliščinah se lahko oporoka sestavi v obliki zasebne ali javne oporoke, ustna oporoka pa je dopustna v izrednih okoliščinah.

Zasebna oporoka je lastnoročna oporoka ali pisna oporoka ob navzočnosti prič. Lastnoročno oporoko oporočitelj sam lastnoročno napiše in podpiše. Pisno oporoko ob navzočnosti prič lahko napravi oporočitelj, ki zna brati in pisati, in sicer tako, da pred dvema istočasno navzočima pričama izjavi, da je listina ne glede na to, kdo jo je napisal, njegova oporoka, in jo podpiše. Priči se morata podpisati na sami oporoki.

Javna oporoka je oporoka, pri kateri sodelujejo javni organi. Vsakdo lahko napravi veljavno oporoko v obliki javne oporoke. Oseba, ki ne more ali ne zna brati ali se podpisati, lahko v običajnih okoliščinah naredi le javno oporoko. Javno oporoko na zahtevo oporočitelja sestavi ena od oseb, pooblaščenih z zakonom: sodnik občinskega sodišča, svetovalec občinskega sodišča in notar, v tujini pa konzularni oziroma diplomatski predstavnik Republike Hrvaške, ki opravlja konzularne zadeve. Postopek in dejanja, ki jih mora pooblaščen oseba upoštevati pri sestavljanju javne oporoke, so določeni z zakonom.

Oporočitelj, ki želi sestaviti mednarodno oporoko, mora vložiti vlogo pri osebi, pooblaščen za sestavljanje javnih oporok. Z mednarodno oporoko se zagotovi, da je oporoka priznana v državah podpisnicah Konvencije o enotnem zakonu o obliki mednarodne oporoke iz leta 1973 in državah, ki so določbe o mednarodni oporoki vključile v svojo zakonodajo.

Oporočitelj lahko oporoko napravi ustno pred dvema istočasno navzočima pričama le v izrednih okoliščinah, ko oporoke ni mogoče sestaviti v drugi veljavni obliki. Takšna oporoka preneha veljati 30 dni po prenehanju izrednih okoliščin, v katerih je bila napravljena.

Dedne pogodbe (pogodba, s katero oseba svojo zapuščino ali njen del zapusti drugi pogodbeni stranki ali tretji osebi), pogodbe o bodoči dediščini ali volilu (pogodba, s katero oseba odtuji dediščino, za katero pričakuje, da jo bo prejela; pogodba o dediščini po tretji osebi, ki je živa; pogodba o volilu ali drugi

koristi, ki jo pogodbeni stranka pričakuje iz dedovanja, ki še ni uvedeno) in pogodbe o vsebini oporoke (pogodba, s katero se oseba zaveže, da bo določeno določbo vključila oziroma da je ne bo vključila v oporoko ali da bo kakšno določbo svoje oporoke preklicala oziroma da je ne bo preklicala) v skladu s hrvaškim pravom niso dopustne, zato so nične.

V skladu s hrvaškim pravom je mogoče skleniti pogodbo o izročitvi in razdelitvi premoženja (izročilno pogodbo). S to pogodbo, ki jo sklenejo prednik (izročitelj) in njegovi potomci, izročitelj med svoje potomce razdeli in jim izroči celotno premoženje ali njegov del, ki ga ima v lasti ob sklenitvi pogodbe.

Pogodba je veljavna, če dajo soglasje vsi otroci in drugi potomci, ki bi bili po zakonu poklicani, da po njem dedujejo. Pogodbo, ki mora biti sestavljena v pisni obliki, mora potrditi sodnik pristojnega sodišča, lahko pa je tudi v obliki notarskega zapisa oziroma overjena pri notarju (tako postane pravno zavezujoča).

Vključuje lahko izročiteljevega zakonca; v takem primeru je potrebno tudi njegovo soglasje. Premoženje, zajeto v tej pogodbi, ni vključeno v zapuščino in se pri določanju vrednosti zapuščine ne upošteva.

Hrvaško pravo ne omogoča sklenitve pogodbe o odpovedi dediščini, ko dedovanje še ni uvedeno. Izjemoma lahko potomec, ki lahko samostojno razpolaga s svojimi pravicami, s prednikom sklene pogodbo, s katero se vnaprej odpove dediščini, ki bi mu pripadla po prednikovi smrti. Takšno pogodbo lahko sklene tudi zakonec glede dediščine, ki bi mu pripadla po smrti njegovega zakonca. Pogodbo, ki mora biti sestavljena v pisni obliki, mora potrditi sodnik pristojnega sodišča, lahko pa je tudi v obliki notarskega zapisa oziroma overjena pri notarju (tako postane pravno zavezujoča).

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Dejstvo, da je oporoka sestavljena, shranjena in razglašena, se evidentira v hrvaškem registru oporok, ki ga upravlja hrvaška notarska zbornica. Na zahtevo oporočitelja informacije v zvezi s temi dejstvi registru posredujejo pristojna sodišča, notarji, odvetniki in osebe, ki so napravile oporoko. Registracija oporok v hrvaškem registru oporok ni obvezna. Dejstvo, da oporoka ni registrirana v registru ali shranjena na nekem določenem mestu, ne vpliva na njeno veljavnost. Informacije iz registra pred oporočiteljevo smrtjo niso na voljo nikomur razen oporočitelju ali osebi, ki jo je oporočitelj izrecno pooblastil v ta namen.

Sodišče ali notar morata v zapuščinskem postopku, ki ga vodita, iz hrvaškega registra oporok zahtevati vse informacije o morebitnih oporokah umrle osebe.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Oporočiteljeva svoboda razpolaganja s premoženjem je omejena s pravico nujnih dedičev do nujnega deleža.

Nujni dediči so:

zapustnikovi potomci, posvojenci, otroci, za katere zapustnik skrbi kot partner, in njihovi potomci, zapustnikov zakonec ali zunajzakonski partner, zapustnikov življenjski partner ali neformalni življenjski partner imajo pravico do nujnega deleža, ki znaša polovico tistega deleža, ki bi jim pripadel po zakonitem dedovanju, če ne bi bilo oporoke;

zapustnikovi starši, posvojitelji in drugi predniki imajo pravico do nujnega deleža le, če so trajno nezmožni za delo in nimajo potrebnih sredstev za življenje, njihov nujni delež pa znaša tretjino tistega deleža, ki bi jim pripadel po zakonitem dedovanju, če ne bi bilo oporoke.

Nujni dediči lahko nujni delež zahtevajo le, če bi bili po zakonitem dedovanju upravičeni dedovati.

Razlogi, zaradi katerih lahko oporočitelj iz oporoke v celoti ali delno izključi (razdedini) dediča, ki ima pravico do nujnega deleža, so določeni z zakonom.

Oporočitelj lahko dediča razdedini, če se je ta s kršitvijo kakšne zakonite ali moralne dolžnosti, ki izhaja iz njegovega sorodstvenega razmerja z zapustnikom, nad njim huje pregrešil; če je dedič naklepoma storil kakšno hujše kaznivo dejanje zoper njega ali njegovega zakonca, otroka ali starša; če je dedič storil kaznivo dejanje zoper Republiko Hrvaško ali vrednote, zaščitene z mednarodnim pravom; če se je dedič vdal brezdelju ali nepoštenemu življenju.

Oporočitelj, ki želi kakšnega dediča razdediniti, mora to izrecno določiti v oporoki in navesti razlog za razdedinjenje. Razlog za razdedinjenje mora obstajati ob sestavljanju oporoke. Dedič z razdedinjenjem izgubi dedne pravice v obsegu razdedinjenja, pravice drugih oseb, ki lahko dedujejo po zapustniku, pa se določijo, kot da bi bil razdedinjeni umrl pred zapustnikom.

Oporočitelj lahko poleg razdedinjenja nujnih dedičev potomcu, ki ima pravico do nujnega deleža, v celoti ali deloma vzame njegov nujni delež, če je ta potomec prezadolžen ali zapravljivec. Ta delež namesto tega potomca prejmejo njegovi potomci. *Tak odvzem ostane veljaven le tedaj, če ima tisti, ki mu je vzet nujni delež, ob uvedbi dedovanja mladoletnega otroka ali mladoletnega vnuka od prej umrlega otroka ali če ima polnoletnega otroka ali polnoletnega vnuka od prej umrlega otroka, ki je nezmožen za delo in nima potrebnih sredstev za življenje.* Dedič, ki mu je vzet delež, od zapustnika deduje v zvezi z deležem, ki ni zajet v odvzemu, in kadar pogoji za odvzem ob zapustnikovi smrti ne obstajajo več.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če zapustnik ni zapustil oporoke, na podlagi zakona dedujejo zakoniti dediči po dednih redih, pri čemer velja, da dediči bližnjega dednega reda izključujejo od dedovanja osebe bolj oddaljenega dednega reda.

Zapustnikovi zakoniti dediči so:

njegovi potomci, posvojenci, otroci, za katere zapustnik skrbi kot partner, in njihovi potomci, zakonec,

zunajzakonski partner,

življenjski partner,

neformalni življenjski partner,

starši,

posvojitelji,

bratje in sestre ter njihovi potomci,

dedi in babice ter njihovi potomci,

drugi predniki.

Kar zadeva pravico do dedovanja, ima zunajzakonski partner enake pravice kot zakonec, otroci, rojeni v zunajzakonski zvezi, in njihovi potomci pa imajo enake pravice kot otroci, rojeni v zakonski zvezi, in njihovi potomci. Zunajzakonska zveza, s katero se pridobi pravica do zakonitega dedovanja, je življenjska skupnost neporočene ženske in neporočenega moškega, ki traja dalj časa (najmanj tri leta ali manj, če se v takšni zvezi rodi skupni otrok), prenehala pa je ob zapustnikovi smrti, če so bili izpolnjeni pogoji za veljavno zakonsko zvezo.

Življenjski partner ima enake pravice do dedovanja kot zakonec, otroci, za katere skrbi kot partner, pa imajo enake pravice kot njegovi lastni otroci.

Življenjsko partnerstvo je zveza družinskega življenja med dvema osebama istega spola, ki se sklene pred pristojnim organom, v skladu z določbami posebnega zakona (zakona o življenjskem partnerstvu istospolnih oseb).

Neformalni življenjski partner ima enake pravice do dedovanja kot zunajzakonski partner. Neformalno življenjsko partnerstvo je zveza družinskega življenja med dvema osebama istega spola, ki življenjskega partnerstva nista sklenili pred pristojnim organom, če je ta zveza trajala najmanj tri leta in že od začetka izpolnjevala pogoje za veljavno življenjsko partnerstvo.

Zapustnikovi potomci in zakonec spadajo v prvi dedni red. Dediči prvega dednega reda dedujejo po enakih delih. V tem dednem redu velja vstopna pravica, kar pomeni, da del zapuščine, ki bi šel prej umrlemu otroku, če bi bil preživel zapustnika, dedujejo njegovi otroci, zapustnikovi vnuki, po enakih delih; če pa umre kateri od vnukov pred zapustnikom, dedujejo delež, ki bi šel njemu, če bi bil živ ob zapustnikovi smrti, njegovi otroci, zapustnikovi pravnuki, po enakih delih in tako naprej po vrsti, dokler je kaj zapustnikovih potomcev.

Za zapustnikom, ki ni zapustil potomcev, dedujejo dediči drugega dednega reda – zapustnikovi starši in zakonec. Zapustnikovi starši dedujejo eno polovico zapuščine po enakih delih, njegov zakonec pa deduje drugo polovico zapuščine. Če so starši umrli pred zapustnikom, zakonec deduje vso zapuščino. Če zapustnik ni zapustil zakonca, dedujejo zapustnikovi starši vso zapuščino po enakih delih; če je eden od zapustnikovih staršev umrl pred zapustnikom, deduje del zapuščine, ki bi mu pripadel, če bi bil preživel zapustnika, drugi od staršev. Zapustnikovi bratje in sestre ter njihovi potomci dedujejo po zapustniku v drugem dednem redu, če zapustnik ni zapustil zakonca in sta eden ali oba zapustnikova starša umrla pred zapustnikom. V takem primeru (če sta eden ali oba zapustnikova starša umrla pred zapustnikom, ki ni zapustil zakonca) del zapuščine, ki bi šel vsakemu od staršev, če bi bil preživel zapustnika, dedujejo njihovi otroci (zapustnikovi bratje in sestre), vnuki, pravnuki in nadaljnji potomci po pravilih, ki veljajo v primeru, če dedujejo po zapustniku njegovi otroci in drugi potomci. Če je eden od zapustnikovih staršev umrl pred zapustnikom, ki ni zapustil zakonca, in ni imel potomcev, deduje del, ki bi pripadel temu staršu, če bi bil preživel zapustnika, drugi od staršev; če pa je tudi ta umrl pred zapustnikom, ki ni zapustil zakonca, dedujejo njegovi potomci tisto, kar bi šlo enemu in drugemu od staršev.

Po zapustniku, ki ni zapustil ne potomcev ne zakonca ne staršev in tudi njegovi starši niso zapustili nobenega potomca, dedujejo dediči tretjega dednega reda. V tretjem dednem redu po zapustniku dedujejo njegovi dedi in babice, in sicer dedujeta eno polovico zapuščine ded in babica po očetovi strani, drugo polovico pa ded in babica po materini strani. Ded in babica iste strani dedujeta po enakih delih. Če je kateri od teh prednikov ene strani umrl pred zapustnikom, dedujejo del zapuščine, ki bi mu šel, če bi bil preživel zapustnika, njegovi potomci (otroci, vnuki in nadaljnji potomci) po pravilih, ki veljajo v primeru, če dedujejo po zapustniku njegovi otroci in drugi potomci. Če sta ded in babica ene strani umrla pred zapustnikom, pa nista zapustila nobenega potomca, dedujejo del zapuščine, ki bi šel njima, če bi bila preživela zapustnika, ded in babica druge strani in njihovi potomci.

Zapuščino zapustnika, ki ni zapustil ne potomcev ne staršev (in tudi ti niso zapustili potomcev) ne zakonca ne deda ne babice, ki prav tako niso zapustili potomcev, dedujejo dediči četrtega dednega reda. V četrtem dednem redu so zapustnikovi pradedi in prababice. Eno polovico dedujejo pradedi in prababice po očetovi strani (to polovico dedujejo po enakih delih starši zapustnikovega deda po očetovi strani in starši zapustnikove babice po očetovi strani), drugo polovico pa dedujejo pradedi in prababice po materini strani (to polovico dedujejo po enakih delih starši zapustnikovega deda po materini strani in starši zapustnikove babice po materini strani). Če kateri od teh prednikov ni več živ, deduje del, ki bi mu pripadel, če bi bil še živ, prednik, ki je bil njegov zakonec. Če par teh prednikov ni več živ, deduje dela, ki bi jima pripadla, če bi bila še živa, drugi par iste strani. Če pradedi in prababice ene strani niso več živi, dedujejo del zapuščine, ki bi jim pripadel, če bi bili še živi, pradedi in prababice druge strani.

Če v četrtem dednem redu ni dedičev, po zapustniku dedujejo bolj oddaljeni predniki v skladu s pravili o dedovanju, ki veljajo za njegove pradede in prababice.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Zapuščinski postopek na prvi stopnji poteka pred občinskim sodiščem oziroma notarjem kot pooblaščenec sodišča.

Krajevna pristojnost občinskega sodišča za izvajanje zapuščinskega postopka se določi glede na kraj zapustnikovega prebivališča ob smrti in podredno glede na stalno prebivališče, kraj, v katerem je večji del njegove zapuščine v Republiki Hrvaški, ali glede na kraj, v katerem je zapustnik registriran v registru prebivalcev. Sodišče za zapuščinski postopek pooblasti notarja. Če ima na območju sodišča sedež več notarjev, se jim zadeve dodeljujejo po abecednem redu priimkov notarjev.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Izjava o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini (dedna izjava) se lahko poda ustno pred katerim koli občinskim sodiščem, zapuščinskim sodiščem oziroma notarjem, ki vodi zapuščinski postopek, ali pa se zapuščinskemu sodišču oziroma notarju, ki vodi zapuščinski postopek, predloži overjena listina, ki vsebuje dedno izjavo.

Izjave o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini ni mogoče preklicati.

Dedna izjava ni obvezna. Za osebo, ki ni podala izjave o odpovedi dediščini, se šteje, da želi biti dedič. Oseba, ki je podala veljavno izjavo o sprejemu dediščine, se dediščini ne more več odpovedati.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Izjava o odpovedi volilu ali sprejemu volila se lahko poda ustno pred zapuščinskim sodiščem oziroma notarjem, ki vodi zapuščinski postopek, ali pa se zapuščinskemu sodišču oziroma notarju, ki vodi zapuščinski postopek, predloži overjena listina, ki vsebuje izjavo o odpovedi volilu ali sprejemu volila.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Pravica do nujnega deleža je dedna pravica, ki se pridobi ob zapustnikovi smrti. Nujni dedič lahko izjavo o sprejemu nujnega deleža ali odpovedi nujnemu deležu poda ustno pred katerim koli občinskim sodiščem, zapuščinskim sodiščem oziroma notarjem, ki vodi zapuščinski postopek, ali pa zapuščinskemu sodišču oziroma notarju, ki vodi zapuščinski postopek, predloži overjeno listino, ki vsebuje dedno izjavo.

Pravica do nujnega deleža se v zapuščinskem postopku uveljavlja le na zahtevo nujnega dediča; če nujni dedič v zapuščinskem postopku ne zahteva nujnega deleža, sodišču oziroma notarju ni treba ugotavljati njegove pravice do nujnega deleža.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Zapuščinski postopek je nepravdni postopek, v katerem se ugotovi, kdo so zapustnikovi dediči, kaj obsega njegova zapuščina in katere pravice iz zapuščine imajo dediči, voliljojemniki in druge osebe.

Zapuščinski postopek vodi občinsko sodišče ali notar kot pooblaščenec sodišča. Občinsko sodišče, ki je krajevno pristojno za vodenje zapuščinskega postopka, se imenuje tudi zapuščinsko sodišče. Krajevna pristojnost občinskega sodišča za vodenje zapuščinskega postopka se določi glede na kraj zapustnikovega prebivališča ob smrti in podredno glede na stalno prebivališče, kraj, v katerem je večji del njegove zapuščine v Republiki Hrvaški, ali glede na kraj, v katerem je zapustnik registriran v registru prebivalcev.

Zapuščinski postopek se uvede po uradni dolžnosti, ko sodišče prejme smrtnico, izpisek iz matične knjige umrlih ali enakovreden dokument. Sodišče za zapuščinski postopek pooblasti notarja s sedežem na njegovem območju, mu predloži smrtnico in določi rok za izvedbo postopka. Notar vodi postopek kot pooblaščenec sodišča v skladu z odločbo sodišča, na podlagi katere je pooblaščen za vodenje postopka, in v skladu z določbami zakona o dedovanju. Zapuščinski postopek torej praviloma vodi notar kot pooblaščenec sodišča, sodišče pa le izjemoma.

Če zapuščinski postopek vodi notar kot pooblaščenec sodišča, je pristojen, kot bi bil pristojen sodnik ali svetovalec občinskega sodišča, da v postopku opravi vsa dejanja in sprejme vse odločitve razen tistih, za katere je v zakonu o dedovanju določeno drugače. Če so v postopku pred notarjem med strankami sporna dejstva, od katerih je odvisna kakšna njihova pravica (npr. pravica do dediščine, velikost dednega deleža itd.) ali od katerih je odvisna sestava zapuščine ali predmet volila, mora notar spis vrniti sodišču, to pa odloči o prekinitvi postopka in stranke napoti na pravdo ali upravni postopek. Če so v postopku pred notarjem med strankami sporna dejstva, od katerih je odvisna njihova pravica do oporočnega volila ali kakšna druga pravica, mora notar spis vrniti sodišču, to pa bo stranke napotilo na pravdo ali upravni postopek, ne bo pa prekinilo zapuščinskega postopka. V posebnih primerih, določenih z

zakonom o dedovanju (odločanje o ločitvi zapuščine od dedičevega premoženja, pravici sodedičev, ki so živeli ali pridobivali skupaj z zapustnikom, in delitvi gospodinskih predmetov), lahko notar odloča le s soglasjem vseh strank v postopku, sicer mora prav tako spis vrniti sodišču. Sodišče, ki je za vodenje zapuščinskega postopka pooblastilo notarja, redno spremlja njegovo delo.

Zapuščinska obravnava je glavni del zapuščinskega postopka, izvede pa se na enem ali več narokih.

Zapuščinska obravnava se ne izvede, če pokojnik ni zapustil zapuščine ali je zapustil le premoženje in enakovredne pravice, zapuščinskega postopka pa ne zahteva nobena oseba, ki je bila pozvana k dedovanju.

Na zapuščinsko obravnavo se povabijo stranke (dediči, voliljojemniki, druge osebe, ki uveljavljajo kakšno pravico iz zapuščine), osebe, ki lahko po zakonu uveljavljajo pravico do dediščine (če obstaja oporoka), izvršitelj oporoke (če je bil določen) in druge zainteresirane osebe. V vabilu na narok sodišče oziroma notar obvesti zainteresirane osebe o uvedbi postopka in morebitnem obstoju oporoke ter jih povabi, da takoj predložijo pisno oporoko oziroma listino o ustni oporoki, če je pri njih, ali da navedejo priče ustne oporoke. Sodišče oziroma notar zainteresirane osebe v vabilu posebej opozori, da lahko do izdaje sklepa o dedovanju na prvi stopnji ustno na naroku ali javno z overjeno listino podajo izjavo o odpovedi dediščini, če ne pridejo na narok ali ne podajo take izjave, pa se bo šlo, da želijo biti dediči.

Na zapuščinski obravnavi se obravnavajo vsa vprašanja, pomembna za sprejetje odločbe v zapuščinskem postopku, zlasti pravica do dediščine, velikost dednega deleža in pravica do volil. Sodišče oziroma notar sprejme odločbo na podlagi celotne obravnave. Pristojen je za ugotavljanje dejstev, ki jih stranke v postopku niso navedle, in izvedbo dokazov, ki jih niso predložile, če meni, da so ta dejstva in dokazi pomembni za odločanje. Sodišče oziroma notar o pravicah praviloma odloča po tem, ko zainteresiranim osebam omogoči, da podajo potrebne izjave. O pravicah oseb, ki ne pridejo na narok, čeprav so bile v redu povabljene, odloči sodišče oziroma notar na podlagi podatkov, ki so mu na voljo, pri čemer upošteva njihove pisne izjave, ki prispejo do izdaje odločbe. Dedne izjave so izjave, s katerimi dedič sprejme dediščino ali se ji odpove. Dedno izjavo lahko poda vsak, ni pa k temu zavezan. Za osebo, ki ni podala izjave o odpovedi dediščini, se šteje, da želi biti dedič. Oseba, ki je podala veljavno izjavo o sprejemu dediščine, se ji po tem ne more odpovedati. Sodišče oziroma notar od nikogar ne zahteva, naj poda dedno izjavo, vendar lahko dedič, ki to želi, takšno izjavo poda ustno pred zapuščinskim sodiščem oziroma notarjem, ki vodi zapuščinski postopek, ali pred katerim koli občinskim sodiščem, ali pa zapuščinskemu sodišču oziroma notarju, ki vodi zapuščinski postopek, predloži overjeno listino, ki vsebuje dedno izjavo. Pri podajanju izjave o odpovedi dediščini mora sodišče oziroma notar dediča opozoriti na posledice takšne izjave in ga obvestiti, da lahko izjavo o odpovedi dediščini poda le v svojem imenu ali pa tudi v imenu svojih potomcev.

Če so med strankami sporna dejstva, od katerih je odvisna kakšna njihova pravica ali od katerih je odvisna sestava zapuščine ali predmet volila, sodišče prekine zapuščinski postopek in stranke napoti na pravdo ali upravni postopek. Sodišče napoti na pravdo ali upravni postopek tisto stranko, katere pravico šteje za manj verjetno. Če je med strankami spor o pravici do volila ali kakšni drugi pravici iz zapuščine, napoti sodišče stranke na pravdo ali upravni postopek, ne prekine pa zapuščinskega postopka.

Ob koncu zapuščinskega postopka sodišče oziroma notar sprejme sklep o dedovanju. V skladu s hrvaškim pravom se dedovanje izvrši *po samem zakonu (ipso iure) ob zapustnikovi smrti, zato je sklep o dedovanju ugotovitvene narave*. V sklepu je določeno, kdo po zapustnikovi smrti postane dedič in katere pravice so pridobile druge osebe. Vsebina sklepa je določena z zakonom o dedovanju, obsega pa informacije o: zapustniku (priimek in ime, osebna identifikacijska številka, ime enega od staršev, datum rojstva in državljanstvo, za umrle poročene osebe pa tudi priimek pred poroko); sestavi zapuščine (navedba nepremičnin s podatki iz zemljiških knjig, potrebnimi za vpis, navedba premoženja in drugih pravic, za katere je sodišče ugotovilo, da so del zapuščine); dedičih (priimek in ime, osebna identifikacijska številka, prebivališče, razmerje dediča do zapustnika, ali deduje kot zakoniti ali oporočni dedič; če je dedičev več, pa tudi njihov dedni delež, izražen v obliki ulomka); ali so dedičeve pravice omejene ali obremenjene (ali za dedičevo pravico velja pogoj, rok ali nalog oziroma ali je kako drugače omejena ali obremenjena in v čigavo korist); osebah, ki jim je pripadlo volilo ali kakšna druga pravica iz zapuščine, z natančnim opisom te pravice (priimek in ime, osebna identifikacijska številka in prebivališče). *Sklep o dedovanju se vroči vsem dedičem in voliljojemnikom ter osebam, ki so v postopku uveljavljale zahtevke iz naslova dedovanja; ko postane pravnomočen, se pošlje tudi pristojnemu davčnemu organu*. V sklepu o dedovanju sodišče oziroma notar odredi, da se po pravnomočnosti sklepa o dedovanju v zemljiški knjigi opravijo potrebni vpisi v skladu s pravili zemljiškoknjžnega prava in da se upravičencem izročijo premoženjske stvari, ki so v hrabi pri sodišču, notarju ali po njuni odredbi pri tretji osebi.

Če dediči ne oporekajo volili, lahko izda sodišče pred sklepom o dedovanju na zahtevo voliljojemnika poseben sklep o volilu. Če je sestava zapuščine le delno nesporna, se lahko sprejme delni sklep o dedovanju ter določijo dediči, voliljojemniki in premoženje, za katero ni sporno, da je del zapuščine.

Zoper sklep notarja kot pooblaščenca sodišča v zapuščinskem postopku je dovoljen ugovor. Ugovor se vložijo pri notarju v osmih dneh od vročitve sklepa strankam, notar pa ga mora skupaj s spisom brez odlašanja predložiti pristojnemu občinskemu sodišču. O ugovoru odloča sodnik posameznik.

Nepravočasne, nepopolne ali nedovoljene ugovore sodišče zavrže. Pri odločanju o ugovoru zoper sklep notarja lahko sodišče v celoti ali deloma ohrani sklep ali pa ga odpravi. Če sklep odpravi (v celoti ali deloma), odloči sodišče o odpravljenem delu sklepa samo. Zoper sklep sodišča o delni ali popolni odpravi sklepa notarja ni dovoljena samostojna pritožba. Sklep o ugovoru se pošlje strankam in notarju.

Če z zakonom o dedovanju ni določeno drugače, se je mogoče zoper sklepe prvostopenjskega sodišča v zapuščinskem postopku pritožiti. Pritožba je mogoča v petnajstih dneh od vročitve sklepa prvostopenjskega sodišča. Pritožba se vložijo pri prvostopenjskem sodišču, ki lahko pri odločanju o pravočasno vloženi pritožbi izda nov sklep, s katerim spremeni izpodbijani sklep, če se s tem ne kršijo pravice drugih oseb, ki temeljijo na navedenem sklepu. Če prvostopenjsko sodišče svojega sklepa ne spremeni, pošlje pritožbo drugostopenjskemu sodišču, in sicer ne glede na to, ali je bila pritožba vložena v roku, določenem z zakonom. Drugostopenjsko sodišče praviloma odloča le o pravočasno vloženi pritožbah, lahko pa obravnava tudi pritožbo, ki ni bila vložena pravočasno, če se s tem ne kršijo pravice drugih oseb, ki temeljijo na izpodbijanem sklepu.

V zapuščinskem postopku izredna pravna sredstva niso dovoljena.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljojemnik?

Oseba postane dedič, zakoniti ali oporočni, po samem zakonu (*ipso iure*) ob zapustnikovi smrti. Takrat dedič pridobi dedno pravico, pokojnikova zapuščina pa po zakonu preide nanj in postane njegova dediščina. Za pridobitev dedne pravice izjava o sprejemu dediščine ni potrebna. Dedič, ki to ne želi biti, se lahko dediščini odpove do sprejetja sklepa o dedovanju na prvi stopnji.

Voliljojemnik pridobi pravico do volila v trenutku zapustnikove smrti.

Zapuščinski postopek, v katerem se ugotavlja, kdo so zapustnikovi dediči, kaj obsega zapustnikova zapuščina in katere pravice iz zapuščine imajo dediči, voliljojemniki in druge osebe, je opisan v odgovoru na vprašanje št. 6, ki se nanaša na zapuščinski postopek.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Dediči, ki se niso odpovedali dediščini, so solidarno odgovorni za zapustnikove dolgove, vsak do višine vrednosti svojega dednega deleža.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Za namene vpisa v zemljiško knjigo je treba zemljiškoknjžnemu oddelku občinskega sodišča, na območju katerega je nepremičnina, predložiti naslednje dokumente:

predlog za vpis;

izvirni dokument ali overjen prepis dokumenta, na podlagi katerega se pridobi lastninska pravica (pravna podlaga za pridobitev lastninske pravice – prodajna pogodba, darilna pogodba, pogodba o vzdrževanju, sklep o dedovanju itd.);

dokazilo o državljanstvu pridobitelja (potrdilo o državljanstvu, overjena kopija potnega lista itd.) ali dokazilo o statusu pravne osebe (izpisek iz sodnega registra), če je pridobitelj tuja pravna oseba;

če vložnika zastopa pooblaščenec, je treba predložiti izvirno pooblastilo ali njegovo overjeno kopijo;

če je vložnik v tujini, a ni imenoval pooblaščenca, ki bi ga zastopal, mora imenovati pooblaščenca s sedežem v Republiki Hrvaški, ki bo sprejemal pisanja; potrdilo o plačilu sodne takse po tarifni številki 16 v višini 200,00 HRK in kolek po tarifni številki 15 v višini 50,00 HRK v skladu z zakonom o sodnih taksah (Narodne novine št. 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11, 112/12 in 157/13).

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Obvezno imenovanje upravitelja zapuščine v hrvaškem pravu ni predpisano. Razlog za to je, da zapuščina ob uvedbi dedovanja (tj. ob zapustnikovi smrti ali razglasitvi zapustnika za mrtvega) po samem zakonu preide na dediče.

Vendar je v hrvaškem pravu predpisano, da zapuščinsko sodišče v določenih primerih postavi začasnega skrbnika zapuščine. To stori, če dediči niso znani ali ni znano, kje prebivajo, ali z njimi ni mogoče stopiti v stik, po potrebi pa tudi v drugih primerih. Začasni skrbnik zapuščine je upravičen, da v imenu dedičev toži ali je tožen, izterjuje terjatve in izplačuje dolgove ter zastopa dediče. Sodišče lahko po potrebi določi posebne pravice in dolžnosti skrbnika zapuščine. Sodišče lahko tudi postavi skrbnika zapuščini, ki je bila na zahtevo zapustnikovih upnikov ločena od premoženja dedičev.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/all upravlja s premoženjem?

Zapuščino upravljajo dediči, razen tistih zadev, za katere je bil pooblaščen izvršitelj oporoke ali skrbnik zapuščine.

Oporočitelj lahko v oporoki določi enega ali več izvršiteljev oporoke. Oseba, ki je določena za izvršitelja oporoke, ni dolžna prevzeti te dolžnosti. Dolžnosti izvršitelja oporoke določi oporočitelj v oporoki. Če oporočitelj ni pustil posebnih navodil, so dolžnosti izvršitelja zlasti, da:

v imenu dedičev in za njihov račun skrbi za zapuščino in naredi vse potrebno za ohranitev zapuščine;

upravlja zapuščino;

v imenu dedičev in za njihov račun naredi vse potrebno za plačilo dolgov in volil.

Pri tem mora v vseh pogledih skrbeti za to, da se oporoka izvrši tako, kakor je želel oporočitelj.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Po hrvaškem pravu se upravitelj praviloma ne imenuje. Razlog za to je, da zapuščina ob uvedbi dedovanja (tj. ob zapustnikovi smrti ali razglasitvi zapustnika za mrtvega) po samem zakonu preide na dediče. Dedič upravlja dediščino in razpolaga z vsem, kar jo sestavlja. Če je dedičev več, ti sodediči do določitve, kakšni deleži dedne pravice pripadajo posameznim dedičem, upravljajo dediščino in razpolagajo z vsem, kar jo sestavlja, kot skupni lastniki, razen zadev, za katere je bil pooblaščen izvršitelj oporoke ali skrbnik zapuščine.

Ko se s pravnomočnim sklepom o dedovanju določi, kakšni deleži dedne pravice pripadajo posameznim dedičem, sodediči do razdelitve zapuščine upravljajo in razpolagajo z vsem, kar je bilo do takrat skupno, po pravilih, po katerih solastniki upravljajo in razpolagajo s stvarmi, razen zadev, za katere je bil pooblaščen izvršitelj oporoke ali skrbnik zapuščine.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Če je bil določen izvršitelj oporoke, mu sodišče med postopkom na njegovo zahtevo brez odlašanja izda potrdilo o njegovi vlogi in pooblastilih, v katerem je navedeno, da je treba izvršiteljeve izjave upoštevati tako, kot da bi bile oporočiteljeve. Kdor ravna v dobri veri v skladu z izjavo osebe, ki se je s potrdilom sodišča izkazala za izvršitelja oporoke, ni odgovoren za morebitno škodo, povzročeno dedičem. Če sodišče izvršitelja oporoke razreši, mora ta sodišču takoj vrniti potrdilo o svoji vlogi in pooblastilih, sicer je odgovoren za vso morebitno škodo, ki bi zaradi tega nastala.

Po končanem zapuščinskem postopku se izda sklep o dedovanju. Z njim se ugotovi, kdo je postal zapustnikov dedič ob njegovi smrti in katere pravice so pridobile druge osebe. Po hrvaškem pravu oseba postane dedič po samem zakonu, zato namen ugotavljanja dediča ni pridobitev dedne pravice ali same dediščine (oboje se je zgodilo že ob zapustnikovi smrti), temveč le omogočiti in olajšati izvrševanje pravic in obveznosti, pridobljenih z dedovanjem.

Učinek pravnomočnega sklepa o dedovanju je, da se šteje, da je s pravnomočnim sklepom o dedovanju ugotovljeno, kaj sestavlja zapuščino, kdo je zapustnikov dedič, kakšen dedni delež mu pripada, ali je njegova dedna pravica omejena ali obremenjena in če je, kako, ter ali obstajajo pravice do volil in če obstajajo, katere.

Kar je ugotovljeno s pravnomočnim sklepom o dedovanju, lahko oseba, ki na podlagi določb zakona o dedovanju ni zavezana s pravnomočnostjo sklepa o dedovanju, izpodbija s pravdo, ki jo začne zoper osebe, ki imajo korist od ugotovitve, katere verodostojnost zadevna oseba izpodbija.

Pravnomočni sklep o dedovanju ni zavezujoč za osebe, ki trdijo, da jim pripada neka pravica glede tistega, za kar je ugotovljeno, da je del zapuščine, če na zapuščinski obravnavi niso sodelovale kot stranke in k sodelovanju na obravnavi niso bile ustrezno povabljene. Takšen sklep ni zavezujoč niti za osebe, ki trdijo, da imajo zaradi zapustnikove smrti dedno pravico na podlagi oporoke ali zakona ali da imajo pravico do volila, če na zapuščinski obravnavi niso sodelovale kot stranke in k sodelovanju na obravnavi niso bile ustrezno povabljene.

Izjemoma oseb, ki so na zapuščinski obravnavi sodelovale kot stranke ali so bile k sodelovanju na obravnavi ustrezno povabljene, pravnomočni sklep o dedovanju ne zavezuje glede pravic, ki bi za njih izhajale iz pozneje najdene oporoke; glede pravic, ugotovljenih v pravdi ali upravnem postopku (na katerega so bile napotene) po pravnomočnosti sklepa o dedovanju; če so izpolnjeni pogoji, pod katerimi bi lahko v pravnem postopku zahtevale obnovo postopka.

Zadnja posodobitev: 18/03/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Italija

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Razpolaganja za primer smrti se lahko sestavijo le v obliki oporoke. Skupne oporoke in dedne pogodbe niso dovoljene.

Oporočna razpolaganja so lahko v obliki:

imenovanja dediča, pri katerem oporočitelj razpolaga s celotno zapuščino ali njenim delom, ne da bi navedel premoženje, ki je predmet zadevnega razpolaganja;

volila, pri katerem oporočitelj razpolaga z eno ali več točno določenimi stvarmi.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Oporočnih razpolaganj ni treba registrirati ne glede na obliko, v kateri so.

Če gre za javno oporoko, tj. oporoko v obliki notarskega zapisa, jo mora notar po oporočiteljevi smrti iz registra oporok prenesti v register pravnih poslov med živimi (*inter vivos*) in sestaviti zapisnik o prenosu.

Če gre za lastnoročno oporoko, tj. oporoko, ki je bila napisana zasebno, jo je treba po oporočiteljevi smrti predložiti notarju, tako da lahko ta z zapisnikom o objavi, ki bo nato registriran, zagotovi njeno veljavnost.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Oporočitelj lahko zakonito razpolaga s svojo celotno zapuščino. Njegov zakonec, otroci in njihovi potomci ter (če ni zapustil otrok) njegovi starši so upravičeni do „nujnega“ deleža, to je minimalnega deleža zapuščine, ki jim pripada, vendar je oporoka, ki te pravice ne upošteva, še vedno veljavna, če je zgoraj navedeni dediči ne izpodbijajo. Če se oporoka ne izpodbija ali izpodbijanje ni utemeljeno, oporoka ostane v celoti veljavna.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če oporoka ne obstaja, veljajo pravila o zakonitem dedovanju iz civilnega zakonika. V nekaterih primerih oporoka obstaja, vendar oporočitelj razpolaga le z delom zapuščine; za preostanek zapuščine se uporabljajo pravila o zakonitem dedovanju skupaj s pravili o oporočnem razpolaganju. Posamezniki, ki dedujejo po zakonu, so zakonec, otroci, starši, bratje in sestre ter sorodniki do šestega kolena. Deleži zapuščine, ki se dedujejo, so odvisni od tega, kdo od naštetih posameznikov dejansko obstaja. Obstoj otrok izključuje dedovanje staršev in bratov in sester ter bolj oddaljenih sorodnikov.

5 kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volili ali njegovem sprejemu?

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Dedič nekdo postane zgolj s sprejemom dediščine, volilnojemnik pa samodejno, razen v primeru odpovedi dediščini. Sprejem dediščine ne more biti delni in je lahko izrecen (z ustrežno izjavo) ali molčeč (kar se zgodi, ko dedič izvede dejanje, ki ga ne bi mogel, če ne bi bil dedič, na primer prodaja del premoženja iz zapuščine). Za sprejem dediščine ali odpoved dediščini se poda izjava, ki je v obliki notarskega zapisa ali zapisnika uradnika pristojnega sodišča v kraju, v katerem je dedovanje uvedeno. Enaka pravila veljajo za dediče, upravičene do nujnega deleža, ki lahko nujnega deleža ne sprejmejo ali se odpovejo le nujnemu deležu. Takšni dediči se lahko pravici do nujnega deleža iz zapuščine odpovejo, če je bila temu deležu povzročena škoda. Če je nujni dedič izključen iz zapuščine ali mu je bil dodeljen delež zapuščine, manjši od nujnega deleža, ki mu pripada, lahko uveljavlja le pravico do nujnega deleža.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Zakon ne določa enotnega postopka.

Dedovanje se uvede ob smrti zapustnika. Ob upoštevanju zadevnega datuma in na podlagi oporoke ali veljavnih zakonskih pravil se ugotovi, katere so osebe, imenovane za dediče ali volilnojemnike. Zadevni posamezniki morajo storiti vse potrebno glede izjav o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini, nato pa se ugotovi, komu pripada kakšen delež premoženja iz zapuščine.

Če je skupnih lastnikov več, lahko vsak od njih zahteva delitev zapuščine, ki se lahko izvede s pogodbo ali na podlagi zahteve sodišču, da v rednem pravnem postopku odloči o delitvi zapuščine.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilnojemnik?

Volilnojemniki samodejno pridobijo svoj status, razen če se dediščini odpovejo. Status dediča se pridobi z izrecno izjavo o sprejemu ali dejanjem, ki pomeni molčeč sprejem. Osebe, imenovane za dediče, ki imajo v lasti premoženje iz zapuščine, samodejno postanejo dediči po treh mesecih od datuma, ko je bilo dedovanje uvedeno.

Izrecni sprejem z izjavo, ki jo je treba podati v desetih letih od uvedbe dedovanja, je lahko v obliki brezpogojnega sprejema ali pa na podlagi popisa premoženja, da se omeji odgovornost za zapustnikove dolgove.

Sprejem dediščine, ki se prenese na mladoletne osebe in druge posameznike, ki niso poslovno sposobni, mora biti izrecen in na podlagi popisa premoženja. Učinki sprejema dediščine ali volila so retroaktivni od trenutka, ko je bilo dedovanje uvedeno.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Dediči odgovarjajo za vse zapustnikove dolgove sorazmerno z višino vrednosti svojih dednih deležev, volilnojemniki pa za te dolgove niso odgovorni.

Dedič, ki je dediščino sprejel brezpogojno, je neomejeno odgovoren za zapustnikove dolgove, torej zanje odgovarja tudi, če dolgovi presežejo vrednost podedovanega premoženja.

Če je bila dediščina sprejeta na podlagi popisa premoženja, dedič za zapustnikove dolgove odgovarja le do višine vrednosti podedovanega premoženja.

Če je bila dediščina sprejeta na podlagi popisa premoženja, je treba pripraviti poročilo ter v njem opisati in navesti vrednost celotnega premoženja, ki sestavlja zapuščino, in vseh odgovornosti. Dediča mora sodišče pooblastiti za kakršno koli ukrepanje v zvezi z razpolaganjem s premoženjem iz zapuščine, to pooblastilo pa se dodeli le, če so zadevni ukrepi v skladu z interesi upnikov zapuščine.

9 kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Dediči in volilnojemniki morajo davčnim organom predložiti izjavo o dedovanju, ki vsebuje informacije o celotnem premoženju iz zapuščine, vključno z nepremičninami, ter ustrezne podatke iz zemljiške knjige. Kopija izjave o dedovanju se uporabi pri prenosu vpisa v zemljiško knjigo in vpisu vseh nepremičnin v imenu dedičev ali volilnojemnikov, ki so novi lastniki.

Postopek za vpis pridobitve nepremičnine, ki so jo podedovali dediči ali volilnojemniki, v zemljiško knjigo je za vsako kategorijo drugačen. V primeru volilnojemnika se pridobitev lastninske pravice vpiše na podlagi kopije oporoke, v kateri je navedeno zadevno volilo. V primeru dediča se evidentira izrecna izjava o sprejemu dediščine ali dejanje, ki pomeni molčeč sprejem.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Imenovanje upravitelja ni obvezno.

Vsakdo, ki napravi oporoko, lahko določi izvršitelja oporoke, ki je odgovoren za upravljanje zapuščine le v obsegu, ki je potreben za izpolnjevanje zadevnih vlog.

V zakonu so navedeni posamezniki, odgovorni za upravljanje zapuščine, če dediči niso poslovno sposobni.

Če nobena od oseb, imenovanih za dediče, dediščine ne sprejme, se lahko od sodišča zahteva, naj postavi skrbnika zapuščine brez dediča. Skrbnik upravlja premoženje iz zapuščine do prve izjave o sprejemu, ko njegov mandat samodejno preneha.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Če volilnojemnik pričakuje, da bodo dediči ukrepali, so navedeni posamezniki odgovorni za izvršitev določb oporoke.

Oporočitelj lahko določi izvršitelja oporoke, ki mora zagotoviti, da se izvršijo določbe oporoke.

Premoženje iz zapuščine upravlja posamezniki, ki morajo izvršiti določbe oporoke, dokler te naloge niso v celoti končane.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Na splošno so upravitelji pooblašteni le za običajno upravljanje, da lahko zaščitijo premoženje in njegovo vrednost. Za ukrepe, povezane z razpolaganjem s premoženjem ali izrednim upravljanjem, je potrebno dovoljenje sodišča.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Občina, v kateri se je pokojnik rodil ali prebival, izda potrdilo o smrti, izpisek iz matične knjige umrlih in potrdilo o družinskem statusu, ki vsebuje informacije v zvezi s smrtjo posameznika, njegove osebne podatke in informacije o družinskih razmerjih.

Status dediča ali volilnojemnika se ne potrdi z nobenim dokumentom javnih organov.

Če kdo želi uveljavljati status dediča ali volilnojemnika, lahko predloži notarsko overjen dokument; gre za izjavo dveh prič pred notarjem, ki ne sodelujeta pri dedovanju, za izjavo pa sta kazensko odgovorni. Javni organi namesto notarsko overjenega dokumenta sprejmejo tudi izjavo, ki jo sestavi zadevni posameznik in za katero je prav tako kazensko odgovoren.

Zadnja posodobitev: 06/10/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Ciper

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

V nacionalnem pravu skupne oporoke načeloma niso predvidene. Vsak zakonec pa lahko pri sestavljanju oporoke imenuje svojega zakonca za edinega dediča.

Oporoke se sestavijo in izvršijo v skladu z določbami člena 23 poglavja 195.

Oporoka mora biti v pisni obliki, podpisati pa jo mora oporočitelj ali druga oseba na njegovo zahtevo in v njegovi navzočnosti. Podpisati jo je treba v navzočnosti vsaj dveh prič, ki sta prisotni istočasno, da se oporoka potrdi v navzočnosti oporočitelja. Če oporoka obsega več kot eno stran, morajo biti vse strani podpisane ali parafirane.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Oporoka se lahko:

- (a) vloži v registru oporočiteljeve pokrajine v skladu z določbami člena 9 poglavja 189;
- (b) hrani v uradu oporočiteljevega odvetnika ali
- (c) hrani pri oporočitelju samem ali drugi osebi, ki jo oporočitelj določi v ta namen.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Načelo nujnega deleža je vključeno v nacionalno pravo, saj je urejeno s členom 41 poglavja 195. Pomemben je tudi člen 51 poglavja 195.

Otroci imajo pravico do največ 25-odstotnega deleža neto vrednosti zapuščine. Če pokojnik ni zapustil otrok, ampak preživelega zakonca ali starša (očeta ali mater), imajo ti pravico do največ 50-odstotnega deleža, v vseh drugih primerih pa se lahko prenese celotna zapuščina.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če oporočnega razpolaganja za primer smrti ni, dediščina na dediče preide v skladu z določbami člena 44 in naslednjih poglavja 195.

Če je pokojnik zapustil otroke in zakonca, se neto vrednost dediščine razdeli med zakonca in otroke po enakih delih. Če pokojnik ni zapustil otrok ali potomcev, se delež zakonca poveča, odvisno od obstoja drugih sorodnikov do četrtega kolena. Če je pokojnik zapustil brate in sestre ali starše, delež zakonca znaša 50 % neto vrednosti, če pa ni zapustil sorodnikov do četrtega kolena, je zakonec upravičen do treh četrtin dediščine. V vseh drugih primerih na zakonca preide celotna zapuščina.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

V vseh zgoraj navedenih primerih je pristojni organ okrožno sodišče oporočiteljevega/pokojnikovega zadnjega prebivališča.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Vložitev vloge

Predložitev začasnega izvzetja, ki ga odobri davčni uradnik

Izdaja listine o dedovanju

Registracija popisa premoženja

Plačilo morebitnih dolgov iz zapuščine, vključno z davčnimi obveznostmi

Delitev zapuščine

Registracija zaključnih računov

V nacionalnem pravu ni predvideno, da sodišče začne zapuščinski postopek po uradni dolžnosti.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilnojemnik?

Oseba lahko postane dedič, če je pokojnikov sorodnik do šestega kolena. To urejajo člen 44 in naslednji poglavja 195 ter prva in druga priloga k poglavju 195.

Oseba lahko postane dedič, če mu pokojnik zapuščino zapusti v oporoki.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

V skladu z nacionalnim pravom dediči ne odgovarjajo za pokojnikove dolgove. Dolgovi se plačajo le iz zapuščine, ki se med dediče/volilnojemnike razdeli šele, ko so dolgovi (vključno z davčnimi obveznostmi) poravnani. To urejata člen 41(b) in člen 42 poglavja 189.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Če izraz „registracija“ premoženja pomeni prenos pokojnikovega premoženja na dediče/volilnojemnike, se zahtevajo naslednji dokumenti:

listina o dedovanju,

potrdilo o poravnanih davčnih obveznostih, ki ga izda davčni uradnik, in pooblastilo za prenos premoženja, potrdilo o plačilu davka na nepremičnine/kapitalski dobiček, račun in potrdilo o plačilu občinskih pristojbin in pristojbine za kanalizacijo ter slovesna izjava upravitelja in/ali izvršitelja o delitvi, vsi drugi dokumenti, ki jih zahtevata zemljiškoknjižni urad in/ali davčni uradnik.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Imenovanje upravitelja je za delitev zapuščine obvezno. Na zahtevo ga imenuje sodišče s sodno odločbo. Vloga za upravljanje se vloži v skladu s poglavjem 189 – med drugim na podlagi členov 18, 19, 20, 29 in 49 – ter poglavjem 192. Vlogi je treba priložiti zapriseženo izjavo predvidenega upravitelja ali izvršitelja ter po potrebi zapriseženo izjavo poroka in poročstvo. Priložiti je treba tudi potrdilo o smrti in dedovanju, ki ga izda vodja občine na območju, na katerem je pokojnik prebival, ter soglasje dedičev k imenovanju upravitelja. V zvezi z vsem drugim se upošteva postopek, opisan v vprašanju 6.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Pravico do izvršitve razpolaganja s premoženjem po smrti pokojnika ima izvršitelj, če izvršitelj umre ali ni zainteresiran, pa katera koli oseba, ki ima pravni interes za zapuščino, npr. voliljojemnik ali dedič.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Pooblastila upravitelja so opisana v členu 41 poglavja 189.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Ti dokumenti so listina o dedovanju, v kateri sta imenovana upravitelj in/ali izvršitelj. Imena upravičencev so navedena na vlogi za upravljanje in/ali potrditev oporoke ter potrdilo o smrti in dedovanju, ki ga izda vodja občine na območju, na katerem je pokojnik prebival.

Zadnja posodobitev: 17/07/2017

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Latvija

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Na podlagi člena 418 civilnega zakonika (*Civillikums*) je oporoka vsako enostransko navodilo, ki ga sestavi oseba za primer svoje smrti v zvezi z vsem svojim premoženjem, delom premoženja oziroma posameznimi predmeti ali pravicami. V skladu s členom 420 civilnega zakonika lahko oporoko sestavi vsaka oseba razen mladoletnikov. Mladoletniki, ki so dopolnili 16 let, lahko sestavijo oporoko za svoje neodvisno premoženje (člen 195 civilnega zakonika). Oporoko lahko sestavijo tudi osebe pod skrbništvom. Vendar v skladu s členom 421 civilnega zakonika osebe, ki ne morejo izraziti svoje volje, niso sposobne sestaviti oporoke.

Civilni zakonik določa, da so oporoke glede na obliko javne ali zasebne.

Javne oporoke so sestavljene pred notarjem ali družinskim sodiščem. Javne oporoke je treba sestaviti v oporočiteljevi navzočnosti. Kot izvirnik javne pogodbe se šteje tisti, ki je vložen v register dokumentov pri notarju ali konzulu ali v register oporok na družinskem sodišču. Po podpisu izvirnika oporočitelj prejme kopijo oporoke.

Kar zadeva zasebne oporoke, je v skladu s členoma 445 in 446 civilnega zakonika za veljavnost take oporoke potrebno zagotovilo, da jo je pripravil oporočitelj in da je njegova poslednja volja pravilno izražena. Zasebne oporoke se sestavijo v pisni obliki. Celotno oporoko mora oporočitelj lastnoročno napisati in podpisati.

V skladu s členom 604 civilnega zakonika lahko dve ali več oseb sestavijo skupno recipročno oporoko (*savstarpējs testaments*), s katero z enim dokumentom vzajemno določijo druga drugo kot dediče. Če pa je pri taki oporoki imenovanje ene osebe za dediča pogojeno z veljavnim imenovanjem druge osebe, pri čemer je tako imenovanje lahko veljavno ali ne samo skupaj z drugim imenovanjem, gre za vzajemno oporoko (*korrespektīvs testaments*).

V skladu s členom 639 civilnega zakonika se pogodbeno dedovanje sklene s sporazumom, v skladu s katerim ena stranka podeli pravice do svoje prihodnje dediščine ali njenega dela drugi stranki ali pa več strank podeli take pravice druga drugi. Tovrstna pogodba se imenuje dedna pogodba. V dedni pogodbi lahko ena stranka dodeli zapuščino tudi drugi stranki ali tretji osebi. Izločitev iz dedovanja v dedni pogodbi ni dovoljena.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Če je razpolaganje za primer smrti sestavljeno kot javni dokument (notarski zapis, oporoka, ki jo overi družinsko sodišče), je registrirano v javnem registru oporok. Če je sestavljeno kot zasebni dokument, ni registrirano, razen v primeru, ko se da v hrambo pooblaščenemu notarju ali družinskemu sodišču.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Oporočitelj lahko svobodno določi, kako se bo z njegovo celotno zapuščino razpolagalo ob njegovi smrti, upoštevati mora le omejitev, da je treba osebam, ki imajo pravico do nujnega deleža, zapustiti tak nujni delež. Osebe, upravičene do nujnega deleža, imajo pravico zahtevati prenos nujnega deleža le v denarni obliki.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

V skladu s civilnim zakonikom imajo zakonci, najbližji sorodniki in posvojenci pravico do dedovanja.

Posvojenc in njegovi potomci dedujejo po posvojitelju ali njegovih sorodnikih. Potomci posvojenca ter posvojitelj ali njegovi sorodniki dedujejo po posvojencu. Dedič, ki je v nižjem dednem redu, ne deduje, če je dedič, ki je v višjem dednem redu, izrazil namen dedovati.

Zakonec deduje skupaj z dedičem v prvem, drugem ali tretjem dednem redu. Kadar zakonec deduje skupaj z dedičem v prvem dednem redu, prejme enak delež kot potomci, če so manj kot štirje potomci izrazili namen dedovati, če pa so namen dedovati izrazili vsaj štirje potomci, zakonec deduje eno četrtino. Kadar zakonec deduje skupaj z dediči v drugem ali tretjem dednem redu, deduje polovico zapuščine. Zakonec deduje celotno zapuščino, če ni dedičev v prvem, drugem ali tretjem redu ali če ti ne izrazijo namena dedovati.

Pokojnikovi najbližji sorodniki dedujejo v določenem vrstnem redu, ki temelji delno na vrsti in delno na stopnji sorodstva. Za namene vrstnega reda dedovanja so zakoniti dediči razvrščeni v štiri rede:

v prvem redu dedujejo vsi pokojnikovi potomci ne glede na stopnjo sorodstva, če med njimi in pokojnikom ni drugih potomcev, ki bi imeli pravico do dedovanja;

v drugem redu dedujejo vsi pokojnikovi predniki najbližje sorodstvene stopnje ter pokojnikovi bratje in sestre in otroci pokojnikovih bratov in sester, ki so umrli pred pokojnikom;

v tretjem redu dedujejo pokojnikovi polbratje in polsestre ter otroci pokojnikovih polbratov in polsester, ki so umrli pred pokojnikom;

v četrtem redu dedujejo preostali sorodniki v stranski črti, ki so v najbližjem sorodstvenem razmerju, ne glede na to, ali gre za pravo ali delno krvno sorodstvo.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Pooblaščen notar (*zvērināts notārs*).

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Pooblaščen notar.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Pooblaščen notar.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Pooblaščen notar.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Ko se uvede dedovanje, mora dedič izraziti namen glede sprejema zapuščine. To se opravi s predložitvijo vloge za dedovanje pooblaščenemu notarju.

Pooblaščen notar uvede zapuščinski postopek, objavi uvedbo dedovanja, opredeli osebe, upravičene do zapuščine, in izda potrdilo o dedovanju.

Če se zapuščinski postopek opravi na podlagi razpolaganja za primer smrti, ga je treba predložiti pooblaščenemu notarju. Ta ga prebere in razglasi za veljavnega v skladu zakonodajo. Tudi v tem primeru mora dedič izraziti namen glede sprejema zapuščine. Če je imenovan volilojemnik, se ta tudi navede v potrdilu o dedovanju.

Latvijska zakonodaja ne predvideva likvidacije in delitve pokojnikovega premoženja. Oporočitelj lahko tako določbo vključi v razpolaganje za primer smrti, vendar taki primeri niso običajni. Ko pooblaščen notar potrdi dediče, ki so upravičeni do zapuščine, lahko ti ostanejo skupni lastniki dedovanega premoženja ali zapuščino razdelijo s sklenitvijo pogodbe o delitvi zapuščine. Če želi zapuščino razdeliti le eden ali nekaj dedičev, drugi pa se s tem ne strinjajo, lahko stranke, ki želijo razdeliti zapuščino, na sodišče vložijo tožbo za delitev zapuščine.

Zakon predvideva prodajo pokojnikovega premoženja le v primeru, kadar ni dedičev in je premoženje priznано kot zapuščina brez dediča ter kot tako spada pod pristojnost države. Če imajo upniki pravice nad premoženjem, ga sodni izvršitelj proda na dražbi. Če upnikov ni, služba za javne prihodke sprejme odločbo o razpolaganju s premoženjem.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilojemnik?

Kar zadeva volilojemnike, člen 500 civilnega zakonika določa, da kadar je osebi zapuščeno le posamezen predmet zapuščine in ne celotna zapuščina ali njen del, se taka zapuščina imenuje volilo, oseba, ki ji je tako volilo zapuščeno, pa volilojemnik.

Taka oseba mora pooblaščenemu notarju predložiti vlogo za dedovanje. Če obstaja razpolaganje za primer smrti, ga je treba prav tako predložiti pooblaščenemu notarju, ki ga prebere. Pooblaščen notar po izteku roka za sprejem dediščine, ki ga določi notar (najmanj tri mesece) ali kot je določen v civilnem zakoniku (eno leto po uvedbi dedovanja ali seznanitvi z uvedbo dedovanja), dedičem in volilojemnikom izda potrdilo o dedovanju.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Civilni zakonik določa, da se s sprejemom in prevzemom dediščine na dediča prenesejo vse pokojnikove pravice in obveznosti, ki niso prenehale z njegovo smrtjo. Dediči so odgovorni za pokojnikove dolgove, vključno s svojim premoženjem, če podedovano premoženje ne zadostuje. Dedič, ki je sprejel zapuščino na podlagi popisa zapuščine (*ar inventāra tiesību*), je odgovoren za pokojnikove dolgove in druge terjatve do njega le do višine vrednosti zapuščine.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Potrdilo o dedovanju in prošnja za registracijo se predložita zemljiškoknjižnemu sodišču.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Imenujejo se lahko naslednje osebe:

po uvedbi dedovanja – skrbnik zapuščine. Na zahtevo dedičev ali v nekaterih primerih na podlagi zakona (na primer, kadar je zapuščina močno obremenjena z dolgovi, kadar ni dedičev ali ni mogoče navezati stika z njimi itd.) pooblaščen notar določi skrbništvo za zapuščino s posebnim dokumentom, ki ga pošlje družinskemu sodišču, to pa naj bi imenovalo skrbnika;

za časa oporočiteljevega življenja, ko ta sestavlja oporoko – izvršitelj oporoke.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Oporoko, ki je postala pravno veljavna, izvršuje izvršitelj oporoke, ki je v ta namen imenovan v sami oporoki ali z drugim posebnim oporočnim aktom. Če izvršitelj ni bil imenovan, oporoko izvrši dedič, imenovan v oporoki. Če ni neposrednega oporočnega dediča, oporoko izvrši skrbnik zapuščine, ki ga družinsko sodišče imenuje na podlagi sklepa pooblaščenega notarja.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Pravni status izvršitelja oporoke ter omejitve njegovih pravic in dolžnosti so opredeljeni z oporočiteljevo voljo, kot je izražena v oporoki. Če oporočitelj ni dal dodatnih navodil, mora izvršitelj oporoke zagotoviti samo, da se upošteva in izvrši oporočiteljeva poslednja volja, ter poskrbeti za ureditev in razdelitev zapuščine med dediče in volilojemnike, kolikor je to potrebno za ta namen.

Skrbniki zapuščine delujejo neodvisno pri upravljanju in zastopanju zapuščine ter v imenu zapuščine. Zapuščino upravlja enako skrbno in vestno, kot bi skrbni lastniki upravljali svoje premoženje. Med upravljanjem družinskemu sodišču predložijo letna poročila, ko je premoženje razdeljeno dedičem ali ko se zaradi drugih razlogov preneha skrbništvo nad premoženjem, pa morajo predložiti končno poročilo. Skrbništvo nad premoženjem in skrbnikova pravica, da deluje v imenu zapuščine, preneha, ko notar izda potrdilo o dedovanju.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Pooblaščen notar izda potrdilo o dedovanju v obliki notarskega zapisa. Zakonitosti notarskega zapisa ni mogoče izpodbijati. Za tako izpodbijanje je treba vložiti ločeno tožbo.

Zadnja posodobitev: 08/05/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablja strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Razpolaganje za primer smrti se sestavi v obliki oporoke v skladu s civilnim zakonikom Republike Litve (*Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas*). Oporoka je lahko uradna (sestavljena v pisni obliki v dvojniki, overi jo notar ali konzularni uslužbenec Republike Litve v drugi državi) ali zasebna (lastnoročna oporoka, ki vsebuje ime in priimek oporočitelja, datum (dan, mesec in leto) in kraj izdaje oporoke, oporočiteljeve želje ter njegov podpis; tovrstna oporoka je lahko sestavljena v katerem koli jeziku). Zakonca lahko sestavita skupno oporoko, v kateri drug drugega vzajemno določita za dediča, tako da po smrti enega od njiju preživeli zakonec v celoti deduje premoženje umrlega zakonca (vključno s skupnim premoženjem), razen nujnega deleža.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Uradna oporoka se overi in vpiše v notarski register v navzočnosti oporočitelja. En izvod oporoke hrani oporočitelj, drugi pa ostane pri overitelju. Oporočitelj lahko zaupa zasebno oporoko v hrambo notarju ali konzularnemu uslužbencu Republike Litve v drugi državi. Register oporok, sestavljenih v Republiki Litvi, vodi centralni urad za hipoteke (*Centrinė hipotekos įstaiga*). Notarji in konzularni uslužbenci morajo centralni urad za hipoteke v treh delovnih dneh obvestiti o vseh oporokah, ki jih overijo, prejmejo v hrambo ali razveljavijo. V obvestilu je treba navesti ime in priimek, enotno matično številko in stalno prebivališče oporočitelja ter datum in kraj izdaje oporoke, vrsto oporoke in kraj, kjer se hrani. Vsebine oporoke ni treba navesti.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Da, civilni zakonik določa pravico do nujnega deleža: pokojnikovi otroci (posvojenci), zakonec in starši (posvojitelji), ki so bili finančno odvisni od pokojnika na dan njegove smrti, so ne glede na vsebino oporoke upravičeni do polovice deleža, ki bi vsakemu od njih pripadal po zakonitem dedovanju (nujni delež), razen če jim je v oporoki zapušččen večji delež. Nujni delež se določi na podlagi vrednosti zapuščine, vključno z običajno notranjo opremo in pohištvo.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če ni oporoke, se zapuščina deduje na podlagi zakonitega dedovanja. Če se dedovanje izvede na podlagi zakonitega dedovanja, so do enakih deležev zapuščine upravičene naslednje osebe: dediči prvega reda - pokojnikovi otroci (vključno s posvojenci) in pokojnikovi otroci, rojeni po njegovi smrti; dediči drugega reda - pokojnikovi starši (vključno s posvojitelji), vnuki; dediči tretjega reda - pokojnikovi stari starši po očetovi in materini strani, pokojnikovi pravnuki; dediči četrtega reda - pokojnikovi bratje in sestre ter prastari starši po očetovi in materini strani; dediči petega reda - otroci pokojnikovih bratov in sester (nečaki in nečakinje) ter bratje in sestre pokojnikovih staršev (strici in tete); dediči šestega reda - otroci bratov in sester pokojnikovih staršev (bratrance in sestrične). Dediči drugega reda dedujejo na podlagi zakonitega dedovanja le, če ni dedičev prvega reda, če ti ne sprejmejo dediščine ali se ji odpovejo ali v primerih, ko je dedičem prvega reda odvzeta pravica do dedovanja. Dediči tretjega, četrtega, petega in šestega reda dedujejo, če ni dedičev višjega reda, ali če se ti odpovejo dediščini, ali če jim je odvzeta pravica do dedovanja. Posvojenci in njihovi potomci, ki prejmejo dediščino po smrti svojega posvojitelja oziroma njegovih sorodnikov, se obravnavajo enakovredno kot posvojiteljevi otroci in njihovi potomci. Na podlagi zakonitega dedovanja ne dedujejo po smrti svojih bioloških staršev in drugega krvnega sorodstva višjega dednega reda niti po smrti svojih bioloških bratov in sester. Posvojitelji in njihovi sorodniki, ki prejmejo dediščino po smrti svojega posvojenca oziroma njegovih potomcev, se obravnavajo enakovredno kot posvojiteljevi biološki starši in drugo krvno sorodstvo. Po smrti posvojenca ali njegovih potomcev posvojenčevi biološki starši in drugo krvno sorodstvo višjega dednega reda ne dedujejo na podlagi zakonitega dedovanja. Otroci, rojeni poročenim staršem ali staršem, katerih zakon je bil razveljavljen, in otroci, rojeni zunaj zakonske zveze, če je njihovo očetovstvo ugotovljeno v skladu z zakonom, imajo pravico dedovati na podlagi zakonitega dedovanja. Če je kateri od staršev oporočiteljevih vnukov ali otrok, ki bi prejel dediščino, že pokojni ob uvedbi dedovanja, oporočiteljevi vnuki in pravnuki dedujejo na podlagi zakonitega dedovanja skupaj z ustreznimi dediči prvega in drugega dednega reda, ki imajo pravico do dedovanja. Dedujejo enake deleže tistega dela zapuščine, ki bi ga na podlagi zakonitega dedovanja dedoval njihov pokojni oče ali mati. Pokojnikov preživeli zakonec deduje na podlagi zakonitega dedovanja ali skupaj z vsemi dediči prvega ali drugega dednega reda. Zakonec deduje eno četrtno dediščino skupaj z dediči prvega dednega reda, če poleg zakonca niso več kot trije dediči. Če so dediči več kot trije, zakonec deduje po enakih deležih kot drugi dediči. Če zakonec deduje skupaj z dediči drugega dednega reda, ima pravico do polovice dediščine. Če ni dedičev prvega ali drugega dednega reda, zakonec deduje celotno zapuščino. Običajna notranja oprema in pohištvo se preneseta na dediče na podlagi zakonitega dedovanja ne glede na njihov dedni red in njihov podedovani delež, če so ob pokojnikovi smrti z njim živeli najmanj eno leto.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Notar in sodišče v kraju uvedbe dedovanja.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Notar v kraju uvedbe dedovanja.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volili ali njegovem sprejemu?

Notar v kraju uvedbe dedovanja.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Notar v kraju uvedbe dedovanja.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

V skladu s civilnim zakonikom mora naslednik sprejeti dediščino, da bi jo pridobil. Dediščine ne more sprejeti delno ali pod določenimi pogoji ali z izjemami. Šteje se, da je naslednik sprejel dediščino, ko dejansko prevzame skrb za zapuščino ali predloži vlogo za sprejem dediščine pri notarju v kraju uvedbe dedovanja. Šteje se, da je naslednik sprejel dediščino, ko prevzame skrb za zapuščino in z njo ravna kot s svojim premoženjem (pri čemer upravlja zapuščino, jo uporablja, razpolaga z njo in jo nadzira, plačuje davke ter je na sodišče predložil vlogo, v kateri je izrazil namen, da sprejme dediščino in imenuje upravitelja zapuščine, itd.). Če je naslednik prevzel skrb za kateri koli del zapuščine ali celo kateri koli posamezni predmet, se šteje, da je sprejel dediščino v celoti. Naslednik, ki je prevzel skrb za zapuščino, ima pravico, da se v obdobju, določenem za sprejem dediščine, odpove dedovanju, tako da predloži vlogo pri notarju v kraju uvedbe dedovanja. V takem primeru se šteje, da je naslednik prevzel skrb za zapuščino v interesu drugih upravičencev. Te ukrepe je treba sprejeti v treh mesecih od uvedbe dedovanja. Osebe, ki imajo pravico do dediščine le na podlagi odpovedi drugih naslednikov, lahko izrazijo strinjanje s sprejemom dediščine v treh mesecih od dne, ko je nastopila pravica do sprejema. Sodišče lahko podaljša rok za sprejem dediščine, če se dokaže, da je bil prekoračen iz resnih razlogov. Dediščina se lahko sprejme tudi po izteku roka brez predložitve vloge na sodišče, če se s tem strinjajo vsi drugi nasledniki, ki so sprejeli dediščino. Notar mora centralni urad za hipoteke o sprejemu dediščine obvestiti v treh delovnih dneh. Dedič ali volilojemnik se ima pravico odpovedati dediščini v treh mesecih po uvedbi dedovanja. Dediščini se ne more odpovedati delno ali pod določenimi pogoji ali z izjemami. Odpoved dediščini ima enak učinek kot nesprejetje dediščine. Naslednik se odpove dediščini tako, da predloži vlogo pri notarju v kraju uvedbe dedovanja. Odpoved ni dovoljena, predložil vlogo za sprejem dediščine ali izdajo potrdila o dedovanju. Če je upravičenec več, zapuščina preide v skupno lastništvo vseh upravičencev, če ni v oporoki določeno drugače. Nikogar ni mogoče prisiliti, naj se odpove pravici, da loči delež, do katerega ima pravico, od podedljive zapuščine. Zapuščina se deli s skupnim dogovorom med dediči. Ne more se deliti pred rojstvom dediča ali volilojemnika ali če je oporočitelj v oporoki določil

obdobje, ko imajo nasledniki podedovano zapuščino v skupnem lastništvu. To obdobje ne sme biti daljše od petih let od uvedbe dedovanja, razen v primerih, kadar so med nasledniki mladoletne osebe. V tem primeru lahko oporočitelj prepove delitev zapuščine, dokler zadevni nasledniki ne dopolnijo osemnajst let. Nasledniki lahko delijo podedovano zapuščino s skupnim dogovorom, preden so njihove pravice do premoženja vpisane v javni register. Delitev nepremičnega premoženja se uradno potrdi z notarskim zapisom, ki ga je treba registrirati v javnem registru. Če se nasledniki ne dogovorijo o delitvi premoženja, zapuščino razdeli sodišče na podlagi tožb, ki jih vložijo vsi nasledniki. Deljivo premoženje se deli v naravi, nedeljivo premoženje pa se prenese na enega od naslednikov ob upoštevanju narave premoženja in naslednikovih potreb, medtem ko drugi nasledniki dobijo nadomestilo za vrednost premoženja v obliki drugega premoženja ali v denarju. Celotna zapuščina ali ločeni predmeti se lahko na podlagi skupnega dogovora med upravičenci prodajo na dražbi, pri čemer se izkupiček razdeli med upravičence, ali pa se lahko nasledniki med seboj potegujejo za posamezne dele premoženja, pri čemer se vsak predmet prenese na naslednika, ki da najvišjo ponudbo. Na podlagi skupnega dogovora se lahko prenos posameznih predmetov na določene naslednike določi z žrebom.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljojemnik?

Kot čas uvedbe dedovanja se šteje čas smrti ali dan začetka veljavnosti odločbe sodišča o razglasitvi osebe za mrtvo, ali dan smrti, naveden v odločbi sodišča. Da bi oseba postala dedič, mora sprejeti dediščino (bodisi tako, da dejansko prevzame skrb za podedovano zapuščino, bodisi predloži vlogo za sprejem dediščine pri notarju v kraju uvedbe dedovanja). Voliljojemnik obvesti o sprejemu volila izvršitelja oporoke (upravitelja zapuščine), naslednika, ki je sprejel dediščino in je pooblaščen za izpolnitev volila, ali notarja v kraju uvedbe dedovanja. Kadar volilo vključuje pravico do premičnega premoženja, je treba v vseh primerih predložiti vlogo pri notarju.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Dedič, ki je sprejel zapuščino tako, da je dejansko prevzel skrb za zapuščino ali predložil vlogo za sprejem dediščine pri notarju, je odgovoren za oporočiteljeve dolgove s svojim celotnim premoženjem. Če je zapuščino na zgoraj opisani način sprejelo več dedičev, so vsi skupaj odgovorni za oporočiteljeve dolgove s svojim celotnim premoženjem. Naslednik ima pravico navesti v vlogi za sprejem dediščine, ki jo vložijo pri notarju, da želi sprejeti zapuščino na podlagi popisa zapuščine. V takem primeru je naslednik odgovoren za oporočiteljeve dolgove le do višine podedovane zapuščine. Če je vsaj en naslednik sprejel dediščino na podlagi popisa zapuščine, se za vse druge dediče šteje, da so dediščino sprejeli na enaki podlagi. Popis zapuščine lahko zahtevajo tudi oporočiteljevi upniki. Če ob popisu zapuščine naslednik po lastni krivdi ni navedel celotne zapuščine, ki je sestavljala dediščino, ali je prikril oporočiteljeve dolgove, ali če so bili na naslednikovo pobudo v popis vključeni neobstoječi dolgovi, ali če naslednik ni izpolnil svoje obveznosti predložitve popolnih podatkov za sestavo popisa, je odgovoren za oporočiteljeve dolgove s svojim celotnim premoženjem.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Naslednje nepremično premoženje se vpiše v register nepremičnin, če je kategorizirano kot posamezna nepremična stvar in jim je dodeljena edinstvena številka v skladu s postopkom, določenim v litovskem zakonu o zemljiški knjigi (*Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastru įstatymas*): zemljišča, zgradbe, stanovanja v stanovanjskih blokih in prostori. Vlogam za vpis nepremičnega premoženja v register nepremičnin (*Nekilnojamojo turto registras*) je treba priložiti naslednje dokumente:

vlogo za vpis lastninskih (premoženjskih ali upravljaljskih) pravic nad nepremičnim premoženjem ali spremembo podatkov v registru nepremičnin v zvezi z lastninskimi pravicami;

dokumente za vpis katastrskih podatkov o nepremičnini, ki je kategorizirana kot posamezna nepremična katastrska stvar, v kataster nepremičnin, in vse dokumente, s katerimi se spreminjajo ti podatki (sklep javnega organa ali upravnega organa, sodna odločba, odredba, odločba ali sklep, pisne transakcije, dokumenti iz drugih državnih katastrov in registrov ali drugi dokumenti, ki jih določa zakonodajala ali vlada);

dokumente, ki dokazujejo pridobitev lastništva nad premoženjem, nastanek lastninskih pravic, omejitev teh pravic in pravna dejstva ter podaritev, prodajo in nakup ali zakup podjetij; notarsko overjene dokumente, ki dokazujejo nastanek lastninskih pravic, omejitev teh pravic in pravna dejstva, po notarju v elektronski obliki predložene lokalnemu sodnemu tajniku;

dokumente, ki izkazujejo istovetnost osebe, ki je predložila vlogo, razen v primerih, kadar se vloga predloži po navadni ali elektronski pošti ali po notarju. Če so v primeru dedovanja nepremičnega premoženja lastninske pravice že vpisane v register nepremičnin, mora naslednik vanj predložiti samo potrdilo o dedovanju, ki mu ga izda notar (ali potrdilo o lastništvu v primeru smrti zakonca, ko se celotno premoženje prenese na preživelega zakonca). V registru nepremičnin se lahko vpisi izdaje potrdila o dedovanju v primeru dedovanja nepremičnega premoženja in/ali lastniškega potrdila v primeru, ko en zakonec umre, opravijo tudi po prejemu notarjevega obvestila.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Če je podedovana zapuščina družba z enim družbenikom ali kmetija ali če lahko pokojnikovi dolgovi presežejo vrednost zapuščine, lahko naslednik ob sprejemu dediščine zaprosi sodišče v kraju uvedbe dedovanja, naj imenuje upravitelja zapuščine ali imenuje upravitelja in odloči o izvedbi dražbe ali stečajnega postopka. V takem primeru se pokojnikovi dolgovi krijejo samo iz zapuščine. Če zapuščina vključuje premoženje, ki ga je treba upravljati (družba z enim družbenikom, kmetija, vrednostni papirji itd.), izvršitelj oporoke ali naslednik pa tega ne more zagotoviti, ali če pokojnikovi upniki vložijo tožbo pred sprejemom dediščine, okrožno sodišče imenuje upravitelja podedljive zapuščine. Upravljanje zapuščine se določi z odločbo okrožnega sodišča v kraju uvedbe dedovanja. Sodišče v odločbi imenuje upravitelja zapuščine in določi njegovo plačilo.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Oporoko izvrši izvršitelj oporoke, ali naslednik, ki ga imenuje oporočitelj, ali upravitelj zapuščine, ki ga imenuje sodišče. Če oporočitelj ni imenoval izvršitelja ali če imenovani izvršitelj ali naslednik ne more izpolniti svojih obveznosti, okrožno sodišče v kraju uvedbe dedovanja imenuje upravitelja zapuščine za izvedbo vseh potrebnih nalog v zvezi z izvršitvijo oporoke. Izvršitelj oporoke izvede vse potrebne naloge za izvršitev oporoke. Do imenovanja upravitelja zapuščine ali opredelitve naslednikov naslednikove naloge prevzame izvršitelj oporoke – prevzame skrb za zapuščino, sestavi popis, plača dolgove, povezane z zapuščino, izterja dolgove od oporočiteljevih dolžnikov, zagotovi plačevanje ustrezne preživnine vzdrževancem, išče naslednike, ugotovi, ali nasledniki sprejmejo dediščino, itd.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Upravitelj zapuščine ima enake pravice in dolžnosti kot izvršitelj oporoke in zanj smiselno veljajo določbe prava lastninskih razmerij, s katerimi se urejajo upravljanje premoženja v lasti druge osebe ali dejavnosti druge osebe, kakor je določeno v civilnem zakoniku.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Po treh mesecih od uvedbe dedovanja lahko dediči ali voliljojemniki zaprosijo notarja v kraju uvedbe dedovanja, naj izda potrdilo o dedovanju. Potrdilo o dedovanju je dokument, sestavljen v obliki, ki jo določi država, ki potrjuje, da je naslednik sprejel dediščino in pridobil pravico do lastništva nad zapuščino. Opozoriti je treba, da v skladu s civilnim zakonikom pravica do lastništva nad zapuščino nastane s sprejemom dediščine in ne z izdajo potrdila o dedovanju. Poleg tega je pridobitev potrdila o dedovanju pravica upravičenca, ne pa njegova obveznost. Potrdilo o dedovanju potrjuje sprejem dediščine in navaja

pravno podlago za vpis lastninskih pravic do podedovanega nepremičnega premoženja. V skladu z litovskim zakonom o pravnem postopku (*Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas*) se potrdilo o dedovanju, ki ga izda notar, šteje za uradno pisno dokazilo z večjo dokazno močjo. Šteje se, da so okoliščine, navedene v uradnem pisnem dokazilu, v celoti dokazane, če niso naknadno izpodbite z drugimi zadevnimi dokazi, razen pričanj prič.

Zadnja posodobitev: 22/10/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Luksemburg

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Pri razpolaganju za primer smrti je treba med drugim upoštevati naslednja pravila.

Prvič, oporočitelj mora biti prišteven. Osebe, ki so razglašene za pravno in poslovno nesposobne, ne morejo napisati oporoke. Za mladoletne osebe veljajo posebna pravila, ki se nanašajo zlasti na zaščito premoženja zadevnih oseb.

Nekatere oblike razpolaganja za primer smrti, kot je skupna oporoka, so prepovedane. Prepovedane so tudi dedne pogodbe.

V civilnem zakoniku so navedene naslednje oblike oporok, ki jih pozna luksemburško dedno pravo:

lastnoročna oporoka,

javna ali notarska oporoka,

zapečaten oporoka.

Postopki in ureditve so odvisni od vrste izbrane oporoke.

Lastnoročne oporoke

Lastnoročna oporoka je oporoka, ki jo je oporočitelj sam lastnoročno napisal, datiral in podpisal.

Prednost lastnoročnih oporok je preprostost. Njihova pomanjkljivost je, da jo lahko oporočitelj sestavi, ne da bi koga obvestil o njenem obstoju. Zato se lahko zgodi, da se oporoka po oporočiteljevi smrti ne najde.

Obstaja tudi tveganje ponarejanja ali uničenja oporoke. Poleg tega lastnoročna oporoka morda ne bo veljavna, če je nečitljiva, dvoumna ali nepopolna.

Opozoriti je treba, da je lahko lastnoročna oporoka nična že zaradi napačnega datuma. Nična je lahko tudi zaradi vsebinske napake.

Zato je v interesu oporočitelja, da sta znana obstoj oporoke in mesto, kjer je shranjena, ter da zagotovi njeno veljavnost.

Da bi bil obstoj lastnoročne oporoke znan, lahko oporočitelj o njej obvesti osebo, ki ji zaupa, ali pa proti plačilu pristojbine glavne informacije o oporoki (kot so ime, priimek in naslov oporočitelja ter mesto, na katerem je oporoka shranjena) vpiše v centralni register oporok. Register je podatkovna zbirka, ki jo vzdržuje luksemburška uprava za registracijo in premoženje (*Administration de l'Enregistrement et des Domaines*) (glej tudi v nadaljevanju).

Oporoka je veljavna le, če jo oporočitelj v celoti lastnoročno napiše, datira in podpiše. Ob upoštevanju navedenega je za zagotovitev veljavnosti razpolaganja za primer smrti priporočljivo sodelovanje strokovnjaka za dedno pravo, kot je notar.

Notarska oporoka

Notarska oporoka ali javna oporoka je oporoka, ki jo sestavita dva notarja ali en notar v navzočnosti dveh prič.

V primerjavi z lastnoročno oporoko ima več prednosti.

Po eni strani notar, ki sestavlja dokument, oporočitelju pravno svetuje. Tako se zagotovi, da v oporočiteljevi oporoki ni postopkovnih ali vsebinskih napak in da je oporoka veljavna.

Po drugi strani ostane notarska oporoka, ker se hrani pri notarju, do oporočiteljeve smrti skrivnost, njegove poslednje želje pa bodo po njegovi smrti kljub temu najdene. V zvezi s tem je treba opozoriti, da mora notar, ki sestavi oporoko, ključne podrobnosti o oporoki, ki jo je sestavil, vpisati v register oporok.

Zapečaten oporoka

Zapečaten oporoka je dokument, ki ga napiše oporočitelj ali druga oseba, oporočitelj pa ga predloži notarju v zaprti in zapečateni ovojnici ob navzočnosti dveh prič ali drugega notarja. Notar, ki prejme zapečaten oporoko, napiše potrdilo v obliki javne ali zasebne listine (*acte de suscription en minute ou en brevet*).

Notar zapečaten oporoko shrani in tako prepreči tveganje, da bi jo kdo zamenjal ali ponaredil.

Tudi zapečaten oporoka, tako kot notarska oporoka, omogoča, da vsebina oporočiteljeve oporoke med njegovim življenjem ostane skrivnost. Ker oporoko hrani notar, se bo po oporočiteljevi smrti našla.

Potrdilo, ki ga notar sestavi ob prejemu oporoke, ne pomeni, da je oporoka, ki jo je prejel v hrambo, veljavna. Tudi če je bila zapečaten oporoka sestavljena in shranjena v skladu z zadevnimi postopkovnimi pravili, je lahko še vedno neveljavna zaradi vsebinske napake. Notar namreč ne more zagotoviti veljavnosti vsebine razpolaganja za primer smrti, saj oporoko prejme zaprti in zapečateni.

Oblika zapečaten oporoke se v Luksemburgu redko uporablja.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

V Luksemburgu je treba ali se lahko ključne podrobnosti nekaterih oporok vpišejo v register oporok (glej tudi odgovor na prejšnje vprašanje). Registracija je obvezna pri javnih oporokah ter zapečatenih in lastnoročnih oporokah, ki jih hrani notar. To velja tudi, če se takšna oporoka kakor koli razveljavi, prekliče ali spremeni. Registracija lastnoročnih oporok, ki jih hranijo posamezniki, ni potrebna.

Sama oporoka in njena vsebina se ne hranita v registru. V registraciji so navedeni le ime in priimek oporočitelja ter po potrebi ime in priimek zakonca, datum in kraj rojstva oporočitelja, enotna matična številka, poklic, naslov ali kraj prebivališča, vrsta in datum dokumenta, ki se registrira, ime in priimek notarja, ki je sestavil dokument ali ga hrani, v primeru lastnoročne oporoke pa po potrebi ime in priimek vsake druge osebe ali institucije, ki ji je bila oporoka zaupana, ali mesto, na katerem se oporoka hrani.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Luksemburško dedno pravo pozna omejitve oporočnih razpolaganj ob smrti.

Natančneje, z nujnim deležem se prepreči, da bi oseba z darilnim ali oporočnim razpolaganjem razdedinila nekatere zakonite dediče.

V luksemburškem pravu so do nujnega deleža upravičeni le pokojnikovi potomci (otroci, če so ti umrli pred pokojnikom, pa njihovi otroci).

Nujni delež obsega polovico premoženja zapuščine, če pokojnik zapusti enega otroka, dve tretjini, če zapusti dva otroka, in tri četrtine, če zapusti tri ali več otrok.

Dediči se nujnemu deležu lahko odpovejo. Izjava o odpovedi mora biti izrecna in v obliki izjave, ki se predloži sodni pisarni prvostopenjskega sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno, in vnese v poseben register, ki je temu namenjen.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če oporoke ni, je dedovanje urejeno za zakonskimi določbami.

Vrstni red dedovanja je običajno naslednji:

potomci (otroci, vnuki),

preživeli zakonec,

oče in mati skupaj z brati in sestrami pokojnika ter njihovi potomci,

predniki, ki niso oče in mati (stari starši, prastarši itd.),

sorodniki v stranski vrsti, ki niso bratje in sestre (strici, tete, nečaki, nečakinje itd.),

država.

Pri tej hierarhiji dedičev lahko pride do različnih primerov.

Primer 1: pokojnik je zapustil zakonca in otroke (ali vnuke)

Po zakonu je preživeli zakonec neločen zakonec, zoper katerega ni bila podana pravnomočna odločba o razvezi zakonske zveze.

Otroci pokojnika si razdelijo zapuščino po enakih delih sorazmerno z njihovim številom, pri čemer se upoštevajo pravice preživelega zakonca.

Primer:

Če je pokojnik zapustil enega otroka, ta otrok podeduje celotno zapuščino, pri čemer se upoštevajo pravice preživelega zakonca.

Če je pokojnik zapustil dva otroke, se njegova zapuščina razdeli med oba otroka, pri čemer se prav tako upoštevajo pravice preživelega zakonca.

V takem primeru lahko preživeli zakonec izbira med:

pravico do užitka nepremičnine, ki je bila skupno bivališče zakoncev, in ustrezne stanovanjske opreme, če je bil pokojnik edini lastnik nepremičnine ali pa sta imela s preživelim zakoncem deljeno lastništvo, in

najmanjšim zakonitim deležem premoženja, ki ga prejmejo otroci, vendar ta ne sme biti manjši od ene četrtnine.

Preživeli zakonec ima po smrti pokojnika tri mesece in 40 dni časa, da se odloči za eno od možnosti in poda izjavo v sodni pisarni okrožnega sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno. Če v tem času ne sprejme odločitve, se šteje, da se je odločil za pravico do užitka.

Če se preživeli zakonec odloči za enak delež, kot ga prejmejo otroci, se deleži otrok sorazmerno toliko zmanjšajo, da se preživeli zakonec dobi ustrezen delež.

Kaj se zgodi, če je eden od pokojnikovih otrok umrl pred njim, je pa zapustil otroke?

V tem primeru velja reprezentacijska ali vstopna pravica (*représentation*). Otrok (ali otroci) pokojnikovega otroka, ki je umrl pred pokojnikom (tj. pokojnikovimi vnuki), si med seboj razdelijo nujni delež svojega očeta ali matere.

Skupaj torej prejmejo delež, ki bi ga prejel njihov starš, če bi preživel pokojnika.

Kaj se zgodi, če se preživeli zakonec odloči za pravico do uživanja skupnega bivališča, nato pa se ponovno poroči?

V tem primeru lahko otroci ali vnuki (če je eden od pokojnikovih otrok umrl pred njim) soglasno zahtevajo pretvorbo pravice do užitka v kapital.

Kapital mora biti enak vrednosti pravice do užitka, ki je med drugim odvisna od starosti upravičenca.

Vlogo za pretvorbo, ki jo je treba sodišču predložiti v šestih mesecih po ponovni poroki preživelega zakonca, morajo vložiti vsi otroci ali vnuki (če je eden od pokojnikovih otrok umrl pred njim).

Če se glede pretvorbe v kapital ne strinjajo vsi otroci, ta za sodišče ni obvezna.

Primer 2: pokojnik brez otrok je zapustil zakonca

Če pokojnik ne zapusti otrok ali njihovih potomcev, ima preživeli zakonec prednost pred vsemi drugimi sorodniki pokojnega zakonca, zato ima pravico do celotne pokojnikove zapuščine, ne glede na to, ali se pozneje ponovno poroči.

Vendar preživeli zakonci niso nujni dediči (*héritier réservataire*). V nasprotju s pokojnikovimi otroki zato zakonsko niso upravičeni do nujnega deleža. Če pokojnik nima otrok, je torej lahko preživeli zakonec z darilno pogodbo ali oporoko teoretično izključen iz zakončeve zapuščine.

Primer 3: pokojnik je bil samski in brez otrok, a je zapustil brate in sestre (ali nečake in nečakinje)

V tem primeru je delitev zapuščine odvisna od tega, ali so pokojnikov starši še živi.

Če so njegovi starši še živi, oče in mati prejmeta vsak po četrtno zapuščine, skupaj torej polovico.

Druga polovica se razdeli med brate in sestre ali njihove potomce.

Če pokojnika preživi le eden od staršev, ta prejme četrtno zapuščine, preostale tri četrtnine pa se razdelijo med brate in sestre ali njihove potomce.

Otroci bratov in sester (tj. pokojnikovih nečaki in/ali nečakinje) si na podlagi vstopne pravice, ki jo imajo, če so njihovi starši umrli pred pokojnikom, med seboj razdelijo dedni delež svojega očeta ali matere.

Skupaj torej prejmejo delež, ki bi ga prejela njihov oče ali mati, če bi preživela pokojnika.

Primer 4: pokojnik je bil samski in brez otrok, bratov, sester, nečakov in nečakinj, vendar so njegovi starši še vedno živi

V tem primeru pokojnikova oče in mati prejmeta celotno zapuščino, in sicer vsak polovico.

Če je živ le eden od staršev, ta podeduje celotno zapuščino svojega otroka, ki je umrl pred njim (*ibidem*).

Primer 5: pokojnik je bil samski in brez otrok, bratov, sester, nečakov in nečakinj, njegovi starši in drugi predniki pa so že umrli

V tem primeru se za dediče štejejo pokojnikov strici in/ali tete, njegovi prastrici in/ali pratete, sestrične in bratrance ter njihovi potomci.

Zapuščina se deli na dve liniji, in sicer eno polovico dedujejo sorodniki po materini strani, drugo polovico pa po očetovi.

Sorodniki, ki so po sorodstvu (po materini ali očetovi strani) bolj oddaljeni kot vnuk ali vnukinja bratranca ali sestrične, ne morejo dedovati. V tem primeru zapuščina pripada državi, kar se imenuje zapuščina brez dediča.

5 kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Zapuščinski postopek uvedejo dedič ali dediči, ki na lastno pobudo vse posle v zvezi s urejanjem dedovanja prenesejo na notarja, ki so ga izbrali ali ga je imenoval *oporočitelj*.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Za sprejem dediščine ni v luksemburškem pravu pristojen noben poseben organ. V skladu z zadevnimi zakonodajnimi določbami je lahko sprejem izrecen ali molčeč. Sprejem dediščine je izrecen, kadar oseba javno ali v zasebnem krogu izjavi, da sprejema ali prevzema vlogo dediča. Molčeč je takrat, kadar dedič s svojim dejanjem, do katerega bi bil upravičen le kot dedič, nedvomno izrazi namero o sprejetju.

V skladu s civilnim zakonikom je treba izjavo o odpovedi dediščini predložiti v sodni pisarni prvostopenjskega sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno, ter vpisati v poseben register, ki je temu namenjen.

Zaradi posledic, pravic in obveznosti, ki lahko izhajajo iz dedovanja, se je pred sprejemom dediščine ali odpovedjo dediščini priporočljivo posvetovati z notarjem.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Ker v luksemburškem civilnem zakoniku glede tega ni posebnih pravil, luksemburška sodna praksa temelji na načelu, da se lahko sprejem volila (univerzalnega pravnega nasledstva, univerzalnega naklonila ali posamičnega nasledstva) opravi na kateri koli način.

To velja tudi za odpoved posamičnemu pravnemu nasledstvu. Odpoved je lahko med drugim tudi molčeča, če na primer voliljojemnik zavrne izvajanje obveznosti, ki so povezane z volilom.

Nekatera sodišča pri odpovedi univerzalnemu pravnemu nasledstvu ali nasledstvu na podlagi univerzalnega naklonila zahtevajo spoštovanje formalnih pravil, ki veljajo za izjave o odpovedi dediščini, po mnenju nekaterih sodišč pa se ta ne uporabljajo.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Navedena pravila veljajo tudi za sprejem nujnega deleža zapuščine.

Nujnemu deležu se je mogoče odreči le z izjavo v sodni pisarni prvostopenjskega sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno, izjava pa se nato vpiše v posebni register, ki je temu namenjen.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Zapuščinski postopek uvedejo dedič ali dediči, ki na lastno pobudo vse posle v zvezi z urejanjem dedovanja prenesejo na notarja, ki so ga izbrali ali ga je imenoval *oporočitelj*.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljojemnik?

Ob pokojnikovi smrti njegovo premoženje neposredno preide na dediča. To pa ne pomeni, da morajo dediči dediščino sprejeti (glej zgoraj).

Da bi oseba lahko dedovala, morajo biti izpolnjeni zlasti naslednji pogoji. Oseba:

mora pravno obstajati v trenutku *oporočiteljeve* smrti, tj. biti mora vsaj spočeta, pod pogojem, da se zadevni otrok rodi sposoben preživetja; ne sme biti izključena po zakonu, kar so zlasti:

osebe, ki niso pravno in poslovno sposobne;

zdravniki ali kirurgi, zdravstveni delavci in lekarnarji, ki osebo zdravijo med boleznijo, zaradi katere je ta umrla, če je bila oporoka v njihovo korist sestavljena med boleznijo;

ne sme biti izključena iz dedovanja, ker je dedno nevredna.

Kar zadeva volila, je treba upoštevati ustrezen postopek, in sicer postopek za izpolnitev volila (*délivrance de legs*) ali postopek v zvezi s sklepom o izročitvi v posest (*envoi en possession*).

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Da, če dediščino sprejmejo brezpogojno.

V zvezi s tem je treba navesti, da lahko dediči ob začetku zapuščinskega postopka sprejmejo dediščino na podlagi popisa.

Če se opravi popis, dobijo dediči to prednost, da so za plačilo dolgov iz zapuščine odgovorni le do vrednosti premoženja, ki so ga prejeli, če pa se premoženju iz svoje zapuščine odpovedo v korist upnikov in voliljojemnikov, so plačila dolgov lahko tudi oproščeni.

9 kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Oporočitelj lahko za izvršitelja oporoke imenuje kogar koli, tudi več oseb, razen mladoletnih oseb.

V zvezi z vlogo upravitelja zapuščine glej zgoraj.

V skladu s členom 1 zakona z dne 25. septembra 1905 o registraciji stvarnopravnih pravic na nepremičnini je treba vse posle med živimi, tako neodplačne kot odplačne, s katerimi se prenesejo stvarne pravice na nepremičnini, ki niso prednostne pravice in hipoteke, vpisati v register hipotek v kraju, kjer je nepremičnina. Člen 2 zakona določa, da se lahko vpišejo le sodne odločbe, javne listine in upravne listine.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Na podlagi luksemburškega dednega prava lahko pride do treh primerov upravljanja zapuščine:

1) Upravljanje zapuščine brez dedičev

V primeru zapuščine brez dedičev pristojno prvostopenjsko sodišče na zahtevo zainteresiranih oseb ali javnega tožilca imenuje upravitelja, ki bo upravljal zapuščino.

2) Dejanja uprave, kadar se dediščina sprejme na podlagi popisa

V tem primeru je za upravljanje premoženja iz zapuščine odgovoren upravičeni dedič, ki za upravljanje odgovarja upnikom in voliljojemnikom.

V skladu z luksemburško sodno prakso v upravljanje zapuščine med drugim sodi tudi obveznost izterjave dolgov iz zapuščine.

Sodišča lahko tako upravljanje izjemoma dodelijo tretji stranki. To je mogoče, če dediči, ki so se odločili za popis, zaradi svojega neukrepanja, slabega upravljanja ali nesposobnosti ogrozijo interese upnikov na zadevni zapuščini in jim povzročijo škodo (luksemburška sodna praksa).

3) Dejanja uprave v primeru skupnosti dedičev

V primeru skupnosti dedičev lahko predsednik pristojnega okrožnega sodišča za upravitelja imenuje enega od sodediča.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Oporočitelj lahko za izvršitelja oporoke imenuje kogar koli, tudi več oseb, razen mladoletnih oseb.

V zvezi z vlogo upravitelja zapuščine glej zgoraj.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Glej zgoraj.

10 kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Zaprisežena izjava (*acte de notoriété*), ki jo sestavi notar in ima dodatno dokazno moč.

Zadnja posodobitev: 03/11/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Madžarska

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

a) oporoke

V madžarskem pravnem sistemu obstajajo tri glavne vrste oporok: notarske oporoke, pisne zasebne oporoke in (kot izjemna oblika) ustne oporoke (člen 7:13 civilnega zakonika (*Polgári Törvénykönyv*)).

aa) *Notarska oporoka* se sestavi pri notarju. Notar pri sestavljanju notarske oporoke upošteva ustrezne posebne pravne predpise (določbe zakona o notarjih, ki veljajo za notarske listine).

ab) Madžarsko pravo priznava tri podvrste *pisnih zasebnih oporok*:

– *lastnoročno napisana oporoka* (holografsko oporoko): po obliki je ta oporoka veljavna, če jo v celoti lastnoročno napiše in podpiše oporočitelj (člen 7:17(1)(a) civilnega zakonika);

– *oporoka, ki jo napišejo druge osebe* (alografsko oporoko): tako oporoko mora podpisati oporočitelj v sočasni navzočnosti dveh prič, če je bila podpisana prej, pa mora oporočitelj pred dvema sočasno navzočima pričama izjaviti, da je podpis njegov. Priči morata podpisati oporoko z navedbo, da se podpisujeta kot priči. Natipkane oporoke se vedno štejejo za alografske oporoke, tudi če jih je natipkal sam oporočitelj (člen 7:17(1)(b) civilnega zakonika);

– *zasebno oporoko, deponirano pri notarju*: da bi bila taka oporoka po obliki veljavna, jo mora oporočitelj podpisati (če jo je lastnoročno napisal sam ali jo je napisala druga oseba) in nato osebno deponirati pri notarju, pri čemer mora biti posebej označena kot oporoka. Oporoke se lahko deponirajo pri notarju kot odprti ali zapečateni dokumenti (člen 7:17(1)(c) civilnega zakonika).

Še ena formalna zahteva glede oblike, ki jo je treba upoštevati, da so vse tri vrste zasebnih oporok veljavne, je jasna *navedba datuma, ko je bila oporoka sestavljena*, v sami oporoki.

Za pisne zasebne oporoke obstajajo posebna pravila za oporoke, ki vsebujejo *več ločenih strani*:

– pri lastnoročno napisani oporoki mora biti na vsaki strani označena zaporedna številka strani;

– pri oporoki, ki jo je napisala druga oseba, je treba označiti zaporedne številke strani, poleg tega pa morajo vsako stran podpisati oporočitelj in dve priči (člen 7:17(2) civilnega zakonika).

Pisna oporoka je lahko sestavljena v *jeziku*, ki ga oporočitelj lahko razume ter

– v katerem lahko piše (v primeru lastnoročno napisanih oporok) in

– ki ga lahko bere (v primeru oporok, ki jih napišejo druge osebe).

Stenografske oporoke ali oporoke, napisane z drugimi simboli ali šiframi, ki niso običajna pisava, niso veljavne (člen 7:16 civilnega zakonika).

ac) *Ustne oporoke (ustna poslednja volja)* lahko naredijo osebe, ki zaradi izrednih smrtno nevarnih razmer ne morejo sestaviti pisne oporoke (člen 7:20 civilnega zakonika). Oporočitelj sestavi ustno oporoko tako, da svojo voljo v celoti izrazi ustno v sočasni navzočnosti dveh prič v jeziku, ki ga priči razumeta, ali znakovnem jeziku, če ga uporablja oporočitelj, pri čemer mora izjaviti, da njegova ustna izjava pomeni njegovo oporoko (člen 7:21 civilnega zakonika). Izjemna narava ustnih oporok je poudarjena v določbi, ki določa, da taka oporoka postane neveljavna, če je imel oporočitelj priložnost brez težav sestaviti pisno oporoko v obdobju tridesetih zaporednih dni od prenehanja razmer, zaradi katerih je bila upravičena ustna oporoka (člen 7:45 civilnega zakonika).

b) posebna pravila glede oblike skupnih oporok

V skladu s civilnim zakonikom lahko zakonca sestavita skupno oporoko med trajanjem njune zakonske skupnosti (člen 7:23 civilnega zakonika).

Poudariti je treba, da lahko poleg zakoncev skupno oporoko sestavijo tudi registrirani partnerji v skladu s členom 3(1) zakona o registrirani partnerski skupnosti (zakon XXIX iz leta 2009).

Zakonca (registrirana partnerja) lahko sestavita skupno oporoko v naslednjih oblikah:

ba) v *obliki notarske oporoke* (notarsko overjene);

bb) v *obliki lastnoročno napisane zasebne oporoke*: v tem primeru dokument v celoti lastnoročno napiše in podpiše eden od oporočiteljev, drugi oporočitelj pa v istem dokumentu lastnoročno napiše izjavo, da dokument vsebuje tudi njegovo oporoko;

bc) v *obliki oporoke, ki jo napiše druga oseba*: v tem primeru oporočitelja podpišeta dokument v sočasni navzočnosti drugega oporočitelja in dveh prič oziroma (če je bil podpisan prej) vsak oporočitelj posebej v sočasni navzočnosti drugega oporočitelja in prič izjavi, da je na dokumentu njegov podpis.

Posebna pravila veljajo za skupno oporoko, ki vsebuje *več ločenih strani*:

– če je oporoko lastnoročno napisal eden od oporočiteljev, je treba na vsaki strani označiti zaporedno številko strani, poleg tega pa mora vsako stran podpisati drugi oporočitelj;

– če je oporoko napisala druga oseba, je treba označiti zaporedne številke strani, poleg tega pa morajo vsako stran podpisati oba oporočitelja in obe priči (člen 7:23(3) civilnega zakonika).

c) dedna pogodba

V madžarskem pravu je dedna pogodba sporazum, v katerem ena od pogodbenih strank (oporočitelj) imenuje drugo pogodbeno stranko za svojega dediča v *zameno za preživnino, rento ali oskrbo* (člen 7:48 civilnega zakonika).

V madžarskem pravu je zato dedna pogodba vedno odplačna pogodba. V dedni pogodbi lahko oporočitelj imenuje drugo pogodbeno stranko za svojega dediča za celotno zapuščino ali njen določeni del ali za določeno premoženje. Preživnina, renta ali oskrba, ponujena kot plačilo, se lahko zagotovi oporočitelju ali tretji osebi, določeni v pogodbi. Dedna pogodba je razpolaganje za primer smrti le glede oporočiteljeve pogodbene izjave, ne pa tudi glede druge pogodbene stranke (osebe, ki zagotavlja preživnino, rento ali oskrbo).

Določbe, ki urejajo pisne oporoke, veljajo za zahteve glede *formalne veljavnosti* dednih pogodb, le da formalne zahteve glede oporok, ki jih napišejo druge osebe, veljajo za take sporazume, tudi če jih je lastnoročno napisala ena od pogodbenih strank (člen 7:49(1) civilnega kodeksa). Skladno s tem je dedna pogodba formalno veljavna, če:

– jo kot pravno veljavno listino sestavi notar (podobno kot notarsko oporoko) ali

– je sestavljena na način, ki se zahteva za oporoke, ki jih napišejo druge osebe (tj. v navzočnosti dveh prič).

Da bi bila dedna pogodba veljavna, sta potrebna *soglasje zakonitega zastopnika in odobritev skrbnika*, če je stranka, ki sklene dedno pogodbo kot oporočitelj,

– mladoletna oseba z omejeno pravno sposobnostjo ali

oseba, ki ima delno omejeno pravno sposobnost za dajanje pravnih izjav v zvezi s premoženjem (člen 7:49(2) civilnega zakonika).

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Ne. Veljavnost razpolaganja ni odvisna od njegovega vpisa v kateri koli uradni register. Vendar v primerih, ko je v sestavljanje razpolaganja vključen notar, ta po uradni dolžnosti poskrbi, da se v nacionalni register oporok (*Végrendeletek Országos Nyilvántartása*) vpiše dejstvo, da je razpolaganje s premoženjem sestavljeno (ali preklicano, spremenjeno ali da je bila oporoka, deponirana pri notarju, umaknjena). Skladno s tem se v nacionalni register oporok vpišejo sklenitve naslednjih vrst razpolaganja za primer smrti (ali njihov preklic, sprememba ali umik oporok, deponiranih pri notarju):

– notarske oporoke (oporoke, ki jo sestavi notar kot pravno veljavno listino);

– zasebne oporoke, deponirane pri notarju;

- dedne pogodbe (če jo sestavi notar kot pravno veljavno listino);
- darila, danega z oporoko (če ga sestavi notar kot pravno veljavno listino).

Vendar se veljavnost oporoke ne ogrozi, če zaradi katerega koli razloga tak vpis ni bil izveden.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

V skladu s členom 7:10 civilnega zakonika imajo oporočiteljji pravico svobodno razpolagati s svojim premoženjem ali delom svojega premoženja v obliki razpolaganja za primer smrti.

Skladno s tem svoboda oporočnega razpolaganja velja za celotno oporočiteljevo premoženje. Čeprav madžarsko pravo vsebuje zakonsko ureditev nujnega deleža, ki pripada določenim oporočiteljevim bližnjim sorodnikom (potomcem, zakoncu, staršem), je v skladu z madžarskim pravom nujni delež terjatev, za katero velja pogodbeno pravo in ki jo upravičenec lahko uveljavlja do dedičev. (Za to terjatev velja petletni zastaralni rok.) Oseba, upravičena do nujnega deleža, ne postane dedič, tj. ni upravičena do stvarnega (*in rem*) deleža zapuščine, četudi je uspešno uveljavila zahtevek do dedičev.

Po ureditvi nujnega deleža je oseba, upravičena do nujnega deleža, upravičena do ene tretjine deleža, ki bi ga dedovala kot zakoniti dedič. Kadar je zakonec kot zakoniti dedič upravičen tudi do užitka, je nujni delež v tem smislu omejena pravica do užitka, ki zadovoljuje njegove potrebe, pri čemer se upošteva premoženje, ki ga je podedoval.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če ni razpolaganja za primer smrti, dedovanje urejajo pravila, ki veljajo za zakonito dedovanje. Na podlagi zakonitega dedovanja dedujejo pokojnikovi sorodniki (potomci, sorodniki v ravni ali stranski vrsti) ter preživeli zakonec (ali registrirani partner) v skladu s spodaj opisanimi pravili.

a) Dedovanje na podlagi sorodstvenega razmerja

aa) Potomci (člen 7:55 civilnega zakonika)

Zakoniti dediči so najprej otroci pokojnika; dva ali več otrok deduje po enakih delih. Namesto otroka (ali bolj oddaljenega potomca), ki je izključen iz dedovanja, dedujejo potomci izključene osebe v skladu s pravili o nadomestitvi, in sicer:

- po enakih delih, ki si jih razdelijo med seboj;
- skupno delež, ki bi ga dedoval njihov prednik, ki je izključen iz dedovanja.

Vendar je treba pri določanju deleža zapuščine, ki pripada pokojnikovim potomcem, upoštevati tudi tako imenovano *obveznost vračunanja daril v dedni delež (kolacija)* potomcev (glej točko e).

ab) Starši in njihovi potomci (člen 7:63 civilnega zakonika)

Če pokojnik ni zapustil potomcev in zakonca (ali če so izključeni iz dedovanja), dedujejo starši pokojnika po enakih delih. Namesto starša, izključenega iz dedovanja, dedujejo njegovi potomci na enak način, kot namesto otroka dedujejo njegovi potomci (v skladu s pravili o nadomestitvi). Če starš, ki je izključen iz dedovanja, nima potomcev, ali če je potomec izključen iz dedovanja, deduje samo drugi starš ali njegovi potomci.

ac) Stari starši in njihovi potomci (člen 7:63 civilnega zakonika)

Če pokojnik ni zapustil potomcev, staršev ali potomcev staršev in zakonca (ali če so izključeni iz dedovanja), so zakoniti dediči njegovi stari starši po enakih delih. Namesto starega starša, izključenega iz dedovanja, dedujejo njegovi potomci na enak način, kot namesto starša dedujejo njegovi potomci (v skladu s pravili o nadomestitvi).

Če stari starš, ki je izključen iz dedovanja, nima potomcev ali če je potomec izključen iz dedovanja, namesto njega deduje njegov zakonec, če pa je tudi ta izključen iz dedovanja, dedujejo njegovi potomci. Če je eden od obeh parov starih staršev izključen iz dedovanja in ni potomcev, ki bi ga nadomestili (ali če so ti izključeni iz dedovanja), celotno zapuščino deduje drugi par starih staršev ali njegovi potomci.

ad) Prastari starši in njihovi potomci (člen 7:65 civilnega zakonika)

Če v sorodstveni skupini starih staršev ni dedičev (ali so izključeni iz dedovanja), so pokojnikovi zakoniti dediči njegovi prastari starši po enakih delih. Namesto prastarega starša, izključenega iz dedovanja, dedujejo njegovi potomci na enak način, kot namesto starega starša dedujejo njegovi potomci (v skladu s pravili o nadomestitvi).

Če prastari starš, ki je izključen iz dedovanja, nima potomcev (ali so izključeni iz dedovanja), namesto njega deduje njegov zakonec, če pa je tudi ta izključen iz dedovanja, dedujejo njegovi potomci. Če je eden od obeh parov prastarih staršev izključen iz dedovanja in ni potomcev, ki bi ga nadomestili (ali so izključeni iz dedovanja), celotno zapuščino deduje drugi par prastarih staršev po enakih delih.

ae) Oddaljeni sorodniki kot zakoniti dediči (člen 7:66 civilnega zakonika)

Če pokojnik nima prastarih staršev ali potomcev prastarih staršev (ali so izključeni iz dedovanja), so zakoniti dediči njegovi oddaljeni sorodniki po enakih delih.

af) Prenos zapuščine na državo (člen 7:74 civilnega zakonika)

Če ni zakonitih dedičev, se zapuščina prenese na državo.

Država je dedič po sili razmer, kar pomeni, da se nima pravice odpovedati dedičini. V drugih pogledih pa ima enak pravni status kot drugi dediči. V madžarskem pravu je prenos zapuščine na državo pridobitev, ki jo ureja civilno, ne javno pravo.

b) Zakonec kot dedič (člena 7:58 in 7:62 civilnega zakonika)

Pravica preživelega zakonca do zakonitega dedovanja je odvisna od obstoja pravno veljavne zakonske zveze s pokojnikom. Vendar zgolj obstoj zakonske zveze ne zadostuje za pravico zakonca do zakonitega dedovanja. V členu 7:62 civilnega zakonika je določen poseben razlog za izključitev iz dedovanja v primeru odsotnosti *zakonske zveze*: preživeli zakonec ne more dedovati, če je bil par ob uvedbi dedovanja razvezan in je iz okoliščin jasno razvidno, da ni bilo razumno pričakovati sprave. Na ta razlog za izključitev se lahko sklicuje oseba, ki bi ob taki izključitvi dedovala ali bila izvzeta iz obveznosti ali drugega bremena, ki ga ima zaradi razpolaganja s premoženjem.

Poudariti je treba, da se pravila iz civilnega zakonika, s katerimi se ureja pravica zakoncev do dedovanja, z ustreznimi spremembami uporabljajo tudi za pokojnikovega *registriranega partnerja*. Posledično imajo registrirani partnerji v skladu s členom 3(1) zakona o registrirani partnerski skupnosti (zakon XXIX iz leta 2009) enak status dedovanja kot zakonci.

V nasprotju z registriranimi zakonci pa tako imenovani dejanski partnerji v skupnem gospodinjstvu (osebe, ki so z oporočiteljem dejansko živele v zakonski skupnosti, vendar niso bile poročene ali imele registrirane partnerske skupnosti) po madžarskem pravu nimajo pravice do zakonitega dedovanja.

Status zakoncev v zakonitem dedovanju je odvisen od morebitnih drugih pokojnikovih zakonitih dedičev:

ba) Zakonci in potomci kot dediči (člen 7:58 civilnega zakonika)

Če pokojnik zapusti potomce in preživelega zakonca, ima preživeli zakonec naslednje pravice do dedovanja:

- posestva družinskega bivališča v dosmrtni lasti, ki ga je uporabljal skupaj s pokojnikom, vključno z opremo in pohištvo, ter
- od preostanka zapuščine do enako velikega deleža, kot ga podedujejo pokojnikovi otroci (en „otrokov delež“).

Zakonec lahko kadar koli zahteva izplačilo posestva, ki ga ima v dosmrtni lasti (za prihodnost) (člen 7:59 civilnega zakonika). V tem primeru je zakonec upravičen, da se mu v naravi ali denarju izplača en „otrokov delež“ od zapuščine. Posestvo v dosmrtni lasti se lahko izplača tudi med zapuščinskim postopkom. Pri izplačilu posestva v dosmrtni lasti je treba ustrezno upoštevati razumne interese zainteresiranih strani (zakonca in potomcev).

Med zapuščinskim postopkom lahko potomci in zakonec v sporazumu o delitvi zapuščine (tako imenovani sporazum o delitvi) določijo, da zakonec namesto „otrokovega deleža“ v dosmrtno last prejme celotno zapuščino.

bb) Zakonci in starši kot dediči (člen 7:60 civilnega zakonika)

Če oporočitelj ni zapustil potomcev (ali so ti izključeni iz dedovanja) in je zapustil starše in zakonca, ima preživeli zakonec naslednje pravice do dedovanja:

– družinskega bivališča, ki ga je uporabljal skupaj s pokojnikom, vključno z opremo in pohištvo (lastninska pravica do takega premoženja in ne dosmrtno lastništvo) ter

– polovice preostalega dela zapuščine. Druga polovica zapuščine se deli na naslednji način:

– ta del zapuščine se razdeli med pokojnikova starša po enakih delih;

– če je eden od staršev izključen iz dedovanja, drugi starš in pokojnikov zakonec dedujeta po enakih delih del, ki bi pripadel izključenemu staršu.

bc) Zakonec kot edini dedič (člen 7:61 civilnega zakonika)

Če pokojnik ne zapusti potomcev ali staršev (ali so izključeni iz dedovanja), celotno zapuščino deduje preživeli zakonec. Zato pravica preživelega zakonca, da deduje na podlagi zakonitega dedovanja, izključuje pravico potomcev pokojnikovih staršev (ali pokojnikovih sorojencev) ali daljnih sorodnikov v ravni ali stranski črti, da dedujejo na podlagi zakonitega dedovanja.

c) Pravni učinki posvojitve na zakonito dedovanje

Iz posvojitve izhajajo pravice do zakonitega dedovanja med posvojenecem in posvojiteljem ter njegovimi sorodniki. Poleg tega se v nekaterih primerih ohrani pravice do zakonitega dedovanja med posvojenecem in njegovimi krvnimi sorodniki.

ca) Pravica posvojenca do zakonitega dedovanja

Za namene zakonitega dedovanja se posvojenci med trajanjem posvojitve obravnavajo kot posvojiteljevi krvni potomci: kot posvojiteljevi krvni potomci dedujejo zapuščino posvojitelja in njegovih sorodnikov. Posvojenec ohrani tudi zakonsko pravico do dedovanja od svojih krvnih sorodnikov, vendar le, če ga je posvojil sorodnik v ravni črti, sorojenec ali potomec takega sorodnika v ravni črti. (člen 7:72 civilnega zakonika)

cb) Zakonito dedovanje posvojenčevega premoženja

Učinek posvojitve v zvezi z dedovanjem velja tudi „obratno“. Naslednje osebe imajo pravico biti posvojenčevi zakoniti dediči:

– njegovi potomci in preživeli zakonec;

– če ne zapusti potomcev, njegov zakonec in posvojitelji;

– če ne zapusti potomcev in preživelega zakonca, posvojitelji in njihovi sorodniki,

ki dedujejo v skladu s splošnimi pravili zakonitega dedovanja.

Pravica posvojitelja in njegovih sorodnikov do zakonitega dedovanja je odvisna od obstoja posvojitve ob uvedbi dedovanja.

Če pa zgoraj naštetih osebe ne dedujejo po posvojenecu, so zakoniti dediči posvojenčevi krvni sorodniki, če ga je posvojil sorodnik v ravni črti, sorojenec ali potomec takega sorodnika v ravni črti (člen 7:73 civilnega zakonika).

d) „Linjsko dedovanje“ – posebna pravila za zakonito dedovanje pri določenem premoženju

Tako imenovano „linjsko dedovanje“ je posebnost madžarskega prava. Linjsko dedovanje pomeni *posebna* pravila o zakonitem dedovanju, na podlagi katerih se določeno premoženje iz zapuščine (tako imenovano linjsko premoženje) obravnava drugače, kot določajo splošna pravila o zakonitem dedovanju. Poudariti je treba, da pravila linjskega dedovanja veljajo izključno, če *ni* potomcev. Če pokojnik zapusti potomce, ki so zakoniti dediči, veljajo splošna pravila o zakonitem dedovanju.

da) Premoženje, ki spada v linjsko premoženje (člen 7:67 civilnega zakonika)

Linjsko premoženje je podskupina v okviru pokojnikove zapuščine. Vključuje premoženje,

– ki ga je pokojnik pridobil od prednika kot dediščino ali darilo in

– ki jih je pokojnik podedoval ali prejel kot darilo od sorojenca ali njegovega potomca, če je sorojenec oziroma njegov potomec zadevno premoženje pridobil od svojega in pokojnikovega skupnega prednika kot dediščino ali darilo.

Vendar pa je na podlagi zakona določeno premoženje izključeno iz obsega linjskega premoženja (tako imenovano „premoženje, izključeno iz linjskega dedovanja“); glej točko *dd*) spodaj.

Linjsko naravno premoženje (tj. da zadevno premoženje spada med linjsko premoženje) mora dokazati oseba, ki bi dedovala iz tega naslova.

db) Dedovanje linjskega premoženja (člen 7:68 civilnega zakonika)

Linjsko premoženje dedujejo pokojnikovi starši (ali potomci izključenih staršev) ter pokojnikovi stari starši in daljni predniki („linjski dediči“). Dedovanje linjskega premoženja urejajo naslednja pravila.

– Starš deduje premoženje, ki ga je pokojnik nasledil od njega ali enega od njegovih prednikov. Če je starš izključen iz dedovanja, namesto njega dedujejo njegovi potomci v skladu s splošnimi pravili o zakonitem dedovanju.

– Če so iz dedovanja izključeni starš in njegovi potomci, ki imajo pravico do dedovanja linjskega premoženja, linjsko premoženje deduje pokojnikov stari starš.

– Če je iz dedovanja izključen tudi pokojnikov stari starš, linjsko premoženje deduje pokojnikov bolj daljni prednik.

Če pokojnik ni zapustil nobenega od zgoraj naštetih dedičev, pravila linjskega dedovanja ne veljajo; v tem primeru dedovanje linjskega premoženja urejajo splošna pravila o zakonitem dedovanju.

dc) Pravica preživelega zakonca do dosmrtnega lastništva nad linjskim premoženjem (člen 7:69 civilnega zakonika)

Dediči, navedeni v točki *db*) (linjski dediči), dedujejo lastninsko pravico do linjskega premoženja. Vendar ima pokojnikov preživeli zakonec pravico do dosmrtnega lastništva nad linjskim premoženjem.

Izplačilo pravice do dosmrtnega lastništva se lahko zahteva na naslednje načine:

– vsaka zainteresirana stran, tj. bodisi zakonec, upravičen do dosmrtnega lastništva, bodisi linjski dedič, lahko zahteva izplačilo dosmrtnega lastništva;

– vendar lahko izključno zakonec zahteva izplačilo dosmrtnega lastništva nad družinskim bivališčem, ki ga je uporabljal skupaj z umrlo osebo, vključno z opremo in pohištvo.

Ob izplačilu dosmrtnega lastništva je zakonec upravičen do ene tretjine linjskega premoženja.

dd) Premoženje, izključeno iz linjskega dedovanja (člen 7:70 civilnega zakonika)

Ne glede na določbe točke *da*) je iz linjskega premoženja izključeno naslednje:

– darila običajne vrednosti,

– vse premoženje, ki ob oporočiteljevi smrti ne obstaja več. Vendar določbe o linjskem dedovanju veljajo za celotno nadomestno premoženje ali celotno premoženje, kupljeno iz izkupička, prejetega za tako premoženje.

Če je pokojnik zapustil zakonca, se na podlagi linjskega dedovanja ne more vložiti zahtevkov za pohištvo in gospodinjstvo opremo običajne vrednosti.

e) Obveznost vračunanja daril v dedni delež (kolacija)

Če so dediči pokojnikovi potomci, na delež, ki se od zapuščine dodeli vsakemu od njih, vpliva obveznost potomcev, da v dedni delež vračunajo darila. Če skupaj deduje več potomcev, vsak dedič vrednosti zapuščine prišteje vrednost *vnaprej prejetega premoženja*, ki ga je od pokojnika prejel za časa njegovega življenja (člen 7:56 civilnega zakonika).

Obveznost vračunanja daril urejajo naslednja glavna pravila.

Na podlagi obveznosti vračunanja daril mora sodedič zapuščini prišteti vnaprej prejeta premoženja, če:

- je pokojnik izrecno določil, da se tako vnaprej prejeta premoženja vključi v dedičev delež zapuščine, ali
- je iz okoliščin razvidno, da je bilo volilo dano z zavezo, da se vračuna v dedni delež.

Vendar obveznost vračunanja daril v dedni delež ne velja za naslednja volila (člen 7:56(3) civilnega zakonika):

- vnaprej prejeta premoženja običajne vrednosti in
- preživnino, dano potomcem, ki potrebujejo podporo, četudi je pokojnik to izrecno določil.

Za vračunanje daril v dedni delež se izvede naslednji postopek (člen 7:57(1) civilnega zakonika):

- dediči vrednosti zapuščine prištejejo vrednost vnaprej prejetega premoženja, ki so ga prejeli od pokojnika;
- tako dobljeno združeno vrednost (tj. skupno vrednost, ki se določi tako, da se čisti vrednosti vračunanega vnaprej prejetega premoženja prišteje vrednost zapuščine) je treba sorazmerno razdeliti med dediče glede na njihov delež na podlagi zakonitega dedovanja;
- vrednost vnaprej prejetega premoženja, ki ga je vračunal vsak dedič (tj. vrednost vnaprej prejetega premoženja, ki ga je prejel od pokojnika), je treba odšteti od deleža, dodeljenega temu dediču.

Če vrednost, ki jo je v dedni delež vračunal sodedič, dosega ali presega vrednost njegovega deleža zapuščine, izračunanega na podlagi vračunanih vrednosti, se šteje, da je zadovoljen z delitvijo dediščine, presežka pa mu ni treba povrniti (člen 7:57(4) civilnega zakonika).

Potomci morajo vračunati darila v dedni delež:

- v primeru zakonitega dedovanja ali
- če dedujejo deleže, ki ustrezajo njihovim zakonitim deležem zapuščine na podlagi oporoke (člen 7:56(2) civilnega zakonika).

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Na Madžarskem so postopki, za katere velja dedno pravo, v pristojnosti notarjev ali sodišč.

– Če med strankami, ki so udeležene v dedovanju, ni sporov, se pravne zadeve, povezane z zapuščino, običajno urejajo v zapuščinskem postopku, ki ga vodi notar (za podrobnosti glej točko 6). Zapuščinski postopek, ki ga vodi notar, je nepravdni postopek, v katerem ima notar podobno vlogo kot sodišče in konča postopek z uradno odločbo („sklep o veljavnosti oporoke“).

– Če pa med zainteresiranimi stranmi nastane pravni spor, tega ne more rešiti notar; v takih primerih sledi sodni postopek.

Ker so na področju dedovanja pravni spori relativno redki, se velika večina zapuščinskih zadev na Madžarskem reši v zapuščinskem postopku, ki ga vodi notar.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Madžarsko pravo temelji na načelu dedovanja po pravu samem (*ipso iure*); zapuščina se prenese na dediča ob oporočiteljevi smrti brez kakršnega koli posebnega pravnega akta. Zato na podlagi madžarskega prava ni treba dati izjave o *sprejemu* dediščine.

Če dedič ne želi dedovati, lahko da izjavo o *odpovedi* dediščini. Zakon ne določa posebnih zahtev glede oblike odpovedi; odpoved je veljavna, če je dana v ustni ali pisni obliki.

Vendar se na Madžarskem vrstni red dedovanja določi v formalnopravnem postopku, ki se imenuje zapuščinski postopek (glej točko 6), zato mora biti notar, ki ga vodi, seznanjen z odpovedjo dediščini, da to lahko upošteva v zapuščinskem postopku. Zato se v praksi odpoved dediščini opravi pred notarjem, ki vodi zapuščinski postopek, ali pa se notarju predloži pisna odpoved dediščini.

Dedičeva odpoved dediščini velja za nazaj od dneva oporočiteljeve smrti: šteje se, da zapuščina ni bila prenesena.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Pravila, pojasnjena v točki 5.2 v zvezi s prenosom dediščine in odpovedjo dediščini, veljajo z ustreznimi spremembami tudi za posebne zapuščine (*legatum vindicationis*).

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Kot je navedeno zgoraj, je v skladu z madžarskim pravom nujni delež terjatev, za katero velja pogodbeno pravo in ki se lahko uveljavlja do dediča. Nujni delež ni stvarni (*in rem*) delež zapuščine. Zato madžarsko pravo ne pozna „izjave o odpovedi nujnemu deležu ali sprejemu nujnega deleža“. Način poravnave zahtevka za nujni delež je odvisen predvsem od odnosa med dedičem in osebo, upravičeno do nujnega deleža:

– če obstaja *soglasje* med dedičem in osebo, upravičeno do nujnega deleža (tj. dedič priznava zahtevek za nujni delež), se v zapuščinskem postopku dogovorita o izpolnitvi zahtevka za nujni delež (npr. dedič lahko prenese nekaj premoženja, vključenega v zapuščino, na osebo, upravičeno do nujnega deleža, v skladu z njenim zahtevkom);

– sicer lahko oseba, upravičena do nujnega deleža, uveljavlja zahtevek zoper dediča pred sodiščem.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

V madžarskem pravu je predviden formalnopravni postopek, ki se imenuje zapuščinski postopek. Ta postopek se začne po uradni dolžnosti (na lastno pobudo uradnika), njegov namen pa je vključiti vse zainteresirane strani (dediče, volilnojemnike, osebe, upravičene do nujnih deležev, upnike do zapuščine itd.), da bi v enem postopku čim bolj uredili vsa pravna vprašanja v zvezi z dedovanjem.

Na Madžarskem zapuščinski postopek vključuje dve fazi. Prva faza je *popis*, ki ga opravi imenovani uslužbenec pristojnega županovega urada – uradnik za popis. S tem postopkom se dejansko določijo razlogi za notarski postopek; cilj je razjasniti osebni in gmotni položaj v zvezi z dedovanjem (zlasti določiti premoženje, ki je vključeno v zapuščino, in zainteresirane strani ter ugotoviti, ali je pokojni zapustil razpolaganje za primer smrti). Vsa ta dejstva se zapišejo v popis zapuščine. Ko je ta dokončan, se pošlje pristojnemu notarju.

Druga faza je *postopek pri notarju*, ki se opravi v skladu s pravili o nepravdnem sodnem postopku. V tem postopku ima notar podobno vlogo kot sodišče in izvaja javna pooblastila države.

Za zapuščinski postopek veljajo posebna *pravila o pristojnosti*: izvaja ga lahko le notar z zakonsko določenimi pristojnostmi; drugače rečeno, zainteresirane strani (npr. dediči) v zapuščinski postopek ne morejo vključiti notarja po svoji izbiri.

Med postopkom notar po uradni dolžnosti preuči dejstva in okoliščine, ki vplivajo na vrstni red dedovanja. Za razjasnitev dejstev je običajno potrebna obravnava; nanjo notar povabi zainteresirane strani. Če obstajajo dokazi, da je pokojni zapustil razpolaganje za primer smrti, notar po uradni dolžnosti sprejme ukrepe za pridobitev tega dokumenta.

Na Madžarskem se delitev zapuščine med dediče običajno opravi *med* zapuščinskim postopkom. Delitev zapuščine v bistvu pomeni končanje solastništva med dediči, ki je posledica dedovanja. To se običajno opravi na podlagi dogovora med zainteresiranimi dediči, ki se imenuje *sporazum o delitvi*. Če dediči sklenejo tak sporazum o delitvi, notar izda sklep o veljavnosti oporoke z vsebino, ki temelji na sporazumu.

Med zapuščinskim postopkom se lahko sklene tudi sporazum med dediči in drugimi zainteresiranimi stranmi: dediči lahko delno ali v celoti prenesejo premoženje, pridobljeno z dedovanjem, na upnika do zapuščine ali osebo, upravičeno do nujnega deleža, da bi izpolnili njihove zahtevke. Tako se lahko med zapuščinskim postopkom doseže poravnava s pogajanci o zahtevkih upnikov do zapuščine ali oseb, upravičenih do nujnega deleža.

Ob koncu zapuščinskega postopka notar izda uradno odločbo, ki se imenuje *sklep o veljavnosti oporoke*. V njem zakonito prenese različne elemente zapuščine na dediče (ali volilnojemnike).

Zainteresirane strani se lahko *pritožijo* zoper sklep o veljavnosti oporoke, ki ga izda notar; o pritožbi odloča pristojno regionalno sodišče. Če pritožbe ni, postane sklep o veljavnosti oporoke pravnomočen. Pravnomočni sklep o veljavnosti oporoke je pravno veljaven javni dokument, s katerim se potrjuje status v njem imenovanega dediča (volilnojemnika). Notar po uradi dolžnosti poskrbi za pošiljanje pravnomočnega sklepa o veljavnosti oporoke organu, ki vodi register nepremičnin (ali register drugih delov premoženja).

Opozoriti je treba, da notar v zapuščinskem postopku ne more rešiti pravnega spora med zainteresiranimi stranmi, če nastane; pravni spori se lahko rešijo le v sodnem postopku.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilnojemnik?

V skladu s členom 7:1 civilnega zakonika se po oporočiteljevi smrti njegova zapuščina v celoti prenese na dediča. Skladno s tem madžarsko pravo temelji na načelu dedovanja po pravu samem (*ipso iure*). Dedič ob oporočiteljevi smrti pridobi zapuščino na podlagi zakona brez kakršnega koli posebnega pravnega akta (npr. izjave o sprejemu dediščine); „ležeča zapuščina“ (*hereditas iacens*) v madžarskem pravu ne obstaja. Kadar je dedičev več, ob oporočiteljevi smrti pridobijo zapuščino sorazmerno s svojimi deleži zapuščine; posledično se v trenutku oporočiteljeve smrti med njimi ustvari nedeljeno solastništvo nad premoženjem.

V madžarskem civilnem pravu obstajata dve vrsti volil: posebno volilo (*legatum vindicationis*) in obvezujoče volilo (*legatum damnationis*).

Posebno volilo pomeni, da oporočitelj v razpolaganju za primer smrti podari določen del premoženja iz zapuščine imenovanemu upravičencu (določenemu volilnojemniku). S posebnim volilom se neposredno pridobi pravica v zapuščini; to pomeni, da volilnojemnik ob oporočiteljevi smrti pridobi tudi predmet iz posebnega volila.

Obvezujoče volilo pomeni, da oporočitelj v razpolaganju za primer smrti obveže svojega dediča, da imenovanemu upravičencu zagotovi določeno finančno korist (na primer plača določen znesek). Obvezujoče volilo je po pravni naravi zavezujoč pravni zahtevek do dediča in ne pomeni neposredne pridobitve pravic od oporočitelja.

Glede na zgoraj navedeno v skladu z madžarskim pravom dediči in posebni volilnojemniki pridobijo zapuščino ali volilo ob oporočiteljevi smrti. Opozoriti pa je treba, da je kljub neposredni pridobitvi pravic po pravu samem v skladu z madžarskim pravom načeloma treba izvesti formalnopravni postopek (zapuščinski postopek), da se zagotovi pravno veljavna potrditev dedovanja.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Da. V skladu s členom 7:96 civilnega zakonika so dediči odgovorni za dolgove zapuščine. Ta odgovornost je omejena v skladu z naslednjimi pravili:

– dediči so odgovorni za dolgove zapuščine najprej s premoženjem iz zapuščine („s predmeti in prihodki iz zapuščine“) (odgovornost *cum viribus*);

– če pa predmeti ali prihodki iz zapuščine niso v dedičevi posesti ob izvršitvi terjatev, se za njihovo pokritje dodeli tudi dedičevo drugo premoženje do vrednosti dediščine (odgovornost *pro viribus*).

Poudariti je treba, da v nasprotju z drugimi pravnimi sistemi madžarsko pravo ne priznava povezave med odgovornostjo dedičev in popisom zapuščine.

Omejena narava odgovornosti dedičev izhaja iz prava: dedičem ob sprejemu dediščine ni treba dati „izjave o omejitvi odgovornosti“.

V členu 7:94 civilnega zakonika so opredeljene terjatve, ki tvorijo dolg zapuščine. Dolgovi zapuščine tako vključujejo:

- stroške primerne pogreba pokojnika;
- nastale stroške pridobitve, zavarovanja in upravljanja zapuščine („stroški zapuščine“) ter stroške zapuščinskega postopka;
- pokojnikove dolgove;
- obveznosti, ki izhajajo iz nujnega deleža;
- obveznosti, ki izhajajo iz volil.

Zgornjih pet kategorij dolgov zapuščine je razvrščenih v hierarhični *vrstni red* (člen 7:95 civilnega zakonika). Dolgovi se poravnajo v vrstnem redu, določenem za različne kategorije dolgov zapuščine. Če ni mogoče poravnati vseh dolgov v eni kategoriji, se terjatve znotraj kategorije poravnajo sorazmerno (glede na relativno velikost terjatev).

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Če zapuščina vsebuje nepremičnine, notar po uradni dolžnosti poskrbi za posredovanje pravnomočnega sklepa o veljavnosti oporoke pristojnemu organu, ki vodi register nepremičnin (glej točko 6), da se lahko v register vpišejo spremembe v zvezi z nepremičnino.

V skladu s členom 29 zakona CXLI iz leta 1997 o vpisu nepremičnin v zemljiško knjigo (1997. évi CXLI. törvény az ingatlan-nyilvántartásról; „zakon o vpisu nepremičnin v zemljiško knjigo“) se praviloma pravice lahko vpišejo in dejstva lahko evidentirajo na podlagi javnih dokumentov, zasebnih dokumentov s polno dokazno močjo ali notarsko overjenih kopij takih dokumentov, ki dokazujejo nastanek, spremembo ali prenehanje pravice ali dejstva, ki se vpisuje, pri čemer je treba priložiti izjavo o odobritvi imetnika pravice ali potencialnega imetnika pravice, da se vpiše v zemljiško knjigo kot začasni upravičenec (tj. odobritev vpisa, ki jo lahko izda imetnik pravice, tako da izda dokument z enakimi formalnimi zahtevami, kot jih vsebuje dokument, na podlagi katerega se izvede vpis).

V členu 32 zakona o vpisu nepremičnin v zemljiško knjigo je določena zahtevana vsebina dokumenta za namene vpisa nepremičnin v zemljiško knjigo:

- identifikacijski podatki fizične osebe, naslov in enotna matična številka stranke;
- ime, statistična številka, registrirani sedež in sodišče ali registracijska številka podjetja za organizacije, ki imajo statistične številke; za cerkvene pravne osebe se zahteva registracijska številka;
- polni naslov in opis zadevnega premoženja (občina, številka topografske parcele) ter zadevni lastniški delež;
- natančen opis pravice ali dejstva;
- pravna podlaga za spremembo;
- sporazum med zadevnimi strankami in/ali brezpogojna in nepreklicna izjava vpisanega lastnika o odobritvi;
- izjava pogodbenih strank glede njihovega državljanstva.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Madžarsko pravo ne priznava pravnega pojma upravitelj zapuščine (skrbnik).

Vendar lahko v nekaterih primerih notar v zapuščinskem postopku imenuje upravitelja za izvedbo nekaterih nalog v zvezi z upravljanjem premoženja iz zapuščine. To je dopustno v naslednjih primerih:

aa) upravitelj za uveljavljanje članskih pravic v poslovnih organizacijah (člen 32(2) zakona o dedovanju);

če zapuščina vključuje soudeležbo/delež v poslovnem združenju (ali zadrugi), lahko notar imenuje upravitelja za začasno uveljavljanje pravic, ki izhajajo iz take soudeležbe/deleža. Tak upravitelj se imenuje na zahtevo združenja (zadruga) ali katere koli osebe (subjekta), ki ima določen interes za poslovanje takega združenja (zadruga);

ab) upravitelj za izterjave (člen 32(3) zakona o dedovanju);

če zapuščina vključuje terjatve, lahko notar imenuje upravitelja za izterjavo takih terjatev na zahtevo stranke, ki ima interes za dedovanje. Tak upravitelj je odgovoren za izvedbo pravnih ukrepov, potrebnih za izvršitev terjatev, ki so vključene v zapuščino.

Upravitelj se ne imenuje (niti v zgoraj navedenih primerih), če zgoraj navedena dejanja izvede *izvršitelj oporoke*.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Na Madžarskem se pravna vprašanja v zvezi z dedovanjem urejajo v formalnopravnem postopku (zapuščinskem postopku), ki ga vodi notar, ki opravlja naloge sodnika v postopku (glej točko 6).

Notar po uradni dolžnosti ugotovi, ali je v nacionalnem registru oporok za pokojnika kakšen vpis glede razpolaganja za primer smrti, in po uradni dolžnosti pridobi razpolaganje za primer smrti oporočitelja, če obstajajo informacije, ki kažejo, da obstaja tako razpolaganje za primer smrti.

V skladu s tem je po madžarskem pravu *naloga in odgovornost notarja, ki vodi zapuščinski postopek, da izvrši razpolaganje za primer smrti*.

Vendar madžarsko pravo dopušča tudi, da oporočitelj imenuje izvršitelja svojega razpolaganja za primer smrti (oporoke). Poudariti pa je treba, da imenovanje izvršitelja oporoke ne nadomesti zapuščinskega postopka; izvršitelj oporoke ne more „prevzeti“ odgovornosti notarja.

Pravice in odgovornosti izvršitelja oporoke urejajo določbe razpolaganja za primer smrti. Če razpolaganje za primer smrti ne vsebuje takih določb, ima izvršitelj oporoke naslednje pravice in obveznosti (člen 99 zakona o dedovanju):

– pomagati organom v postopku pri popisu zapuščine;

– uvesti varnostne ukrepe za zavarovanje zapuščine, če je to potrebno;

– upravljati zapuščino. Izvršitelj oporoke ima v tej vlogi upravitelja premoženja naslednje pravice in obveznosti:

– zahtevati, da dediči ali voliljojemniki izvršijo določbe iz oporoke;

– izpolniti zahteve upnikov iz zapuščine (pri čemer nastopa v svojem imenu, vendar v breme zapuščine);

– začasno izvajati članske pravice, ki izhajajo iz deležev (soudeležbe) v poslovnih združenjih (zadrugah), vsebovanih v zapuščini;

– izvršiti terjatve, ki so del zapuščine (pri čemer nastopa v svojem imenu, vendar v dobro zapuščine).

Vendar so izvršiteljeve pravice glede upravljanja premoženja omejene: ne more prevzeti nikakršnih obveznosti v zvezi s premoženjem iz zapuščine in prodati premoženja, razen če s tem soglašajo vse osebe, ki imajo interes za dedovanje; poleg tega ne more opraviti brezplačnega razpolaganja v breme zapuščine.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Glede pravic in obveznosti upravitelja, ki ga imenuje notar, in izvršitelja oporoke glej točko 9.1.

10 kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Kot je navedeno zgoraj (glej točko 6), na Madžarskem zapuščinski postopek vodi notar. Ob koncu zapuščinskega postopka izda uradno odločbo, ki se imenuje *sklep o veljavnosti oporoke*. V njem zakonito prenese različne elemente zapuščine na posamezne dediče.

Vendar pa je treba poudariti, da dediči ne pridobijo lastništva na podlagi sklepa o veljavnosti oporoke. Kot je navedeno zgoraj, madžarsko pravo temelji na načelu dedovanja po pravu samem (*ipso iure*); zapuščina se prenese na dediče ob oporočiteljevi smrti. V zvezi s tem ima sklep o veljavnosti oporoke *ugotovitveni učinek*.

Ko sklep o veljavnosti oporoke, ki ga izda notar, postane pravnomočen, ima nalogo *zagotavljanja zakonitosti*: je pravno veljaven dokument, ki tretjim osebam potrjuje status oseb, ki so v njem imenovane kot dediči (ali voliljojemniki), razen če sodišče v pravnem postopku ne odloči drugače.

Zadnja posodobitev: 26/11/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Malta

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Razpolaganje za primer smrti se lahko izvede na tri načine: (a) z oporoko – ki je lahko skupna oporoka med zakoncema, znana kot *unica carta* –, ali (b) s tajno oporoko, ki jo oporočitelj ali notar deponira pri sodišču, če ni nobene od teh oporok, pa (c) se premoženje razdeli v skladu z zakonom (zakonito dedovanje).

V oporoki se lahko določi razpolaganje s celotnim premoženjem ali njegovim delom. S premoženjem, ki ni zajeto v oporoki, se razpolaga v skladu z zakonom. Oporoke lahko vključujejo razpolaganje na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva, ko lahko oporočitelj zapusti svoje celotno premoženje eni ali več osebam (tj. dedičem), in razpolaganje na podlagi singularnega pravnega nasledstva, pri čemer se osebe, ki dedujejo na tej podlagi, imenujejo voliljojemniki.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

V petnajstih dneh od datuma oporoke notar sestavi zaznamek o vpisu in oporoko registrira pri direktorju javnega registra. Tajne oporoke lahko oporočitelj sestavi pred sodnikom ali mirovnim sodnikom, ki odloča na civilnem sodišču (nepravdni oddelek); lahko se tudi osebno izroči notarju, ki mora v štirih delovnih dneh po prejemu oporoko predložiti v hrambo sodnemu tajniku civilnega sodišča (nepravdni oddelek).

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Civilni zakonik določa nujni delež. To je pravica do dela pokojnikove zapuščine, ki ga mora preživeli zakonec po zakonu rezervirati za pokojnikove potomce. V skladu s členom 616 civilnega zakonika znaša nujni delež, ki je rezerviran za vse otroke, ne glede na to, ali so spočeti ali rojeni v zakonski zvezi ali zunaj nje ali posvojeni, eno tretjino vrednosti zapuščine, če so otroci največ štirje, in polovico vrednosti zapuščine, če je otrok pet ali več.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če oporoke ni ali ni veljavna, če dediči ne želijo ali ne morejo dedovati ali če ni pravice do povečanja deleža med dediči, se opravi zakonito dedovanje v skladu z zakonom.

V takih okoliščinah zapuščina po zakonu preide na potomce, prednike, sorodnike v stranski črti, pokojnikovega zakonca in malteško vlado. V tem primeru dedovanje temelji na načelu bližine razmerja, ki se določi glede na število generacij. Če pokojnik ne zapusti nikogar, ki bi bil upravičen do dedovanja, zapuščina preide na malteško vlado.

V primeru zakonitega dedovanja zapuščina ne preide na nikogar, ki je s prevaro ali silo pokojniku preprečil sestaviti oporoko in se zato šteje za nesposobnega ali nevrednega dedovanja.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Malteška sodišča so splošno pristojna za odločanje v sporih v zvezi z dedovanjem. Rzsodišče za delitev zapuščine ima posebno pristojnost v določenih posebnih okoliščinah, ko se dediči ne strinjajo o načinu delitve zapuščine.

Kadar ni nesoglasij ali sporov o dedovanju, v postopku načeloma sodelujejo notarji in odvetniki.

Katera koli zainteresirana oseba lahko tudi vložiti zahtevek pri civilnem sodišču (nepravdni oddelek) za izdajo odločbe o uvedbi dedovanja v njeno korist.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Sodni tajnik sodišča in notarji.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Sodni tajnik sodišča in notarji.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Sodni tajnik sodišča in notarji.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Dedovanje se začne, ko se zainteresirana oseba obrne na notarja ali odvetnika in ta opravi poizvedbo, ali obstaja javna oporoka v javnem registru oziroma tajna oporoka na sodišču. Po tem postopku se uvede zapuščinski postopek, v katerem notar ali odvetnik ugotovi, kdo so dediči in voliljojemniki, ter jih obvesti o rezultatih poizvedbe. Premoženje se nato razdeli v skladu z oporočiteljevo oporoko. Če pokojnik ni zapustil oporoke, se premoženje razdeli v skladu z zakonom.

Če se s tem strinjajo vsi dediči, se lahko premoženje in nepremično premoženje proda, izkupiček od prodaje pa se razdeli med dediče v skladu z deleži, določenimi v oporoki.

V primeru spora, na primer glede pristnosti oporoke ali glede delitve zapuščine, lahko dedič, ki je sprožil spor, zadevo predloži prvemu senatu civilnega sodišča ali rzsodišču za delitev zapuščine.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljojemnik?

Dedovanje se uvede s smrtjo ali dnem, ko odločba o razglasitvi osebe, katere zapuščina je predmet dedovanja, za mrtvo zaradi dolge odsotnosti postane pravno močna.

Nikomur ni treba sprejeti dediščine, ki mu pripada. Dediščina se lahko sprejme izrecno ali molče. Dediščina se sprejme molče, če dedič opravi kakršno koli dejanje, ki nakazuje, da namerava sprejeti dediščino, izrecno pa, če v javni listini ali zasebni pisni listini sprejme status dediča. Nasprotno pa se ne more domnevati, da se je dedič odpovedal dediščini.

V primeru volila ima voliljojemnik od dneva oporočiteljeve smrti pravico od dediča zahtevati, naj mu izroči v last in posest predmet, ki mu ga je oporočitelj zapustil kot volilo.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Da, dediči so odgovorni za pokojnikove dolgove v deležu in na način, ki ga določi pokojnik. Če pokojnik umre brez oporoke ali če ne določi razdelitve dolgov, dediči dolgove plačajo sorazmerno s svojim dednim deležem. Vsak dedič je osebno odgovoren za dolgove, ki izhajajo iz zapuščine.

Če ima kateri od dedičev premoženje, obremenjeno s hipoteko za zavarovanje dolga, je v zvezi s takim premoženjem odgovoren za celotni dolg. Če je en dedič zaradi take hipoteke plačal več, kot je njegov delež skupnega dolga, ima pravico od drugih dedičev zahtevati nadomestilo do višine njihovih deležev.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Zakon o dedovanju ne obvezuje dedičev k registraciji nepremičnega premoženja, ki so ga podedovali. V skladu z zakonom o dajatvah za dokumente in prenose (Duty on Documents and Transfers Act) pa morajo osebe, ki dedujejo nepremično premoženje, v javnem registru registrirati izjavo o pridobitvi z dedovanjem (*causa mortis*). Ta izjava vsebuje datum, podatke o pokojniku in dediču/voliljojemniku, datum in kraj smrti, opis podedovanega premoženja, pravni naslov za prenos, vrednost nepremičnega premoženja, kraj, v katerem je bila izjava podana, ter podpis izjavitelja in notarja.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Imenovanje upravitelja ni obvezno.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Dedič ali izvršitelj oporoke.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Upravitelj ali izvršitelj oporoke sestavi popis zapuščine. Izvršuje in uveljavlja pravice, ki izhajajo iz zapuščine, tako da odgovarja na morebitne sodne zahteve zoper zapuščino, upravlja – na podlagi obveznosti deponiranja – vsa denarna sredstva, vključena v zadevno zapuščino ali prejeta pri prodaji premoženja ali nepremičnega premoženja, ter obvešča zadevno osebo.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Načeloma se status in pravice upravičenca ne dokazujejo z izdajo dokumentov, saj se dediščina samodejno prenese ob smrti. Vendar se lahko zainteresirana oseba obrne na civilno sodišče (nepravdni oddelek), če želi zahtevati uvedbo dedovanja v svojo korist.

Zadnja posodobitev: 06/03/2017

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Spološne informacije - Nizozemska

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Razen v nekaj posebnih primerih (členi 4:97–107 civilnega zakonika (*Burgerlijk Wetboek*)) se lahko oporoka pripravi samo v obliki notarske listine ali lastnoročno napisane listine, ki se predloži v hrambo notarju (člen 4:94 civilnega zakonika). Oporoka, ki jo pripravita dva ali več oporočiteljev, ni sprejemljiva (člen 4:93 civilnega zakonika). Sporazum o prihodnji dediščini prav tako ni sprejemljiv. V skladu s členom 4:4(2) civilnega zakonika so pogodbe, katerih namen je v celoti ali delno razpolagati s premoženjem, ki še ni prešlo na dediče, nične.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Notar, ki je sestavil oporoko, mora podatke naslednji delovni dan vpisati v centralni register oporok.

Glej tudi: <http://www.centraaltestamentenregister.nl>. Informacije o hrambi, registraciji in iskanju oporok so na voljo tudi na spletišču Evropske mreže združenja registrov oporok (ENRWA) v oddelku „Informativni listi“: <http://www.arert.eu>

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Do nujnega deleža so upravičeni samo zapustnikovi potomci (otroci, ali če so ti umrli prej, njihovi otroci). Do nujnega deleža niso upravičeni niti zakonec niti predniki. Nujni delež znaša polovico zapuščine (glej člen 4:64 civilnega zakonika). Če potomec uveljavlja pravico do nujnega deleža, se ne šteje več za dediča, temveč za upnika.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če oporoke ni, glede na okoliščine veljajo naslednja pravila:

Če zapustnik ni bil poročen in je bil brez otrok, načeloma starši, bratje in sestre dedujejo po enakih delih, pri čemer vsak od staršev vedno deduje vsaj eno četrtino.

Če zapustnik ni bil poročen in je imel otroke, se zapuščina razdeli med otroke v enakih delih.

Če za zapustnikom ostane zakonec, otrok pa nista imela, zadnji preživeli zakonec deduje celotno zapuščino.

Če za zapustnikom ostanejo zakonec in otroci, dedujejo po enakih delih, vendar preživeli zakonec po zakonu dobi zapuščinsko premoženje. Opravi se likvidacija zapuščine v imenu zakonca. Vsak od otrok kot dedni upravičenec po zakonu pridobi pravico do denarne terjatve v razmerju do preživelega zakonca. Denarna terjatev ustreza otrokovemu deležu zapuščine. Ta terjatev postane izvršljiva, če je za preživelega zakonca razglašen stečaj ali uvedeno prestrukturiranje dolga (glej tudi zakon o prestrukturiranju dolga fizičnih oseb (*Wet schuldsanering natuurlijke personen*)) ali če preživeli zakonec umre (člen 4:13 civilnega zakonika).

Zakonci in partnerji v registrirani partnerski skupnosti se obravnavajo enako.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volili ali njegovem sprejemu?

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Na Nizozemskem je pristojni organ za dedno pravo notar. Stranke lahko prosto izberejo notarja ne glede na zapustnikovo zadnje prebivališče.

Dedič ima tri možnosti. Če želi preprosto sprejeti dediščino, lahko to stori eksplicitno ali implicitno brez posebnih formalnosti. Posledica sprejema dediščine je, da je dedič neomejeno osebno odgovoren za dolgove zapuščine. Vendar lahko svojo odgovornost tako omeji, da dediščino eksplicitno sprejme pod pogojem, da dolgovi zapuščine ne presegaajo vrednosti podedovanega premoženja. Če se želi odpovedati dediščini ali jo sprejme pod pogojem, da dolgovi ne presegaajo vrednosti podedovanega premoženja, mora predložiti izjavo sodišču. V tem primeru sodišče določi rok za sprejem dediščine.

Volilo je mogoče sprejeti ali se mu odpovedati brez posebnih formalnosti. V skladu z nizozemsko zakonodajo pogojni sprejem za volila ni mogoč.

Zakoniti dedič se lahko pravici do nujnega deleža preprosto odpove tako, da ga ne zahteva. Zakonodajca ne določa posebnih izjav v zvezi s tem. Če se zakoniti dedič odpove nujnemu deležu, je to mogoče opredeliti v izjavi.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

V večini primerov, zlasti če obstaja poročna pogodba ali oporoka, je uporaba notarskih storitev najprimernejši način za likvidacijo zapuščine. Dedič ali morebiti izvršitelj oporoke se lahko obrne na notarja na Nizozemskem. Stranke lahko prosto izberejo notarja ne glede na zapustnikovo zadnje prebivališče. Notar pomaga dedičem urediti zapuščino, pri čemer določi, kdo so dediči, preveri, ali obstaja oporoka, in upravičencem svetuje, ali naj sprejmejo dediščino oziroma ali bi bilo zanje bolje, da bi se ji odpovedali. Sestavi tudi popis zapuščine in njeno razdelitev. Dedičem lahko tudi pomaga pri izpolnjevanju davčnih obveznosti. Sodišče je lahko v likvidacijo zapuščine vključeno le v nekaj primerih: če se likvidacija zapuščine izpodbija ali če eden od dedičev (na primer ker je mladoletnik) ni zmožen varovati svojih interesov.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali vollojemnik?

Na Nizozemskem sodni postopek ni predviden. Vendar obstaja instrument – izjava o pravici do dedovanja (*Verklaring van Erfrecht*) (glej člen 4:188 civilnega zakonika), ki jo nizozemski notar izda (glej člen 3:31 civilnega zakonika) vsem zadevnim strankam, tj. dedičem. Izvršitelj oporoke lahko prav tako zaprosi za izjavo o pravici do dedovanja. V njej notar na podlagi pooblastila imenuje osebe, ki so upravičene do dediščine, njihov delež v dediščini, in če je to potrebno, ime izvršitelja. Dediči/izvršitelj se lahko z izjavo o pravici do dedovanja izkažejo dolžnikom zapuščine, pridobijo pravico do razpolaganja z dobrometjem na banki itd. Za prenos nepremičnine ali pravice na nepremičnini na enega od dedičev je potrebna notarska listina.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Če je dedič brezpogojno sprejel dediščino, je v celoti odgovoren za zapustnikove dolgove (člen 4:182 civilnega zakonika). Če jo je sprejel na podlagi popisa zapuščine, je za dolgove odgovoren le do višine vrednosti podedovanega premoženja. Dedič ni osebno odgovoren.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Izjava o pravici do dedovanja se lahko vpiše v javni register nepremičnin. Za prenos lastništva nad nepremičninami ali pravic na nepremičnini je potrebna ločena notarska listina.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Po nizozemskem pravu imenovanje upravitelja zapuščine ni obvezno.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Oporočitelji lahko imenujejo izvršitelja oporoke, in ta lahko opravi likvidacijo zapuščine. Če je dediščina sprejeta na podlagi popisa zapuščine, lahko sodišče imenuje posebnega upravitelja.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Običajno ima izvršitelj, imenovan v oporoki, v skladu s členom 4:144 civilnega zakonika omejena pooblastila. Lahko upravlja zapuščino in poravnava dolgove zapuščine. Oporočitelji lahko izvršitelju dodelijo več pravic, na primer za prenos premoženja iz zapuščine brez dovoljenja dedičev. Če je izvršitelj imenovan za posebnega izvršitelja (skrbnik, ki opravi likvidacije zapuščine), lahko prenese premoženje iz zapuščine in sprejema vse odločitve v zvezi z razdelitvijo zapuščine.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Dediči lahko sklenejo dokument o razdelitvi, ki je v obliki notarske listine. To je potrebno, kadar dedič ni poslovno sposoben (ker je mladoletnik ali zaradi stečaja/prisilne poravnave). Za prenos nepremičnine ali pravic na nepremičnini je na Nizozemskem potrebna notarska listina (glej odgovor na vprašanje 7 zgoraj). V nobenem drugem primeru dokument o razdelitvi zapuščine ni potreben. Za prenos premoženja, kot so bančni računi in drugo premično premoženje, zadostuje izjava o pravici do dedovanja.

Zadnja posodobitev: 16/11/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Avstrija

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Pri sestavljanju oporoke je treba upoštevati posebne formalne zahteve. Avstrijsko pravo med drugim pozna naslednje oblike oporoke:

javno oporoko, ki se sestavi pred notarjem ali sodiščem,

lastnoročno oporoko, ki jo mora oporočitelj sam lastnoročno napisati in podpisati,

pisno oporoko (lastnoročno jo napiše ali natipka oseba, ki ni oporočitelj), sestavljeno v navzočnosti treh prič.

Dedno pogodbo (člen 1249 in naslednji avstrijskega splošnega civilnega zakonika (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch – ABGB*)) lahko skleneta le zakonca ali zaročenca, ki nato dejansko skleneta zakonsko zvezo, ter partnerja v (prihodnji) registrirani partnerski skupnosti, mora pa biti v obliki notarske listine (v skladu s točko (a) prvega odstavka člena 1 zakona o notarskih listinah (*Notariatsaktsgesetz*)) in sestavljena v navzočnosti dveh prič ali še enega notarja. V dedni pogodbi, ki mora izpolnjevati zahteve glede veljavnosti za oporočna razpolaganja, se lahko razpolaga z največ tremi četrtinami zapuščine. V tem smislu imajo registrirani partnerji enake pravice kot zakonci in zaročenci (člen 1217 avstrijskega splošnega civilnega zakonika).

Skupno oporoko lahko sestavita le zakonca ali registrirana partnerja (člen 586 avstrijskega splošnega civilnega zakonika).

Donationes mortis causa (darila iz osebnega premoženja, ki jih podari oseba, ki pričakuje, da bo kmalu umrla, in ki začnejo učinkovati v celoti šele s smrtjo darovalca) ureja člen 603 avstrijskega splošnega civilnega zakonika; tako darovanje se izvede s pogodbo, ki mora biti sestavljena v obliki notarske listine.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Oporoke, dedne pogodbe in vse pogodbe, s katerimi se oseba odpoveduje pravici do dedovanja ali nujnega deleža, se lahko vpišejo v avstrijski osrednji register oporok (člen 140b avstrijskega zakonika o notariatu (*Notariatsordnung*)), če so bile predložene v hrambo notarju, sodišču ali odvetniku. Ta elektronski register upravlja avstrijska notarska zbornica (*Österreichische Notariatskammer*) in je edini register oporok, ki je pravno urejen. Sodišča in notarji morajo obstoj vseh takih listin sporočiti v register (člen 140c(2) avstrijskega zakonika o notariatu). Namen registracije je, da se te listine med zapuščinskim postopkom lažje najdejo. Odvetniki in odvetniške pisarne lahko oporoke in druga oporočna razpolaganja vpišejo v register oporok avstrijskih odvetnikov.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Nujni delež (ki omejuje svobodo oporočnega razpolaganja) znaša polovico neoporočnega deleža zapuščine pokojnika. Do nujnega deleža so upravičeni otroci pokojnika in preživeli zakonec ali registrirani partner. Če oseba, ki je upravičena do nujnega deleža, nikoli ni imela tesnega družinskega odnosa s pokojnikom ali če tak odnos že dolgo ni več obstajal (približno 20 let), se lahko nujni delež zmanjša.

Nujni delež je delež vrednosti premoženja pokojnika, ki se razdeli med osebe, upravičene do nujnega deleža. Nujni delež se izplača v gotovini. Lahko pa se izpolni tudi z darilom ob smrti pokojnika (člen 780 avstrijskega splošnega civilnega zakonika) ali kot darilo med živimi (člen 781 avstrijskega splošnega civilnega zakonika).

Pravico do nujnega deleža je treba uveljaviti pred sodiščem v treh letih po tem, ko oseba izve za upravičenje, in najpozneje v 30 letih (člen 1487 avstrijskega splošnega civilnega zakonika). Zastaralni rok začne teči, ko oseba izve za dejstva, na katerih temelji upravičenje, vendar ne prej kot eno leto po smrti pokojnika (člena 765 in 1487a avstrijskega splošnega civilnega zakonika).

Nujnemu deležu se je mogoče odpovedati, ko je zapustnik še živ. Taka odpoved mora biti v obliki notarske listine ali uradnega sodnega zapisnika (člen 551 avstrijskega splošnega civilnega zakonika).

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če pokojnik ni zapustil zakonca, registriranega partnerja ali otrok, dedujejo starši pokojnika in njihovi potomci (sorojenci pokojnika) (člena 735 in 736 avstrijskega splošnega civilnega zakonika).

Če je pokojnik zapustil otroke, ne pa tudi zakonca ali registriranega partnerja, njegovi otroci dedujejo po enakih delih (člen 732 avstrijskega splošnega civilnega zakonika).

Če je pokojnik zapustil zakonca ali registriranega partnerja, ne pa tudi otrok, preživeli zakonec ali registrirani partner postane edini dedič.

Če je pokojnik zapustil zakonca ali registriranega partnerja in otroke, zakonec ali registrirani partner deduje eno tretjino zapuščine in prednostno volilo na podlagi zakona (na podlagi katerega je upravičen do gospodinjstkih predmetov). Dve tretjini zapuščine se v enakih deležih razdelita med pokojnikove otroke (člen 744 avstrijskega splošnega civilnega zakonika).

Partner iz neregistrirane skupnosti (zunajzakonski partner) deduje le, če ni drugih zakonitih dedičev; v nasprotnem primeru pa le, če mu je zapustnik kaj dodelil z oporočnim razpolaganjem. Preživelega zunajzakonskega partnerja sicer varujeta avstrijski zakon o najemu (*Mietrechtsgesetz*) in avstrijski zakon o solastništvu stanovanj (*Wohnungseigentumsgesetz*). Če sta bila pokojnik in njegov zunajzakonski partner skupaj lastnika stanovanja, pokojnikov delež pripade preživelemu partnerju. Poleg tega ima zunajzakonski partner prednostno volilo na podlagi zakona in s tem pravico (omejeno na eno leto), da še naprej živi v skupnem stanovanju in uporablja skupne gospodinjstke predmete, kolikor so potrebni, da se mu zagotovi nadaljnje življenje v skladu s prejšnjimi življenjskimi razmerami.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Okrožno sodišče (*Bezirksgericht*); pooblaščenec sodišča (notar) kot organ sodišča.

Organ s stvarno in krajevno pristojnostjo je okrožno sodišče, na območju katerega je imel pokojnik zadnje zakonito prebivališče (zadnje bivališče, običajno prebivališče) (člen 105 avstrijskega zakona o sodni pristojnosti (*Jurisdiktionsnorm – JN*)) v povezavi s členoma 65 in 66 avstrijskega zakona o sodni pristojnosti). Pri izvedbi postopka se okrožno sodišče opira na storitve notarja, ki deluje kot pooblaščenec sodišča (člen 1 zakona o pooblaščenih sodišča (*Gerichtskommissärsgesetz, GKG*)).

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Okrožno sodišče; pooblaščenec sodišča (notar) kot organ sodišča.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Okrožno sodišče; pooblaščenec sodišča (notar) kot organ sodišča.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Okrožno sodišče; pooblaščenec sodišča (notar) kot organ sodišča.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Postopek dedovanja (ali zapuščinski postopek (*Verlassenschaftsverfahren*)) uvede okrožno sodišče po uradni objavi zapuščine. Pristojno je okrožno sodišče, na območju katerega je imel pokojnik zadnje bivališče ali običajno prebivališče. Postopek vodi notar, ki deluje kot pooblaščenec sodišča, konča pa se s sklepom sodišča.

Zapuščinski postopek se mora po uradni dolžnosti začeti takoj, ko sodišče izve za smrt (člen 143(1) zakona o nepravdnem postopku (*Außerstreugesetz, AuBStrG*)).

Pooblaščenec sodišča v okviru sodnega zapuščinskega postopka imenuje dediče (člen 797 avstrijskega splošnega civilnega zakonika).

Pooblaščenec sodišča (pododstavek 2(b) člena 1(2) in člen 2(2) zakona o sodnih pooblaščenecih) popiše zapuščino, če je bila predložena izjava o pogojnem sprejemu dediščine (s katero se omeji odgovornost dediča na vrednost premoženja, ki ga bo prejel iz zapuščine); če so osebe, ki so morda upravičene do nujnega deleža, mladoletniki ali če iz drugih razlogov potrebujejo pravnega zastopnika; če je bilo odobreno pooblastilo za ločitev dediščine od premoženja dediča; če je treba upoštevati dediščino nadaljnega dediča ali če je bil ustanovljen zasebni zapuščinski sklad; če obstaja možnost dedovanja države, ker ni drugih dedičev, ali če tako zahteva pooblaščenec oseba ali skrbnik zapuščine (člen 165 zakona o nepravdnem postopku).

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljojemnik?

Nihče lastništva nad dediščino ne sme prevzeti na lastno pobudo. Dediščina se uradno izroči, tako da jo dedič zakonito prejme; ta postopek se imenuje „prisojilo“ (*Einantwortung*) in se izvede s sklepom zapuščinskega sodišča (*Abhandlungsgericht*) (člen 797 avstrijskega splošnega civilnega zakonika in člen 177 zakona o nepravdnem postopku). Premoženje se lahko prisoji šele, ko zadevne osebe predložijo izjavo o sprejemu dediščine, kar je dokazilo o njihovi pravici do dedovanja, in po koncu sodnega zapuščinskega postopka. Tudi pri nepremičnini se lastninska pravica prenese s prisojilom, tj. neodvisno od vpisa novega lastnika v zemljiško knjigo. Če pa dediči ne vložijo vloge za vpis v zemljiško knjigo v razumnem času, mora to namesto njih storiti pooblaščenec sodišča.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Dediči odgovarjajo za pokojnikove dolgove s svojim celotnim premoženjem. Če je bila zapuščina popisana, pa odgovarjajo le do vrednosti zapuščine.

9 kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Zemljiškooknjižnemu sodišču (*Grundbuchsgericht*) je treba predložiti dokument, iz katerega izhaja pravna podlaga za pridobitev pravice, ki je predmet vpisa.

Dediči morajo predložiti sklep o prisojilu, voliljojemniki pa uradno potrdilo. Poleg tega je morda treba predložiti potrdilo o plačilu davka, odvisno od zakonodaje v zadevni deželi pa tudi posebno dovoljenje, izdano na podlagi zakonodaje o prenosu nepremičnin, in po potrebi dokazilo o državljanstvu prevzemnika.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Upravitelja ni obvezno imenovati.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Dedič, ki lahko ob sprejemu dediščine ustrezno dokaže pravico do dedovanja, je upravičen do uporabe in upravljanja podedovanega premoženja in zastopanja dediščine, razen če zapuščinsko sodišče (*Verlassenschaftsgericht*) določi drugače; če to velja za več kot eno osebo, vse osebe to pravico izvršujejo skupaj, razen če se dogovorijo drugače (člen 810(1) avstrijskega splošnega civilnega zakonika).

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Izvršitelj ima v avstrijskem zapuščinskem postopku le sekundarno vlogo. Zapuščinski postopek namreč vodi sodišče, zato izvršitev volje zapustnika zagotovi pooblaščenec sodišča kot organ sodišča. V skladu s členom 816 avstrijskega splošnega civilnega zakonika lahko pokojnik z oporočnim razpolaganjem določi osebo, odgovorno za izvrševanje njegove poslednje volje. Obseg dolžnosti te osebe se določi z oporočnim razpolaganjem in lahko sega od spremljanja, ali dedič/voliljojemnik izpolnjuje nekatere pogoje oziroma ali pravilno razdeli zapuščino, do upravljanja zapuščine.

Če se v okviru postopka ugotavljanja upnikov zapuščine opravi ustna obravnava (členi 813 do 815 avstrijskega splošnega civilnega zakonika), mora pooblaščenec sodišča objaviti datum te obravnave in povabiti izvršitelja oporoke (člen 174 zakona o nepravdnem postopku).

10 kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Pooblaščenec sodišča mora upravičencem na zahtevo izdati uradno potrditev kot dokaz o njihovem pooblastilu za zastopanje (člen 172 zakona o nepravdnem postopku, glej točko 9.2 zgoraj).

Ko se dokončno ugotovijo dediči in njihovi deleži ter je dokazano, da so izpolnjene tudi druge zahteve, mora sodišče zapuščino prisoditi dedičem (člen 177 zakona o nepravdnem postopku: sklep o prisojilu). Uradni izvod sklepa o prisojilu s potrdilom o pravnomočnosti zadošča za sprostitev sredstev v kreditnih institucijah (člen 179 zakona o nepravdnem postopku).

Evropsko potrdilo o dedovanju na podlagi člena 62 in naslednjih evropske uredbe o dedovanju (Uredbe št. 650/2012) izda pooblaščenec sodišča. Če se vložnik s takim potrdilom o dedovanju ne strinja, ga mora sodišče proučiti. Potrdilo pooblaščenca sodišča preneha veljati, nadomesti pa ga potrdilo sodišča.

Zadnja posodobitev: 30/11/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablja strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Spolšne informacije - Poljska

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

V skladu s poljskim pravom je razpolaganje s premoženjem po smrti mogoče le prek oporoke. Skupne oporoke so prepovedane. Dopustne so naslednje oblike oporok:

lastnoročna (holografska) oporoka, ki jo v celoti napiše, podpiše in datira oporočitelj;

notarska oporoka, ki jo sestavi notar v obliki notarskega zapisa;

oporoka, ki je bila podana ustno ob navzočnosti dveh prič pred županom občine (*wójt*), županom mesta (*burmistrz*) ali vodjo mestne uprave (*prezydent miasta*);

ustna oporoka (le kadar oseba umira in bi bilo to nemogoče ali zelo težko storiti na zgoraj opisane načine), sestavljena v navzočnosti treh prič.

Kar zadeva dedne pogodbe, so dopustni le sporazumi o odpovedi dediščini. Take sporazume lahko skleneta prihodnji oporočitelj in zakoniti dedič, veljavni pa so, če so v obliki notarskega zapisa.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Da bi bila oporoka veljavna, mora biti overjena. Oporoke, sestavljene v obliki notarskega zapisa ali deponirane pri notarju, se lahko overijo na nacionalnem svetu notarjev (*Krajowa Rada Notarialna*).

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Poljska zakonodaja ne določa nobenih omejitev glede svobode oporočitelja, da imenuje dediča ali dediče. Podobno pravica do nujnega deleža ne omejuje oporočiteljeve svobode do razpolaganja s svojim premoženjem, temveč štiti interese oporočiteljevih krvnih sorodnikov in zakonca, ki so upravičeni do plačila določenega zneska.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če oporoke ni, veljajo naslednja pravila:

Če zapustnik ni bil v zakonski zvezi in ni imel otrok, dedujejo njegovi starši. Če je ob uvedbi dedovanja eden od staršev pokojen, se njegov delež enakovredno razdeli med oporočiteljeve brate in sestre. Če je kdo od oporočiteljevih bratov in sester umrl pred uvedbo dedovanja in zapustil potomce, se njegov delež enakovredno razdeli med potomce. Če bratov in sester ali njihovih potomcev ni, se celotna dediščina enakovredno razdeli med oporočiteljeve stare starše. Če je ob uvedbi dedovanja eden od starih staršev pokojen, njegov delež podedujejo njegovi potomci. Če je eden od starih staršev umrl pred uvedbo dedovanja in ni zapustil potomcev, se njegov delež enakovredno razdeli med druge stare starše. Če ni nobenih sorodnikov, ki bi bili upravičeni do dedovanja na podlagi zakona, dobi dediščino občina, v kateri je imel oporočitelj zadnje stalno prebivališče. Če je nemogoče ugotoviti, kje na Poljskem je imel oporočitelj zadnje stalno prebivališče, ali če je oporočitelj prebival v tujini, dobi dediščino državna zakladnica.

Če zapustnik ni imel sklenjene zakonske zveze in je zapustil otroke, dedujejo samo zadevni otroci.

Če za zapustnikom ostane zakonec, ta postane edini dedič, če ni nobenih potomcev, staršev, bratov in sester ali potomcev bratov in sester.

Če za zapustnikom ostane zakonec in otroci, se dediščina enakovredno razdeli mednje. Vendar zakonec ne more prejeti manj kot četrtino dediščine. Če za zapustnikom ostane zakonec, s katerim je imel zapustnik skupno premoženje po zakonu, preživeli zakonec prejme polovico skupnega premoženja, da se skupno lastništvo konča, medtem ko druga polovica tvori del zapustnikove dediščine.

Če za zapustnikom ne ostane zakonec ali krvni sorodniki, ki bi bili upravičeni do dedovanja na podlagi zakona, se dediščina enakovredno razdeli med otroke zakonca zapustnika, katerih starši so ob uvedbi dedovanja pokojni (dedovanje, povezano s pastorki).

5 kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Vložniki zahtevka se morajo sklicevati na notarja ali sodišče, ki je pristojno v oporočiteljevem zadnjem kraju stalnega prebivališča.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Izjave o sprejemu dediščine ali njeni odpovedi se predložijo na sodišču, ki je pristojno v kraju prebivališča osebe, ki predloži izjavo, ali pri notarju. Osebe, ki bivajo v tujini, lahko izjave o odpovedi dediščine predložijo v obliki, predpisani z zakonom kraja, v katerem se izvede to dejanje.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

V skladu s poljskim pravom obstajata dve vrsti volila: damnacijsko volilo in vindikacijsko volilo. Sprejme ali odpove se lahko samo vindikacijsko volilo. Pri damnacijskem volilu to ni mogoče.

Za prejemanje tovrstnih izjav v zvezi z vindikacijskim volilom sta pristojna organa, omenjena v prejšnjem vprašanju.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Poljsko pravo ne pozna nujnih deležev. Vendar se lahko zahteva plačilo nujnega deleža, tj. ustreznega denarnega zneska. Izjav o odpovedi nujnemu deležu ali sprejemu nujnega deleža ni treba predložiti.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Oseba, ki želi dobiti dokument, ki potrjuje njen status dediča, lahko na sodišču vlogo za potrdilo o dedovanju ali pri notarju zaprosi za notarsko potrditev dedovanja. Če je dedičev več, lahko zapuščino na njihovo zahtevo razdeli sodišče v postopku za likvidacijo zapuščine ali notar v skladu s sporazumom o likvidaciji zapuščine v obliki notarskega zapisa.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilojemnik?

Oseba postane dedič ali volilojemnik ob uvedbi dedovanja po zakonu (vendar se je mogoče dedovanju odpovedati).

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Načeloma imajo dediči neomejeno odgovornost za dolgove zapustnika. Dediči lahko omejijo svojo odgovornost tako, da sprejmejo dediščino na podlagi popisa zapuščine. V takem primeru dediči podajo ustrezno izjavo pred notarjem ali pristojnim sodiščem v šestih mesecih od datuma, ko so izvedeli za zapuščino. Dediči solidarno odgovarjajo za zapustnikove dolgove.

9 kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Dedič mora za vpis nepremičnine, ki je del dediščine, v zemljiško knjigo in register hipotek praviloma predložiti dokumente, ki potrjujejo njegov status dediča, tj. sodno potrdilo o dedovanju ali notarsko potrditev dedovanja.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Prvič, v skladu s poljsko zakonodajo je mogoče upravitelja zapuščine imenovati po uradni dolžnosti ali na zahtevo, kadar iz kakršnega koli razloga obstaja tveganje, da zapuščina ne bo razdeljena, kakor je bilo predvideno. Zainteresirana stranka lahko v ta namen predloži vlogo sodišču, ki je pristojno za oporočiteljevo premoženje, ki dokazuje, da je dedič ali volilojemnik oziroma da je upravičena do nujnega deleža. Vlogo lahko predložijo tudi izvršitelj oporoke, solastnik premoženja, oseba, ki je solidarno upravičena do oporočiteljevih pravic, upnik s pisnim dokazilom o dolgu oporočitelja ali davčni urad.

Drugič, kadar se dediščina ne zahteva, sodišče po uradni dolžnosti ali na zahtevo imenuje upravitelja zapuščine.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Oporočitelj lahko v oporoki imenuje izvršitelja, ki bo upravljal dediščino po oporočiteljevi smrti.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Izvršitelj oporoke upravlja dediščino, plača dolgove v okviru dedovanja, zlasti izvrši volila in navodila ter nato razdeli dediščino med dediče v skladu z oporoko in upošteveno zakonodajo, in sicer, v vsakem primeru, takoj po razdelitvi zapuščine.

Izvršitelj lahko toži ali je tožen v zadevah, ki izhajajo iz upravljanja zapuščine, njegovega organiziranega dela ali določenega premoženja. Toži lahko tudi v zadevah, povezanih s pravicami, ki so del dediščine, in je tožen v zadevah, povezanih z dolgovi v okviru dedovanja.

Izvršitelj lahko tudi izda predmet posebnega volila osebi, ki ji je bilo tako volilo namenjeno.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Oseba, ki je zakoniti dedič, mora predložiti izvode ustreznih listin o osebnem stanju, da dokaže svoje razmerje do zapustnika (npr. rojstni list, potrdilo o sklenitvi zakonske zveze). Dedič ali volilojemnik mora predložiti oporoko, da dokaže pravico do dediščine.

Zadnja posodobitev: 27/11/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Portugalska

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Razpolaganja za primer smrti se lahko sestavijo le v dveh oblikah: kot (i) oporoka ali (ii) pogodba.

(i) Oporoka

Oporoka je osebna listina, ki je ne more sestaviti zastopnik.

Skupne oporoke, tj. oporoke, ki jih dve ali več oseb sestavi v istem dokumentu v korist tretje osebe ali v medsebojno korist, niso dovoljene.

Oporoka je izjava volje ene same osebe, ki je ni treba nasloviti na določeno osebo ali je obvestiti o njej. Prosto jo je mogoče preklicati in premoženje se na dediče ali volilojemnike prenese šele po smrti oporočitelja.

Obstajajo standardne in posebne vrste oporok.

Standardne vrste oporok so: javne oporoke in oporoke zaprtega tipa.

Javno oporoko sestavi notar v svojem registru.

Oporoko zaprtega tipa sestavi in podpiše oporočitelj ali druga oseba na oporočiteljevo zahtevo, notar pa jo mora potrditi. Hrani jo lahko oporočitelj ali tretja oseba, lahko pa se predloži tudi notarju. Oseba, ki ima oporoko zaprtega tipa, jo mora predložiti v treh dneh od dneva, ko izve za oporočiteljevo smrt; če tega ne stori, odgovarja za morebitno povzročeno izgubo ali škodo, če pa je dedič, lahko izgubi sposobnost dedovanja zaradi dedne nevrednosti.

Zakon določa naslednje vrste posebnih oporok: vojaške oporoke ter oporoke, sestavljene na ladji, letalu ali v primeru nesreče. Oporoka je lahko v eni od teh posebnih oblik sestavljena le, kadar nastopijo določene izjemne okoliščine, ki jih določa zakon. Take oporoke postanejo neveljavne dva meseca po prenehanju vzroka, zaradi katerega oporočitelj ni mogel sestaviti oporoke v običajnih oblikah.

Portugalska zakonodaja določa tudi posebno obliko oporoke, ki jo sestavi portugalski državljan v tujini v okviru tujega prava. Ta je na Portugalske veljavna, če je bila sestavljena ali odobrena formalno.

(ii) Pogodba

Portugalski pravni sistem izjemoma dopušča dedne pogodbe. Do tega lahko pride na podlagi sporazumov o dedovanju ali darilih z namenom sklenitve zakonske zveze, ki začnejo veljati v primeru smrti darovalca. Da bi bili sporazumi o dedovanju in darilih z namenom sklenitve zakonske zveze veljavni v primeru smrti, morajo biti zapisani v poročni pogodbi.

V drugih primerih pa so dedne pogodbe praviloma prepovedane. Sporazumi o dedovanju so torej načeloma prepovedani, zato bodo neveljavni.

Prepovedana so tudi darila za primer smrti, vendar niso neveljavna, temveč postanejo oporočna razpolaganja na podlagi zakona in jih je mogoče prosto preklicati.

Zakon izjemoma dopušča dve vrsti sporazumov o dedovanju: (a) imenovanje dediča ali volilojemnika v korist vsakega od zakoncev s strani katerega koli zakonca ali tretje osebe in (b) imenovanje dediča ali volilojemnika v korist tretjih oseb s strani katerega koli zakonca. Razlika med dedičem in volilojemnikom je pojasnjena v nadaljevanju v odgovoru na vprašanje „Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilojemnik?“.

Veljavni sporazumi o dedovanju začnejo učinkovati šele po smrti oporočitelja. Vendar sporazuma iz zgornje točke (a), potem ko je bil sprejet, ni mogoče enostransko preklicati, in oporočitelj, dokler je živ, upravičencu ne more škoditi s svojevolsnimi razpolaganji. Sporazum o dedovanju iz zgornje točke (b) je mogoče prosto preklicati, če tretja oseba ni bila vključena v poročno pogodbo kot prejemnik.

Zakon poleg teh dveh sporazumov o dedovanju sprejema tudi veljavnost daril v primeru smrti z namenom sklenitve zakonske zveze. Ta so z namenom sklenitve zakonske zveze dana enemu od zakoncev s strani drugega zakonca ali tretje osebe. Darilo v primeru smrti z namenom sklenitve zakonske zveze urejajo pravila v zvezi s sporazumi o dedovanju in mora biti zapisano v poročni pogodbi.

OPOMBA:

Portugalsko pravo določa dve vrsti dedovanja. Ena je prostovoljno dedovanje – z oporoko ali pogodbo –, na katerega se sklicuje v tem odgovoru. Druga pa je dedovanje na podlagi zakona – zakonito ali obvezno –, ki bo opisano v odgovorih na vprašanji „Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?“ in „Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?“.

Prostovoljno dedovanje je posledica voljnega dejanja oporočitelja, tako kot so oporoke in pogodbe.

Dedovanje na podlagi zakona je dopustno po zakonu. Za obvezno dedovanje gre takrat, kadar to neposredno izhaja iz zakona in želje oporočitelja ne morejo prevladati nad njim. Za zakonito dedovanje gre takrat, kadar to izhaja iz zakona, vendar lahko želje oporočitelja prevladajo nad njim.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Razpolaganj načeloma ni treba overiti.

Vendar obstajajo izjeme, ki so določene v različnih določbah. Razpolaganja za primer smrti je treba na primer registrirati v naslednjih primerih: (i) preferencialno oporočno razpolaganje z dejansko veljavnostjo; (ii) določitev posebne pravice in njene spremembe; (iii) obveznost zmanjšanja daril na podlagi kolacije ter (iv) poročne pogodbe.

V primerih iz zgornjih točk (i), (ii) in (iii) je potreben vpis v *Conservatórias do Registo Predial* (zemljiška knjiga), ki ga izvedejo tožniki ali toženci v pravnem razmerju, osebe, ki imajo interes za registracijo, ali osebe, od katerih se registracija zahteva v skladu z zakonom (uradna registracija, ki jo včasih opravijo sodišča, služba državnega tožilstva ali sam matičar). Za registracijo so potrebni opis premoženja, vnos dejstev in zadevnih opomb ter zapis določenih okoliščin.

V primeru iz točke (iv) se registracija opravi v *Conservatórias do Registo Civil* (matični urad) kot vpis ali zaznamek na podlagi izjave strank. V tem primeru so lahko osebe, na katere se dejstvo neposredno nanaša ali katerih soglasje je potrebno za njegovo polno veljavo, tudi udeleženi pri registraciji.

OPOMBA:

Posebna pravica vključuje pravico preživele vdove ali vdovca do preživljanja iz finančnih sredstev zapustnika.

Kolacija zadeva vračanje v zapuščinsko maso s strani potomcev, ki upajo, da bodo podedovali premoženje ali dragocenosti prednika.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Da, v skladu s portugalsko zakonodajo je nujni delež omejitev svobode razpolaganja za primer smrti. Nujni delež je del premoženja, s katerim oporočitelj ne more razpolagati, ker je po zakonu dodeljen nujnim dedičem. To je obvezno dedovanje, ki je oblika dedovanja na podlagi zakona, nad katerim želje oporočitelja ne morejo prevladati.

Nujni dediči so zakonec, potomci in predniki. Zakonec in potomci so dediči prvega reda. Če potomcev ni, dedujejo zakonec in predniki.

Pravila o premoženju, s katerim oporočitelj ne more razpolagati (nujni delež), so naslednja:

nujni delež zakonca in otrok je dve tretjini dediščine;

če oporočitelj nima potomcev ali prednikov, je nujni delež zakonca polovica dediščine;

če oporočitelj nima zakonca, zapusti pa otroke, je nujni delež polovica dediščine v primeru enega samega otroka in dve tretjini dediščine v primeru dveh ali več otrok;

nujni delež potomcev v drugem kolenu in bolj oddaljenih kolenih je delež, ki bi veljal za njihovega prednika;

če ni potomcev, je nujni delež zakonca in prednikov dve tretjini dediščine;

če ni potomcev ali preživelega zakonca, je nujni delež staršev polovica dediščine; če so za dediče imenovani predniki v drugem kolenu ali bolj oddaljenih kolenih, je njihov nujni delež tretjina dediščine.

OPOMBA:

Zakonec ni imenovan za dediča, če je bila v trenutku oporočiteljeve smrti zakonska zveza razvezana ali življenjska skupnosti končana s pravnomočno sodno odločbo ali sodno odločbo, ki bo postala pravnomočna. Kadar postopek za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti v trenutku oporočiteljeve smrti še poteka, lahko upravičenci tak postopek nadaljujejo zaradi premoženjskopравnih posledic. V tem primeru zakonec ni imenovan za upravičenca, če je bilo zahtevi za razvezo ali prenehanje ugodeno.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če umrli v celoti ali deloma ni sestavil veljavnega in učinkovitega razpolaganja s premoženjem za primer smrti, so za naslednike imenovani njegovi nujni dediči. Gre za zakonito dedovanje, ki je oblika dedovanja na podlagi zakona, nad katerim lahko prevladajo želje oporočitelja.

Nujni dediči so zakonec, sorodniki in država v naslednjem vrstnem redu: (a) zakonec in potomci; (b) zakonec in sorodniki v ravni črti; (c) bratje in sestre ter njihovi potomci; (d) drugi sorodniki v stranski vrsti do četrtega kolena in vključno z njim; (e) država.

5 Kateri organ je pristojen:

Pristojnost v zapuščinskih zadevah je odvisna od tega, ali se dedovanje izpodbija (sprejem na podlagi pravne dobrote popisa) ali ne (brezpogojni sprejem). V zadevah izpodbijanega dedovanja so pristojni notarji in sodišča. V primerih iz člena 1083(1) zakonika o civilnem postopku (npr. dediči, za katere se ne ve, kje se nahajajo, dediči brez pravne sposobnosti, popis na zahtevo javnega tožilstva) je treba opraviti popis na sodiščih. V drugih primerih se lahko zadevne osebe odločijo, da opravijo popis pri notarju (*Cartório Notarial*) ali na sodišču.

V zadevah neizpodbijanega dedovanja so tudi pristojni notarji in matičarji (*Conservatórias dos Registos*). V takih primerih so pristojni, da pooblastijo dediče in izvedejo zadevno delitev.

Odvetniki in pravni svetovalci lahko s potrditvijo istovetnosti zasebne listine razdelijo neizpodbijano zapuščino, niso pa pristojni za pooblastitev dedičev.

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Če se dediščina izpodbija, popis v skladu s členom 1083 zakonika o civilnem postopku opravita sodišče ali notar.

V primeru brezpogojnega sprejema dediščine zapuščinski postopek ni potreben. V tem primeru dediči in voliljojemniki likvidirajo zapuščino in dediščino razdelijo na podlagi vzajemnega dogovora, brez obveznosti za uvedbo postopka, ki vključuje notarja ali sodišče.

Če se razglasi, da je zapuščina ležeča za državo, se na sodišču izvede ustrezní posebni postopek za likvidacijo zapuščine v korist države (členi 2152–2155 civilnega zakonika).

Če se dediščina ne izpodbija, so pristojni civilnopravni notarji, matični uradi in uradi zemljiških knjig, ne glede na ozemeljsko pristojnost. Zato lahko zainteresirane stranke izvajajo dejanja v ustanovi po svoji izbiri, brez ozemeljskih omejitev.

Pri neizpodbijani dediščini lahko zapuščino razdeli kateri koli odvetnik ali pravni svetovalec v državi, če je bil za to predhodno pooblaščen (npr. s strani matičarja ali notarja).

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Kar zadeva organ, ki je pristojen za sprejem izjave o sprejetju dediščine ali njeni odpovedi, ni bistvenih razlik med volilom in dediščino oziroma med dedovanjem po zakonu ali prostovoljnim dedovanjem. Zato je odgovor na ta tri vprašanja enak.

Če je bilo dedovanje sprejeto na podlagi pravne dobrote popisa, se izjava o sprejemu sestavi v zapuščinskem postopku. V tem primeru sta sodišče ali notar tista organa, ki sta odgovorna za prejem izjave o sprejemu.

Sprejem dedovanja na podlagi pravne dobrote popisa se zagotovi tako, da se zahteva popis ali da se poseže vanj.

Drugi način sprejema je brezpogojni sprejem, do katerega pride, kadar se dediščina sprejme in razdeli, ne da bi bil potreben zapuščinski postopek.

Pravila v zvezi s sprejemom dedovanja veljajo tudi za sprejem volila. Razlika med dediščino in volilom je opredeljena v odgovoru na naslednje vprašanje.

Če se začne zapuščinski postopek, mora biti odpoved izvršena ali vključena v spis. V tem primeru sta sodišče in notar tista organa, ki sta odgovorna za prejem izjave o odpovedi.

Odpoved mora biti v eni od naslednjih oblik: javna listina ali zasebna overjena listina, če obstaja premoženje, za katerega zakon zahteva razpolaganje v eni od teh oblik; zasebna listina v drugih primerih.

Sprejem dediščine ali volila oziroma odpoved dediščini ali volilu je enostranski pravni posel, ki ga ni mogoče odkloniti, tj. oboje se izvede z izjavo dediča, ki je ni treba nasloviti na določeno osebo ali to osebo nanjo opozoriti.

Če je zapuščina ležeča, lahko zainteresirane stranke ali služba državnega tožilstva zaprosijo sodišče, da dediča obvesti, naj dediščino sprejme ali zavrne (členi 1039–1041 zakonika o civilnem postopku). V tem primeru izjavo o sprejemu prejme sodišče. Za zapuščino velja, da je ležeča v obdobju, ko še ni bila sprejeta ali razglašena za ležečo za državo.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Postopek je odvisen od tega, ali se dedovanje izpodbija ali ne.

IZPODBIJANO DEDOVANJE

Namen zapuščinskega postopka je: razdeliti zapuščino, da se konča njeno solastništvo; popisati premoženje iz zapuščine, če ga ni treba nujno razdeliti; po potrebi opraviti stečaj zapuščine (člen 1082 zakonika o civilnem postopku).

Kadar se popis opravi pred sodiščem, je to v obliki sodnega popisa iz naslova XVI knjige V zakonika o civilnem postopku (členi 1082–1129). Notranja krajevna pristojnost nacionalnih sodišč se določi v skladu z naveznimi okoliščinami iz člena 72a zakonika o civilnem postopku.

Glavne faze postopka sodnega popisa so: (i) prvotni zahtevek (ii) ugovor in potrditev obveznosti (iii) predhodno zaslišanje zainteresiranih strank (iv) ugotavljanje in vabljenje zainteresiranih strank (v) zmanjšanje daril ali volil, ki presegajo razpoložljivi delež (vi) izjava o delitvi in sodba o potrditvi delitve. Po tej sodbi lahko pride do preklica ali spremembe delitve, dodatne delitve ali dodelitve deleža spregledanemu dediču.

Kadar se popis opravi pri notarju, je to v obliki notarskega popisa iz Priloge k zakonu št. 117/2019 z dne 13. septembra 2019, ki se nanaša na potrebne spremembe naslova XVI knjige V zakonika o civilnem postopku.

V skladu s členi 1–5 Priloge k zakonu 117/2019: portugalska notarska zbornica objavi seznam notarjev, ki lahko vodijo popise (www.notarios.pt); pri notarskih popisih notar opravi vse potrebne ukrepe, sodbo o potrditvi delitve pa ne glede na morebitna druga vprašanja, ki bi jih notar predložil v odločanje sodišču, izda sodišče, ki se mu delitev predloži v potrditev; o pritožbah, vloženih med postopkom notarskega popisa, odloča sodišče; stranke lahko izberejo notarja, ki bo vodil postopek popisa, če obstaja zveza z dedovanjem (npr. notarska pisarna se nahaja v občini, v kateri je bilo uvedeno dedovanje, kjer je premoženje ali kjer živi večina zainteresiranih strank).

NEIZPODBIJANO DEDOVANJE

Zainteresirana stranka lahko uredi zadeve pri notarju ali matičarju. Prek sistema vse na enem mestu se obravnavajo vsa vprašanja, povezana z dedovanjem, od odobritve do končnega evidentiranja premoženja, ki je posledica delitve.

Potem ko so zainteresirane stranke v notarski pisarni ali na matičnem uradu potrjene kot dediči, lahko razdelijo premoženje iz zapuščine tudi na podlagi zasebne listine, overjene pri odvetniku ali pravnem svetovalcu.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljemenik?

Dediči podedujejo zapuščino umrlega v celoti ali deloma, kar pomeni, da premoženje, ki naj bi ga podedovali, ni vnaprej določeno.

Po drugi strani pa voliljemeniki podedujejo določeno premoženje ali dragocenosti.

V primeru dedovanja na podlagi zakona upravičenje izhaja iz zakona. V primeru prostovoljnega dedovanja pa upravičenje izhaja iz oporočiteljeve izjave volje. Nasledniki lahko imajo status dedičev ali voliljemenikov tako pri dedovanju na podlagi zakona kot pri prostovoljnem dedovanju.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Če je bilo dedovanje sprejeto na podlagi pravne dobrote popisa, se za plačilo zapustnikovih dolgov in drugih stroškov dedovanja uporabi samo premoženje s tega seznama, razen če upniki ali voliljemeniki ne dokažejo, da obstaja drugo premoženje. Če je na voljo popis zapuščine, je breme dokazovanja obstoja takega premoženja na upnikih ali voliljemenikih.

Podobno v primeru brezpogojnega sprejema odgovornost za dolgove in druge stroške dedovanja ne presega vrednosti podedovanega premoženja, vendar so zdaj dediči ali voliljemeniki tisti, ki morajo dokazati, da zapuščina ne vključuje premoženja, katerega vrednost bi zadostovala za plačilo dolgov ali uresničitve volil. V tem primeru je breme dokazovanja, da tako premoženje ne obstaja, na dedičih ali voliljemenikih.

Zapuščino se lahko uporabi za naslednje stroške: oporočiteljeve pogrebne in povezane stroške; stroške izvrševanja, upravljanja in stečaja zapuščine; plačilo zapustnikovih dolgov; uresničitve volil.

V primeru nedeljivega podedovanega premoženja, dediči solidarno odgovarjajo za plačilo navedenih stroškov. Če je bila zapuščina razdeljena, je vsak dedič odgovoren le za znesek, ki je sorazmeren njegovemu deležu dediščine.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

V naslednjem odgovoru je ločeno navedeno, kateri dokumenti in informacije se zahtevajo za vpis nepremičnine, kakšne pristojbine je treba plačati in kako se lahko predloži zahtevek za vpis (osebno, po pošti ali prek spleta).

Zahtevani dokumenti in informacije

V zahtevku za vpis nepremičnine morajo biti navedeni vložnik, zadevna dejstva in premoženje ter seznam spremnih dokumentov.

Vpišejo se lahko samo dejstva, navedena v dokumentih, ki jih pravno utemeljujejo.

Dokumenti v tujem jeziku se lahko sprejmejo le, če so prevedeni v skladu z zakonom, razen če so sestavljeni v angleščini, francoščini ali španščini, pristojni uradnik pa zadevni jezik razume.

Kadar je treba primernost zahtevka za vpis oceniti na podlagi tujega prava, mora zainteresirana stranka zadevno vsebino dokazati z ustreznim dokumentom.

Če zahtevek za vpis zadeva stavbo, ki ni opisana, mora biti priložena dodatna izjava, v kateri so navedeni imena, statusi in naslovi lastnikov neposredno pred odsvojiteljem ter prejšnja oznaka iz zemljiške knjige, razen če vložnik zahtevka v izjavi navede, zakaj to ni znano.

Če vpis zadeva delež v neopisani skupni nepremičnini, je treba navesti tudi imena, statuse in naslove vseh *solastnikov*.

Pristojbine, ki jih je treba plačati

Pristojbina mora biti plačana ob predložitvi zahtevka ali poslana skupaj z njim. Pristojbina ustreza verjetnemu skupnemu znesku, ki ga je treba plačati. Če ni plačana ob vložitvi zahtevka za vpis, se lahko zahtevek takoj zavrne.

Če pristojbina ni bila plačana in zahtevek ni bil zavrnjen, registracijska služba zainteresirano stranko obvesti o roku, do katerega je treba znesek plačati, saj bo vpis v nasprotnem primeru zavrnjen.

Enak postopek se uporabi, kadar na začetku plačani znesek ni zadosten in ni dopolnjen.

Vložitev zahtevka za vpis osebno, po pošti ali prek spleta

Zahtevke za vpis nepremičnine je mogoče vložiti osebno, po pošti ali prek spleta.

Zahtevki za vpis osebno ali po pošti morajo biti vloženi pisno v skladu z obrazci, odobrenimi s sklepom upravnega organa *Instituto dos Registos e do Notariado, I.P.* (Inštituta za registre in notariat). Obrazcem je treba priložiti dokumente, ki utemeljujejo dejstvo, ki je predmet vpisa, in zgoraj navedene dodatne izjave, če obstajajo.

Obrazcev iz zgornjega odstavka ni treba uporabiti za pisne zahtevke za vpis, ki jih predložijo javni organi v vlogi tožnikov ali tožencev pred sodišči, služba državnega tožilstva, stečajni upravitelji ali izvršitelji, ne glede na to, ali so predloženi osebno ali po pošti.

Za zahtevke sodišč, službe državnega tožilstva, izvršiteljev ali sodnih izvršiteljev, ki izvajajo ukrepe, značilne za izvršitelje in sodne upravitelje, se priporoča, da se pošljejo elektronsko, skupaj z dokumenti, ki so potrebni za vpis, in zneski, ki jih je treba plačati.

Zahtevke za vpis nepremičnin je mogoče vložiti prek spleta na naslovu <http://www.predialonline.mj.pt>. Edini postopki, ki jih ni mogoče urediti prek spleta, so postopki za utemeljitev, popravek ali izpodbijanje odločb, ki jih izvede matičar.

Za vložitev zahtevka za listine, namenjene vpisu nepremičnine, prek spleta se zahteva digitalno potrdilo. Državljeni, ki imajo portugalsko osebno izkaznico in so aktivirali svoja digitalna potrdila, odvetniki, notarji in pravni svetovalci že imajo ta potrdila.

Menedžerji in direktorji gospodarskih družb ali družb civilnega prava, ki imajo gospodarsko obliko, lahko potrdijo, da elektronski dokumenti, ki so jih predložili, ustrezajo izvornim dokumentom v papirni obliki, ko prek spleta predložijo zahtevke za vpis, v katerih so zadevne družbe zainteresirane stranke.

OPOMBA:

Zahtevke za vpis nepremičnega premoženja lahko vložijo samo osebe in/ali subjekti, za katere po zakonu velja, da so pravno upravičeni. Te osebe ali subjekti so opredeljeni zgoraj v odgovoru na vprašanje „Ali mora biti razpolaganje registrirano in kako?“ v oddelku, ki se nanaša na vpise v zemljiško knjigo.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Imenovanje upravitelja je obvezno, če se vložijo zahtevek za začetek zapuščinskega postopka. V tem primeru je treba obvezno imenovati vodjo gospodinjstva, ki je odgovoren za upravljanje zapuščine. Oseba, ki zaprosi za uvedbo zapuščinskega postopka, navede, kdo mora po zakonu opravljati naloge vodje gospodinjstva. To se navede na obrazcu, s katerim se zaprosi, da se zapuščinski postopek začne.

Medtem ko je zapuščina ležeča, morda ne bo nikogar, ki jo je zakonsko upravičen upravljati. V tem primeru lahko kateri koli dedič ukrepa, tako da upravlja dediščino, celo preden jo je sprejel ali se ji odpovedal. Če obstaja tveganje izgube ali poslabšanja premoženja v ležeči zapuščini, sodišče imenuje varuha (kuratorja). To se stori na zahtevo službe državnega tožilstva ali katere koli druge zainteresirane stranke. Opredelitev ležeče zapuščine je bila že podana v odgovoru na vprašanje „Kateri organ je pristojen: [...] za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?“.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Vodja gospodinjstva

Vodja gospodinjstva je načeloma odgovoren za upravljanje zapuščine, dokler se ta ne likvidira ali razdeli.

V skladu z zakonom se naloga vodje gospodinjstva dodeli v naslednjem vrstnem redu:

- (a) preživelemu zakoncu, ki ni pravno razvezan od osebe ali premoženja, če je dedič ali ima delež na podlagi zakonske zveze v dediščini zakoncev;
- (b) izvršitelju, razen če oporočitelj ne navede drugače;
- (c) sorodnikom, ki so dediči po zakonu;
- (d) oporočnim voliljemnikom.

Če se vsa zapuščina razdeli voliljemnikom, bo kot vodja gospodinjstva deloval najugodnejše obravnavani voliljemnik, s čimer bo nadomestil dediče; če bodo vsi pogoji enaki, bo imel prednost najstarejši.

Obstajajo primeri, v katerih je mogoče upravljanje dela ali celotne zapuščine zaupati izvršitelju ali skrbniku, kot je pojasnjeno v nadaljevanju.

Izvršitelj

V primeru oporočnega dedovanja lahko oporočitelj imenuje eno ali več oseb, od katerih se zahteva, da zagotovijo uveljavitev oporoke ali da oporoko v celoti ali deloma izvršijo. To se imenuje izvrševanje. Imenovana oseba je izvršitelj.

Skrbnik

Postavitve skrbnika ali skrbništvo je razpolaganje, s katerim oporočitelj imenovanemu dediču zaupa nalogo ohranjanja dediščine, ki bo po njegovi smrti pripadala drugi osebi. Dedič, ki mu je zaupana ta naloga, se imenuje skrbnik. Upravičenec se imenuje skrbniški dedič. Skrbnik ima koristi od premoženja v okviru skrbništva in ga upravlja.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Pooblastila vodje gospodinjstva

Vodja gospodinjstva upravlja zapustnikovo premoženje in, če je imel zapustnik skupno premoženje v zakonski zvezi, skupno premoženje zakoncev.

Vodja gospodinjstva lahko dediče ali tretjo osebo pozove, naj predajo premoženje v njihovi posesti, ki naj bi ga upravljal. Zoper dediče ali tretjo osebo lahko vložijo posestno tožbo in izterja zapuščinske terjatve, kadar bi odlašanje ogrozilo njihovo izterjavo ali kadar je plačilo spontano.

Vodja gospodinjstva mora prodati sadje ali drugo pokvarljivo blago in lahko izržek uporabi za plačilo pogrebnih in povezanih stroškov ter upravnih pristojbin.

Vodja gospodinjstva lahko proda tudi sadje, ki ni pokvarljivo, če je to potrebno za plačilo pogrebnih in povezanih stroškov ter upravnih pristojbin.

Razen v zgoraj navedenih primerih lahko pravice v zvezi z dedovanjem izvajajo le vsi dediči skupaj ali pa se izvajajo zoper vse dediče.

Pooblastila izvršitelja

Če je bil pri oporočnem dedovanju imenovan izvršitelj, ima ta pooblastila, ki mu jih je dal oporočitelj.

Če oporočitelj ne opredeli pooblastil izvršitelja, je izvršitelj odgovoren za naslednje: ureditev pogrebnih in drugih zadev ter plačilo zadevnih stroškov; spremljanje uresničevanja razpolaganj za primer smrti in ohranjanje njihove veljavnosti pred sodišči, če je potrebno; opravljanje nalog vodje gospodinjstva. Oporočitelj lahko izvršitelju zaupa izvršitev zapuščinskih volil in drugih odgovornosti, kadar je ta vodja gospodinjstva in je treba obvezno popisati premoženje. V ta namen lahko oporočitelj izvršitelja pooblasti, da proda kateri koli del premoženja iz zapuščine (premičnine ali nepremičnine) ali tistega, ki je naveden v oporoki.

Pooblastila skrbnika

Skrbnik ne le upravlja premoženje, temveč tudi prejema koristi iz premoženja, za katerega skrbi. Uporabljajo se določbe v zvezi z uživanjem takega premoženja, če so skladne s skrbništvom. Skrbnik mora za razpolaganje s premoženjem ali obremenitev premoženja v okviru skrbništva imeti odobritev sodišča.

Dediči in varuh ležeče zapuščine

Ležeča zapuščina predstavlja sklad, ki je pravna oseba. Zato lahko zapuščina začne postopke, prav tako se postopki lahko začnejo zoper njo. Če ni nikogar, ki bi v tem primeru upravljal zapuščino, se lahko sprejme ena od spodaj navedenih rešitev.

Preden dedič sprejme ali se odpove dedovanju, lahko izvede nujne upravne ukrepe, medtem ko je zapuščina ležeča. Če je vložjen ugovor, kadar je več dedičev, prevlada volja večine.

Varuha ležeče zapuščine lahko imenujejo tudi sodišča. Odgovoren je za uporabo potrebnih začasnih postopkov in vlaganje tožb, ki jih ni mogoče odlagati, saj bi bili v nasprotnem primeru ogroženi interesi dedovanja. Varuh je odgovoren tudi za zastopanje dediščine v vseh tožbah, ki so vložene zoper njo. Za razpolaganje ali obremenitev nepremičnega premoženja, dragocenosti, vrednostnih predmetov, komercialnih obratov in katerega koli drugega premoženja, pri katerem razpolaganje ali obremenitev ne pomeni upravnega dejanja, potrebuje odobritev sodišča. Odobritev sodišča bo dana le, če je dejanje upravičeno, da se prepreči poslabšanje ali izguba premoženja in plačajo zapuščinski dolgovi ali poravnajo stroški potrebnih ali koristnih izboljšav, ali če se pojavi druga nujna potreba.

Kadar zapuščina ni več ležeča, ker je bila sprejeta, vendar še ni bila razdeljena, zakon dopušča, da kateri koli dedič vložijo zahtevek za sodno priznanje njegovega statusa dediča in povrnitev vsega ali dela premoženja iz zapuščine zoper tistega, ki ima to premoženje kot dedič ali na podlagi drugega upravičenja ali celo brez upravičenja. To se imenuje tožba na posest. To tožbo lahko vložijo en sam dedič brez sodelovanja drugih, vendar s tem ne poseže v pravico vodje gospodinjstva, ki lahko pozove k predaji premoženja, ki naj bi ga upravljal, kot je navedeno zgoraj.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Dokument, ki potrjujejo status dedičev ali voliljemnikov

Sodne odločbe,
notarske listine,

poenostavljeni postopki za potrjevanje statusa dedičev, ki ga je izdal matični urad.

Navedeni dokumenti potrjujejo status dedičev in/ali volilobjemnikov, ki preživijo umrlega.

Sodne odločbe, notarske listine in poenostavljeni postopki za potrjevanje dedičev so pravno veljavne listine s polno dokazno vrednostjo.

Pooblastitev dedičev ali volilobjemnikov se evidentira na matičnem uradu z zaznamkom na zapustnikovem izpisku iz matične knjige umrlih.

Dokumenti, ki potrjujejo delitev

Pri izpodbijanem dedovanju:

Sodna odločba pristojnega sodišča, ki ratificira delitev zapuščine v zapuščinskem postopku. V odločbi se opredeli, kako bodo deleži razdeljeni (npr. premoženje, ki ga bo podedoval vsak dedič ali volilobjemnik). To je pravno veljavna listina s polno dokazno vrednostjo.

Pri prostovoljnem dedovanju:

Zasebna sodno overjena listina, sestavljena pred odvetnikom ali pravnim svetovalcem, v kateri je določeno, kako se razdelijo deleži. To ni pravno veljavna listina, temveč zasebna sodno overjena listina, ki ima v tem primeru dokazno vrednost enako polni dokazni vrednosti.

Dokument o delitvi v poenostavljenem postopku dedovanja pred matičarjem. To je pravno veljavna listina s polno dokazno vrednostjo.

Notarska listina o delitvi, ki jo sestavi notar. To je pravno veljavna listina s polno dokazno vrednostjo.

Kateri koli od zgoraj navedenih dokumentov, ki potrjujejo delitev, je lahko podlaga za registracijo premoženja iz zapuščine v korist dediča ali volilobjemnika, ne glede na to, ali ima polno dokazno vrednost ali ne.

Končna opomba

Informacije v tej obliki so splošne narave, niso izčrpane in ne zavezujejo kontaktne točke, Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah ali sodišč oziroma njihovih prejemnikov. S tem se ne odpravi potreba po preučitvi veljavne zakonodaje.

Zadnja posodobitev: 01/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To

jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Splošne informacije - Romunija

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Skupna oporoka in dedna pogodba sta po romunskem pravu prepovedani.

Obstajata naslednji vrsti oporok: javna oporoka in lastnoročna oporoka.

Lastnoročno (holografsko) oporoko napiše, datira in podpiše oporočitelj, pred izvršitvijo pa se predloži notarju, da jo ustrezno ožigosa in overi.

Javno oporoko potrdi notar ali druga oseba z javnimi pooblastili. Oporočitelj oporoko narekuje notarju, ta jo zapiše in mu jo glasno prebere, pri čemer navede te formalnosti. Če je oporočitelj že prej sestavil oporoko, jo notar glasno prebere, po branju pa oporočitelj izjavi, da je oporoka njegova poslednja volja.

Oporočitelj podpiše oporoko, notar pa podpiše dokončno overitev. Med overitvijo lahko oporočitelju pomagata ena ali dve prič. **Izredne oporoke**, ki jih v posebnih okoliščinah sestavijo službujoči uradniki ob pomoči dveh prič, imajo dokazno moč javne listine.

V primeru denarnih zneskov, ki se zapustijo posebnim ustanovam, morajo biti izpolnjeni posebni formalni pogoji, ki so določeni v posebnih zakonih.

Oporoka **vsebuje** določbe glede določitve (ne)posrednega volilobjemnika, delitve, razdedinjenja, določitve izvršiteljev oporoke, odgovornosti, preklica volil itd.

Določbe v zvezi s prenosom pokojnikove zapuščine/premoženja se imenujejo **razpolaganje z zapuščino**. To lahko vključuje razpolaganje na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva ali razpolaganje na podlagi singularnega pravnega nasledstva. Pri **razpolaganju na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva** se podelijo pravice do celotne dediščine, medtem ko se pri **razpolaganju na podlagi singularnega pravnega nasledstva** podelijo pravice do dela dediščine.

Glej člen 1034 in naslednje civilnega zakonika.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Notar, ki overi oporoko, jo mora vpisati v **nacionalni notarski register za evidenco naklonitev** (Registrul național notarial de evidență a liberalităților – RNNEL), kamor se vpisujejo tudi darila.

Glej člen 1046 civilnega zakonika ter člen 162 zakona št. 36/1995 o notarjih in notarskih dejavnostih, kakor je bil ponovno objavljen.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Nujni delež dediščine je del dediščine, do katerega so upravičeni nujni dediči (preživeli zakonec, potomci in privilegirani predniki – pokojnikovi starši), in to celo proti pokojnikovi volji. Nujni delež za vsakega nujnega dediča znaša polovico deleža, ki bi mu pripadel kot zakonitemu dediču, če v oporoki ni naklonitev ali razdedinjenj.

Glej člen 1086 in naslednje civilnega zakonika.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Dediščina se prenese na zakonite dediče, tj. preživelega zakonca in pokojnikove sorodnike, po naslednjem vrstnem redu:

potomci – prvi dedni red,

privilegirani predniki in privilegirani sorodniki v stranski črti – drugi dedni red,

neprivilegirani predniki – tretji dedni red,

neprivilegirani sorodniki v stranski črti – četrti dedni red.

Potomci in predniki imajo pravico do dediščine ne glede na stopnjo sorodstva s pokojnikom, sorodniki v stranski črti pa do četrtega kolena.

Na podlagi vstopne pravice lahko dedujejo samo potomci pokojnikovih otrok ter potomci pokojnikovih bratov in sester. V primeru vstopne pravice se

dediščina razdeli glede na starševsko linijo (parentelo). Če je v liniji več kot ena veja, se znotraj linije opravi dodatna razdelitev, pri čemer se ustrezni deleži dediščine enakomerno razdelijo.

Preživeli zakonec deduje skupaj s katerim koli redom zakonitih dedičev v naslednjem razmerju:

1/4 zapuščine, če se preostali del prenese na potomce,

1/3 zapuščine, če se preostali del prenese na privilegirane prednike in privilegirane sorodnike v stranski črti,
1/2 zapuščine, če se preostali del prenese na privilegirane prednike ali privilegirane sorodnike v stranski črti,
3/4 zapuščine, če se preostali del prenese na nepriviligirane prednike ali nepriviligirane sorodnike v stranski črti.

Preživeli zakonec ima pravico prebivati v skupnem domu ter dedovati pohištvo in skupno gospodinjstvo opremo.

Potomci, tj. pokojnikovi otroci in njihovi neposredni potomci, izključujejo vse druge vrste dedičev in imajo pravico dedovati glede na bližino stopnje sorodstva. Če preživeli zakonec deduje, potomci skupaj prejmejo 3/4 dediščine.

Privilegirani predniki sta pokojnikova oče in mati, ki dedujeta po enakih delih.

Privilegirani sorodniki v stranski črti so pokojnikovi bratje in sestre ter njihovi potomci do četrtega kolena.

Če preživeli zakonec deduje skupaj z obema privilegiranimi prednikoma in privilegiranimi sorodniki v stranski črti, dedičem drugega dednega reda pripadeta 2/3 dediščine; če deduje bodisi s privilegiranimi prednikoma bodisi s privilegiranimi sorodniki v stranski črti, dedičem drugega dednega reda pripada 1/2 dediščine.

Dediščina, ki pripade privilegiranim prednikom in privilegiranim sorodnikom v stranski črti, se razdeli mednje glede na število privilegiranih prednikov. Če je starš samo eden, mu pripada 1/4, privilegiranim sorodnikom v stranski črti pa 3/4 dediščine. Če sta starša dva, jima skupaj pripada 1/2, privilegiranim sorodnikom v stranski črti pa preostala 1/2 dediščine.

Dediščina, ki pripade privilegiranim sorodnikom v stranski črti, se po enakih delih razdeli mednje oziroma med parenteli, če dedujejo na podlagi vstopne pravice. Če je več sorodstev v stranski črti, se dediščina ob upoštevanju zgoraj opisanih pravil razdeli po enakih delih med materino in očetovo linijo. Sorodniki v stranski črti, ki so s pokojnikom v sorodstvu po obeh linijah, prejmejo kumulirane deleže.

Če dedičev ni, je **zapuščina** ležeča in preide na občino ali kraj, v katerem je zapuščina v trenutku delitve.

Glej člene 970–983 in 1135–1140 civilnega zakonika.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Za nepravdne zapuščinske postopke so pristojni notarji, za vodenje pravnih zapuščinskih postopkov pa so pristojna sodišča prve stopnje („Judecatorie“). Dedič ali katera koli druga zainteresirana oseba lahko zadevo predloži neposredno sodišču, potem ko predloži notarsko overjeno potrdilo o preveritvi zapuščinskega registra.

Glej člen 101 in naslednje zakona št. 36/1995 ter člen 193 zakonika o civilnem postopku.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Glej točko (b).

Dedič izrecno sprejme dediščino, ko izrecno prevzame pravni naslov/vlogo dediča. Dediščino sprejme molče, če sprejem izvede s poslom /dejanjem, ki ga lahko opravi le v vlogi dediča (člen 1108 civilnega zakonika).

Izjava o odpovedi dediščini se poda pred notarjem ali na diplomatskem ali konzularnem predstavništvu Romunije (člen 1120(2) civilnega zakonika).

Vse notarske listine, ki se nanašajo na sprejem dediščine ali odpoved dediščini, se vpišejo v nacionalni notarski register za evidenco možnosti dedovanja (Registrul național notarial de evidență a opțiunilor succesoriale – RNNEOS).

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volili ali njegovem sprejemu?

Glej točko (b).

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Glej točko (b).

Po uvedbi zapuščinskega postopka se naklonitve, ki pomenijo kršitev nujnega deleža, zmanjšajo na zahtevo nujnih dedičev, naslednikov in nezavarovanih upnikov nujnih dedičev. Če je nujnih dedičev več, se zmanjšanje izvede le do nujnega deleža, ki pripada vložniku, in se opravi le njemu v prid. Posledici zmanjšanja sta neveljavnost volil ali razveljavitev daril.

Glej člene 1092–1097 civilnega zakonika.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Notarski zapuščinski postopek se uvede na zahtevo. Zahteva se po vpisu v zapuščinski register pri notarski zbornici vpiše v zapuščinski register notarja. Pooblaščen notar preveri krajevno pristojnost in odredi, naj se povabijo osebe, ki so upravičene do dedovanja, če obstaja oporoka, pa povabi še volilojemnika, izvršitelja oporoke, zakonitega zastopnika dediča, ki ni poslovno sposoben, nadzorni organ in predstavnika javne uprave (v primeru ležeče zapuščine). Notar ugotovi dedno sposobnost dedičev in volilojemnikov, obseg njihovih pravic in sestavo pokojnikove zapuščine.

Število dedičev in njihova dedna sposobnost in/ali pravni naslov volilojemnika se ugotovi na podlagi dokumentov o osebnem stanju, oporoke in s pomočjo prič. Premoženje se dokaže na podlagi uradnih dokumentov/drugih dokaznih sredstev, ki jih priznava zakon.

Glej člene 101–118 zakona št. 36/1995, kakor je bil ponovno objavljen.

Dedič ali druga zainteresirana oseba lahko zadevo predloži neposredno sodišču po predložitvi notarsko overjenega potrdila o preveritvi zapuščinskega registra. Sodna delitev se lahko izvede na podlagi dogovora med strankami, če pa stranke ne dosežejo dogovora, mora sodišče ugotoviti premoženje, status dediča, delež zapuščine, terjatve, dolgove in obveznosti. Izda lahko odločbo o omejitvi čezmernih naklonitev in prijavi daril. Premoženje se razdeli v naravi, tako da se oblikujejo sklopi ali da se premoženje prenese na enega dediča pod pogojem, da plača ustrezne zneske preostalim dedičem. Sodišče lahko odredi prodajo premoženja s soglasjem strank ali pa ga izvršitelj proda na javni dražbi. Sodišče odloči s sodno odločbo ter razdeli zneske, ki jih je eden od dedičev deponiral za druge dediče, in zneske od prodaje.

Glej člen 108 zakona št. 36/1995 in člen 193(3) zakonika o civilnem postopku.

Notar lahko s soglasjem vseh dedičev izvede **likvidacijo obveznosti iz zapuščine** ter izterjavo terjatev, plačilo dolgov in obveznosti, prodajo (ne)premičnega premoženja, izvršitev posebnih volil.

Notar v obvezni predhodni fazi izda **potrdilo o likvidaciji zapuščine**, v katerem so navedeni zapuščina (terjatve in obveznosti), dediči in njihovi ustrezni deleži ter soglasje dedičev glede načinov likvidacije obveznosti, ime likvidacijskega upravitelja in rok za dokončanje.

Likvidacijski upravitelj izterja terjatve iz zapuščine, plača dolgove in proda premoženje. Pooblaščenemu notarju predloži poročilo, v katerem so navedeni opravljeni postopki za izterjavo terjatev in način poravnave dolgov. Po koncu notar izda **potrdilo o dedovanju**, za zapuščino pa se določi čista vrednost izkupička likvidacije.

Glej člene 119–132 zakona št. 36/1995 in člen 1114 civilnega zakonika.

Delitev zapuščine med dediče se opravi, ko je po likvidaciji izdano potrdilo o dedovanju. Delitev zapuščine je lahko prostovoljna. Obveznost prijave daril velja za preživelega zakonca in pokojnikove potomce, ki so upravičeni do zakonitega dedovanja, da se v zapuščino vrne podarjeno premoženje, ki ni izvzeto iz obveznosti prijave.

Plačilo obveznosti. Izjeme glede zakonske delitve obveznosti iz zapuščine

Univerzalni dediči in dediči na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva morajo prispevati k plačilu dolgov in obveznosti iz zapuščine sorazmerno s svojim deležem.

Osebnih upnikov dedičev in katera koli zainteresirana oseba lahko zahtevajo delitev zapuščine ali uveljavljajo pravico, da so navzoči pri prostovoljni delitvi ali da posežejo v delitev. Zahtevki upnikov se vpišejo v nacionalni notarski register za evidenco upnikov fizičnih oseb in evidenco ugovorov zoper izvedbo delitve zapuščine (Registrul național notarial de evidență a creditorilor persoanelor fizice și a opozițiilor la efectuarea partajului succesoral – RNNEC).

Univerzalni dedič/dedič na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva, ki je preplačal del skupnega dolga, ima pravico zahtevati nadomestilo od drugih dedičev, vendar le za tisti del skupnega dolga, ki ustreza vsakemu od dedičev, tudi če je ta del prešel med pravice upnikov.

Delitev premoženja prednikov

Predniki lahko svoje premoženje razdelijo med potomce z darilom ali oporoko. Če ni zajeto vse premoženje iz zapuščine, se preostalo premoženje razdeli na podlagi zakona.

Glej člene 669–686 in 1143–1163 civilnega zakonika.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljojemnik?

Oseba lahko deduje, če *obstaja* v trenutku uvedbe zapuščinskega postopka in/ali je sposobna prejeti naklonitve, ima pravico do dedovanja, ni dedno nevredna in ni razdedinjena.

Oseba, ki je pozvana k sprejemu dediščine, lahko dediščino sprejme ali se ji odpove. Voliljojemnik, ki je zakoniti dedič, lahko uresniči katero koli od teh vlog. Tudi če nujni delež ni bil kršen, je pa iz oporoke razvidno, da je pokojnik želel zmanjšati delež zakonitemu dediču, lahko slednji nastopa le kot voliljojemnik.

Glej člene 957–963, 987, 989, 993, 1074–1076, 1100 in 1102 civilnega zakonika.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Da, glej točko 6.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Vlogi za vpis v zemljiško knjigo se priloži izvornik/notarsko overjena kopija dokumenta, v primeru sodne odločbe pa overjena kopija z označbo „pravnomočno“. Vpis se konča z dokazilom o vpisu, ki ga izda zemljiškoknjžni uradnik, če dokument izpolnjuje več formalnih zahtev: navedba stranke in nepremičnine; notarsko overjen prevod (v primeru javne notarske listine mora to izdati romunski notar); obstoj izpisov iz zemljiške knjige, plačilo takse itd. Prvi vpis nepremičnine v integrirani informacijski sistem pri katastru in zemljiški knjigi se lahko opravi tudi na podlagi potrdila o dedovanju in katastrske dokumentacije.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Prostovoljno imenovanje

Oporočitelj lahko imenuje eno ali več oseb in jih pooblasti za izvršitev oporoke. Izvršitelj oporoke upravlja zapuščino do dve leti po uvedbi zapuščinskega postopka. To obdobje se lahko s sodno odločbo podaljša.

Obvezno imenovanje

Če dolжник umre, preden je pooblastil izvršitelja, prisilne izvršbe ni mogoče uvesti, če pa umre po uvedbi prisilne izvršbe, izvršbe ni mogoče nadaljevati, dokler dediščina ni sprejeta ali dokler ni imenovan skrbnik zapuščine/posebni skrbnik zapuščine. Če upnik ali izvršitelj izve, da je dolжник umrl, mora upnik zahtevati, naj pristojna notarska zbornica za kraj pokojnikovega zadnjega prebivališča to vpiše v poseben register za uvedbo prisilne izvršbe in izda potrdilo. V potrdilu je treba navesti, ali je zapuščina razdeljena, in če je, navesti seznam dedičev ter ali je bil do sprejema dediščine imenovan skrbnik.

Če *obstaja nevarnost prodaje, izgube, zamenjave/uničenja premoženja*, notar zapečati premoženje in ga preda skrbniku.

Dokler dediščina ni sprejeta ali če dedič ni znan, lahko notar imenuje posebnega skrbnika zapuščine, da ta *zavaruje pravice potencialnega dediča*.

Glej člen 686 zakonika o civilnem postopku ter člen 1117(3), člen 1136 in člene 1077–1085 civilnega zakonika.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Izvršitelj oporoke, likvidacijski upravitelj, zakoniti dedič/oporočni dedič, imenovani skrbnik (glej točko (a)).

Likvidacijskega upravitelja, ki izvaja pooblastila pod nadzorom notarja, lahko imenuje pokojnik, dediči ali sodišče.

Glej člen 124 zakona št. 36/1995 ter člen 1117(3) in člen 1136 civilnega zakonika.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Glej točko (a).

Izvršitelj oporoke zapečati zapuščino, opravi popis, zaprosi sodišče za odobritev prodaje premoženja, plača dolgove iz zapuščine in izterja terjatve iz zapuščine.

Glej člene 1077–1085 civilnega zakonika in člene 101–132 zakona št. 36/1995.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Notar sestavi utemeljene **sklepe**, po razdelitvi zapuščine pa izda končni sklep, na podlagi katerega se izda potrdilo o dedovanju/volilu.

Potrdilo o dedovanju vključuje način določitve obsega pravic ter je dokaz dedne sposobnosti in premoženjske pravice. Notar lahko izda **potrdilo o statusu dediča**, v katerem navede število dedičev in njihovo dedno sposobnost ter obseg pravic, ne pa tudi zapuščine.

Če dedičev ni, se šteje, da je zapuščina ležeča, zato se izda **potrdilo o ležeči zapuščini**.

Notar lahko nadaljuje postopek, da bi notarski sklep dopolnil z izpuščenim premoženjem, in izda **dodatek k potrdilu o dedovanju**.

Kdor meni, da je utrpel škodo, lahko pri sodišču vloži zahtevek za razveljavitev potrdila in ugotovitev svojih pravic. **V primeru razveljavitve notar na podlagi pravnomočne odločbe sodišča izda novo potrdilo o dedovanju.**

Na podlagi zahtevka za dedovanje lahko univerzalni dedič/dedič na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva kadar koli pridobi potrdilo o svoji dedni sposobnosti v postopku zoper osebo, ki ima v posesti premoženje iz zapuščine brez premoženjskih pravic.

Med pravnim zapuščinskim postopkom sodišče izda sklepe in odločbe. Odločba o delitvi ima konstitutivni učinek in je izvršljiva, ko postane pravnomočna. Glej člene 1130–1134 in 1635–1639 civilnega zakonika ter člene 111–118 in naslednje zakona št. 36/1995.

Zadnja posodobitev: 13/10/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Slovenija

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

a) Oporoka: Veljavna je tista oporoka, ki je napravljena v obliki, kakor jo določa Zakon o dedovanju (v nadaljevanju ZD), in ob pogojih, ki jih določa zakon.

ZD pozna naslednje oblike oporok: lastnoročna oporoka, pisna oporoka pred pričami, sodna oporoka, ustna oporoka, oporoka, sestavljena v tujini, oporoka sestavljena na slovenski ladji, oporoka sestavljena med izrednim ali vojnim stanjem, mednarodna oporoka.

Glede obličnostnih zahtev ZD določa naslednje:

Lastnoročna oporoka je veljavna, če jo je oporočitelj lastnoročno napisal in podpisal (63. člen, 1. odstavek ZD).

Pisno oporoko pred pričami oporočitelj, ki zna brati in pisati, napravi tako, da v navzočnosti dveh prič lastnoročno podpiše listino, ki mu jo je sestavil kdo drug, ko hkrati izjavi pred njima, da je to njegova oporoka. Priči se podpišeta na sami oporoki s pristavkom, da se podpisujeta kot prič, pri čemer ta pristavek ni pogoj za veljavnost oporoke (64. člen ZD).

Sodno oporoko lahko sestavi oporočitelju po njegovi izjavi sodnik pristojnega sodišča, ko poprej ugotovi oporočiteljevo istovetnost. Oporočitelj nato tako oporoko prebere in podpiše, sodnik pa na oporoki potrdi, da jo je oporočitelj v njegovi navzočnosti prebral in podpisal. Če oporočitelj ne zna ali ne more prebrati oporoke, ki mu jo je sestavil sodnik, jo ta prebere oporočitelju v navzočnosti dveh prič, nato pa jo oporočitelj v navzočnosti istih prič podpiše ali napravi na njej ročno znamenje, potem ko izjavi, da je to njegova oporoka. Priči se podpišeta na oporoki (65. in 66. člen ZD).

Oporoko sestavljeno v tujini lahko sestavi državljanu Republike Slovenije v tujini po določbah, ki veljajo za sestavljanje sodne oporoke, konzularni predstavnik ali diplomatski predstavnik Republike Slovenije, ki opravlja konzularne zadeve (69. člen ZD).

Na slovenski ladji lahko sestavi oporoko poveljnik ladje po določbah, ki veljajo za sestavljanje sodne oporoke. Oporoka neha veljati po preteku tridesetih dni od vrnitve oporočitelja v Republiko Slovenijo (70. člen ZD).

Oporoka sestavljena med izrednim in vojnim stanjem: med izrednim ali vojnim stanjem lahko vojaški osebi sestavi oporoko po določbah, ki veljajo za sestavljanje sodne oporoke, poveljnik čete, njeje enake ali višje enote ali kdo drug v prisotnosti takšnega poveljnika. Oporoka preneha veljati po preteku šestdesetih dni po koncu izrednega ali vojnega stanja, če je oporočitelju vojaška služba prenehala prej ali pozneje, pa po preteku tridesetih dni po prenehanju vojaške službe (71. člen ZD).

Mednarodna oporoka mora biti sestavljena v pisni obliki. Oporočitelju ni treba oporoke napisati lastnoročno. Napisana je lahko v kateremkoli jeziku, z roko ali kako drugače. Oporočitelju jo lahko po njegovi izjavi sestavi sodnik pristojnega sodišča, državljanu Republike Slovenije v tujini pa diplomatski oziroma konzularni predstavnik, določen v 69. členu ZD (v nadaljevanju: pooblaščen oseb). Oporočitelj mora ob navzočnosti dveh prič in pooblaščen oseb izjaviti, da je to njegova oporoka in da je seznanjen z vsebino ter jo ob njihovi navzočnosti podpisati oziroma če jo je podpisal pred tem, priznati in potrditi, da je podpis njegov. Če se oporočitelj ne more podpisati, sporoči razlog pooblaščenim osebam, ki to zapiše na oporoki. Poleg tega lahko oporočitelj zahteva, da ga na oporoki v njegovem imenu podpiše kdo drug. Priči in pooblaščen oseb se ob navzočnosti oporočitelja hkrati podpišejo, s pristavkom, da se podpisujejo kot prič oziroma kot pooblaščen oseb (71.a člen ZD). Zakon podrobneje določa še, kdo je lahko priča pri mednarodni pogodbi (71.b člen ZD), podpise in datume na mednarodni oporoki (71.c člen ZD), hrambo mednarodne oporoke (71.č člen ZD), preklic mednarodne oporoke (71. d člen ZD), potrdilo o mednarodni oporoki (71. e člen ZD), potrdilo o veljavnosti mednarodne oporoke (71.f člen ZD), veljavnost glede oblike ter glede formalnosti podpisov (71. g člen ZD).

Ustna oporoka: oporočitelj lahko izjavi svojo poslednjo voljo ustno pred dvema pričama le tedaj, če zaradi izrednih razmer ne more napraviti pisne oporoke. Ustna oporoka neha veljati, ko preteče trideset dni od prenehanja izrednih razmer, v katerih je bila napravljena (72. člen ZD). Zakon podrobneje določa še, kdo so lahko prič pri ustni oporoki (73. člen ZD), kakšne so njihove dolžnosti (74. člen ZD), neveljavna razpolaganja v ustni oporoki (75. člen ZD), rok za uveljavljanje neveljavnosti oporoke (76. člen ZD), dokazovanje obstoja oporoke (77. člen ZD).

Zakon o notariatu (v nadaljevanju ZN) ureja dodatno tudi notarsko oporoko kot oporoko, ki jo v obliki notarskega zapisa notar sestavi po ustni izjavi oporočitelja ter oporoko, ki jo v obliki oporočiteljeve že napisane izjave poslednje volje oporočitelj predloži notarju v potrditev. Notarska oporoka ima enake pravne učinke kot sodna oporoka (46. člen, 1. odstavek ZN).

Poleg zgoraj navedenih obličnostnih zahtev je za veljavnost oporoke potrebna tudi oporočna sposobnost. Po ZD lahko oporoko napravi vsak, ki je sposoben za razsojanje in je dopolnil 15 let starosti (59. člen, 1. odstavek ZD). V primeru, ko zapustnik napravi oporoko pod vplivom grožnje, prisile, zvižaje ali zmote, oporoka ni veljavna, saj volja, izražena v oporoki, ne ustreza pravi in resnični volji zapustnika (60. člen, 1. odstavek ZD).

b) Skupna oporoka: ZD skupnih oporok ne omenja. Ker ni ena od zakonsko predvidenih oblik oporoke, bi morala biti skladno z 62. členom ZD neveljavna. Vendar pa šteje judikatura za neveljavno samo oporoko, v kateri dve osebi (najpogosteje zakonca) postavljata vzajemno druga drugo za dediča (verjetno zaradi tega, ker je taka oporoka zelo blizu prepovedani dedni pogodbi, 103. člen ZD), ne pa tudi oporoke, s katero skupno razpolagata v korist tretjega (tako prof. dr. K. Zupančič, prof. dr. V. Žnidaršič Skubic, Dedno pravo, Uradni list 2009, str. 127-128).

c) Dedna pogodba: Dedna pogodba, s katero kdo zapušča svojo zapuščino ali njen del svojemu sopogodbniku ali komu drugemu, je po ZD neveljavna (103. člen ZD). Prav tako je neveljavna pogodba o pričakovani dediščini ali volilu (104. člen ZD) ter pogodba o vsebini oporoke (105. člen ZD).

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Ne. Zakon za oporoke ne predvideva posebne overitve.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Da. Nujni dediči imajo pravico do dela zapuščine, s katerim zapustnik ne more razpolagati (26. člen, 1. odstavek ZD). Ta del zapuščine je nujni delež. Nujni dediči so: pokojnikovi potomci, njegovi posvojenci in njihovi potomci, njegovi starši in njegov zakonec. Ker določbe ZD, ki urejajo pravice, obveznosti, omejitve in položaj zakoncev, veljajo enako tudi za moškega in žensko, ki živita v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti in nista sklenila zakonske zveze, če ni razlogov, iz katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna, je lahko tudi zunajzakonski partner nujni dedič. Enako velja za partnerja iz sklenjene in tudi neskljenjene istospolne partnerske zveze. Dedi in babice ter bratje in sestre pokojnika so nujni dediči le tedaj, če so trajno nezmožni za delo in nimajo potrebnih sredstev za življenje. Naštete osebe so nujni dediči, če so po zakonitem dednem redu upravičeni dedovati (25. člen ZD).

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

V tem primeru pride do dedovanja na podlagi zakona. Na podlagi zakona dedujejo po zapustniku njegovi potomci, njegovi posvojenci in njihovi potomci, njegov zakonec, njegovi starši, posvojitelj in njegovi sorodniki, njegovi bratje in sestre ter njihovi potomci in njegovi dedi in babice ter njihovi potomci. Kot zakonca dedujeta drug po drugem tudi moški in ženska, ki živita v dalj časa. trajajoči življenjski skupnosti in nista sklenila zakonske zveze, vendar le v primeru, če ni razlogov, iz katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna. Enako velja za partnerja iz sklenjene in tudi neskljenjene partnerske zveze dveh moških ali dveh žensk (v nadaljevanju: partnerska zveza). Te osebe dedujejo po dednih redih, tako da dediči bližnjega dednega reda izključujejo od dedovanja osebe bolj oddaljenega dednega reda (10. člen ZD).

Prvi dedni red:

V prvem dednem redu so potomci in zakonec pokojnika ter zunajzakonski partner ali partner iz partnerske zveze. Ti dedujejo po enakih delih pred vsemi drugimi (11. člen ZD).

Na podlagi vstopne pravice del zapuščine, ki bi šel prej umrlemu, če bi bil preživel zapustnika, dedujejo njegovi otroci, zapustnikovi vnuki, po enakih delih; če pa umre kateri od vnukov pred zapustnikom, dedujejo delež, ki bi šel njemu, če bi bil živ ob zapustnikovi smrti, njegovi otroci, zapustnikovi pravnuki, po enakih delih in tako naprej po vrsti, dokler je kaj zapustnikovih potomcev (12. člen ZD).

Če zapustnikov zakonec ali zunajzakonski partner ali partner iz partnerske zveze, ki nima potrebnih sredstev za življenje deduje z drugimi dediči prvega dednega reda, lahko sodišče na njegovo zahtevo odloči, da deduje zakonec ali zunajzakonski partner ali partner iz partnerske zveze tudi del tistega dela zapuščine, ki bi ga po zakonu dedovali sodediči. Zakonec ali zunajzakonski partner ali partner iz partnerske zveze lahko zahteva povečanje svojega dednega deleža proti vsem ali proti posameznim sodedičem. Sodišče lahko odloči, da deduje zakonec celotno zapuščino, če je njena vrednost tako majhna, da bi zakonec ali zunajzakonski partner ali partner iz partnerske zveze zašel v pomanjkanje, če bi se delila (13. člen, 1. odstavek ZD).

Če drugi dediči prvega dednega reda, ki nimajo potrebnih sredstev za življenje, dedujejo z zapustnikovim zakoncem ali zunajzakonskim partnerjem ali partnerjem iz partnerske zveze, lahko sodišče na njihovo zahtevo odloči, da dedujejo tudi del tistega dela zapuščine, ki bi ga po zakonu dedoval zakonec ali zunajzakonski partner ali partner iz partnerske zveze. Povečanje dednega deleža nasproti zakoncu ali zunajzakonskemu partnerju ali partnerju iz partnerske zveze lahko zahtevajo vsi ali posamezni sodediči (13. člen, 2. odstavek ZD).

Posamezni sodediči, ki nimajo potrebnih sredstev za življenje, lahko zahtevajo povečanje svojega dednega deleža tudi proti drugim sodedičem (13. člen, 3. odstavek ZD).

Sodišče lahko odloči, da dedujejo vsi ali posamezni sodediči celotno zapuščino, če je njena vrednost tako majhna, da bi zašli v pomanjkanje, če bi se delila (13. člen, 4. odstavek ZD).

Pri odločanju o zgoraj navedenih zahtevkih glede povečanja ali zmanjšanja dednega deleža upošteva sodišče vse okoliščine primera, zlasti premoženjske razmere in pridobitno sposobnost sodedičev ter vrednost zapuščine (13. člen, 5. odstavek ZD).

Drugi dedni red:

V drugem dednem redu zapuščino pokojnika, ki ni zapustil potomcev, dedujejo njegovi starši in njegov zakonec ali zunajzakonski partner ali partner iz partnerske zveze. Pokojnikovi starši dedujejo eno polovico zapuščine po enakih delih, pokojnikov zakonec ali zunajzakonski partner ali partner iz partnerske zveze pa deduje drugo polovico zapuščine. Če pokojnik ni zapustil zakonca ali zunajzakonskega partnerja ali partnerja iz partnerske zveze, dedujejo pokojnikovi starši vso zapuščino po enakih delih (14. člen ZD).

Če je eden od zapustnikovih staršev umrl pred zapustnikom, dedujejo del zapuščine, ki bi mu šel, če bi preživel zapustnika na podlagi vstopne pravice njegovi otroci (zapustnikovi bratje in sestre), njegovi vnuki in pravnuki ter njegovi nadaljnji potomci po pravilih, ki veljajo v primeru, če dedujejo po pokojniku njegovi otroci in drugi potomci (15. člen, 1. odstavek).

Če sta oba zapustnikova starša umrla pred njim, dedujejo del zapuščine, ki bi šel vsakemu od njiju, če bi bil preživel zapustnika, potomci: očetov delež dedujejo očetovi potomci, materin delež materini potomci. V vseh primerih dedujejo zapustnikovi polbratje in polsestre po očetu po enakih delih očetov delež zapuščine, polbratje in polsestre po materi po enakih delih materin delež, pravi bratje in sestre pa dedujejo po enakih delih s polbrati in polsestrami po očetu očetov delež, s polbrati in polsestrami po materi pa materin delež (15. člen, 2. in 3. odstavek ZD).

Če je eden od zapustnikovih staršev umrl pred zapustnikom, pa ni zapustil nobenega potomca, deduje del zapuščine, ki bi mu šel, če bi bil preživel zapustnika, drugi od staršev; če pa je tudi ta umrl pred zapustnikom, dedujejo njegovi potomci tisto, kar bi šlo enemu ali drugemu od staršev, kot določa 15. člen ZD. Če sta oba zapustnikova starša umrla pred zapustnikom in nista zapustila nobenega potomca, deduje vso zapuščino preživeli zapustnikov zakonec ali zunajzakonski partner ali partner iz partnerske zveze (16. in 17. člen ZD).

Tretji dedni red:

Če ni nobene osebe, ki bi lahko dedovala v prvem ali v drugem dednem redu, pride v poštev dedovanje v tretjem dednem redu.

V tretjem dednem redu zapuščino pokojnika, ki ni zapustil ne potomcev ne staršev in tudi ti niso zapustili nobenega potomca in ne zakonca ali zunajzakonskega partnerja ali partnerja iz partnerske zveze, dedujejo njegovi dedi in babice. Eno polovico zapuščine dedujeta ded in babica po očetovi strani, drugo polovico pa ded in babica po materini strani (18. člen ZD).

Ded in babica iste strani dedujeta po enakih delih. Če je kateri od teh prednikov ene strani umrl pred zapustnikom, dedujejo del zapuščine, ki bi mu šel, če bi bil preživel zapustnika, njegovi otroci, njegovi vnuki in njegovi nadaljnji potomci, po pravilih, ki veljajo v primeru, če dedujejo po pokojniku njegovi otroci in drugi potomci. Glede vsega drugega veljajo za dedno pravico deda in babice z ene strani in njunih potomcev pravila, po katerih dedujejo zapustnikovi starši in njihovi potomci (19. člen ZD).

Če sta ded in babica ene strani umrla pred zapustnikom, pa nista zapustila nobenega potomca, dedujejo del zapuščine, ki bi šel njima, če bi bila preživela zapustnika, ded in babica druge strani, njuni otroci, njuni vnuki in njuni nadaljnji potomci, kot določa 19. člen ZD (20. člen ZD).

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Za urejanje zapuščinskih zadev v Republiki Sloveniji je pristojno sodišče. Za zapuščinske zadeve so stvarno pristojna okrajna sodišča.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Sodišče v okviru zapuščinske obravnave.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Sodišče v okviru zapuščinske obravnave.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Sodišče v okviru zapuščinske obravnave.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Kadar kdo umre ali je razglašen za mrtvega, mora matičar, ki je pristojen za vpis smrti v matično knjigo umrlih, v tridesetih dneh od vpisa poslati smrtovnico zapuščinskemu sodišču (179. člen, 1. odstavek ZD).

Ko sodišče prejme smrtovnico, prične postopek po uradni dolžnosti.

Če po podatkih iz smrtovnice pokojnik ni zapustil premoženja, odloči zapuščinsko sodišče, da se zapuščinska obravnava ne opravi. Tako ravna sodišče tudi v primeru, če je pogojnik zapustil samo premoženje, pa nobeden od tistih, ki so upravičeni dedovati, ne zahteva obravnave (203. člen, 1. in 2. odstavek ZD).

V vseh ostalih primerih pa določi sodišče narok za zapuščinsko obravnavo. V zapuščinskem postopku ugotovi sodišče, kdo so pokojnikovi dediči, katero premoženje sestavlja njegovo zapuščino in katere pravice iz zapuščine gredo dedičem, volilnojemnikom in drugim osebam (162. člen ZD). Zapuščinski postopek je po svoji naravi nepravdni postopek. Če pa so med strankami sporna dejstva, od katerih je odvisna kakšna njihova pravica, sodišče prekine zapuščinsko obravnavo in napoti stranke na pravdo ali na upravni postopek (210. člen, 1. odstavek ZD).

Ko sodišče ugotovi, katerim osebam gre pravica do dediščine, jih s sklepom o dedovanju razglasi za dediče (214. člen, 1. odstavek ZD). Sklep o dedovanju se vroči vsem dedičem in volilnojemnikom, kakor tudi osebam, ki so v postopku uveljavljale zahtevke iz naslova dedovanja (215. člen, 1. odstavek ZD).

Po pravnomočnosti sklepa o dedovanju sodišče odredi, da se opravijo v zemljiški knjigi potrebni vpisi.

Delitev dediščine lahko zahteva vsak dedič ob vsakem, vendar ne ob nepravem času. Ta pravica ne more zastarati. Neveljavna je pogodba, s katero se dedič odpove pravici zahtevati delitev, kot tudi določilo v oporoki, s katerim se delitev prepoveduje ali omejuje (144. člen ZD). Zakon o dedovanju ne vsebuje določb o izvedbi delitve dediščine. To ureja Stvarnopravni zakonik (v nadaljevanju SPZ) v okviru določb o delitvi skupne lastnine. Zapuščina je namreč v

skupni lastnini sodedičev. Sodediči lahko sporazumno določijo delitev zapuščine. Če se ne morejo sporazumeti, odloči o načinu delitve sodišče v nepravdnem postopku. Če v zapuščinskem postopku vsi dediči sporazumno predložijo delitev in način delitve, navede sodišče tak sporazum v sklepu o dedovanju (214. člen, 3. odstavek ZD).

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljojemnik?

Zakon o dedovanju določa, da preide pokojnikova zapuščina na dediče po samem zakonu (*ipso iure*) v trenutku zapustnikove smrti (132. člen ZD). Sklep o dedovanju, s katerim sodišče razglasi dediče po koncu zapuščinskega postopka je tako ugotovitvene narave.

Tudi voliljojemnik s smrtjo zapustnika pridobi volilo, razen če je bilo volilo določeno s pogojem ali z rokom. V tem primeru ga pridobi z izpolnitvijo pogoja oziroma pretekom časa. Pridobitev volila pomeni, da lahko voliljojemnik zahteva izpolnitev volila. Za prehod lastninske pravice na voliljojemnika pa veljajo splošne določbe Stvarnopravnega zakonika.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Da, a ta odgovornost je omejena. Dedič je odgovoren za zapustnikove dolgove do višine vrednosti podedovanega premoženja. Če je več dedičev, so ti nerazdelno odgovorni za zapustnikove dolgove, in sicer vsak do višine vrednosti svojega dednega deleža, ne glede na to, ali je delitev dediščine že izvršena ali ne. Glede notranjega razmerja med dediči velja, da se delijo dolgovi v sorazmerju z njihovimi dednimi deleži, če ni v oporoki drugače določeno (142. člen ZD)

Dedič, ki se je odpovedal dediščini, ni odgovoren za zapustnikove dolgove (142. člen, 2. odstavek ZD).

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Zemljiškoknjižno sodišče odloči o dopustnosti vpisa na podlagi dokumentov, ki dokazujejo, da obstaja pravna podlaga za pridobitev pravice, ki je predmet vpisa in pod pogojem, da so izpolnjeni drugi pogoji, ki jih določa zakon.

Podlaga za vpis nepremičnine, ki je bila predmet dedovanja, je pravnomočni sklep o dedovanju, izdan v zapuščinskem postopku (40. člen, 1. odstavek, 6. točka Zakona o zemljiški knjigi, ZZK-1). Na podlagi pravnomočnega sklepa o dedovanju odredi sodišče po uradni dolžnosti, da se opravi vpis lastninske pravice dediča v zemljiški knjigi.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Imenovanje upravitelja dediščine ni obvezno.

Načeloma do delitve dediščine dediči upravljajo in razpolagajo z dediščino skupno. Dediščino lahko soglasno prepustijo v upravljanje posebnemu upravitelju. Če pa se dediči ne morejo sporazumeti glede uprave dediščine, postavi sodišče na zahtevo kateregakoli od njih upravitelja, ki upravlja dediščino za vse, ali pa določi vsakemu dediču del dediščine, ki naj ga upravlja (145. člen ZD).

Oporočitelj pa lahko v oporoki določi eno ali več oseb za izvršitelje oporoke (95. člen, 1. odstavek ZD). Izvršitelj oporoke med drugim upravlja zapuščino (96. člen, 1. odstavek ZD).

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Oporočitelj lahko v oporoki določi eno ali več oseb za izvršitelje oporoke (95. člen, 1. odstavek ZD). Če oporočitelj ni določil kaj drugega, je dolžnost izvršitelja oporoke zlasti ta, da skrbi za zapuščino, da jo upravlja, da skrbi za plačilo dolgov in volil in sploh za to, da se oporoka izvrši tako, kakor je želel oporočitelj (96. člen, 1. odstavek ZD). Če izvršitelj oporoke ni bil določen, lahko dediči, ki sicer do delitve upravljajo dediščino skupaj, prepustijo upravljanje dediščine posebnemu upravitelju. Če se dediči pa se ne morejo sporazumeti glede uprave dediščine, postavi sodišče na zahtevo kateregakoli od njih upravitelja, ki upravlja dediščino za vse, ali pa določi vsakemu dediču del dediščine, ki naj ga upravlja (145. člen ZD).

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Če oporočitelj v oporoki določi izvršitelja oporoke, v njej določi tudi njegove dolžnosti.

Če oporočitelj ni določil kaj drugega, velja po zakonu (96/1 ZD):

da mora za zapuščino skrbeti. Zlasti mora poskrbeti za zavarovalne ukrepe; za popis in cenitev zapuščine (184. člen ZD), za shranjevanje določenih premičnih stvari (190. in 191. člen ZD);

da mora upravljati zapuščino; v okviru te redne uprave lahko tudi razpolaga s posameznimi zapuščinskimi predmeti. V času opravljanja te funkcije izvršitelj oporoke izključuje dediča od upravljanja z zapuščino in od razpolaganja z zapuščinskimi predmeti;

da mora poskrbeti, da se poravnajo zapustnikovi dolgovi, izpolnijo volila in nalogi (bremena);

da nasploh poskrbi, da se oporoka izvrši tako, kot je oporočitelj hotel (tako prof. dr. K. Zupančič, prof. dr. V. Žnidaršič Skubic, Dedno pravo, Uradni list 2009, str. 170-171).

Če je več izvršiteljev oporoke, opravljajo zaupane dolžnosti skupaj, razen če je oporočitelj drugače določil (96. člen, 2. odstavek ZD). Izvršitelj oporoke mora dati sodišču račun o svojem delu. Pravico ima do povračila stroškov in do nagrade za svoj trud, kar se mu izplača iz razpoložljivega dela zapuščine po odločbi sodišča (97. člen ZD).

Če izvršitelj oporoke ni bil določen, lahko dediči, ki sicer do delitve upravljajo dediščino skupaj, prepustijo upravljanje dediščine posebnemu upravitelju. Če se dediči pa se ne morejo sporazumeti glede uprave dediščine, postavi sodišče na zahtevo kateregakoli od njih upravitelja, ki upravlja dediščino za vse, ali pa določi vsakemu dediču del dediščine, ki naj ga upravlja (145. člen ZD).

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Sodišče ob koncu zapuščinskega postopka izda sklep o dedovanju, ki je meritorna sodna odločba. V njem ugotovi kakšen je obseg zapuščine ter razglasi dediče in voliljojemnike ter druge osebe, ki so pridobile pravico iz zapuščine. Na podlagi ZD mora sklep o dedovanju obsegati naslednje sestavine (214. člen, 2. odstavek ZD):

priimek in ime (tudi prejšnje priimke) pokojnika ter ime njegovega očeta, poklic, datum rojstva in državljanstvo pokojnika, za umrlo poročeno žensko pa tudi deklinski priimek;

navedbo nepremičnin s podatki iz zemljiških knjig, ter navedbo premičnin, sklicujoč se na popis;

priimek in ime ter poklic in stalno prebivališče dediča, razmerje dediča do zapustnika, ali deduje kot zakoniti ali kot oporočni dedič, če je več dedičev, pa tudi njihov dedni delež;

ali je določitev dediča odložena;

ali je dedičeva pravica odložena zaradi tega, ker še ni prišel čas, ali je omejena na določen čas, ali je odložena zaradi neizpolnjenega pogoja ali odvisna od razveznega pogoja oziroma naloga, ki ga je šteti za razvezni pogoj, ali je omejena s pravico, užitka in v čigavo korist;

priimek in ime, poklic in stalno prebivališče oseb, katerim je pripadlo volilo, užitek ali kakšna druga pravica iz zapuščine, z natančnim opisom te pravice.

Zadnja posodobitev: 23/05/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih

pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodabljajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Splošne informacije - Slovaška

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Slovaško pravo ne dovoljuje dednih pogodb ali skupnih oporok.

Oporoke se lahko sestavijo na več načinov.

(1) Oporoka, ki jo oporočitelj napiše lastnoročno, mora vsebovati njegov lastnoročni podpis in datum. Pri tako napisani oporoki podpisi prič niso potrebni.

(2) Oporoka, napisana na drug način (na primer na računalnik oziroma pisalni stroj ali če oporoko napiše oseba, ki ni oporočitelj), mora biti podpisana pred dvema pričama, ki s podpisom oporoke potrdira, da je v njej resnično izražena oporočiteljeva poslednja volja. Tako napisana oporoka mora prav tako vsebovati oporočiteljev lastnoročni podpis in datum.

(3) Oporoka v notarski obliki. Notar je odgovoren za vsebinske in formalne zahteve glede te vrste oporoke. Vsaka notarska oporoka mora biti vpisana v centralni notarski register oporok.

(4) Posebna oblika oporoke se uporabi, ko je oporočitelj v slabem zdravstvenem stanju, ne vidi ali ne sliši oziroma ne more brati ali pisati. V takih primerih morajo biti navzoče tri priče. Oporoko najprej poslušajo, nato pa jo potrdijo s podpisom. V dokumentu je treba navesti osebo, ki ga je napisala, in osebo, ki ga je glasno prebrala, ter opisati, kako je bilo potrjeno, da dokument vsebuje oporočiteljevo resnično voljo.

Priče so lahko le poslovno sposobne osebe. Priče ne morejo biti osebe, ki so slepe, gluhe ali neme, ki ne obvladajo jezika, v katerem je oporoka napisana, ali so oporočni dediči.

Da je oporoka veljavna, morajo biti v njej navedeni dan, mesec in leto, ko je bila sestavljena. Pomemben del vsebine je seveda določitev dedičev, ki bodo podedovali zapuščino v celoti ali njene sorazmerne deleže ali določene predmete (kdo bo prejel kaj).

Če je oporočitelj oporoko napisal lastnoročno, je priporočljivo, da osebam, ki so mu blizu, pove, kje je oporoka shranjena.

Kakršni koli pogoji, povezani z oporoko, niso pravno veljavni.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Notarji morajo po uradni dolžnosti vpisati notarske oporoke v centralni notarski register oporok, ki ga vodi notarska zbornica. Oporok, sestavljenih, kot je opisano v točkah (1), (2) in (4) zgoraj, ni treba vpisati v register, vendar se lahko na zahtevo oporočitelja ali druge osebe predložijo v hrambo notarju. Notar mora tako hrambo prav tako vpisati v centralni notarski register oporok.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Da, člen 479 civilnega zakonika (zakon št. 40/1964) določa nujne deleže zapuščine in dediče, ki so do njih upravičeni: „*Mladoletni potomci morajo prejeti vsaj toliko, kolikor znaša njihov delež zapuščine po zakonu, polnoletni potomci pa morajo prejeti vsaj toliko, kolikor znaša ena polovica njihovega deleža po zakonu. Če je oporoka v nasprotju z navedenim, zadevni del oporoke ni veljaven, razen če so bili navedeni potomci razdedinjeni.*“

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Dedovanje se izvrši na podlagi zakona, z oporoko ali obema mehanizmoma. Če pokojnik ni sestavil oporoke ali če obstaja premoženje, ki vanjo ni bilo vključeno, se dedovanje izvrši na podlagi zakona glede na dedne rede.

Prvi dedni red

V prvem dednem redu dedujejo pokojnikovi otroci in zakonec po enakih delih. Če otrok ne deduje, se njegov delež razdeli med njegove otroke po enakih delih. Če tudi ti otroci ali kateri od njih ne dedujejo, dedujejo njihovi potomci po enakih delih.

Če pokojnik ni zapustil potomcev ali njegovi potomci ne dedujejo (tj. vsi so se odpovedali dediščini, nihče od njih ni dedno sposoben, vsi so bili veljavno razdedinjeni ali niso upoštevani), dedujejo dediči drugega dednega reda.

Drugi dedni red

Če ne dedujejo pokojnikovi potomci, v drugem dednem redu dedujejo zakonec, pokojnikovi starši in vsi, ki so živeli v skupnem gospodinjstvu s pokojnikom vsaj eno leto pred njegovo smrtjo in so zato skrbeli za skupno gospodinjstvo ali pa jih je pokojnik preživljal. Dediči drugega dednega reda dedujejo po enakih delih, vendar mora zakonec vedno prejeti vsaj polovico zapuščine.

Tretji dedni red

Če ne dedujejo niti zakonec niti nobeden od staršev, v tretjem dednem redu dedujejo po enakih delih pokojnikovi bratje in sestre ter vsi, ki so živeli v skupnem gospodinjstvu s pokojnikom vsaj eno leto pred njegovo smrtjo in so zato skrbeli za skupno gospodinjstvo ali pa jih je pokojnik preživljal. Če kateri od pokojnikovih bratov in sester ne deduje, zadevni delež prejmejo otroci pokojnikovega brata oziroma sestre po enakih delih.

Četrty dedni red

Če ne deduje noben dedič tretjega dednega reda, v četrtem dednem redu dedujejo pokojnikovi stari starši po enakih delih, če pa ne deduje nobeden od starih staršev, dedujejo njihovi otroci po enakih delih.

Če dedičev ni, zapuščina samodejno preide na državo.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Okrožno sodišče, na območju katerega je imel pokojnik zadnje stalno prebivališče, ali če ni imel stalnega prebivališča ali ga ni mogoče ugotoviti, okrožno sodišče, na območju katerega je imel pokojnik zadnje prebivališče, če pa ni takega sodišča, je to sodišče, na območju katerega je imel pokojnik premoženje. Okrožno sodišče imenuje notarja kot pooblaščenca sodišča za vodenje celotnega zapuščinskega postopka. Za notarske akte se šteje, da so akti sodišča. Prošnje za zagotavljanje pravne pomoči v tujini so izključene iz notarskih aktov.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Dediči podajo ustno izjavo o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu pred notarjem ali pa napišejo pisno izjavo in jo pošljejo zapuščinskemu sodišču v enem mesecu od dneva, ko jih je sodišče obvestilo o pravici, da se odpovejo dediščini ali jo sprejmejo, in posledicah take izjave.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volili ali njegovem sprejemu?

Volila v slovaškem pravu niso predvidena.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Ni posebne izjave o odpovedi nujnemu deležu ali njegovemu sprejemu. Postopek je podoben izjavi o odpovedi dediščini ali njenemu sprejemu, le da enomesečni rok ne velja.

6 Kratak opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Matični urad obvesti pristojno okrožno sodišče o smrti osebe v svojem okrožju. Sodišče začne postopek tudi brez predloga, ko izve, da je nekdo umrl ali bil razglašen za mrtvega. Najprej v centralnem notarskem registru oporok preveri, ali je pokojnik zapustil oporoko, listino o razdedinjenju ali preklic oporoke ali listine o razdedinjenju, ter ugotovi, pri katerem notarju je listina deponirana. Sodišče opravi predhodno preiskavo, da ugotovi dediče, pokojnikovo zapuščino in dolgove, ter sprejme vse nujne ukrepe, potrebne za zavarovanje zapuščine. Zapuščinska obravnava ni potrebna.

Notar kot pooblaščenec sodišča na podlagi soglasja dedičev izda potrdilo o dedovanju, če:

zapuščino prejme en dedič,

zapuščina samodejno preide na državo,

so se dediči med seboj dogovorili o delitvi ali

so dediči in pokojnikovi upniki sklenili dogovor o prenosu zapuščine s čezmernimi dolgovi za plačilo dolgov.

Pravnomočno potrdilo o dedovanju je dokument, s katerim se pravice prenesejo na dediče.

Če se zapuščinski postopek ne konča z izdajo potrdila o dedovanju (na primer v primeru spora), notar pripravi vse potrebne dokumente za sodišče, da to lahko sprejme odločbo, vključno z osnutkom sodne odločbe, ter račune za svoje stroške in honorar.

Če ima zapuščina čezmerne dolgove, dediči in pokojnikovi upniki pa ne sklenejo dogovora o prenosu zapuščine za plačilo dolgov, lahko sodišče odredi likvidacijo zapuščine. V odločbi o likvidaciji pozove upnike, naj mu v določenem roku sporočijo svoje terjatve, sicer izgubijo pravice do njih.

Sodišče (notar kot pooblaščenec sodišča) izvede likvidacijo zapuščine s čezmernimi dolgovi tako, da proda vse pokojnikovo premoženje po ceni, ki je običajna za primerljivo premoženje. Pooblaščenec sodišča pri prodaji premoženja nastopa za stranke v svojem imenu, vendar upošteva vse ugodnejše predloge strank v zvezi z likvidacijo premoženja. Če po likvidaciji ostane kakršno koli premoženje, to preide na državo z učinkom od dneva pokojnikove smrti.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljemenik?

Dediščina preide na dediče ob pokojnikovi smrti. Potrdilo o dedovanju ali sodna odločba imata samo ugotovitveni učinek glede dejstva, ki se je zgodilo v preteklosti. Vendar je mogoče z zapuščino v celoti razpolagati šele na podlagi pravnomočnega potrdila o dedovanju ali sodne odločbe.

Dan pokojnikove smrti je treba dokazati z mrliškim listom, potrdilom o smrti, ki ga izda poseben register slovaškega notranjega ministrstva, ko slovaški državljan umre v tujini, ali sodno odločbo, izdano v postopku za razglasitev osebe za mrtvo v primeru pogrešanih oseb, v kateri datum smrti določi sodišče. Slovaške državljanke lahko za mrtve razglasijo samo slovaška sodišča. Slovaška sodišča lahko razglasijo tuje državljanke za mrtve, vendar pravne posledice veljajo samo za osebe, ki imajo stalno prebivališče na Slovaškem, ter samo za premoženje, ki je na Slovaškem.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Da, dediči so odgovorni za pokojnikove dolgove, vendar le do vrednosti zapuščine, ki preide nanje. Dedičem ni treba plačati pokojnikovih dolgov s svojim premoženjem.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Vpis v zemljiško knjigo se opravi pri organu, pristojnem za kraj, v katerem je nepremičnina. Pristojni organ vpis opravi po uradni dolžnosti ali na podlagi vloge lastnika ali druge pooblaščenec osebe. Vloge morajo biti pisne in vsebovati (a) vložnikovo ime (poslovno ime) in stalno prebivališče (registrirani sedež), (b) ime okrožnega pristojnega organa, na katerega je vloga naslovljena, (c) javno potrdilo ali drug uradni dokument, ki potrjuje vložnikovo pravico do premoženja, in (d) seznam morebitnih prilog.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Imenovanje upravitelja ni obvezno. Če pa je to potrebno zaradi splošnega interesa ali pomembnega interesa strank, sodišče po uradni dolžnosti sprejme nujne ukrepe, da zavaruje zapuščino, pri čemer lahko tudi imenuje upravitelja. Upravitelj je najpogosteje eden od dedičev ali druga oseba, ki je blizu pokojniku, lahko pa je to tudi notar, ki ni pooblaščenec sodišča v zadevnem zapuščinskem postopku.

Upravitelj, imenovan po slovaškem pravu, se razlikuje od upravitelja po običajnem pravu.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Oporoko izvrši notar, ki je imenovan kot pooblaščenec sodišča. Dediči upravljaajo zapuščino, pridobljeno z dedovanjem, vendar potrebujejo dovoljenje sodišča za razpolaganje s predmeti, vključenimi v zapuščino, in vsa druga dejanja, ki presegajo običajno upravljanje.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Upravitelj med zapuščinskim postopkom sprejme vse ukrepe, potrebne za ohranitev premoženja iz zapuščine, v okviru omejitev, ki jih določi sodišče. Sodišče določi obseg pooblastila, da se tako upravitelju omogoči, da ohrani vrednost premoženja iz zapuščine. Upravitelj je odgovoren za vso škodo, ki jo povzroči s kršitvijo dolžnosti, ki jih določa zakon ali jih je določilo sodišče. Ob koncu zapuščinskega postopka dedičem predloži končno poročilo, sodišče pa določi njegov honorar in povračilo stroškov. Plača jih dedič, ki prejme zapuščino.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Ob koncu zapuščinskega postopka notar izda potrdilo o dedovanju, ki velja kot sodna odločba. V potrdilu so navedeni imena dedičev, premoženje, ki preide na vsakega od njih, in deleži zapuščine.

Na prošnjo dediča lahko notar med zapuščinskim postopkom izda potrdilo o skupnosti dedičev. To je „potrditev dejstev iz spisa“, tj. verodostojen dokument, ki ga izda notar, ki vodi zapuščinski postopek, predvsem za namene dokazovanja statusa dediča ali druge upravičene osebe, na katero naj bi se prenesla pokojnikova pravica (npr. odškodnina iz zavarovalne police, članske pravice, položaji v postopkih, ki trenutno potekajo, itd.).

Zadnja posodobitev: 21/04/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodabljaajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To

jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Splošne informacije - Finska

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Vprašanja v zvezi z dedovanjem ureja zakon o dedovanju (40/1965). Le z oporoko se lahko določi, kaj se zgodi z zapuščino v primeru smrti. Oporoka mora biti sestavljena v pisni obliki in ob hkratni navzočnosti dveh prič. Oporočitelj mora podpisati oporoko, ko je ta sestavljena, ali potrditi svoj prejšnji podpis oporoke. Priči morata potrditi oporoko tako, da jo podpišeta po tem, ko jo je podpisal oporočitelj ali potrdil svoj podpis na njej. V določenih izrednih primerih je lahko zavezujoča tudi ustna oporoka.

Sestaviti je mogoče tudi vzajemno oporoko, ki jo v večini primerov sestavita zakonca, da drug na drugega preneseta premoženjske pravice. Za vzajemne oporoke veljajo enake formalne zahteve kot za druge oporoke. Pravila, ki veljajo za vzajemne oporoke med zakoncema, veljajo tudi za vzajemne oporoke med osebami v registrirani partnerski skupnosti.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Finski organi ne vodijo registra oporok.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Svoboda razpolaganja za primer smrti je omejena v korist pokojnikovih neposrednih potomcev in zakonca. Neposredni potomci in posvojenci ter njihovi potomci so upravičeni do nujnega deleža pokojnikove zapuščine. Nujni delež znaša polovico vrednosti deleža zapuščine, ki bi temu dediču pripadel v skladu z zakonitim dedovanjem.

Zakonec je prav tako zavarovan pred oporoko, ki jo sestavi prvi pokojni zakonec. Preživeli zakonec lahko ohrani nedeljeno zapuščino pokojnega zakonca, če ni drugače določeno na podlagi vloge za delitev zapuščine, ki so jo vložili neposredni potomci, ali v oporoki, ki jo je sestavil pokojnik. Vendar lahko preživeli zakonec vedno zadrži v nedeljeni posesti bivališče, ki sta ga zakonca uporabljala kot skupni dom, ter običajne gospodinjske predmete, razen če ima preživeli zakonec v lasti stanovanjsko nepremičnino, ki je primerna za dom.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Prvi upravičenci so neposredni potomci, od katerih vsak prejme zapuščino po enakih delih. Če otrok umre, namesto njega dedujejo njegovi potomci, tako da vsaka veja družine prejme enak delež.

Če je bil pokojnik poročen in ni zapustil neposrednih potomcev, njegovo zapuščino deduje preživeli zakonec. Partnerji v registrirani partnerski skupnosti imajo pravico do dedovanja pod enakimi pogoji kot zakonci.

Če pokojnik ni zapustil neposrednih potomcev in ob smrti ni bil poročen, pokojnikov oče in mati prejmeta vsak polovico zapuščine. Če je eden od pokojnikovih staršev že umrl, se njegov delež razdeli med pokojnikove brate in sestre. Če je že umrl sorojenec, namesto njega dedujejo njegovi potomci, tako da vsaka veja družine prejme enak delež. Če ni bratov ali sester oziroma njihovih potomcev, vendar je pokojnik zapustil katerega od staršev, ta prejme celotno zapuščino.

Če pokojnik ni zapustil nobenega od zgoraj navedenih dedičev, celotno zapuščino prejmejo starši pokojnikovega očeta in matere. Če je umrl pokojnikov stari starš po očetovi ali materini strani, se delež zapuščine, ki bi ga prejel ta stari starš, prenese na njegove otroke. Bratrance in sestrične nimajo pravice do dedovanja.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Vprašanja v zvezi z urejanjem zapuščinskih zadev obravnavajo različni organi. Sestaviti je treba popis zapuščine, tj. seznam pokojnikovega premoženja in obveznosti, ter ga v enem mesecu po končanju poslati davčnemu uradu v kraju, kjer je živel pokojnik. Na lokalnem matičnem uradu se lahko zaprosi tudi za overitev seznama oseb v popisu zapuščine, ki imajo delež v zapuščini. Državna zakladnica je osrednji organ za vprašanja, povezana s prenosom premoženja na državo. Za vse zadeve v zvezi z zapuščino je pristojno okrožno sodišče (*käräjäoikeus*) v kraju, kjer je živel pokojnik.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Dediščina se lahko sprejme z dejanskim sprejemom zadevnega premoženja. Dedič lahko poda tudi posebno izjavo o sprejemu dediščine. Če je zapuščina razdeljena, bi morali izjavo o sprejemu dediščine podati upravičenci. Če zapuščina ni razdeljena, bi morala izjavo podati oseba, ki upravlja zapuščino. Taka izjava se lahko predloži tudi sodišču.

Dediščini se je mogoče tudi odpovedati, vendar mora biti taka izjava sestavljena v pisni obliki. Izjavo o odpovedi dediščini lahko poda vsaka oseba, ki ima delež v pokojnikovi zapuščini, upravitelj zapuščine, pooblaščenec za delitev zapuščine, izvršitelj oporoke ali potomec, ki deduje namesto umrlega dediča. Da bi bila odpoved pravno veljavna v zvezi z morebitno zaplembo, mora dedič bodisi izdati pisno izjavo o odpovedi pokojnikovi zapuščini za namene obveščanja bodisi deponirati izjavo o odpovedi dediščini pri pristojnem lokalnem matičnem uradu, da se lahko ustrezno vpiše v evidenco (člen 81 poglavja 4 zakona o izvršbi).

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Za izjavo o sprejemu volila oblika ni predpisana. Izjava upravičenca, ki jo ta poda dejanskemu upravitelju zapuščine ali pooblaščenca za delitev zapuščine, se šteje kot izjava oporočnega upravičenca na enak način kot začetek izvajanja ustreznih ukrepov v zvezi z zadevnim premoženjem. Za namene obveščanja dedičev zadostuje navedba, da upravičenec želi uveljaviti svoje pravice na podlagi zadevne oporoke.

Izjava o odpovedi volilu mora biti v pisni obliki. Da bi bila taka odpoved pravno veljavna v zvezi z morebitno zaplembo, mora voliljemnik bodisi izdati pisno izjavo o odpovedi pokojnikovi zapuščini za namene obveščanja bodisi deponirati izjavo o odpovedi pri pristojnem lokalnem matičnem uradu, da se lahko ustrezno vpiše v evidenco (člen 81 poglavja 4 zakona o izvršbi).

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Dedič mora v šestih mesecih od dneva, ko je bil obvešččen o oporoki, od upravičenca prek vročevalca ali na drug preverljiv način zahtevati svoj nujni delež. Zahtevek za nujni delež se lahko v zgoraj določenem roku tudi objavi v uradnem listu, če ni bil vročen upravičencu, ker bi se lahko domnevalo, da se je ta izogibal posredovanju informacij o zahtevku, ali če njegov naslov ni znan.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Na Finskem organi ne uvedejo postopkov v zvezi z zapuščinskimi zadevami na lastno pobudo. Po smrti se najprej pripravi dokumentacija o pokojnikovi zapuščini, vključno s popisom zapuščine. Popis zapuščine je dokument, v katerem se pojasni status pokojnikove zapuščine; drugače rečeno, to je seznam pokojnikovega premoženja in obveznosti. V popisu zapuščine se navedejo osebe, ki imajo delež v pokojnikovi zapuščini, premoženje in obveznosti preživelega zakonca ter skupno premoženje in obveznosti obeh zakoncev. Dokumentacijo o zapuščini je treba sestaviti v treh mesecih od dneva smrti, vendar lahko davčni urad podaljša rok, če so za to posebni razlogi.

Za pripravo dokumentacije o zapuščini je odgovorna oseba, ki ima delež v zapuščini in je odgovorna za upravljanje premoženja iz zapuščine, ali upravitelj zapuščine ali izvršitelj. Zadevna oseba mora izbrati dva skrbnika, da sestavita dokumentacijo o zapuščini. Popisu zapuščine je treba priložiti pokojnikovo družinsko drevo. Na Finskem se evidenca prebivalstva vodi v cerkvenih in javnih matičnih registrih, uradni izpiski iz teh registrov pa se lahko zahtevajo pri

lokalnem matičnem uradu ali cerkveni skupnosti, pri kateri je bil pokojnik registriran. Popis zapuščine je treba v enem mesecu po pripravi dokumentacije o zapuščini poslati finski davčni upravi (*Verohallinto*).

Ko oporočitelj umre, mora oporočni upravičenec oporoko skupaj z verodostojno kopijo oporoke prek vročevalca ali na drug preverljiv način posredovati dedičem v informativne namene. Če želi dedič izpodbijati oporoko, mora vložiti pritožbo v šestih mesecih od dneva, ko je bil obveščen o njej.

Zapuščina se lahko začne deliti šele, ko je bila opravljena njena likvidacija. Likvidacija zapuščine vključuje določitev zneska premoženja iz zapuščine, izpolnitev obveznosti pokojnika in njegove zapuščine v zvezi z morebitnimi dolgovi ter uveljavitev pravic morebitnih posebnih voliljojemnikov. Za namene likvidacije zapuščine je premoženje iz zapuščine v skupnem lastništvu oseb, ki imajo delež v zapuščini, razen če so bile določene posebne določbe glede upravljanja zapuščine. Namesto takega skupnega upravljanja lahko osebe, ki imajo delež v zapuščini, zaprosijo sodišče, naj imenuje upravitelja pokojnikove zapuščine. Ko se zapuščina izroči v upraviteljevo oskrbo, preneha zgoraj navedeno skupno upravljanje in osebe, ki imajo delež v zapuščini, ne morejo več odločati o vprašanih, povezanih s pokojnikovo zapuščino. Dolžnost upravitelja zapuščine je izvesti vse ukrepe, potrebne za likvidacijo zapuščine. Ko je ta opravljena, mora upravitelj zapuščine o tem obvestiti osebe, ki imajo delež v zapuščini, in pripraviti izjavo o upravljanju zapuščine.

Po opravljeni likvidaciji zapuščine ima vsaka oseba, ki ima delež v zapuščini, pravico zahtevati delitev. Če je bil pokojnik poročen ali v registrirani partnerski skupnosti, je treba premoženje razdeliti, preden se dodeli dedičem. Osebe, ki imajo delež v zapuščini, se lahko dogovorijo o načinu razdelitve zapuščine. Sestaviti je treba listino o razdelitvi zapuščine. Podpisati jo morajo osebe, ki imajo delež v zapuščini, njeno resničnost in točnost pa morata potrditi dve nepristranski prič.

Pooblaščenec za delitev zapuščine lahko tudi zaprosi sodišče, naj izda odločbo o razdelitvi zapuščine. To je običajno potrebno, ko se osebe, ki imajo delež v zapuščini, ne morejo dogovoriti o razdelitvi zapuščine. Če ni določeno drugače, je pooblaščenec za delitev zapuščine upravitelj zapuščine ali izvršitelj, če nima deleža v zapuščini in ga osebe, ki imajo delež v zapuščini, zaprosijo, naj razdeli zapuščino, drug pooblaščenec za delitev zapuščine pa ni bil določen. Pooblaščenec za delitev zapuščine mora določiti čas in kraj delitve zapuščine ter na preverljiv način povabiti osebe, ki imajo delež v zapuščini, naj se udeležijo delitve. Pooblaščenec za delitev zapuščine si mora prizadevati zagotoviti, da se osebe, ki imajo delež v zapuščini, strinjajo z razdelitvijo zapuščine. Če je tak dogovor dosežen, je treba zapuščino razdeliti skladno z njim. Če takega dogovora ni, mora pooblaščenec za delitev zapuščine zapuščino razdeliti tako, da vsaka oseba, ki ima delež v zapuščini, prejme del celotnega premoženja. Če premoženja ni mogoče razdeliti drugače, lahko sodišče na zahtevo pooblaščenca za delitev zapuščine odredi, naj ta proda nekatere predmete iz premoženja ali po potrebi celotno premoženje iz zapuščine. Pooblaščenec za delitev zapuščine pripravi in podpiše poročilo o razdelitvi zapuščine. Vsaka oseba, ki ima delež v zapuščini, lahko izpodbija razdelitev, ki jo je opravil pooblaščenec za delitev zapuščine, tako da v šestih mesecih od razdelitve vloži pritožbo zoper druge osebe, ki imajo delež v zapuščini.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljojemnik?

Posameznik je dedno sposoben, če je s pokojnikom v sorodstvenem, zakonskem ali posvojiteljskem razmerju, kot to določa zakon. Upravičenec je lahko fizična ali pravna oseba.

Dedič ali upravičenec je lahko samo posameznik, ki je bil ob pokojnikovi oziroma oporočiteljevi smrti živ. Izjema je otrok, ki je bil spočet pred pokojnikovo smrtjo in se je po njegovi smrti rodil živ.

Dedič ali upravičenec, ki želi uveljaviti svoje pravice, mora sprejeti dediščino ali predložiti svoj zahtevek oseb(-am), ki je (so) sprejela(-e) dediščino. Če dediščina ni bila razdeljena, je treba predložiti zahtevek oseb, ki upravlja zapuščino. Zahtevek se lahko predloži tudi sodišču. Dedič ali upravičenec mora skrbeti za dediščino ali volilo, ki ga je prejel, če je bodisi sam bodisi z drugo osebo prevzel skrb za zapuščino, sodeloval pri pripravi dokumentacije o zapuščini ali razdelitvi zapuščine ali izvedel druge ukrepe v zvezi z zadevnim premoženjem.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Oseba, ki ima delež v pokojnikovi zapuščini, ni osebno odgovorna za pokojnikove dolgove. Oseba, ki ima delež v pokojnikovi zapuščini in mora pripraviti dokumentacijo o zapuščini, je osebno odgovorna za pokojnikove dolgove le, če dokumentacije o zapuščini ne predloži v roku.

Pokojnikovi dolgovi in dolgovi, ki izhajajo iz njegove zapuščine, se poravnajo iz premoženja iz zapuščine. Osebe, ki imajo delež v pokojnikovi zapuščini, so osebno odgovorne za vse dolgove ali obveznosti, ki so jih vključile v zapuščino.

9 kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Dokumenti, potrebni za vpis nepremičnine, se razlikujejo glede na to, ali je bila zadevna nepremičnina pridobljena na podlagi zakonitega dedovanja ali oporočnega dedovanja. Kadar se vloži vloga za potrditev vpisa v zemljiško knjigo na podlagi zakonitega dedovanja, je treba vlogi priložiti popis zapuščine, poročilo o razdelitvi zapuščine, pokojnikovo družinsko drevo, vse zapise o delitvi zapuščine in vse dokumente v zvezi s prenosom podedovanega premoženja. Vložnik mora dokazati tudi, da je imela razdelitev zapuščine pravni učinek, tako da vlogi priloži bodisi dokument o sprejemu, ki so ga podpisale vse osebe, ki imajo delež v pokojnikovi zapuščini, bodisi potrdilo o pravnomočnosti, ki ga izda pristojno sodišče v kraju, kjer je pokojnik živel.

Kadar se vloži vloga za potrditev vpisa v zemljiško knjigo na podlagi oporočnega dedovanja, je treba vlogi priložiti popis zapuščine, pokojnikovo družinsko drevo, izvornik oporoke, potrdilo o pravni veljavnosti oporoke in dokazilo, da so bili vsi dediči obveščeni o oporoki. Če mora lokalni matični urad potrditi resničnost in točnost seznama oseb, ki imajo delež v zapuščini, družinskega drevesa ni treba priložiti.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Imenovanje upravitelja zapuščine ni obvezno. Če se pri sodišču vloži vloga za imenovanje upravitelja zapuščine, mora sodišče imenovati upravitelja zapuščine, da ta skrbi za upravljanje zapuščine. Vlogo lahko vloži vsaka oseba, ki ima delež v pokojnikovi zapuščini, ali izvršitelj oporoke ali oporočni upravičenec. Premoženje iz zapuščine se lahko izroči v upravljanje upravitelju zapuščine tudi na podlagi vloge, ki jo vloži upnik, ki ima terjatve do zapuščine ali pokojnika, ali oseba, odgovorna za pokojnikove dolgove.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Osebe, ki imajo delež v pokojnikovi zapuščini, skupaj upravlja premoženje iz zapuščine, razen če so bile določene posebne določbe glede upravljanja zapuščine. Osebe, ki imajo delež v pokojnikovi zapuščini, se lahko dogovorijo tudi o skupnem upravljanju zapuščine in o tem, da se do nadaljnjega obvestila ali do določenega roka zapuščina ne deli.

Pokojnikova zapuščina se lahko izroči v upravljanje upravitelju zapuščine na podlagi sodne odločbe. V tem primeru preneha zgoraj navedeno skupno upravljanje in osebe, ki imajo delež v zapuščini, ne morejo več odločati o vprašanih, povezanih s pokojnikovo zapuščino, tudi če so take odločitve soglasne. Pokojnik lahko v oporoki imenuje določeno osebo, ki upravlja zapuščino kot izvršitelj. Njegova naloga je zagotoviti, da se opravi likvidacija zapuščine in izvrši oporoka. V takih primerih je izvršitelj odgovoren za naloge, za katere bi bile sicer odgovorne osebe, ki imajo delež v zapuščini, ali upravitelj zapuščine.

Imenovanje izvršitelja ne preprečuje imenovanja upravitelja zapuščine. Če je izvršitelj imenovan v oporoki, se imenuje tudi za upravitelja zapuščine, razen če temu nasprotuje utemeljen razlog.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Skupno upravljanje pokojnikove zapuščine je soglasna oblika upravljanja, za katero obstajajo izjeme le v nekaterih posebnih primerih. V primeru skupnega upravljanja pokojnikove zapuščine osebe, ki imajo delež v zapuščini, predstavljajo zapuščino v odnosih s tretjimi osebami ter lahko vlagajo tožbe in so tožene v zadevah, povezanih z zapuščino. Vendar se lahko ukrep, ki ga ni mogoče odložiti, izvede tudi, če ni mogoče pridobiti soglasja vseh oseb, ki imajo delež v zapuščini. Osebe, ki imajo delež v zapuščini, lahko tudi pooblastijo posameznika, da skrbi za zapuščino.

Kadar upravitelja zapuščine imenuje sodišče, mu izda potrdilo o imenovanju, v katerem je navedena zapuščina, s katero je povezano imenovanje. Pooblastila upravitelja zapuščine obsegajo le zapuščino, za katero ga je sodišče imenovalo. Po izročitvi pokojnikove zapuščine v upravljanje upravitelju zapuščine ta predstavlja zapuščino v odnosih s tretjimi osebami ter lahko vlaga tožbe in je tožen v zadevah, povezanih z zapuščino. Naloga upravitelja zapuščine je izvesti vse ukrepe, potrebne za likvidacijo zapuščine. Upravitelj zapuščine mora vprašati za mnenje osebe, ki imajo delež v pokojnikovi zapuščini, v zvezi z zadevami, ki so pomembne za eno ali več takih oseb. Vendar celo v takih primerih soglasje oseb, ki imajo delež v zapuščini, ni nujni pogoj za ukrepanje upravitelja zapuščine. Obseg izvršiteljevih pooblastil med postopkom likvidacije je odvisen od oporoke. Če v njej ni določeno drugače, ima izvršitelj enaka pooblastila kot upravitelj zapuščine.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Popis zapuščine in poročilo o razdelitvi zapuščine sta dokumenta, ki ju je treba pripraviti med zapuščinskim postopkom in ki dokazujeta status voliljojemnika ali upravičenca.

V popisu zapuščine morajo biti navedeni osebe, ki imajo delež v pokojnikovi zapuščini, pokojnikovo premoženje in obveznosti, upravičenci ter preživeli zakonec (če nima deleža v zapuščini).

Poročilo o razdelitvi zapuščine je podlaga za razdelitev zapuščine. Ni pa izvršljiv dokument v smislu, da ga je mogoče uporabiti kot podlago za zablembo ali kot instrument za prenos upravljanja. Za vsak izvršilni ukrep je potrebna posebna pravnomočna sodna odločba.

Na Finskem uradne dokazne moči dokumentov ne priznavajo.

Zadnja posodobitev: 02/03/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Švedska

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatsv EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Oporoko lahko sestavi vsakdo, ki je dopolnil 18 let. Oporoka ni veljavna, če je bila sestavljena pod vplivom duševne bolezni. Oporoka je veljavna, če je sestavljena v pisni obliki in jo oporočitelj podpiše ob hkratni navzočnosti dveh prič, ki jo prav tako podpišeta. Priči morata vedeti, da sta prič oporoki, ni pa jima treba poznati vsebine oporoke.

Priči morata biti starejši od 15 let in ne smeta biti oporočiteljev zakonski oziroma zunajzakonski partner, brat ali sestra ali neposredni sorodnik ali si biti z oporočiteljem zelo blizu. Oseba prav tako ne more biti priča, če ji je v oporoki zapuščena dediščina ali če je dediščina zapuščena njenemu zakonskemu oziroma zunajzakonskemu partnerju, bratu ali sestri ali neposrednemu sorodniku ali komu, s katerim si je zelo blizu.

Oporočitelj lahko sestavi izredno oporoko (*nödtestamente*), če zaradi bolezni ali drugega nujnega primera ne more sestaviti oporoke na zgoraj opisan način. V takem primeru lahko oporočitelj oporoko sestavi ustno pred dvema pričama ali pa jo lastnoročno napiše in podpiše.

Če oseba meni, da je treba oporoko razglasiti za nično, mora pri sodišču vložiti ugovor zoper oporoko. Ugovor mora vložiti v šestih mesecih od dneva, ko je prejela oporoko.

Razpolaganje z zapuščino je veljavno le v skladu s predpisi, ki urejajo oporoke. Dedne pogodbe ali druge pogodbe o prenosu premoženja po smrti zato niso veljavne.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Na Švedskem ni pravil o registraciji oporok.

Če želi oporočitelj zagotoviti, da oporoka obstaja in da jo je mogoče po njegovi smrti izvršiti, bi moral osebi, ki ji zaupa, povedati, kje je oporoka shranjena. Oporoke se pogosto hranijo v odvetniški pisarni ali na banki. Če po oporočiteljevi smrti oporoke ni mogoče najti, se dedovanje izvede na podlagi zakona. Če se oporoka pozneje najde, se lahko zapuščina ponovno razdeli. Za to velja zastaralni rok desetih let.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Da, če je oseba poročena in/ali ima otroke, obstajajo omejitve pravice do razpolaganja s premoženjem.

Če je bil zapustnik poročen, ima preživeli zakonec pravico prejeti premoženje, ki skupaj s tistim, ki ga je prejel ob razdelitvi skupnega premoženja ali ki pomeni njegovo ločeno premoženje, ustreza štirim osnovnim cenovnim zneskom v skladu s členoma 6 in 7 poglavja 2 zakona o socialnem zavarovanju (2014: 44 400 SEK x 4 = 177 600 SEK) (pravilo osnovnega zneska). Ta pravica velja, če ima zapuščina zadostno vrednost. Če premoženje nima take vrednosti, to pomeni, da preživeli zakonec deduje vse obstoječe premoženje. Oporoke, s katerimi se omejuje ta pravica, v tem smislu niso veljavne.

Zapustnikovi otroci in vnuki (imenovani *bröstarvingar*) imajo pravico do nujnega deleža dediščine. Nujni delež (*laglott*) znaša polovico zakonitega dednega deleža, ki jim pripada. Po zakonu imajo zapustnikovi dediči enake pravice do dediščine. Oporoke, s katerimi se omejuje ta nujni delež, v tem smislu niso veljavne. Če želi otrok ali vnuk prejeti nujni delež, mora v šestih mesecih od prejema oporoke zahtevati njeno spremembo.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če ni posebnega razpolaganja za primer smrti, se dediščina razdeli v skladu z dedovanjem na podlagi zakona. Pogoj za pravico do dediščine je, da je oseba živa v trenutku zapustnikove smrti. Oseba, ki je bila spočeta do trenutka pokojnikove smrti in je rojena po njegovi smrti, ima prav tako pravico do dediščine.

Po zakonu obstajajo trije dedni redi. Prvi dedni red vključuje pokojnikove otroke ali vnuke. Drugi dedni red vključuje pokojnikove starše ter brate in sestre, v tretji dedni red pa spadajo stari starši in njihovi otroci, tj. bratje in sestre pokojnikovih staršev. Dediščina se razdeli po enakih delih med vsakim redom. Drugi dedni red ne deduje, če je živ kdo iz prvega dednega reda. Tretji dedni red deduje, če ni živ nihče iz prvega ali drugega dednega reda.

Če je bil pokojnik poročen, zapuščina pripada preživelemu zakoncu. Po smrti preživelega zakonca dedujejo otroci ali vnuki kot skupni dediči; če teh ni, dedujejo dediči iz drugega ali tretjega dednega reda. Ti dediči so torej upravičeni do sekundarnega dedovanja po smrti preživelega zakonca.

Če pokojnik zapusti otroke, ki niso otroci preživelega zakonca, imajo ti pravico prejeti zakoniti delež po zapustnikovi smrti.

Če dedičev ni, zapuščina preide na sklad za dediščine (*den allmänna arvsfonden*).

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Dediščina se večinoma razdeli brez sodelovanja organov. Po smrti zapuščino skupaj razdelijo osebe, ki so upravičene do zapuščine, tj. skupni lastniki pokojnikove zapuščine. Osebe, ki so upravičene do zapuščine, so preživeli zakonec ali zunajzakonski partner, dediči in univerzalni voliljojemniki. Tri mesece

po smrti je treba popis zapuščine predložiti švedski davčni upravi (Skatteverket). V popisu so navedeni premoženje in dolgovi iz pokojnikove zapuščine. V njem je navedeno tudi, kdo je pooblaščen za zastopanje zapuščine. Švedska davčna uprava je tudi pristojna za iskanje dedičev, za katere ni znano, kje se nahajajo, in sicer z objavo obvestila v uradnem listu Post- och Inrikes Tidningar.

Če to zahteva katera od oseb, ki so upravičene do zapuščine, lahko sodišče odredi, naj se premoženje dodeli v upravljanje uradnemu upravitelju premoženja (*boutredningsman*), in takega upravitelja tudi imenuje. Če se osebe ne morejo dogovoriti o delitvi zapuščine, se imenuje posebni pooblaščenec za delitev zapuščine (*skiftesman*), ki lahko prisilno razdeli zapuščino. Pooblaščenca za delitev zapuščine imenuje sodišče splošne pristojnosti.

Zapuščinske spore prav tako rešuje sodišče splošne pristojnosti.

Če je katera od oseb, ki so upravičene do zapuščine, mladoletna ali ni poslovno sposobna, se imenuje skrbnik (*god man*), ki ga določi glavni skrbnik (*överförmyndaren*).

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Posebna izjava dediča o sprejemu dediščine se ne zahteva. Vendar se mora dedič javiti, če pa je dedič tudi oseba, upravičena do zapuščine, mora pomagati pri njenem upravljanju.

Če je oseba upravičena do dediščine na podlagi oporoke, mora o oporoki obvestiti zakonite dediče, če želi uveljaviti svojo pravico. Dediči so obveščeni o oporoki, ko jim je izročena overjena kopija oporoke in ko potrdijo njen prejem. Dediči, ki menijo, da je treba oporoko razglasiti za nično, dediči, ki želijo spremeniti oporoko, da bi prejeli svoj nujni delež, ali preživeli zakonec, ki želi uveljaviti pravilo osnovnega zneska, lahko v šestih mesecih po prejemu obvestila o oporoki vložijo ugovor pri sodišču.

Pokojnikov otrok ali vnuk se lahko odpove pravici do dediščine v korist preživelega zakonca. S tem ne izgubi pravice do dediščine, temveč jo odloži. Dedič ima pravico do sekundarnega dedovanja zapuščine preživelega zakonca, in ko ta umre, dedič prejme svoj minimalni delež. Če ob smrti preživelega zakonca dedič ni več živ, namesto njega deduje njegov dedič.

Dedič ali volilojemnik se lahko odpove pravici do dediščine tako, da to sporoči zapustniku pred njegovo smrtjo. Če ni določeno drugače, taka odpoved velja za zapustnikove dediče. Vendar pa ima dedič ali njegovi dediči vedno pravico prejeti svoj nujni delež.

Če dedič ali volilojemnik umakne svojo izjavo o sprejemu dediščine ali ne zahteva dediščine, ga lahko davčna uprava pozove, naj uveljavi svojo pravico v šestih mesecih od vročitve takega poziva. Če dedič ali volilojemnik tega ne stori, izgubi pravico do dediščine. Pravici do dediščine se je mogoče odpovedati do trenutka, ko je zapuščina razdeljena.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Po smrti pokojnika morajo osebe, ki so upravičene do zapuščine, to so preživeli zakonec ali zunajzakonski partner, dediči in univerzalni volilojemniki, skupaj upravljati zapustnikovo premoženje. Odgovorni so za pripravo popisa zapuščine (*bouppteckning*) in njegovo predložitev davčni upravi. Če je premoženje večje od dolgov, se presežni znesek razdeli, kot je določeno v zakonu ali oporoki. Zapuščina se razdeli na podlagi dokumenta o delitvi zapuščine (*arvskifte*), ki ga sestavijo dediči in univerzalni volilojemniki. Sestavljen mora biti v pisni obliki, dediči pa ga morajo podpisati. Če se dediči ne morejo dogovoriti o delitvi, se lahko imenuje pooblaščenec za delitev zapuščine (*skiftesman*), ki lahko izvede prisilno razdelitev. Če je imenovan v oporoki imenovan izvršitelj (*testamentsexekutor*), je ta odgovoren za delitev zapuščine.

Če je bil pokojnik poročen ali je živel v zunajzakonski skupnosti, se skupno premoženje običajno razdeli, kar se izvede pred razdelitvijo pokojnikove zapuščine.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilojemnik?

Posameznik postane dedič (*arvinge*) na podlagi zakona. Pogoji, da posameznik postane dedič, je, da je živ ob zapustnikovi smrti oziroma da je bil spočet pred zapustnikovo smrtjo, rojen pa pozneje. Obstajajo trije dedni redi oseb, ki so upravičene do zapuščine; za več informacij glej odgovor na vprašanje 4. Posameznik postane volilojemnik (*testamentstagare*), če pridobi volilo na podlagi veljavne oporoke. Če ob oporočiteljevi smrti volilojemnik ni živ, namesto njega dedujejo njegovi sorodniki, ki so upravičeni do dediščine v skladu z zakonitim dedovanjem.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Ne, dediči ne odgovarjajo za pokojnikove dolgove. Ko oseba umre, se njeno premoženje in dolgovi prenesejo v zapuščino (*dödsbo*). Zapuščina je samostojna pravna oseba in ima zato lastne pravice in obveznosti. Če dolgovi presegajo vrednost premoženja, gre zapuščina v stečaj, dediščina pa se ne razdeli.

9 kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Vsakdo, ki je pridobil nepremično premoženje z lastninskimi pravicami, mora vložiti vlogo za vpis pridobitve (vpis lastninske pravice) pri nacionalnem geodetskem zavodu (<http://www.lantmateriet.se/>), običajno v treh mesecih od pridobitve. Oseba, ki vloži vlogo za vpis lastninske pravice, mora priložiti dokument o pridobitvi in druga potrebna dokazila o pridobitvi. To pomeni, da je treba na primer ob nakupu med drugim priložiti dokument o nakupu. Če je premoženje pridobljeno z dedovanjem, v nekaterih primerih načeloma zadostuje (če je do zapuščine upravičena samo ena oseba), če se priložita izvornik in overjena kopija registriranega popisa zapuščine. V drugih primerih je treba priložiti izvornik in overjeno kopijo dokumenta o delitvi zapuščine. Včasih je treba priložiti tudi druge dokumente, na primer soglasje glavnega skrbnika, če je do zapuščine upravičena mladoletna oseba ali oseba, ki ni poslovno sposobna. V nekaterih primerih se lahko vlogi za vpis lastninske pravice namesto dokumenta o delitvi zapuščine priloži oporoka, ki je pridobila pravni učinek.

Šteje se, da je lastnik premoženja oseba, ki je zadnja vložila vlogo za vpis lastninske pravice.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Imenovanje uradnega upravitelja zapuščine je obvezno, če ga zahteva oseba, ki je upravičena do zapuščine. Volilojemnik, tj. oseba, ki je pridobila volilo na podlagi oporoke, ima pravico zahtevati imenovanje uradnega upravitelja zapuščine. Upravitelja zapuščine imenuje pristojno sodišče. Upravitelj zapuščine mora imeti potrebno znanje za upravljanje zapuščine.

Oporočitelj lahko v oporoki določi, naj za upravljanje zapuščine namesto dedičev in univerzalnih volilojemnikov skrbi izvršitelj.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Predvsem lahko to izvršijo osebe, ki so upravičene do zapuščine, to so preživeli zakonec ali zunajzakonski partner, dediči in univerzalni volilojemniki. Osebe, ki so upravičene do zapuščine, morajo biti navedene v popisu zapuščine. Če je imenovan uradni upravitelj zapuščine ali izvršitelj oporoke, je ta pooblaščen za zastopanje zapuščine namesto oseb, ki so upravičene do zapuščine.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Naloga uradnega upravitelja zapuščine je analizirati premoženje in dolgove iz zapuščine ter upravljati premoženje. Poleg tega je treba ugotoviti, kdo so dediči ali volilojemniki, da se zapuščina lahko razdeli na podlagi zakonitega ali oporočnega dedovanja. V ta namen je upravitelj zapuščine pooblaščen za podpisovanje pravnih dokumentov, ki so za to potrebni. Obstajajo tudi nekatere omejitve glede pooblastil upravitelja zapuščine, na primer pri prodaji nepremičnine mora imeti pisno soglasje vseh skupnih lastnikov, če pa ga ne more pridobiti, mora imeti dovoljenje pristojnega okrožnega sodišča.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Najpogostejša dokumenta sta popis zapuščine in dokument o delitvi zapuščine.

Popis zapuščine (bouppteckning): Po opravljenem postopku popisa zapuščine, na katerega morajo biti povabljeni vsi dediči in voliljojemniki, se sestavi popis zapuščine, ki ga je treba predložiti švedski davčni upravi. V popisu morajo biti med drugim navedeni dediči in voliljojemniki ter premoženje in dolgovi iz zapuščine. Oseba, ki najbolje pozna zapuščino in ki predloži popis zapuščine, mora uradno potrditi, da so podatki v popisu zapuščine točni. Dve osebi morata potrditi, da je bilo vse pravilno zapisano v popis zapuščine. Popisu zapuščine je treba priložiti oporoko in predporočno pogodbo. Davčna uprava registrira popis zapuščine. Registrirani popis zapuščine je pomemben v civilnem pravu. Osebe, ki so upravičene do zapuščine, ga lahko uporabljajo samostojno ali skupaj z dokumenti o delitvi zapuščine kot dokument o upravičenju, na primer kadar je treba dvigniti denar s pokojnikovega bančnega računa ali vložiti vlogo za vpis lastninske pravice na premoženju.

Dokument o delitvi zapuščine (arvsskifte): Ko se zapuščina deli, je treba sestaviti dokument o delitvi zapuščine. Sestavljen mora biti v pisni obliki, dediči in/ali voliljojemniki pa ga morajo podpisati. Dokument o delitvi zapuščine je prav tako pomemben v civilnem pravu in se lahko uporablja kot dokument o upravičenju za osebe, ki so upravičene do zapuščine.

V švedskem pravu velja načelo proste presoje dokazov, kar pomeni, da ni posebnih določb o dokazni vrednosti določenih dokumentov.

Zadnja posodobitev: 23/10/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablja strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Splošne informacije - Anglija in Wales

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s [Svetom notariatov EU \(CNUE\)](#).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Razpolaganje sestavijo oporočitelj ali oporočitelji. Pravno svetovanje ali sodelovanje pravnika nista potrebna.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Oporoke ni treba overiti.

Z oporoko premoženje pokojnika ob njegovi smrti preide na izvršitelje (upravitelje zapuščine). Z oporoko se ne razpolaga s premoženjem.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Ne, vendar lahko imenovani družinski člani in osebe, ki jih je pokojnik vzdrževal, pri sodišču zaprosijo za dodelitev finančnega deleža iz zapuščine na podlagi [zakona o dedovanju iz leta 1975 \(preskrbljenost družine in vzdrževanih oseb\)](#).

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če pokojnik ne pusti veljavne oporoke, se zapuščina razdeli v skladu s pravili o dedovanju brez oporoke, določenimi v [zakonu o upravljanju zapuščine iz leta 1925](#) (kakor je bil spremenjen).

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Premoženje pokojnika preide na upravitelje zapuščine pokojnika. Ti lahko pri sodišču zaprosijo za pooblastilo za zastopanje (potrditev veljavnosti oporoke v primeru oporoke in odločba o imenovanju upravitelja v primeru dedovanja brez oporoke). S tem se potrdi njihovo pooblastilo za razpolaganje z zapuščino v skladu z oporoko ali pravili o dedovanju brez oporoke, odvisno od primera. Spori glede upravičenosti do dedovanja ali pooblastila se lahko predložijo sodišču. Za postopke na sodišču se uporabljajo [pravila o nepravdnem zapuščinskem postopku](#) ali [pravila o pravnem postopku](#).

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Upravitelji zapuščine so odgovorni, da opredelijo in zberejo premoženje pokojnika v zapuščini, plačajo njegove dolgove (vključno z [davkom na dediščino](#)) in razdelijo preostanek upravičencem v skladu z oporoko ali pravili o dedovanju brez oporoke.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljojemnik?

S smrtjo pokojnika ali v primeru upravičencev, ki umrejo med upravljanjem zapuščine, s smrtjo predhodno upravičene osebe.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Ne. Dolgovi se poplačajo iz zapuščine pokojnika.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Kot je bilo navedeno v odgovoru na vprašanje 5, premoženje pokojnika preide na upravitelje zapuščine pokojnika. Upravitelji zapuščine prenesajo nepremično premoženje na upravičenca med upravljanjem zapuščine. Upravičenec predloži dokazilo o pooblastilu za zastopanje in prenosu katastrskemu uradu v skladu z zadevnimi pravili o vpisu v zemljiško knjigo.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Glej odgovor na vprašanje 9.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Glej odgovor na vprašanje 9.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Glej odgovor na vprašanje 9.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Upravitelji zapuščine upravljajo zapuščino in razdelijo neto premoženje. Oblika prenosa premoženja je odvisna od vrste premoženja. Nekatero blago se lahko izroči v posest. Denar se lahko izplača s čekom. V zvezi z zemljišči glej vprašanje 9.

Zadnja posodobitev: 27/01/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Izvirna jezikovna različica te strani [en](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Splošne informacije - Severna Irska

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s [Svetom notariatov EU \(CNUE\)](#).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Razpolaganje sestavijo oporočitelj ali oporočitelji. Pravno svetovanje ali sodelovanje pravnika nista potrebna.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Oporoke ni treba overiti.

Z oporoko premoženje pokojnika ob njegovi smrti preide na izvršitelje (upravitelje zapuščine). Z oporoko se ne razpolaga s premoženjem.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Delež premoženja, ki je v lasti skupnih lastnikov, na podlagi pravice preživetja samodejno preide na preživelega skupnega lastnika ali skupne lastnike.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če pokojnik ne pusti veljavne oporoke, se zapuščina razdeli v skladu s pravili o dedovanju brez oporoke, določenimi v [zakonu o upravljanju zapuščine iz leta 1955 \(Severna Irska\)](#) (kakor je bil spremenjen).

5 kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volili ali njegovem sprejemu?

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Premoženje pokojnika preide na upravitelje zapuščine pokojnika. Ti lahko pri sodišču zaprosijo za pooblastilo za zastopanje (potrditev veljavnosti oporoke v primeru oporoke in odločba o imenovanju upravitelja v primeru dedovanja brez oporoke). S tem se potrdi njihovo pooblastilo za razpolaganje z zapuščino v skladu z oporoko ali pravili o dedovanju brez oporoke, odvisno od primera. Spori glede upravičenosti do dedovanja ali pooblastila se lahko predložijo sodišču. Za postopek na sodišču se uporabljata [poslovnik grofijskih sodišč \(Severna Irska\) iz leta 1981](#) in [poslovnik vrhovnega sodišča \(Severna Irska\) iz leta 1980](#).

6 Kratak opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Upravitelji zapuščine so odgovorni, da opredelijo in zberejo premoženje pokojnika v zapuščini, plačajo njegove dolgove (vključno z [davkom na dediščino](#)) in razdelijo preostanek upravičencem v skladu z oporoko ali pravili o dedovanju brez oporoke.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali vollojemnik?

S smrtjo pokojnika ali v primeru upravičencev, ki umrejo med upravljanjem zapuščine, s smrtjo predhodno upravičene osebe.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Ne. Dolgovi se poplačajo iz zapuščine pokojnika.

9 kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Upravitelji zapuščine prenesejo nepremično premoženje na upravičence med upravljanjem zapuščine. Upravičenec predloži dokazilo o pooblastilu za zastopanje in prenosu katastrskemu uradu ali v register listin v skladu s [pravili o vpisu v zemljiško knjigo \(Severna Irska\) iz leta 1994](#) ali [predpisi o vpisu v register listin \(Severna Irska\) iz leta 1997](#).

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Glej odgovor na vprašanje 9.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Glej odgovor na vprašanje 9.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Glej odgovor na vprašanje 9.

10 kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Upravitelji zapuščine upravlja zapuščino in razdelijo neto premoženje. Oblika prenosa premoženja je odvisna od vrste premoženja. Nekatero blago se lahko izroči v posest. Denar se lahko izplača s čekom. V zvezi z zemljišči glej vprašanje 9.

Zadnja posodobitev: 03/02/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Izvirna jezikovna različica te strani [en](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Splošne informacije - Škotska

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s [Svetom notariatov EU \(CNUE\)](#).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Oseba lahko premoženje ob smrti drugi osebi zapusti z volilom v oporoki. V skladu z [zakonom o zahtevah glede pisanja \(Škotska\) iz leta 1995](#) morajo biti oporoke od 1. avgusta 1995 pripravljene pisno in podpisati jih mora oporočitelj.

Posamezniki imajo lahko v lasti tudi premično in nepremično premoženje na podlagi listine o skupnem lastništvu s preživelo osebo (običajno imenovana klavzula o preživetju).

Posamezniki imajo lahko v lasti tudi premično in nepremično premoženje na podlagi listine o lastništvu v svojem imenu ali skupaj z drugimi, ki vsebuje klavzulo o posebni namenitvi premoženja ali deleža premoženja iz te listine drugi osebi v primeru smrti.

Če oporoka, klavzula o preživetju ali klavzula o posebni namenitvi ne obstajajo, se premoženje prenese v skladu z [zakonom o dedovanju \(Škotska\) iz leta 1964](#).

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Oporoke na Škotskem ni treba overiti.

Listine o lastninski pravici na nepremičnem premoženju, vključno z listinami s klavzulo o posebni namenitvi ali klavzulo o preživetju, se vpišejo bodisi v [register zemljiškknjižnih listin](#) bodisi v [zemljiško knjigo Škotske](#).

V nekaterih primerih se listine o lastninski pravici na premičnem premoženju, vključno z listinami s klavzulo o posebni namenitvi ali klavzulo o preživetju, na primer vpišejo v register delničarjev družbe.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

V skladu s škotsko zakonodajo lahko otrok ali preživeli zakonec/zunajzakonski partner ob smrti starša/zakonca/zunajzakonskega partnerja uveljavlja zakonske pravice iz premične zapuščine, tudi če je pokojnik napisal oporoko. Zakonske pravice pomenijo varstvo pred razdedinjenjem. Otroci imajo pravico do tretjinskega deleža premične zapuščine pokojnika (denar, delnice itd.), če obstaja preživeli zakonec ali zunajzakonski partner, ali do polovice, če ni preživelega zakonca ali zunajzakonskega partnerja. Preživeli zakonec/zunajzakonski partner ima pravico do ene tretjine premične zapuščine pokojnika (denar, delnice itd.), če obstajajo otroci, ali do polovice, če otrok ni.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Premoženje se prenese na podlagi zakona o dedovanju (Škotska) iz leta 1964 v naslednjem vrstnem redu.

(a) PREDNOSTNE PRAVICE

Vdova, vdovec ali preživeli zunajzakonski partner (preživela oseba) ima prednostne pravice do premoženja pokojnega zakonca ali zunajzakonskega partnerja.

Če je imel pokojnik v lasti hišo in je preživela oseba živela v njej, ima ta pravico do hiše ter opreme in pohištva v njej, ob upoštevanju nekaterih omejitev.

Preživela oseba lahko zahteva:

hišo, če njena vrednost ne presega 473 000 GBP;

opremo in pohištvo v vrednosti do 29 000 GBP;

če je pokojnik zapustil otroke ali potomce, je preživela oseba upravičena do prvih 50 000 GBP iz zapuščine. Če pokojnik ni zapustil otrok ali potomcev, je preživela oseba upravičena do prvih 89 000 GBP.

(b) ZAKONSKE PRAVICE

Če po izpolnitvi „prednostnih pravic“ ostane zapuščina, so preživeli zakonec ali zunajzakonski partner in otroci upravičeni do nekaterih „zakonskih pravic“ iz „premične zapuščine“ pokojnika, kot je navedeno v odgovoru na vprašanje 3 goraj.

(c) PROSTA ZAPUŠČINA

Ko so prednostne in zakonske pravice izpolnjene, se preostanek zapuščine, ki ni določena z oporoko, „razdeli“ v skladu s pravnimi pravili v naslednjem vrstnem redu:

otroci;

če preživijo starši ter bratje in sestre, polovico podedujejo starši, polovico pa bratje in sestre;

bratje in sestre, če ni preživelih staršev;

starši, če ni preživelih bratov in sester;

preživeli zakonec ali zunajzakonski partner;

strici ali tete (po materi in očetu);

stari starši (po materi in očetu);

bratje in sestre starih staršev (po materi in očetu);

drugi predniki – daljnješi od starih staršev;

monarhija.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

V večini zapuščinskih zadev mora izvršitelj (ki je bodisi imenovan v pokojnikovi oporoki bodisi ga imenuje grofijsko sodišče) pridobiti „potrditev“ grofijskega sodišča. Potrditev je pravni dokument, s katerim je izvršitelj pooblaščen za upravljanje zapuščine, navedene v popisu zapuščine, in ki je priložen prošnji za potrditev, prav tako pa je izvršitelj z njim pooblaščen za obravnavanje vseh zadev glede dedovanja, povezanih z navedeno zapuščino.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

V večini zapuščinskih zadev je treba za upravljanje zapuščine imeti izvršitelja, ki se imenuje bodisi v oporoki bodisi ga v okoliščinah, kadar ni veljavne oporoke ali pa imenovani izvršitelji ne morejo ali niso pripravljene ukrepati, imenuje grofijsko sodišče (executor dative).

V večini zapuščinskih zadev morajo izvršitelj ali izvršitelji pri grofijskem sodišču zaprositi za potrditev.

V večini primerov bo moral izvršitelj, ki ga imenuje sodišče, pred začetkom upravljanja zapuščine pridobiti zavarovanje poklicne odgovornosti (bond of caution).

Prošnji za potrditev je treba priložiti popis vseh predmetov zapuščine, skupaj z oporoko, če obstaja.

Sodišče izda potrditev v zvezi s predmeti iz zapuščine v popisu, izvršitelj pa je pooblaščen, da zbere te predmete.

Ko je zapuščina zbrana, mora izvršitelj plačati morebitne dolgove in davek pred razdelitvijo zapuščine v skladu z oporoko ali zakonom o dedovanju (Škotska) iz leta 1964.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljojemnik?

Če obstaja oporoka, so v njej imenovani upravičenci ali skupina upravičencev, ki naj bi podedovali celotno zapuščino ali del zapuščine ob upoštevanju uveljavljanja zakonskih pravic.

Če oporoka ne obstaja, so pravice in vrstni red dedičev določeni v zakonu o dedovanju (Škotska) iz leta 1964.

Če oporoka ne obstaja, lahko preživeli partner v šestih mesecih od smrti pri sodišču zaprosi za dodelitev iz zapuščine na podlagi [zakona o družinskem pravu \(Škotska\) iz leta 2006](#).

S „prenosom pravice“ upravičenec pridobi „lastninsko pravico“ v zvezi z zapuščino. V skladu z zakonom o dedovanju (Škotska) iz leta 1964 premoženje preide na izvršitelja zaradi upravljanja. S tem upravičenec pridobi osebno pravico, da mu izvršitelj izroči predmet zapuščine. Ko je predmet zapuščine izročen upravičencu, ta pridobi „stvarno pravico“.

Čas prenosa pravice je odvisen od pokojnikovega namena, razvidnega iz oporoke.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Izvršitelj mora plačati vse dolgove iz zapuščine, preden se zapuščina razdeli med upravičence. Zapuščina se ne sme razdeliti prej kot šest mesecev po smrti, da se upnikom omogoči vložitev zahtevkov. Če upnik ne vložil zahtevka v šestih mesecih in izvršitelj razdeli zapuščino, so upravičenci teoretično odgovorni za kakršne koli dolgove v obsegu svoje zapuščine.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Listina o lastninski pravici na nepremičnem premoženju se lahko na upravičenca prenese z razpolaganjem, ki ga je treba vpisati v zemljiško knjigo Škotske, ali s priložitvijo podpisane listine (docket) k potrditvi (ali potrdilu o potrditvi).

Če obstaja klavzula o preživetju, se listina o lastninski pravici samodejno prenese na preživelega lastnika, listinam o lastništvu pa je treba priložiti mrliški list.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Potrditev sodišča ni potrebna pri vseh zapuščinških zadevah – nekateri imetniki sredstev v javnih skladih bodo sredstva izplačali, ne da bi bila potrebna potrditev. Če se zahteva potrditev, je treba postaviti izvršitelja, bodisi imenovanega v oporoki bodisi na podlagi vloge za imenovanje izvršitelja s strani sodišča.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Zapuščino upravlja izvršitelj, ki je imenovan bodisi v oporoki bodisi ga imenuje sodišče, ki mu je tudi izdalo potrditev. Vendar bodo imetniki sredstev v javnih skladih v nekaterih primerih pokojnikovo zapuščino prenesli, ne da bi bila potrebna potrditev.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Da zbere zapuščino, opredeljeno v popisu v prošnji za potrditev.

Da plača dolgove in davke.

Da preostalo zapuščino razdeli med upravičence na podlagi oporoke ali, če ta ne obstaja, na podlagi zakona o dedovanju (Škotska) iz leta 1964.

Da izterja dolgove, dolgovane pokojniku.

Če je pokojnik pred smrtjo utrpel telesne poškodbe, ima izvršitelj navedene osebe enake pravice do odškodnine kot pokojnik.

Izvršitelj ima pravico nadaljevati odškodninsko tožbo zaradi telesne poškodbe, ki jo je pokojnik vložil pred smrtjo in ki ni bila rešena.

Če je pokojnik pred smrtjo vložil odškodninsko tožbo zaradi obrekovanja in ta ob smrti še ni bila rešena, se lahko pravica do odškodnine prenese na izvršitelja.

Če je imel pokojnik pravico do odškodnine zaradi kršitve pogodbe, je to lahko predmet tožbe, ki jo nadaljuje ali vložil izvršitelj.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Za dokazovanje statusa in pravic upravičencev ni treba izdati nobenih dokumentov. Izvršitelj, ki upravlja premoženje, predmete zapuščine prenese na upravičence; pri nekaterih bo to vključevalo formalen prenos in morebiten vpis pravice. Kot je bilo navedeno zgoraj, če obstaja klavzula o preživetju, se listina o lastninski pravici samodejno prenese na preživelega lastnika, listinam o lastništvu pa je treba priložiti mrliški list. V okviru postopka potrditve na Škotskem bo treba predložiti obrazec za davek na dediščino, tudi če davka ni treba plačati.

Zadnja posodobitev: 24/05/2016

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Splošne informacije - Gibraltar

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s [Svetom notariatov EU \(CNUE\)](#).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Razpolaganje sestavijo oporočitelj ali oporočitelji. Pravno svetovanje ali sodelovanje pravnika nista potrebna.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Oporoke ni treba overiti.

Z oporoko premoženje pokojnika ob njegovi smrti preide na izvršitelje (upravitelje zapuščine). Z oporoko se ne razpolaga s premoženjem.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Ne.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če pokojnik ne pusti veljavne oporoke, se zapuščina razdeli v skladu s pravili o dedovanju brez oporoke, določenimi v [zakonu o upravljanju zapuščine iz leta 1933](#) (kakor je bil spremenjen).

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Premoženje pokojnika preide na upravitelje zapuščine pokojnika. Ti lahko pri sodišču zaprosijo za pooblastilo za zastopanje (potrditev veljavnosti oporoke v primeru oporoke in odločba o imenovanju upravitelja v primeru dedovanja brez oporoke). S tem se potrdi njihovo pooblastilo za razpolaganje z zapuščino v skladu z oporoko ali pravili o dedovanju brez oporoke, odvisno od primera. Spori glede upravičenosti do dedovanja ali pooblastila se lahko predložijo sodišču. Za postopke na sodišču se uporabljajo [pravila o nepravdnem zapuščinskem postopku](#) ali [pravila o pravdnem postopku](#).

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Upravitelji zapuščine so odgovorni, da opredelijo in zberejo premoženje pokojnika v zapuščini, plačajo njegove dolgove in razdelijo preostanek upravičencem v skladu z oporoko ali pravili o dedovanju brez oporoke.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali voliljemenik?

S smrtjo pokojnika ali v primeru upravičencev, ki umrejo med upravljanjem zapuščine, s smrtjo predhodno upravičene osebe.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Ne. Dolgovi se poplačajo iz zapuščine pokojnika.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Upravitelji zapuščine prenesejo nepremično premoženje na upravičenca med upravljanjem zapuščine. Upravičenec predloži dokazilo o pooblastilu za zastopanje in prenosu katastrskemu uradu v skladu z [gibraltarskim zakonom o zemljiških pravicah iz leta 2011](#).

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Glej odgovor na vprašanje 9.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Glej odgovor na vprašanje 9.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Glej odgovor na vprašanje 9.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Upravitelji zapuščine upravljajo zapuščino in razdelijo neto premoženje. Oblika prenosa premoženja je odvisna od vrste premoženja. Nekatero blago se lahko izroči v posest. Denar se lahko izplača s čekom. V zvezi z zemljišči glej vprašanje 9.

Zadnja posodobitev: 01/04/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.